

Het necrologium van de Sint-Cornelius- en Sint-Cyprianusabdij van Ninove

II Tekstuitgave van de oudste twee necrologia
(1185/1188-1651 en 1652-1694)
met inleiding en annotaties

(With an English Summary)

Inhoudstafel

Inleiding

1. Onze keuze voor de oudste twee necrologia	7
2. Necrologium A en B: inhoudelijke analyse	14
3. De waarde van necrologium A als historische bron	21
4. Gehanteerde principes bij de tekstuitgave	28
5. De registers	32

Summary	34
-------------------	----

Tekstuitgave

Januari	41
Februari	54
Maart	65
April	78
Mei	89
Juni	101
Juli	111
Augustus	121
September	133
Oktober	147
November	161
December	173

Bibliografie

Gebruikte afkortingen en verkorte referenties	188
---	-----

Necrologia premonstratenzer orde	189
Andere bronnen en literatuur	190

Registers

1. Verwijzingen naar bisdommen, kloosters, kapittels en andere religieuze instellingen	
A. Premonstratenzer kloosters	198
B. Religieuze instellingen buiten de premonstratenzer orde, exclusief parochies	207
C. Niet-geïdentificeerde kloosters (al dan niet premonstratenzers)	210
2. Verwijzingen naar religieuzen van de abdijen van Park en van Vermand	
A. Park	211
B. Vermand	212
C. Ninoofse kloosterlingen die vermeld zijn in het necrologium van Park	213
3. Ninoofse kloosterlingen en familia, gerangschikt naar functie	
A. Kloosterlingen	215
B. Ad succurrendum, familiares en varia	218
4. Kloosterlingen van de abdij van Ninove	
A. Gerangschikt naar plaats van herkomst en/of familienaam	220
B. Kloosterlingen waarvan alleen de voornaam gekend is . . .	225
5. Externe personen, gerangschikt naar plaats van herkomst en/of persoonsnaam; plaatsnamen	229
6. Niet-geïdentificeerde voornamen	244
Abtenlijst Ninove (tot 1685)	247

Illustraties

1. Necrologium A	8
2. Necrologium B	11

Inleiding

1. Onze keuze voor de oudste twee necrologia

Van de gewezen premonstratenzer abdij van Ninove¹ (België, provincie Oost-Vlaanderen), die deel uitmaakte van de Brabantse circarie, worden in het Rijksarchief te Beveren drie necrologia bewaard, verder in deze tekst necrologium A, B en C genoemd². Slechts de eerste twee necrologia, die een eenheid vormen, zijn het voorwerp van deze tekstuitgave. Het derde necrologium maakt een zodanige breuk met de eerste twee, dat het onmogelijk is de tekstuitgave van de drie necrologia in één project te realiseren.

1. Necrologium A is het oudste. Dit necrologium is een onderdeel van het zogenaamde middeleeuwse kapittelboek³. Dit is een perkamenten codex, die bijna volledig in de jaren 1185-1188 werd samengesteld en die de essentiële onderdelen bevat van de liturgie die zich dagelijks na de priem in het kapittel afspeelde. De codex telt 149 folio's. Het blad is 26 cm hoog en 18 cm breed. De nummering van de folio's in inkt is vermoedelijk gemaakt in het begin van de negentiende eeuw toen er een katern verkeerd stak. Nadien, bij de huidige inbinding, is de katern herstoken en is in potlood dit gedeelte opnieuw genummerd⁴. Die inbinding is na 1837 te dateren en gebeurde nadat het handschrift door het Rijksarchief te Gent verworven werd⁵. De band is van geringe kwaliteit, verkeert in een slechte staat en is dringend aan restauratie toe. Op de rug staat in goudletters *Martyrologium*.

Dit middeleeuwse kapittelboek bevat het martyrologium (fol. 5-75vo), het necrologium (fol. 77-137vo) en de Regel van Augustinus, samen met

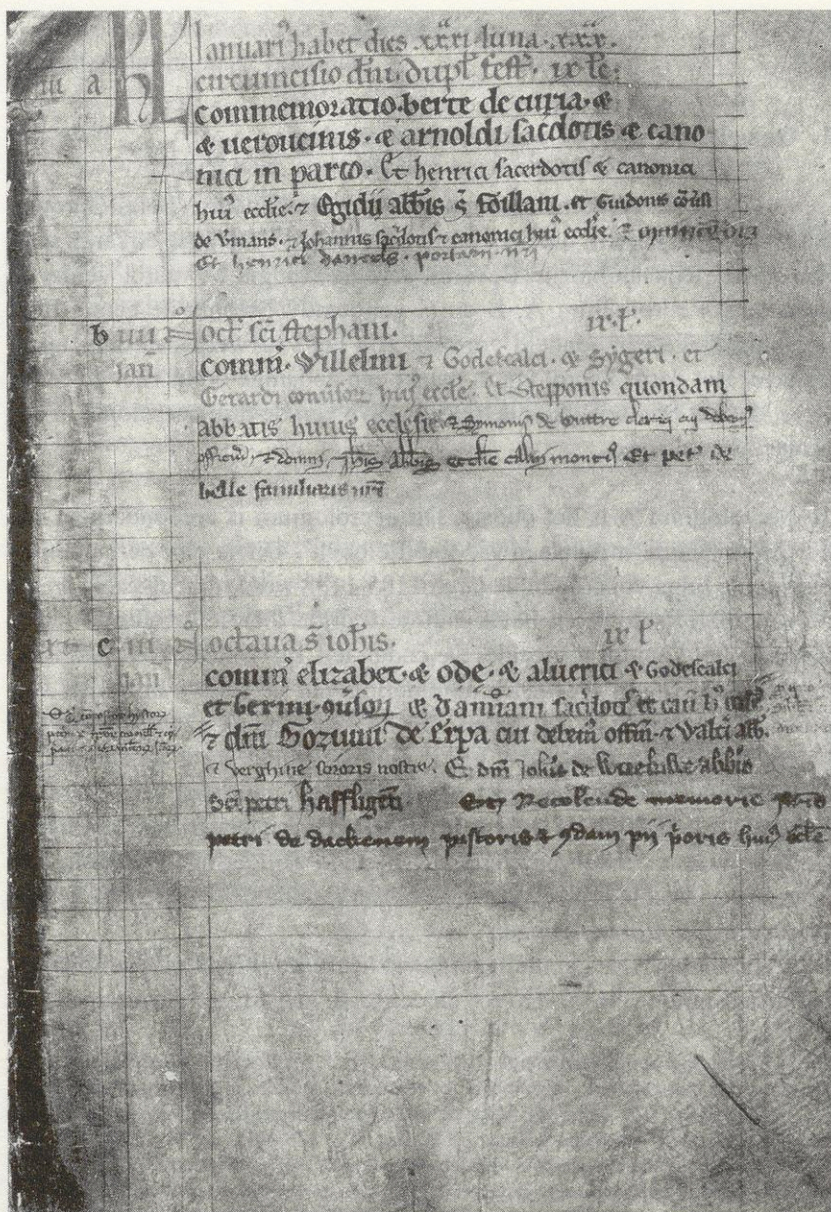
¹ De Ninoofse abdij werd vanuit Park gesticht in 1137. Toen werd een klein seculier kapittel in de parochiekerk omgevormd tot een premonstratenzer stichting (*Mirakelboek*, 3-6, 76-81; MB VII/3, 485-535). Voor de volledige titelbeschrijving van alle geciteerde bronnen en werken verwijzen we naar de Bibliografie, 188-197.

² We volgen de nummering van de nieuwe inventaris van het Ninoofse abdijsarchief uitgegeven door het Rijksarchief te Beveren in 2008 (Put en Peersman, *Inventaris*). De necrologia A, B en C betreffen de nrs. 92, 93 en 94, voordien waren dit respectievelijk de nrs. 8, 11 en 134.

³ Een volledige beschrijving van het kapittelboek wordt gegeven in: VdP12, 128-155.

⁴ Het betreft de huidige folio's 110 tot 139.

⁵ Dit blijkt uit de beschrijving van de codex in 1837 door de Gentse archivaris, de Saint-Genois (de Saint-Genois, Notice, 348-349).

Ill. 1. Eerste blad (1, 2 en 3 januari) van necrologium A (RAB, AN, nr. 92, fol. 77).

enkele gebeden die verband houden met de inkleding en met de *fraternitas* (fol. 137vo-148). Martyrologium en necrologium zijn nog volledig. Bij de Regel ontbreekt één folio. De drie grote onderdelen van de codex zijn in één korte redactieperiode ontstaan. De bladspiegel en het schrift van het martyrologium en van de Regel zijn van dezelfde hand. De tekst is geschreven in een statig boekschrift in pregotische letters met bruine inkt. De titels van de hoofdstukken zijn in rode inkt. De kapitalen bij het begin van elk hoofdstuk zijn groter en in blauwe, groene of rode inkt gezet. De bladspiegel is voorbereid met dunne hulplijnen (kantlijnen, regels). Elk blad van het martyrologium en van de Regel bevat gemiddeld 22 à 24 regels. De bladspiegel en het schrift zijn typisch voor de boekenproductie van het Ninoofse abdijscriptorium in de jaren 1180-1190. Ook het nog bewaarde *Liber miraculorum*⁶ heeft dezelfde stijlkenmerken.

Het schriftbeeld van het necrologium is nagenoeg hetzelfde als dat van het martyrologium. Alleen is het schrift kleiner omdat een bladspiegel gemiddeld 32 à 33 regels telt. Het basispatroon van het necrologium is in één keer opgemaakt. Per bladzijde worden drie dagen genoteerd. Van die regel is niet afgeweken, ook niet bij het begin van een nieuwe maand. Bij het begin van elke maand zijn de hoofdletters KL (afkorting van *Kalendae*) in sierschrift geschreven en is aangegeven hoeveel dagen de maand telt volgens het zonnejaar en het maanjaar. Per dag worden in de marge in twee kolommen het gulden getal en de zondagletter aangegeven. Daarna volgen de naam van de dag volgens de Romeinse dagkalender en de naam van het liturgische feest. Deze titelgegevens zijn in rode inkt geschreven. Nadien volgt op dezelfde regel in bruine inkt de aanzet van de commemoratie met de afkorting *Com(m)*. Die afkorting is voor alle dagen door dezelfde hand geschreven. In de meeste gevallen volgen daarop enkele namen die eveneens door dezelfde hand zijn opgetekend. Die eerste hand verrichtte dus een vrij omvangrijke kopieerarbeid⁷. Dat het martyrologium en het necrologium in één redactiewerk tot stand zijn gekomen, kan eveneens afgeleid worden uit het gebruikte kalendersysteem, inclusief de liturgische kalender, dat in beide onderdelen van het kapittelboek identiek is.

Op basis van de overlijdensdatum van enkele personen kunnen we de oudste redactielaag van het necrologium A dateren. De Ninoofse abt

⁶ *Mirakelboek*, 21-32.

⁷ Het begrip 'eerste hand' moet niet letterlijk als de hand van één persoon genomen worden, maar als een continue kopieerarbeid, die door meerdere personen kan zijn uitgevoerd.

Gerardus, die stierf op 28 september 1185, is genoteerd door de eerste hand. De naam van zijn opvolger Arnoldus, die stierf op 8 oktober 1190, is door een latere hand geschreven. Walter Hawel, die overleed op 18 november 1188, werd eveneens door een latere hand genoteerd. We kunnen dus met grote zekerheid stellen dat de eerste hand van het necrologium werkzaam was tussen 28 september 1185 en 18 november 1188⁸. Het necrologium is geschreven tijdens het abbatiaat van Arnoldus (1185-1190). Bij uitbreiding kunnen we de productie van het volledige kapittelboek onder zijn abbatiaat plaatsen. Twee elementen versterken de hypothese dat abt Arnoldus de opdrachtgever was. Zijn abbatiaat is gekend omwille van de boekenproductie⁹ en hij is de enige abt uit die periode die een zeer persoonlijke commemoratie krijgt in het necrologium, alsof degene die zijn naam in 1190 in het necrologium neerschreef speciaal hulde wilde brengen aan deze bijzondere abt.

Na de eerste hand hebben in de loop der volgende eeuwen tientallen andere handen nieuwe namen toegevoegd en dit tot en met 1651¹⁰. Per dag komen gemiddeld een tiental namen voor en zijn een vier à zes regels geproduceerd. Het is onbegonnen werk al deze handen te beschrijven en te dateren op basis van stijlkenmerken, omdat het meestal om een ongevormd en vrij geschrift gaat.

In necrologium A zijn talrijke randnotities aanwezig, die als noot toegevoegd zijn bij de naam van een persoon. Die notities, die geen deel uitmaakten van de eigenlijke liturgische tekst, komen vooral voor vanaf de veertiende eeuw en zijn in hoofdzaak onder te brengen in twee grote categorieën: de beschrijving van de aard van de gift en de vermelding van het jaartal van het overlijden.

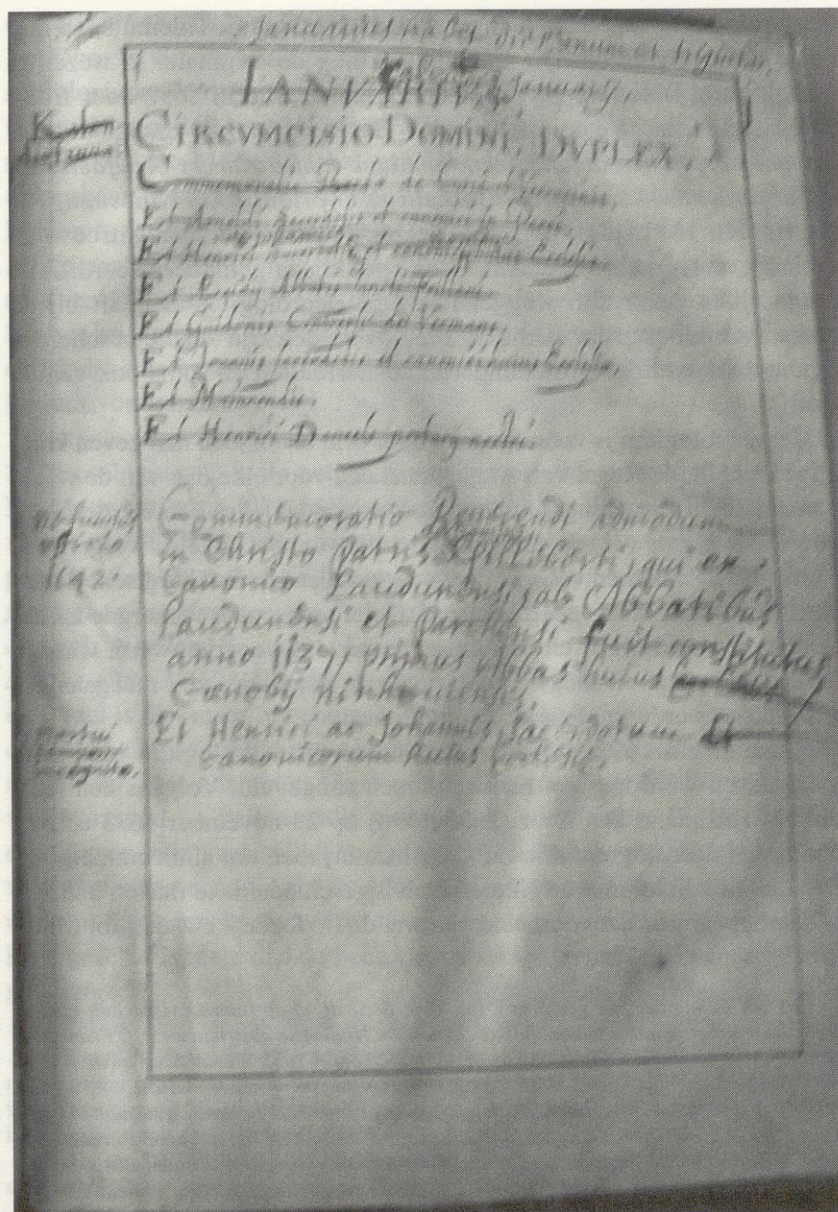
2. Necrologium B is een perkamenten codex die in 1652 tot stand kwam en 186 folio's (27 cm hoog en 19,3 cm breed) telt. De nummering is origineel en loopt van I tot III voor het gedeelte dat de Regel van Augustinus bevat en vervolgens van 1 tot 369 voor het eigenlijke necrologium¹¹. Dit necrologium is een zelfstandig boek los van het

⁸ Rockwell, *Liber miraculorum*, 25-27 ziet Damiaan als de kopiist van het kapittelboek. Damiaan was inderdaad in die periode als kopiist actief (VdP14, 254-256).

⁹ *Mirakelboek*, 146: *armaria vero nostra variis et exquisitis et chorum necessariis replevit libris*.

¹⁰ De laatste naam die effectief werd ingeschreven is die van Aegidius vanden Vyvere op 7 september 1650.

¹¹ De nummering I-III betreft een nummering per folio, de nummering 1-369 een nummering per bladzijde.

III. 2. Eerste blad (1 januari) van necrologium B. Bemerkt het doorhalen door abt De Moor van de tekst en onderaan de kladversie van necrologium C (RAB, AN, nr. 93, fol. 1).

martyrologium. De codex is ingebonden in een mooie lederen band met koperbeslag en sloten. Die inbinding is nog de originele. In wezen is necrologium B een kopie van necrologium A, die in 1652 door frater Franciscus Charité gemaakt werd¹². Het necrologium draagt de titel *Commemorationes defunctorum omnium confratrum et benefactorum monasterii nostri sanctorum Cornelii et Cypriani iuxta Ninoviam*. Per dag is één bladzijde voorzien. De tekst van A is zeer getrouw en volledig overgeschreven. Alleen de spelling is gemoderniseerd. Alle randnotities uit A zijn weggelaten. Ook necrologium B heeft bij de namen van kloosterlingen die na 1652 overleden zijn enkele bescheiden randnotities met de vermelding van de sterfdatum en soms ook van de leeftijd.

Het necrologium is voorafgegaan door drie bladzijden met zeven korte uittreksels uit de Regel van Augustinus, één voor elke dag van de week, van zondag tot zaterdag. Gulden getal en zondagletter komen niet meer voor. De dagen van de maanden worden dubbel geteld: volgens de Romeinse kalender en volgens de moderne kalender. De liturgische kalender is behouden, maar geactualiseerd. Gelet op het zeer verzorgde karakter van het handschrift en de ruimte die per dag voorzien werd, was het de bedoeling dat dit nieuwe boek nog vele generaties zou meegaan om gebruikt te worden tijdens de kapittelliturgie.

Vanaf begin 1652¹³ tot mei 1694 werd dit necrologium inderdaad gebruikt en werd het met nieuwe namen aangevuld. Volgens een tekst die abt Ferdinand De Moor (1685-1698) op 29 november 1693 achteraan in het necrologium schreef¹⁴, besliste hij toen om alle commemoraties die niet direct met de Ninoofse abdijschiedenis te maken hadden, te schrappen naar het voorbeeld van wat de invloedrijke vader-abt Libert

¹² Door de kopiist zelf genoteerd, fol. 366: *Scriptis, et ab interitu vindicavit confratrum, benefactorumque nomina, quibus coenobium Ninivense obstrictum est, f. Franciscus Charité, eiusdem coenobii canonicus et sacerdos, anno 1652. Sit in pace locus eorum.*

¹³ De eerste nieuwe naam is die van Adrianus Vloots op 4 februari 1652.

¹⁴ Fol. 366: *Monitos velim RR. dd. confratres presentes et futuros, ut si quando oportuerit denuo describere hunc librum obituarium, sciant R^{um} d. abbatem Parchensem, nomine Libertum de Pape, in suo obituario renovato ordinasse, ut dumtaxat inscriberentur nomina confratrum ad gremium Parchense propie et proxime pertinentium, fundatorum et benefactorum; reliquorum omnium (inter quos multi erant Ninhoviensis abbatiae patres et fratres) nomina, iussit omitti, et quasi e dyptichis abbatiae suae consecutive eradi. Saltem plurimorum externorum, nihil aut parum ad nos spectantium nomina, presenti libro mortuario inserta sunt, crediderim, levi de causa; proinde, correctione opus est. Ita scripsi, antedictorum testis oculatus, die 22 novembris 1693. Ferdinandus abbas Ninhoviensis.*

de Pape (1648-1682) te Park had gedaan¹⁵. Onderaan elke pagina schreef De Moor in slordig handschrift zijn nieuwe versie van het toekomstige necrologium. De netversie van het nieuwe necrologium (zie punt 3) werd tussen 15 mei 1694 en 25 juli 1694 in gebruik genomen¹⁶. Vervolgens maakte abt De Moor de tekst van elke bladzijde van necrologium B onleesbaar door het doorschrappen van elke regel, als wou hij verhinderen dat nog ooit iemand het oude necrologium zou gebruiken. Achteraan necrologium B schreef hij de nog drie lege bladzijden vol met een korte historische uitleg over de relatie tussen de abdijen van Ninove en Vermand, over de samenvoeging van de kapittels van Ninove en Liedekerke en over het waarom er namen van begijnen in het necrologium voorkomen.

3. Necrologium C is de netversie van het nieuwe necrologium dat abt De Moor onderaan elke pagina van necrologium B heeft neergeschreven. Vanaf juli 1694 zijn nieuwe namen toegevoegd¹⁷. Het gaat om een papieren boek van 185 folio's met als titel: *Liber mortuarius patrum, fratrum ac benefactorum ecclesiae abbatialis Ninhoiviensis, ab initio foundationis eiusdem de anno 1137, renovatus, correctus, auctus et illustratus anno 1697*¹⁸. Per dag is één pagina voorzien. Een uittreksel uit de Regel is niet meer opgenomen. De liturgische kalender is wel behouden. Vele namen uit het necrologium A en B zijn weggelaten, zoals alle namen van vreemde abten en proosten, de namen van de kloosterlingen van Vermand en Park en alle onbepaalde voornamen. De namen die overbleven, zijn vaak willekeurig overgeplaatst naar een andere dag en vele nieuwe namen, die abt De Moor opdiepte uit het abdijsarchief en die niet voorkwamen in de oudste twee necrologia, werden toegevoegd¹⁹. Ruw geschat is meer dan de helft van de tekst van het oude necrologium gewijzigd.

¹⁵ Libert de Pape schreef in 1669 zijn vernieuwd necrologium: *Catalogus fratrum religiosorum conventus Parchensis a condito monasterio ad annum 1669*. In een voorwoord van 6 juni 1669 formuleerde hij zijn nieuwe inzichten. De tekst van deze inleiding is uitgegeven in het necrologium van Park (Park, 8-11).

¹⁶ Herman De Ceulener, proost te Bouchoute, die overleed op 15 mei 1694 is de laatste naam die in B werd ingeschreven.

¹⁷ De eerste nieuw ingeschreven naam in C is die van Fulgentius Van Wassenhove, monnik van de abdij van Affligem, overleden op 25 juli 1694.

¹⁸ In feite werd het boek in gebruik genomen in de zomer van 1694 (zie vorige noot).

¹⁹ Een typisch voorbeeld van deze historische correcties uitgevoerd door abt De Moor vinden we al op 1 januari, waar hij begint met de commemoratie van abt Gillebertus I, van wie de naam in necrologium A (en B) bewust werd weggelaten.

4. De continuïteit die was blijven bestaan tussen necrologium A en B is weggevalen bij C. Dat is de reden waarom C niet in dit project van tekstuitgave is opgenomen. Het heeft immers geen zin de veranderingen die in C aangebracht zijn in onze tekstuitgave als een variant aan te geven. C is geen variant van A en B, C is een nieuw necrologium dat volgens nieuwe criteria is samengesteld. De namen die in necrologium A en B genoteerd zijn, weerspiegelen de commemoratiepraktijk van vijf eeuwen geschiedenis. De namen in necrologium C zijn het gevolg van de beslissing van één man die met één pennentrek de geschiedenis van het commemoreren in de Ninoofse abdij heeft herschreven. De meeste middeleeuwse namen die in necrologium C genoteerd staan, zijn geen herhalingen van vroegere commemoraties, maar eigen creaties van abt De Moor. Daarom is het misleidend om de middeleeuwse namen uit necrologium C als bron voor onze kennis van middeleeuwse commemoraties in de Ninoofse abdij te gebruiken²⁰. Omwille van deze kritisch historische reden beperken wij onze tekstuitgave tot de oudste twee necrologia. Het necrologium van abt De Moor moet daarvan strikt onderscheiden worden.

2. Necrologium A en B: inhoudelijke analyse

1. We kunnen in de orde van Prémontré twee types van middeleeuwse necrologia onderscheiden: een type waar de namen zonder onderscheid van rang chronologisch zijn opgetekend en een type waar de namen per categorie genoteerd zijn. De necrologia van Averbode, Grimbergen, Park en gedeeltelijk ook van Bonne-Espérance zijn van het tweede type. Dit type is vermoedelijk het meest recente en lijkt maar realiseerbaar wanneer een bestaand necrologium in een nieuwe meer geordende vorm kan worden omgezet²¹. Het beantwoordt aan het middeleeuwse standengevoel. Hetzelfde hiërarchisch principe is eveneens gehanteerd in het dertiende-eeuwse liturgisch voorschrift om in ieder klooster de op het Generaal Kapittel genoemde overleden abten en stichters, kloosterlingen en weldoeners met een eigen *servitium generale* te gedenken²². Het eerste

²⁰ Dit is al te vaak gebeurd, onder meer in het *Monasticon belge* (VII/3, 501-535). Uiteraard blijft necrologium C een geschikte historische bron voor de commemoraties na 1694 en voor de studie van de mentaliteit van abt De Moor en van zijn revisionistische benadering van de abdijschiedenis.

²¹ Bonne-Espérance (1960), 297-300.

²² Lefèvre, *L'ordinaire de Prémontré*, 121-122 (tekstvariant Grimbergen).

type is ouder en het is het aangewezen model voor necrologia die voor- namen bevatten zonder enige toevoeging. We vinden het onder meer terug te Prémontré, Tongerlo, Heylisse, Floreffe en Berne. Het necrologium van Arnstein heeft kenmerken van beide types²³. Het Ninoofse necrologium is van het eerste, louter chronologische type. Het bevat heel wat onbepaalde namen. Pas vanaf de dertiende eeuw is men systematisch gaan specificeren of het om een abt, stichter, eigen kanunnik, convers, zuster, externe weldoener of om iemand uit een ander klooster gaat. Ruw geschat zijn er in het necrologium 500 voornamen zonder enige toevoeging aanwezig, waarvan er door ons een aantal konden geïdentificeerd worden, maar waarvan toch nog 378 namen (register 6) niet konden worden thuisgebracht.

Er blijken drie vormen van herdenking te bestaan. Een vermelding zonder meer in het necrologium, een vermelding met de toevoeging *cui debemus officium* en een vermelding met de toevoeging *cui debemus plenum officium*. Die laatste vermelding is eerder zeldzaam. Een volledig doden-officie bestaat uit het nachtofficie met negen lezingen, een conventsmis en een *magna commendatio*²⁴.

2. Necrologium A en B bevatten samen ongeveer drieduizend namen. Een eerste belangrijke groep is die van de Ninoofse kloosterlingen, in het totaal 908 namen²⁵. Van 539 kloosterlingen (230 kanunniken, 245 conversen, 64 conversae en sorores) kennen we alleen de voornaam (register 4 B). Van 369, waaronder slechts vijf conversen en geen enkele zuster, is de familienaam, bijnaam of de plaats van herkomst gegeven of gekend (register 4 A). Is daarmee de volledige kloosterpopulatie van 1137 tot 1693 opgetekend? Er zijn sterke aanwijzingen om te veronderstellen dat de reeks vrij volledig is. Van de 42 abten uit de behandelde periode zijn er 40 opgetekend (zie de bijgevoegde abtenlijst). Gillebertus I (1138-1141) en Henricus van Aalst (afgezet in 1274) ontbreken. De eerste naam is bewust weggelaten, de tweede naam vermoedelijk ook, zodat het wegvallen van die twee namen niet noodzakelijk op een hiaat in de activiteit van het commemoreren wijst. In het necrologium van

²³ Krings, *Das Prämonstratenserstift Arnstein*, 43.

²⁴ Voor de concrete richtlijnen, zie Lefèvre, *L'ordinaire de Prémontré*, 112-115 en 121-122.

²⁵ Bij het overlijden van een kloosterling was de opname van zijn naam in het necrologium een verplichting: *Quidquid pro defuncto fratre vel sorore fit antequam terræ tradatur, extra debitum erit quod ei debetur. Hoc est autem debitum: ut scribatur in calendario singulis annis in capitulo recitandum ...* (Lefèvre, *L'ordinaire de Prémontré*, 120).

Park zijn 121 namen van Ninoofse kloosterlingen vermeld (register 2 C). Slechts één naam kon niet in het Ninoofse necrologium worden teruggevonden en bij drie ervan is de identificatie onzeker. Voor de periode van 1540 tot 1693 beschikken we ook over andere bronnen met namenlijsten. De vergelijking met het necrologium leert dat er geen namen ontbreken²⁶. Het is moeilijker om een juiste inschatting te maken voor de periode 1137-1185/1188. Bij de eerste redactie in 1185/1188 beschikte men zeker over een voorlopig necrologium met de namen van de overleden eigen kloosterlingen, van weldoeners en van abten en stichters van andere kloosters. Alleen zijn in die periode het merendeel van de personen uitsluitend met de voornaam aangeduid, zodat het niet uit te maken is of sommige van die namen op Ninoofse kloosterlingen betrekking hebben. Ook voor de dertiende en zelfs de veertiende eeuw blijft de controle op de volledigheid moeilijk, omdat meestal de toenames ontbreken, die in de eigentijdse oorkonden wel gebruikt zijn. Het is haast onmogelijk om uit te maken of een kloosterling die met naam en toenaam vernoemd wordt in een oorkonde, dezelfde persoon is als degene die met dezelfde voornaam maar zonder toenaam vermeld wordt in het necrologium, zeker als het om courante voornamen gaat zoals Johannes, Egidius of Gerardus²⁷.

3. Een tweede belangrijke groep is die van de abten, stichters en kloosterlingen van andere premonstratenzer abdijen (register 1 A). We telden 165 expliciete of impliciete verwijzingen naar verschillende premonstratenzer kloosters in gans Europa. Alles samen gaat het om circa 915 namen²⁸. Ninove had met twee premonstratenzer abdijen een

²⁶ Vooraan in het kapittelboek (fol. 2vo en 3) staan twee lijsten uit 1542 en 1546 met namen van kloosterlingen en het *Liber reverendorum dominorum* (RAB, AN, nr. 75) bevat een lijst die begint in 1574 en doorloopt tot in de 18de eeuw.

²⁷ Voor de 12de eeuw ontbreekt Woltelmus, de abt van Dielegem, die bij zijn dood in 1141 eveneens aan het hoofd van het kapittel van Liedekerke stond. In de 13de eeuw is Soikinus herhaaldelijk vermeld in de oorkonden en als prior vernoemd in 1223 (DS, nrs. 113, 114, 129). Er is echter geen Soikinus vermeld in het necrologium. In een oorkonde van 1339 (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo) worden 17 namen van Ninoofse religieuzen vernoemd, alle met toenaam. Van die 17 vonden we zes namen niet terug in het necrologium: *Balduinus de Valenchines*, *Jacobus de Orchies*, *Johannes Muis*, *Egidius de Meere*, *Johannes de Moersele*, *Johannes de Okeghem*. Wil dit zeggen dat deze kloosterlingen niet gecommemoreerd werden? Vermoedelijk is dit wel het geval en moeten we hen zoeken in de vrij belangrijke groep van kloosterlingen die alleen met de voornaam zijn vermeld.

²⁸ Het betreft hier geïdentificeerde namen. Vermoedelijk zijn er onder de niet-geïdentificeerde voornamen nog enkele tientallen abten en proosten.

gebedsovereenkomst om wederzijds alle overleden kloosterlingen te commemoreren, namelijk met het moederklooster Park²⁹ en met de abdij van Vermand, nabij Saint-Quentin in Noord-Frankrijk³⁰. Voor Vermand zijn 197 namen genoteerd, voor Park 168 (register 2). Tussen Park en Ninove moet er een bredere uitwisseling van namen geweest zijn dan die van de eigen kloosterlingen alleen. We verwijzen hiervoor naar de naam van de mystica Hildegard van Bingen (17 september), die ongetwijfeld via Park in het Ninoofse necrologium is terechtgekomen.

Voor Park speelde de wederkerigheid niet volledig³¹. In het necrologium van Park zelf zijn slechts 123 Ninoofse namen vermeld, waaronder dertien abten. Bij de namen van de Ninoofse abten is de laatste vermelding die van abt Johannes Millys, die overleed in 1317, terwijl te Ninove zeventien abten van Park vermeld zijn tot 1601. Voor Vermand is de wederkerigheid niet na te gaan, maar we kunnen, voortgaande op de namen van de veertien abten van Vermand die te Ninove gecommemoreerd zijn, ervan uitgaan dat van 1220 tot 1490 de namen zeer regelmatig uitgewisseld werden.

Dat namen van abten uit andere premonstratenzer kloosters gecommemoreerd werden, is een algemeen gebruik in de orde. De hoeveelheid namen van vreemde abten en proosten te Ninove is groot, maar niet uitzonderlijk. De hoeveelheid is minder groot dan te Prémontré, maar vergelijkbaar met Arnstein, Park, Floreffe en Tongerlo. Hoe die namen binnen de orde verspreid werden, is een nog op te lossen vraagstuk. Zeker werden op het Generaal Kapittel de namen meegedeeld van de abten die dat jaar overleden waren³². Daar werden ook personen

²⁹ Een gebedsovereenkomst met Park wordt niet vermeld in het Ninoofse necrologium. Wel had te Park op 2 maart een algemene commemoratie van de Ninoofse broeders plaats.

³⁰ Van de gebedsovereenkomst met Vermand is de tekst uit 1220 bewaard gebleven (DS, nr. 125). Vermand bezat sinds 1138 de parochie Denderwindeke bij Ninove en sinds 1137 die van Huizingen bij Halle. Te Denderwindeke had de abdij een hof waar zowel de pastoor verbleef als een *magister domus* voor het goederenbeheer. Vermand behield Denderwindeke tot 1490. De parochie werd toen met Vicogne geruimd voor goederen in Noord-Frankrijk. Huizingen is reeds in 1259 aan de abdij van Terkameren overgelaten (VdP8, 54-59; VdP11, 241-263; VdP20, 73-130). Denderwindeke was gedurende eeuwen de schakel tussen de abdijen van Ninove en Vermand.

³¹ De vergelijking met Park moet met enige voorzichtigheid gehanteerd worden. Het oudst bewaarde necrologium van Park is van de eerste helft van de 16de eeuw (1515-1543). We weten dus niet of er namen uit een vroeger necrologium zijn weggelaten.

³² In de statuten van de eerste helft van de 13de eeuw staat: *Similiter abbates qui de novo fuerint instituti, in generali capitulo recitent obitus antecessorum suorum qui decesserint illo anno* (Lefèvre, *Les statuts de Prémontré réformés*, 88).

gecommemoreerd die vroegen om een gebed in gans de orde³³. Ongetwijfeld werden door de kloosters boodschappers uitgestuurd om een overlijden aan andere kloosters te melden³⁴. Verder veronderstellen we dat reisroutes tussen kloosters de intensiteit van de communicatie kunnen bepaald hebben. Zo vermoeden wij dat er een reisroute liep van Middelburg³⁵ over Drongen, Ninove, Saint-Feuillien te Le Roeulx, en zo verder naar Laon en Prémontré. Dit zou kunnen verklaren waarom juist abten of kanunniken uit die kloosters te Ninove veelvuldig gecommemoreerd werden. Dat ook de abten van Vicogne en Mont-Saint-Martin regelmatig vermeld zijn, is eveneens logisch. Beide abdijen hadden contactpunten in de buurt van Ninove. Vicogne verwierf te Denderwindeke de helft van de tienden en had er een belangrijk hof³⁶. Mont-Saint-Martin verwierf in 1162 de altaren van Voorde bij Ninove en Strijpen bij Zottegem en in 1172 het altaar van Sint-Goriks-Oudenhove eveneens bij Zottegem³⁷. Met de circarieën³⁸ zien wij geen direct verband. Abten uit de Brabantse circarie worden niet meer vermeld dan die uit de circarie Vlaanderen of Floreffe.

Waarom werden voor de meeste kloosters slechts enkele abten of proosten vermeld en waarom juist die selectie? Daar is geen patroon in te herkennen. Speelde het toeval de belangrijkste rol? Van de abten van Prémontré zijn er vijftien opgetekend in de periode 1189-1458, wat

³³ Dit blijkt uit volgende tekst: *Tercium vero servitium ... solempne fiet, specialiter pro omnibus illis quibus, vel personaliter vel per certum nuntium hoc petentibus, conceduntur littere capituli generalis, et generaliter pro omnibus illis pro quibus in generali capitulo orationes Ordinis postulatur* (Lefèvre, *L'ordinaire de Prémontré*, 122). Dergelijk verzoek deed graaf Boudewijn IX van Vlaanderen en Henegouwen (1195/1204) bij de abt van Mont-Saint-Martin: *tum quia predictae domus abbas dilectus noster, in generali capitulo sui ordinis colloquio, una mecum uxore mea, conscribi fecit, ut pro nobis, cum de medio facti fuerimus, plenarium servitium in toto ordine fiat* (Prevenier, *De oorkonden* II, 561-562).

³⁴ Dit is voorgeschreven in de oudste statuten en overgenomen in de liturgische wetgeving: *Per singula autem loca tantum fiet pro abbate mortuo quantum pro fratre in loco suo; ubi autem moritur, statim pro eo brevia per omnes abbatias mittantur* (Lefèvre, *L'ordinaire de Prémontré*, 122).

³⁵ Sloten Friese abten via de Hollandse kust te Middelburg op deze reisroute aan? Het zou de aanwezigheid kunnen verklaren van een aantal Friese namen in het Ninoofse necrologium.

³⁶ Vicogne verwierf er zijn eerste gronden in 1214 en bleef er gevestigd tot de Franse Revolutie (VdP20, 97-117).

³⁷ Te Strijpen bezat Mont-Saint-Martin een proosdij. Het altaar van Voorde werd door Mont-Saint-Martin aan Ninove overgelaten in 1291 (VdP20, 94-96).

³⁸ Een circarie – een specifieke term binnen de premonstratenzer orde – is een territoriale omschrijving van abdijen uit eenzelfde gebied (Van Dyck en Janssens, *Woordeboek*, 15).

gemiddeld niet slecht is, maar toch wijst op grote hiaten³⁹. De eerste abt van Prémontré Hugo I komt niet expliciet voor⁴⁰. Hetzelfde geldt tot 1189 voor zijn opvolgers. Ook Norbertus, de stichter van de orde, die we konden verwachten op 6 juni, is niet vermeld⁴¹.

Stichters en abten of proosten uit de beginperiode zijn relatief goed vertegenwoordigd. Vanaf de vijftiende eeuw vermindert het aantal namen van vreemde abten. Dit heeft zeker te maken met de evolutie van de orde en de politieke en mentale evolutie op het Europese continent⁴². Dat men in de abdij van Ninove goed op de hoogte was van de internationale structuur van de orde en van de namen en de ligging van de kloosters, blijkt uit de twee catalogi die men er bezat en die nog in 1498 in een cartularium van de abdij gekopieerd werden⁴³. Dat kan verklaren waarom de vreemde plaatsnamen bijna altijd correct zijn genoteerd. Men kon de naam natrekken en controleren in de lijst!

4. Een derde belangrijke groep is die van externe personen die niet behoorden tot de orde. Het gaat om circa duizend namen. Vooreerst zijn er de personen uit bevriende religieuze instellingen buiten de orde (register 1 B). We telden 53 instellingen. Met twee benedictijnenabdijen, het nabije Affligem en het verre Kornelimünster, had de Ninoofse abdij een gebedsovereenkomst⁴⁴. De gebedsovereenkomst met Affligem werd in de moderne tijd vernieuwd in 1681⁴⁵. Een tiental namen van monniken uit Affligem is opgenomen in necrologium B. Voorts zijn er diegenen die individueel nauw betrokken waren bij het abdijsleven. Er zijn 38 personen vermeld als *familiaris* of *famulus*⁴⁶, negentien zijn

³⁹ Voor de genoemde periode is dit één op twee; voor de lijst met de abten van Prémontré, zie Backmund II, 527-529.

⁴⁰ Is hij één van de abten met de naam Hugo, die we niet geïdentificeerd hebben?

⁴¹ Op deze pagina zijn niet meer te achterhalen ingrepen gebeurd.

⁴² VdP2, 135-137.

⁴³ Uitgegeven door Backmund (Backmund III, 365-402) en door hem omwille van de volledigheid en nauwkeurigheid zeer gewaardeerd.

⁴⁴ De gebedsovereenkomst met de benedictijnenabdij van Geraardsbergen, die werd afgesloten op 6 maart 1373 (n.s.), lijkt dode letter te zijn gebleven, althans voortgaande op het geringe aantal abten en monniken van Geraardsbergen die in het Ninoofse necrologium vermeld staan. Voor de tekst van deze *confraternitas*, zie RAB, AN, nr. 68, fol. 115-117.

⁴⁵ Zie 23 januari en 3 april; Verleyen, Relaties, 49-55.

⁴⁶ Is er een verschil tussen die twee categorieën? Was een *famulus* louter een knecht en had een *familiaris* een hoger sociaal statuut? Te Leliëndaal (Brabantia) wordt een *familiaris* gelijkgesteld met een *prebendarius*, iemand die van de abdij levenslang een inkomen kreeg in ruil voor het afstaan van zijn bezittingen (SAM, Leliëndaal, nr. 85).

vermeld met een beroep in dienst van de abdij, en 45 zijn genoteerd als *frater, conversus of soror ad succurrendum* (register 3 B). Vervolgens is er de grote categorie van familieleden van kloosterlingen (ouders, broers, zusters) en van weldoeners van de abdij (register 5). Die vermeldingen zijn zeer talrijk in de veertiende en de vijftiende eeuw. Bij de beschermers en begunstigers komen de grote regionale adellijke families in het vizier. De graven van Vlaanderen, de *advocati* van de abdij, worden regelmatig vermeld tot Roberecht van Bethune (1322), de heren van Ninove van Amalrik II (1118/1119) tot Hendrik II van Vlaanderen (1366)⁴⁷, de heren van Gavere-Liedekerke-Breda tot Raas VIII (1306). Tot circa 1300 zijn eveneens enkele generaties van de heren van Aa (Anderlecht-Grimbergen-Pollare) en van Ledeborg-Pamel gecommemoreerd. Het meest opvallend is de langdurige band met de heren van Meerbeke-Neigem-Wedergrate, vanaf Herbrandus van Meerbeke (ca. 1140) tot Otto V van Wedergrate (1383)⁴⁸. Van de kleine lokale adel is de familie die het hof van Rideve op de grens van Ninove en Okegem bewoonde het best vertegenwoordigd⁴⁹. Vanaf het einde van de dertiende tot de vijftiende eeuw worden namen van Ninoofse schepenfamilies herhaaldelijk in het necrologium opgetekend. Het is een periode waarin enkele Ninovieters het tot abt van de abdij brachten⁵⁰. De aanwezigheid van Gentse families is eveneens opvallend, maar niet zo verwonderlijk als men weet dat het oudste refugehuis van de abdij in Gent gevestigd was⁵¹. Na 1500 komen er haast geen commemoraties van externen meer voor.

5. Welke criteria golden er om als externe te worden opgenomen in het necrologium? Niet iedereen die een jaargetijde stichtte of bij testament een schenking deed, is vermeld in het necrologium. In het abdijsarchief bevinden zich een aantal testamenten van schenkers wier namen niet in

⁴⁷ Door huwelijk waren de heren van Grimbergen tevens heren van Ninove van 1144 tot 1295. Na 1295 kwam Ninove in handen van de graven van Vlaanderen (VdP3, 47-67; VdP10, 277-291; VG II, 12).

⁴⁸ Deze heren bezaten in de 12de-14de eeuw de dorpen Meerbeke, Neigem, Denderwindeke en Appelsterre-Eichem in een persoonlijke unie (VdP18, 1-39). Vooral te Meerbeke en Appelsterre bezat de abdij gronden.

⁴⁹ DS, nr. 219.

⁵⁰ De abten Egidius van de Keldere, Simon de Costere, Cornelius van Hamme en Johannes Beverlinc waren geboren Ninovieters.

⁵¹ De abdij kocht in 1366 het Maleroensteen te Gent, in 1554 verwisselde ze dit voor een nieuw hof nabij de Sint-Baafskerk (Soens, De herberg, 150-167).

het necrologium voorkomen⁵². Vermoedelijk bestonden er naast het necrologium nog andere lijsten met namen van personen die een jaargetijde stichtten. Aparte lijsten met namen van schenkers komen voor te Prémontré⁵³ en te Arnstein⁵⁴. Die aparte lijsten zijn daar opgenomen in het kapittelboek, maar niet in het necrologium in strikte zin⁵⁵. Te Ninove ontbreekt een lijst met oude schenkingen, die vroeger wel in het kapittelboek stak, maar daar sinds de negentiende eeuw niet meer in aanwezig is⁵⁶.

3. De waarde van necrologium A als historische bron

Omdat necrologium A het originele document is dat gedurende bijna vijfhonderd jaar gebruikt werd, is het vanuit historisch oogpunt van uitzonderlijke waarde. Bij de door ons geraadpleegde necrologia heeft alleen het necrologium van Prémontré op het vlak van originaliteit een vergeleekbaar belang⁵⁷.

1. De chronologie is het enige element dat te Ninove de volgorde van de namen bepaalt. Bovendien kan op basis van het schriftbeeld nagegaan

⁵² Volgende namen van personen die in de 14de eeuw een jaarmis stichtten, komen niet in het necrologium voor: Soikinus Bloc (1302), Johannes Brentin (1311) en Gilles De Rouc (1332) (RAB, AN, nr. 68, fol. 106, 106-107, 110-111). Door de wapenheraut Gailard is in de 16de eeuw een lijst met jaargetijden in de Ninoofse abdij opgemaakt. Deze uitvoerige lijst is duidelijk uit het necrologium A gedistilleerd, maar de namen zijn zo gebrekkig en met zoveel fouten genoteerd, dat het haast een nieuwe lijst lijkt (Béthune, *Épitaphes*, 86-89).

⁵³ Te Prémontré bezat men drie lijsten, alle opgenomen in het kapittelboek: het gewone necrologium (uitgegeven door Van Waefelghem), een necrologium met de namen van de weldoeners (uitgegeven door Evers), en een lijst met schenkingen aan de pitantie (onuitgegeven; Soissons, BM, mss., nr. 9, fol. 255-262vo). Voor een uitvoerige beschrijving van het kapittelboek van Prémontré, zie Overgaaauw, *Les martyrologes*, 231-237.

⁵⁴ Te Arnstein bevat de lijst van de pitantie enkel plaatsnamen. Er is een andere lijst met namen van schenkers met de titel: *Hii sunt qui nobis pro remedio animarum suas largiti sunt elemosinas* (Arnstein, 4-7, 7-19; Krings, *Das Prämonstratenserstift Arnstein*, 258-259).

⁵⁵ In een oorkonde uit 1300 van de abt van Prémontré voor de Ninoofse abdij worden een aantal inkomsten en schenkingen aan de pitantie vastgelegd (RAB, AN, nr. 68, fol. 123-125). Te Ninove blijkt de afbakening van de inkomsten van de abt en van de pitantie gedurende de 13de eeuw een controversieel punt te zijn geweest (VdP12, 143-145).

⁵⁶ VdP12, 132.

⁵⁷ Soissons, BM, mss., nr. 9, fol. 113vo-203; zie ook de Inleiding van Van Waefelghem (Prémontré, 1-5), die het necrologium dateert 1175/1178 – 1718.

worden of namen op hetzelfde moment zijn ingeschreven of niet. Daarom is necrologium A een goede bron om abten en proosten uit andere premonstratenzer abdijen, waarvoor we over geen datering beschikken, in de tijd te situeren. De voorafgaande en volgende namen zijn immers een *terminus post* en *ante quem*, althans indien enkele namen uit de rij kunnen geïdentificeerd en gedateerd worden. Of een naam al dan niet door de eerste hand is geschreven, is eveneens een belangrijk gegeven voor de datering. Toch moeten we de chronologische consequenties van de volgorde van de namen met een zekere soepelheid hanteren. Tussen het moment van sterven en het moment van inschrijven in het necrologium kan er een zeker tijdsverloop zijn, vooral voor personen die ver van de abdij verbleven. Ook in periodes van oorlogen of op momenten dat de communiteit verspreid was, mogen we aannemen dat sommige namen met enige vertraging in het necrologium zijn opgetekend.

2. Verder stelt zich de vraag of de commemoratiedag met de sterfdag mag geïdentificeerd worden. Bij een aantal personen, zoals bij bisschoppen of vorsten, van wie we uit andere bronnen de juiste sterfdag kennen, blijken sterfdag en commemoratiedag inderdaad meestal samen te vallen. Bij de Ninoofse abten veronderstellen we dat dit eveneens het geval is. Uit de vergelijking met andere necrologia blijkt dat dezelfde personen vaak met één of meerdere dagen verschil gecommemoreerd worden. Waaraan die verschillen te wijten zijn en in welk necrologium de juiste dag vermeld wordt, blijft een gissen. Voor de Ninoofse abten lijkt ons de Ninoofse vermelding de meest betrouwbare.

Sterfdag en commemoratiedag zijn in een aantal gevallen zeker niet identiek. We geven enkele voorbeelden. De collectieve commemoratie van een dertigtal abten en proosten op 30 en 31 december is een gegeven dat alleen te Ninove voorkomt. Blijkbaar bezat de abdij een losse lijst met namen van abten waarvan men wel het overlijdensbericht bezat, maar de dag van het overlijden niet kende. Vermoedelijk las men die namen voor op het einde van het jaar en heeft men naderhand die namen toch een vaste stek in het necrologium gegeven door ze in te schrijven op 30 en 31 december. Op basis van het schrift kan worden vastgesteld dat dit vijfmaal is gebeurd. Bij commemoraties van namen uit Park of Vermand komen dikwijls groepen van namen voor. In deze gevallen blijkt men overlijdensberichten gegroepeerd ontvangen te hebben. Die namen zijn dan ingeschreven op de dag van het overlijden van een van hen ofwel bij het ontvangen van het collectieve bericht. Als bij een gehuwd koppel

man en vrouw samen worden vermeld, kan het zijn dat een van de twee aan de naam van de andere is toegevoegd, ofwel onmiddellijk ofwel later bij het overlijden. Hetzelfde geldt voor kinderen en ouders. Koppels worden soms tweemaal gecommemoreerd, omdat bij het overlijden van elke partner de andere mee vernoemd wordt.

In twee gevallen wordt de commemoratie elke maand herhaald: voor de Ninoofse abt Johannes van Hartbeke (1274-1305), die overleed op 20 december en voor Eggericus van Lembeke en zijn vrouw Beatrix, die herdacht worden op 30 augustus.

3. Een ander historisch significant verschil is de vermelding *abbas* en *quondam abbas*. Voor de Ninoofse abten gaat het bij *quondam abbas* steeds om het overlijden van een abt die niet meer in functie was, bij *abbas* om een regerende abt. Dit verschil in benoeming gebeurde niet toevallig en stemt overeen met de historische gegevens die we over de Ninoofse abten hebben. Dit onderscheid heeft ons toegelaten een meer genuanceerde datering van de regeerperioden van de Ninoofse abten op te stellen dan tot nog toe het geval was (zie abtenlijst). Tot en met Johannes van de Evene (1543-1567) viel slechts bij elf abten het einde van het abbatiaat samen met de dood. Dit is een belangrijke vaststelling, omdat in de bestaande abtenlijsten al te vaak de commemoratiedag met het einde van het abbatiaat gelijkgesteld wordt. Vanaf Michaël van Male (1567-1578) vallen dood en einde van het abbatiaat wel steeds samen, wat een opmerkelijke trendbreuk in de abdijschiedenis is. Bij uitbreiding naar de andere abdijen kan in principe gesteld worden dat ook daar *quondam abbas* wijst op een abt die niet meer in functie was. Of het omgekeerde eveneens geldt, is niet zeker. Het zou kunnen dat bij een aantal abten gewoon het overlijden is meegedeeld, zonder dat men wist of de abt nog regeerde of niet.

Een kwestie die met de middeleeuwse dateringproblematiek samenhangt, is de vraag naar de gebruikte jaarstijl⁵⁸. Vanaf wanneer en tot wanneer gebruikte men in de Ninoofse abdij de paasstijl? Die vraag is niet alleen van belang voor de data die in de marge van het necrologium voorkomen, maar ook voor het opstellen van een juiste chronologische volgorde van alle data die in de middeleeuwse Ninoofse bronnen vermeld zijn. Onze voorlopige conclusie is dat de paasstijl in de Ninoofse abdij

⁵⁸ Zie hiervoor Strubbe, 51-59. Bij de paasstijl wisselt het jaar pas met Pasen van het lopende jaar, m.a.w. 1 januari 1220 komt in een document, dat volgens de paasstijl is geda-teerd, overeen met ons 1 januari 1221.

niet vóór 1200 gebruikt werd⁵⁹ en in voege bleef tot 1575. Wie, zoals in het Ninoofse necrologium, geconfronteerd wordt met namen uit gans Europa, waarvan heel wat uit de twaalfde en dertiende eeuw, is voor het dateren vaak afhankelijk van achttiende-eeuwse werken zoals *Annales Praemontratenses* van Hugo of *Gallia Christiana*, die op hun beurt steunen op oudere gegevens. Het is voor de onderzoeker moeilijk om na te gaan in welke jaartijl de jaartallen in die werken zijn opgetekend. Had men toen al oog voor de dateringproblematiek, of nam men gewoon de data over zoals ze in de bronnen stonden? Zelfs in hedendaagse werken als het *Monasticon Praemontratense* van Backmund, of in het *Monasticon belge* is die problematiek niet opgelost⁶⁰. Behalve voor de jaartallen met betrekking tot de Ninoofse abdij hebben wij de historische kritiek van de jaartallen niet doorgevoerd en de data van de referentiewerken overgenomen. Het is dus mogelijk dat bij data van de twaalfde tot het midden van de zestiende eeuw die betrekking hebben op de periode vóór Pasen, er naar onze huidige jaartijl gemeten, bij het opgegeven jaartal een jaar moet bijgeteld worden.

Het is een bijzonderheid in necrologium A dat Pasen op de vaste datum van 27 maart valt en Goede Vrijdag op 25 maart, dit is Maria Boodschap. Andere veranderlijke kerkelijke feesten als Hemelvaart en Pinksteren worden niet vermeld. Op het eerste gezicht zou dit kunnen wijzen op het gebruik van de Boodschapstijl, met een jaarwisseling op 25 maart. Het gebruik van een vaste paasdatum op 27 maart is echter een oud gebruik in middeleeuwse martyrologia⁶¹. Hierdoor beschikte men over de liturgische kalender van een typejaar, waarin het lijden van Christus een vaste plaats kreeg⁶². De sterke band tussen martyrologium en necrologium in

⁵⁹ Het nauwe contact van de abdij met personen uit de grafelijke kanselarij, zoals notaris Radolf (com. 9 februari) en diens dochter Maria van Popperode (com. 9 augustus) maken het zeer aannemelijk dat de abdij de grafelijke gebruiken volgde. Die kanselarij maakte ca. 1202 de omslag van de kerststijl naar de paasstijl. De paasstijl is in de Nederlanden officieel afgeschaft op 1 januari 1576 (Prevenier, *De oorkonden* I, 454-458; Strubbe, 52).

⁶⁰ De dateringsproblematiek is gemakkelijker op te lossen bij oorkonden dan bij kroniektteksten die over een lange periode handelen en door meerdere personen in verschillende periodes zijn opgesteld. In welke jaartijl zijn de data genoteerd in het *Chronicon* van Boudewijn van Ninove of in de *Recapitulatio omnium abbatum*? Moeten we één stijl veronderstellen of eerder een mengeling van stijlen?

⁶¹ Overgaauw, *Martyrologes*, 670-671 geeft aan dat dit ook te Prémontré, Averbode en Park het geval is in de martyrologia. Het is echter ongewoon dat de vaste paasdatum in een necrologium voorkomt.

⁶² Strubbe, 33-34.

het Ninoofse kapittelboek heeft meegebracht dat de liturgische kalender van het martyrologium in het necrologium is overgenomen. In de praktijk echter volgde men in de Ninoofse abdij de veranderlijke paasdatum.

4. Rockwell wees al op het parallellisme tussen de meestal in de marge aangebrachte historische gegevens in het necrologium en in de *Historia foundationis*⁶³. Dat parallellisme is verder door te trekken naar het *Chronicon* van Boudewijn van Ninove en naar de *Recapitulatio omnium abbatum*⁶⁴. Soms zijn gegevens uit het necrologium inderdaad gebruikt als bron voor het stofferen van de genoemde kroniektteksten, soms lijkt achteraf een historische notitie in het necrologium te zijn bijgeschreven met gegevens uit de *Recapitulatio*. De originaliteit en de historische betrouwbaarheid van deze randnotities zijn een complexe zaak, die geval per geval moeten nagegaan worden.

Het necrologium is in de eerste plaats een loutere registratie van namen met het oog op de liturgische voorlezing ervan. Veel ruimte voor de inbreng van een eigen visie van de auteur is er niet. Af en toe komt het eigen standpunt van de redacteur toch om de hoek kijken. De stelligheid waarmee abt Gerardus (28 september) en vooral zijn opvolger Arnoldus (8 oktober) respectievelijk de eerste en de tweede abt van de abdij genoemd worden, verradt de zeer grote aversie die bij de eerste generatie pioniers aanwezig was tegen Gillebertus I, de eerste abt van de abdij, tevens de eerste abt van wie geweten is dat hij door een Generaal Kapittel afgezet werd. Die negatieve visie op abt Gillebertus I bleef een rol spelen tot in de zeventiende eeuw. In zijn *Chronotaxis* van 1652 geeft Godfried van Elshout een dubbele nummering van de Ninoofse abten: één die begint bij Gillebert I en één die begint bij Gerardus⁶⁵. Een gelijkaardige manipulatie van de feitelijkheid vinden wij in de notitie over de duur van de abbatiaten van Nockerstock (11 juli) en van Van Hoemen (1 oktober). Bij Van Hoemen is een veel te lang abbatiaat opgegeven. Bij Nockerstock is mogelijk een correcte tekst achteraf gewist⁶⁶.

⁶³ Rockwell, *Liber miraculorum*, 52. Voor een recente tekstuitgave van de *Historia foundationis*, zie *Mirakelboek*, 133-164.

⁶⁴ De *Recapitulatio* is toegevoegd aan het *Chronicon* van Boudewijn van Ninove. Beide teksten zijn gedeeltelijk uitgegeven in MGH, SS, 25, 515-552 en volledig, maar tekstkritisch met tekortkomingen, in DS, 587-746. Voor de relaties tussen al deze kroniektteksten, zie VdP7, 287-296.

⁶⁵ RAB, AN, nr. 70.

⁶⁶ VdP8, 300-303.

Van alle grote historische omwentelingen zijn het alleen de godsdienstoorlogen in de tweede helft van de zestiende eeuw die een spoor nagelaten hebben in het necrologium, vooral omdat de Ninoofse kloosterlingen in 1579-1582 te Ninove, Aalst en Brussel direct in het conflict betrokken geraakten met de dood van enkelen tot gevolg⁶⁷. Het uitvoerige bericht in de marge op 5 juni over de slag van Woeringen is een opmerkelijke uitzondering op het niet-historische karakter van het necrologium. In necrologium B zijn de historische randnotities van A volledig weggelaten, wat bewijst dat het werkelijk om marginalia ging. In necrologium C voegt abt De Moor opnieuw historische gegevens toe, nu niet meer als marginalia maar als onderdeel van de liturgische tekst zelf.

5. Het necrologium brengt uitsluitel over de verhouding tussen de verschillende groepen binnen de kloosterpopulatie. Bij de namen waar dit expliciet vermeld is, tellen we 571 kanunniken, 248 conversen en 62 zusters (register 4). De niet-geïdentificeerde namen kunnen deze verhoudingen nog wijzigen, maar globaal gesproken geven deze cijfers toch een goed beeld van de onderlinge verhoudingen.

Het aantal *conversae* of *sorores* is te Ninove zeer beperkt gebleven⁶⁸. Hieruit kunnen we afleiden dat Ninove geen vrouwenklooster met een eigen kerk en met koordiensten heeft gekend⁶⁹. In de eerste periode zijn er wel een aantal vrouwen geweest die als *conversae* geleefd hebben bij een kerk, vermoedelijk bij de oude parochiekerk van Ninove in de Nederwijk en bij de kerk te Liedekerke, twee plaatsen waar buiten de abdij een of meerdere kanunniken aanwezig waren en de zusters in de kerk het koorofficie konden volgen. In de oorkonden komen de *sorores* nauwelijks ter sprake. We vonden slechts vier verwijzingen. In 1195 stelt Raas van Gavere de abdij vrij van de overeenkomst om op zijn territorium – hij vernoemt drie mogelijke plaatsen, Boechoute, Velzeke en Liedekerke – zusters te huisvesten, op voorwaarde dat de abdij te Boechoute permanent een priester ter beschikking stelt⁷⁰. Daarop biedt in datzelfde jaar Willem van Ledeberg de abdij een locatie aan te Pamel, in het hof nabij de kerk,

⁶⁷ Valvekens, *De Zuid-Nederlandsche Norbertijner abdijen*, 156-166; VG II, 317-325.

⁶⁸ We konden op basis van het necrologium of van andere Ninoofse bronnen geen inhoudelijk onderscheid vaststellen tussen beide categorieën en gaan ervan uit dat in het necrologium beide termen door elkaar gebruikt zijn.

⁶⁹ Voor de plaats van de zusters in de orde, zie VdP2, 226-230.

⁷⁰ DS, nr. 68.

om daar zusters onder te brengen⁷¹. Het jaar daarop doet Mathilde van Neigem te Okegem een schenking aan de broeders en zusters van de Ninoofse abdij⁷². In 1201 is er nog sprake van een intrede van een zuster, toen een zekere Mathilde bezittingen aan de abdij afstond en het religieuze kleed aantrok⁷³. Rond 1195 blijken er niet-gerealiseerde plannen bestaan te hebben om met een vrouwenklooster te beginnen⁷⁴. Voortgaande op het necrologium en het stilzwijgen van de oorkonden is daar blijkbaar niets van terecht gekomen en is de Ninoofse vrouwengemeenschap in het begin van de dertiende eeuw afgebouwd. De verplaatsing in 1222-1252 van de parochiekerk van Ninove van de Nederwijk naar de site van de nieuwe abdij kan het moment geweest zijn waarop de huisvesting van een vrouwengemeenschap niet meer mogelijk was⁷⁵. Ninove volgde hiermee de trend in de Franse abdijen om de vrouwenkloosters af te schaffen⁷⁶. Misschien is dat de reden waarom de Ninoofse abdij proosten kon leveren voor de vrouwenkloosters van andere abdijen. Zo waren enkele Ninoofse kanunniken in de dertiende eeuw proost in het vrouwenklooster van Drongen te Serskamp/Tussenbeek en in Leliëndaal te Hombeek nabij Mechelen⁷⁷. Ook in Gempe te Sint-Joris-Winge en in Sint-Catharinadal te Breda is een Ninoofse proost vermeld⁷⁸. In de eerste helft van

⁷¹ DS, nr. 71: *ut sororibus de Ninive inibi fiat habitatio cum aedificia et caetera usibus earum poterunt parari necessaria.*

⁷² DS, nr. 74: *fratribus et sororibus Ninivensis ecclesiae.*

⁷³ *habitum religionis suscipiens* (Prevenier, *De oorkonden* II, 378). We wijzen er eveneens op dat in het necrologium slechts één priorissa (Lismoudis, 31 januari) vermeld is.

⁷⁴ De veronderstelling dat in 1188 zusters gevestigd werden bij de kerk te Pamel berust op een tekst van E. Soens, die in 1933 postuum gepubliceerd werd: "in 1188 schonk Willem, heer van Ledeberg een twintigtal bunder grond te Pamele aan de kloosterlingen van Ninove om er eene woning op te bouwen voor de Zusters van de abdij" (Soens, *Het hof van Pamel*, 211). Soens anticipeert hiermee op de schenking van 1195, waarbij die intentie wel is geformuleerd (zie noot 71), maar voert geen verder bewijs aan dat de zusters zich daar effectief gevestigd hebben. Backmund (II, 317) gebruikte Soens als bron om ten onrechte Pamel in zijn lijst van premonstratenzer kloosters op te nemen.

⁷⁵ De bouw van de nieuwe parochiekerk nabij de abdijgebouwen begon in 1222, dertig jaar nadien was ze voltooid (*Het Mirakelboek*, 156-157). Over het verdere lot van de oude parochiekerk is niets geweten. Vermoedelijk is ze na 1252 afgebroken omwille van de zeer ongunstige ligging. Mogelijk hebben zich in de tweede helft van de 13de eeuw bij de oude kerk tijdelijk nog enkele begijnen gevestigd.

⁷⁶ De Franse abdij van Vermand liet te Ninove geen enkele naam van een zuster optekenen (zie register 2).

⁷⁷ MB VII/3, 579-600; VIII/1, 397-418. Zie register 3 Ab voor de namen van de proosten.

⁷⁸ MB IV/3, 829-850 en Sponselee-De Meester, *Het norbertinessenklooster Sint-Catharinadal*, 21-22. Voor Sint-Catharinadal betreft het Michael van Liedekerke, die in 1289 werd aangesteld, maar niet expliciet in het Ninoofse necrologium vermeld is.

de dertiende eeuw werd met de komst van drie cisterciënzerinnenkloosters in de Dendervallei (Zwijveke te Dendermonde, Ten Rozen te Aalst, en Beaupré te Grimminge halverwege Ninove en Geraardsbergen) aan de lokale nood aan vrouwenkloosters ruim voldaan⁷⁹. Was het omdat de Ninoofse abdij geen vrouwenklooster had, dat er in de tweede helft van de dertiende eeuw ruimte was voor enkele begijnen die in de schaduw van de abdij konden leven en van wie de namen in het necrologium werden opgenomen? Van een samenwerking met het Ninoofse begijnhof zelf, dat circa 1300 van start ging, geeft het necrologium geen aanwijzingen⁸⁰.

Op basis van de geciteerde verhoudingen tussen de verschillende groepen van kloosterlingen mogen we stellen dat in de twaalfde en dertiende eeuw de groep van de lekenbroeders vermoedelijk iets groter was dan die van de kanunniken. Het is een gekend gegeven dat nadien deze groep in belang afnam en bijna volledig verdween, zodat de abdijen hun hoeven in pacht gaven en dienstpersoneel in de abdij opnamen. Bij de groep van de kanunniken is die van de priester-kanunniken veruit de grootste.

6. Ten slotte wijzen we op het belang van het necrologium voor de naamkunde, vooral voor de studie van het gebruik van de voornamen en de langetermijnevolutie daarin. We beschikken immers over een bron die het gebruik van persoonsnamen op één plaats over een periode van bijna zes eeuwen overspant. Er zijn namen van mannen en vrouwen, namen van geestelijken en leken en namen van personen met een verschillende sociale en culturele status⁸¹.

4. Gehanteerde principes bij de tekstuitgave

1. De tekstuitgave betreft dus necrologium A, aangevuld met de nieuwe namen uit necrologium B. Alle gegevens die uit necrologium B komen, zijn cursief gedrukt. Wanneer B betekenisvol afwijkt van A, is dit aangegeven. Waar A onleesbaar of moeilijk leesbaar is, hebben wij ons gesteund op de lectuur van B, ervan uitgaande dat in 1652 het oudste handschrift nog in een betere toestand was dan vandaag en dat er toen een

⁷⁹ Beaupré, gesticht in 1228, Ten Rozen in 1228/1235, Zwijveke in 1223 (Pieteraerens, *Van Beaupré tot Zwijveke*, 62, 118, 132).

⁸⁰ Voor de stichting van het begijnhof, zie Cock, *Het "Susterhuys"*, 11-15.

⁸¹ Een voorbeeld van wat zulke studie kan omvatten biedt de recente studie van Somers, *Voornaamgeving*, 47-93.

nog levende traditie van lectuur en interpretatie bestond die over de generaties heen mondeling werd doorgegeven.

2. Wat de spelling betreft hebben we naar een compromis gezocht tussen de leesbaarheid van het Latijn en het respect voor de schrijfwijze in het origineel. We hebben ons gehouden aan het hedendaagse schriftbeeld van het Latijn en de u-klank als u, de v-klank als v geschreven, ook in eigennamen en plaatsnamen. De i verlengd tot j is steeds als i geschreven, ook wanneer de i de klankwaarde van de j heeft, zoals in *eius* of *huius*⁸². Alleen in eigennamen is, conform het handschrift, bij de hoofdletters het onderscheid in schrijfwijze van I en J bewaard en schrijven we zowel *Iohannes* als *Johannes*. De *ę* en *æ* in het origineel zijn uniform als *æ* geschreven. *Et*, *et* en *&* en andere vormen van het voegwoord zijn steeds uniform als *et* geschreven. Het hoofdlettergebruik is aangepast aan de hedendaagse praktijk. Om de leesbaarheid te vergroten zijn de duizenden afkortingen steeds opgelost, zonder dat dit is aangegeven. Daarbij hebben we voor een aantal woorden waarvan de vorm of de spelling over de eeuwen heen niet vastligt, toch voor een eenvormige schrijfwijze gekozen. Ook de eigennamen, die vaak in afkorting zijn geschreven, zijn steeds voluit weergegeven. Hierbij was de tekst van B, waarin alle afkortingen zijn opgelost, een grote hulp. Zo schrijven we steeds *domnus* bij abten en bisschoppen en *dominus* bij heren, en verder *Willelmus*, *martyr* en *presbyter*, behalve wanneer het woord in de tekst voluit anders geschreven is.

3. De naam van de maand bij het begin van elk hoofdstuk en de aanduiding van de dag in Arabische cijfers zijn cursief gezet en komen alleen in necrologium B voor. De kopgegevens van elke dag zijn vet gedrukt. Die gegevens staan in het handschrift in rode inkt. Het eerste gegeven in grote Romeinse cijfers is het gulden getal van de eeuwigdurende maancyclus⁸³,

⁸² In het handschrift is over de tijdperken heen *eius* en *huius* de meest voorkomende schrijfwijze.

⁸³ Het middeleeuwse kalendersysteem berust op een combinatie van het zonnejaar (365 dagen) met zijn nu nog gebruikte maandkalender en van het kortere maanjaar van 354 dagen met 12 maancycli van 29 of 30 dagen. Na verloop van 19 zonnejaren begint het maanjaar opnieuw op dezelfde dag als het zonnejaar. Beginnend vanaf de geboorte van Christus (de facto vanaf 1 voor Christus) rekende men met cycli van 19 zonnejaren, waarvan elk jaar telkens genummerd werd van 1 tot 19. Het getal dat elk jaar ontvangt, is het 'gulden getal'. Het gulden getal geeft voor een bepaalde dag aan in welk jaar uit de cyclus van 19 de maancyclus op die dag begint. Voor 1 januari is dit getal 3; dit betekent dat in het jaar 2, 21, 40 enzovoort, dus om de 19 jaar, de nieuwe maan valt op 1 januari (Strubbe, 34-35 en 38). Voor

gevolgd door de zondagletter in kleine letters⁸⁴. Die gegevens staan alleen in necrologium A. De tweede regel bevat de naam van de dag volgens de Romeinse dagkalender, eventueel gevolgd door de naam van het liturgische feest en de graad ervan⁸⁵. Die elementen staan zowel in A als in B. Deze kopgegevens in A zijn telkens van de eerste hand. Teksten die niet van de eerste hand zijn, maar later zijn toegevoegd, staan in gewoon corpus afgedrukt. Wat bij de aanduiding van het liturgische feest cursief staat, is enkel vermeld in B.

Vanaf regel drie volgt de eigenlijke commemoratie. Wat in de tekst van de commemoraties aan de dubbele schuine streep voorafgaat, is geschreven door de eerste hand en te dateren vóór 1185/1188. Daarna zijn betekenisvolle cesuren in het schriftbeeld door een enkelvoudige schuine streep aangegeven. Met het plaatsen van komma's is zuinig omgesprongen om de tekst niet te fragmenteren. Wat inhoudelijk bij elkaar hoort, is niet door een komma gescheiden, zoals de namen van man en vrouw. Namen of elementen die inhoudelijk niet bij elkaar horen, zijn wel door een komma gescheiden. Wanneer een cesuur al door een schuine streep is aangeduid, is geen bijkomende komma meer geplaatst.

De randnotities zijn in een kleiner corpus onderaan de tekst van de dag geplaatst. Randnotities waarvan geen zinvol onderdeel kon ontcijferd worden, zijn weggelaten⁸⁶. In de loop der tijden zijn sommige teksten met een product gewist en nadien al dan niet overschreven. Deze ingrepen zijn niet in de tekstuitgave signaleerd, behalve bij enkele belangrijke en zeer duidelijke gevallen. Tussen vierkante haakjes staan eigen reconstructies van originele tekstfragmenten. Wat tussen ronde haakjes staat, zijn redactionele toevoegingen.

een handige tabel van de eeuwigdurende maankalender en de bepaling van het gulden getal voor de jaartallen vanaf 1 tot 2200, zie: Grotefend, *Taschenbuch*, 136-137.

⁸⁴ De zondagletter gaat van a tot g, één letter voor elke dag van de week. 1 januari ontvangt de letter a. Wanneer dit een zondag is, ontvangen alle zondagen van dat jaar de letter a, wanneer dit een maandag is, zullen de eerste zondag van dat jaar en alle andere zondagen van dat jaar de letter g ontvangen, enzovoort. De letter van de zondag in een bepaald jaar is de zondagletter. De zondagletter in het Ninoofse necrologium met de vaste paasdatum op 27 maart is b (Strubbe, 37-38).

⁸⁵ De studie van de liturgische kalender is buiten beschouwing gelaten. Zie hiervoor, Lefèvre, *L'ordinaire*, 125-138. Daar te Ninove de drie opeenvolgende necrologia een liturgische kalender bevatten, is de evolutie van de feesten binnen de orde van de 12de tot de 18de eeuw goed te volgen.

⁸⁶ Ruw geschat zijn een derde van de randnotities onleesbaar. Hiervoor zijn hoofdzakelijk twee redenen aan te geven: de buitenranden van het blad zijn later bij het inbinden ingekort, zodat soms een deel van de tekst is weggesneden en de randen zijn in de loop der eeuwen zeer sterk beduimeld, zodat de inkt vervaagd of uitgewist is.

4. Het voetnotenapparaat is beknopt gehouden omdat we het accent op de tekst van het necrologium zelf willen leggen en niet op de annotaties. De liturgische kalender is niet geannoteerd⁸⁷. De namen van de heiligen zijn niet opgenomen in de registers. Behalve voor de abten zijn ook de namen van de kloosterlingen van Park niet geannoteerd. Voor die namen, die zijn samengebracht in register 2 A, verwijzen we naar de tekstuitgave van het necrologium van Park. De noten zijn in de eerste plaats gericht op de identificatie en de datering van personen, zodat de tijdslijn in de commemoratie kan worden blootgelegd. Voor verdere biografische gegevens van personen en voor gegevens over kloosters, verwijzen we naar de bestaande naslagwerken.

Bij de abten, proosten en stichters uit de orde van Prémontré verwijzen we systematisch naar drie necrologia die als vergelijkingsbasis zijn gekozen: Floreffe (Fl), Park (Pa) en Prémontré (Pr). In de meeste gevallen is een naam die te Ninove is opgenomen in de drie of een van de drie genoemde necrologia aanwezig. Wanneer dit niet het geval is, is de identificatie gebeurd door vergelijking met tien andere necrologia (Amiens, Arnstein, Averbode, Berne, Bonne-Espérance, Braine, Grimbergen, Heylisse, Marcheroux, Tongerlo). Gegevens uit de necrologia van Rommersdorp en Knechtsteden zijn me welwillend meegedeeld door dr. Bruno Krings. De ervaring heeft geleerd dat het natrekken van nog andere necrologia niet tot nieuwe resultaten leidt, maar slechts bevestiging brengt van wat al geweten is⁸⁸. We hebben vermeden de voetnoten te laten uitgroeien tot een vergelijkende studie van commemoratie van abten, proosten en stichters binnen de premonstratenzer orde. Dit is een opdracht *sui generis*, die interessant is om inzicht te verwerven in de communicatienetwerken binnen de orde. R. Van Waefelghem deed dit al een eeuw geleden voor de Belgische abdijen⁸⁹, Brouette eveneens in zijn laatste publicaties van necrologia van een aantal Franse abdijen⁹⁰. Vandaag

⁸⁷ We wijzen erop dat het middeleeuwse *Liber ordinarius* (begin 14de eeuw), uitgegeven door M. Van Waefelghem en afkomstig uit de Ninooftse abdij, interessant materiaal bevat voor een vergelijking met de liturgische kalender van necrologium A (Van Waefelghem, *Le Liber ordinarius*, 12-16).

⁸⁸ Zo hebben we in de zeven necrologia van Duitse kloosters uitgegeven door de Monumenta Germaniae Historica geen nieuwe gegevens gevonden. Ook de necrologia van Cuissy, Sainte-Marie-au-Bois, Silly en Verdun, uitgegeven door Brouette, leverden geen nieuwe gegevens op.

⁸⁹ Van Waefelghem, *Liste chronologique*.

⁹⁰ Zie zijn tekstuitgaven van de necrologia van Verdun Saint-Paul, Cuissy, Sainte-Marie-au-Bois en Silly.

beschikt dr. Bruno Krings (Neuwied, Duitsland) over een groot databestand van commemoraties uit necrologia van gans Europa. Bij de namen van premonstratenzer kloosters is steeds de circarie volgens de indeling van Backmund (zie register 1) tussen haakjes toegevoegd.

5. De vergelijking van namen uit verschillende necrologia blijft een delicate kwestie. Wanneer te Ninove alleen de voornaam is gegeven en er in een ander necrologium bij dezelfde voornaam de naam van het klooster staat, dan is de waarschijnlijkheid groot dat het om dezelfde persoon gaat, op voorwaarde dat én de commemoratie op dezelfde dag of enkele dagen daarvoor of daarna gebeurt, én de oplossing past in de chronologie van de reeks. Op basis daarvan hebben we een aantal identificaties niet weerhouden, die, naar ons oordeel, al te gemakkelijk door Brouette gemaakt zijn⁹¹. Dezelfde terughoudendheid is eveneens toegepast bij de identificatie van personen die in Ninoofse oorkonden of verhalende bronnen voorkomen, maar in het necrologium alleen met de voornaam zijn opgenomen. Hoewel veel door ons is opgelost, zijn toch honderden namen niet geïdentificeerd of gedateerd. Ons werk is niet af. Het veld dat deze namen omvat, is te ruim om door één persoon bespeeld te worden. Anderen, die bronnen kennen die door ons niet gekend of gebruikt zijn, zullen juist door het beschikbaar stellen van de Ninoofse tekst personen kunnen identificeren die wij niet konden identificeren. Dit werk is geen eindpunt, slechts een schakel in een ketting van onderzoek.

5. De registers

Registers vormen de zoekmachine om toegang te hebben tot een bepaald onderdeel van de tekst. We hebben zes registers opgesteld. Steeds is naar de dag en maand verwezen, nooit naar de pagina. Dit geldt ook wanneer de naam of het gegeven in een voetnoot voorkomt. Sommige namen komen in meer dan één register voor. Naar namen uit de Inleiding is niet verwezen.

De eerste drie registers zijn thematisch. Register 1 A geeft een overzicht van alle vernoemde premonstratenzer kloosters. Register 1 B doet hetzelfde voor de religieuze instellingen van buiten de orde. Register 2 groepeerde de verwijzingen naar namen uit de abdijen van Park en Vermand,

⁹¹ Om het notenapparaat niet te verzwaren, is de discussie daarover niet aangegaan.

gerangschikt per categorie (abt, kanunnik, convers, zuster) en geeft ook een overzicht van de Ninoofse namen die te Park vermeld zijn. Register 3 groepeerde die namen van Ninoofse religieuzen die specifieke functies hebben bekleed (abt, prior, proost, parochiepriester) en geeft een overzicht van speciale categorieën van bij het klooster betrokken derden (ad succurrendum, familiaris, begijn).

De registers 4, 5 en 6 zijn alfabetische namenregisters. Register 4 bevat de namen van de Ninoofse kloosterlingen. In 4 A zijn ze rangschikt volgens de plaats van herkomst en/of familienaam of toenaam (indien gegeven of gekend), in 4 B volgens de voornaam en geordend per categorie (kanunnik, broeder, zuster). Register 5 is het omvangrijkste en bevat alle namen van externe personen, uitgezonderd van diegenen die al in register 1 A en B vermeld zijn. De namen zijn gerangschikt naar de plaatsnaam en/of de familienaam of de voornaam. Register 6 geeft een overzicht van alle niet-geïdentificeerde voornamen.

Ten slotte rest mij een woord van dank aan dom Jozef Van der Speeten, bibliothecaris van de abdij van Affligem, waar ik alle faciliteiten kreeg om in de bibliotheek te werken; aan prof. em. dr. Erik Van Mingroot van de KU Leuven, die me nuttige informatie doorgaf over het bisdom Kamerijk; aan dr. Herman Van Isterdael en dr. Eddy Put, respectievelijk afdelingshoofd en archivaris van het Rijksarchief te Leuven, die in de periode van de inventarisatie me de toegang tot het Ninoofse abdijsarchief steeds mogelijk hebben gemaakt en ervoor zorgden dat ik de voorpublicatie van de nieuwe inventaris kon gebruiken; aan vriend Francis Parker, die met zijn feilloos Engels voor de vertaling van de Summary heeft gezorgd en stadsgeenoot Edward Asselman die de Nederlandse teksten nalas.

Veel erkentelijkheid ben ik verschuldigd aan dr. Bruno Krings die welwillend zijn uitgebreide kennis van necrologia uit premonstratenzer kloosters ter beschikking heeft gesteld, zodat ik enkele tientallen namen kon identificeren die ik zonder zijn hulp niet zou hebben thuisgebracht. Herman Janssens van de abdij van Averbode, redactiesecretaris van *Analecta Praemonstratensia*, die van in het begin dit project gevolgd en gesteund heeft, dank ik voor het vertrouwengevend perspectief dat hij me bood voor de publicatie van deze studie.

Hoogstraat 23
B-9401 Ninove-Pollare

Dirk VAN DE PERRE
Kath. Universiteit Leuven
Research fellow

Onderzoekseenheid Geschiedenis Middeleeuwen

Summary

The two older *Necrologia* of the Abbey of SS Cornelius and Cyprianus at Ninove (1185/1188 – 1651 and 1652-1694)

Text edition with annotations

1. The choice of the two older *necrologia*

Three *necrologia* have been preserved of the former Premonstratensian abbey at Ninove (Belgium, in the Province of East Flanders), which was part of the Brabant circary. These are currently held in the State Archive at Beveren-Waas under inventory numbers 92, 93 and 94, and are referred to further as *necrologium* A, B or C, as the case may be.

1. *Necrologium* A is the oldest. It forms part of the mediaeval Ninove Chapter Book, which also contains the *martyrologium* and the Rule of St. Augustine. In this parchment codex of 149 folios, the *necrologium* covers folios 77 to 137 verso. The codex is the result of a single conceptual approach, the writing style in the three parts being the same. On the basis of historical data, hand one of the *necrologium* can be dated to between 28 September 1185 (death of Abbot Gerard) and 18 November 1188 (death of Walter Hawel). The work was thus effected under the abbacy of Arnold (1185-1190). The *necrologium* was supplemented by tens of hands after 1188 and up to and including 1651, and is characterized by the many notes written in the margin of the manuscript.

2. *Necrologium* B is a parchment codex of 186 folios, prepared in 1652 by the Ninove canon Francis Charité. It is a faithful copy of *necrologium* A and was used from the beginning of 1652; it is supplemented with names to May 1694. A memorandum written by Abbot Ferdinand De Moor on 29 November 1693 indicates that, following the example of Libert De Pape, abbot of Park and father-abbot of the Ninove abbey, he had decided on a complete revision of the *necrologium*. All names that had no direct connection to the Ninove abbey were scrapped – thereby very substantially shortening the *old necrologium* – and other names, not included in the *old necrologium*, but indeed of significance for the abbey's history, added. At the same time, existing commemorations were moved in order to achieve a balanced spread of names over the days of

the year. Abbot De Moor himself added this new *necrologium* in draft form below the folios of *necrologium* B and expertly made the text of the old *necrologium* illegible.

3. *Necrologium* C is the clean copy of the text appended by Abbot De Moor below the folios of *necrologium* B. It is a paper codex of 185 folios and new names were included from July 1694 on. This *necrologium* remained in use until the end of the eighteenth century.

4. The continuity between *necrologia* A and B is abundantly clear, as is the discontinuity of *necrologium* C with *necrologia* A and B. In consequence, this text edition is limited to the publication of A and B. C cannot be regarded as a variant of them, as it is a completely new text, the content of which shows little relation to the text of the old *necrologium*.

2. *Necrologia* A and B: content analysis

1. In *necrologia* A and B, the names are entered in purely chronological order (according to the date of death). This is contrary to the practice in certain other, more recent *necrologia* (those of Park, Grimbergen, Averbode, Bonne-Espérance), where the names are entered in hierarchical order of importance: first, those of the abbots and founders; second, those of the canons; then those of the converses (lay brothers) and sisters; and lastly those of the externs.

2. Together, *necrologia* A and B contain about 3000 names. About 908 names are of the abbey's own conventuals (Register 4) and we can identify 369 of these, because their sobriquet or family name is given or because the names have been found in other historical sources. Of the 539 others, we know only the first name and whether they were canons (230), converses (245) or sisters (62). Two of the forty-two abbots during the 1137-1694 period – Gilbert I and Henry of Aalst – are not mentioned, probably deliberately. There are reliable indications that the list of Ninove conventuals shows few gaps.

3. A second important group is formed by the names of abbots, provosts and founders of other Premonstratensian monasteries (Register 1 A). There are references to 915 persons from 165 different monasteries

throughout Europe. This international dimension is typical of mediaeval *necrologia* in the Premonstratensian Order of the twelfth to the fourteenth century, but thereafter it diminished and even disappeared entirely. How these names spread within the order has still to be discovered, though the presence of abbots from Ninove at the General Chapter would certainly have been an important element in the acquisition of information, and mutual contacts among the monasteries must also have played a part. Indeed, Ninove had an arrangement with two Premonstratensian monasteries for the exchange of names of all conventuals: the mother-abbey of Park, near Leuven, and the French abbey of Vermand, near Saint-Quentin, of which 168 and 197 names respectively are registered. Furthermore, there was a significant exchange of names of abbots with the abbeys of Grimbergen, Tongerlo, Drongen, Middelburg, Saint-Feuillien, Vicogne, Mont-Saint-Martin, Laon and Prémontré.

4. The names of externs form a third major group. These concern clerics from other religious communities (Register 1 B), as well as both individual clerics and lay-persons (Register 5). In all, there are references to fifty-six religious communities and institutions outside the Premonstratensian Order. Of these, the most cited is the bishopric of Cambrai, under which the Ninove abbey came during the Middle Ages; others cited are the Benedictine abbeys of Affligem and Kornelimünster (near Aachen), with which Ninove had a prayer covenant. Among the names of the lay persons that spring out are those of the Counts of Flanders, the Lords of Ninove-Grimbergen, of Gavere-Liedekerke-Breda, of Aa (Anderlecht and Pollare) and – among the smaller, regional aristocracy – of Pamel-Ledeberg, Meerbeke-Wedergrate (Contrecœur) and Rideve. Well represented in the thirteenth and fourteenth centuries were the patriciates of Ghent (where the Ninove abbey had its first house of refuge) and Ninove; mention, too, was often made of family members (parents, sisters and brothers) of Ninove conventuals. From the sixteenth century on, however, there is scarcely any further mention of externs, though it is not clear whether this is because no more endowments were being made or because their names were no longer recorded in the *necrologium*, but on other lists (the ‘pittance’ lists, for example).

5. Yet another substantial group is that of just first names (about 500), which appear chiefly among the oldest commemorations. In 378 cases, it

has not been possible to identify the persons to whom the names refer; they could be of bishops, abbots, provosts, Ninove clerics or indeed lay persons.

3. *Necrologium A* as historical source

1. The Ninove *necrologium* is a unique historical source for various reasons. That of Prémontré aside, it is one of the few original *necrologia* that was used continuously from the twelfth to the seventeenth century. The chronological order of the commemorations permits certain names whose dating is unknown yet to be assigned to a time, as in the case of the names inscribed by the first hand, which can be dated to before 1185/1188.

2. There is also a question of whether the commemoration day fell on the anniversary of the decease. This was generally the case for kings and bishops, and we assume that the same applied to the Ninove abbots and conventuals. However, this was certainly not the case for the important number of abbots commemorated collectively on 30 and 31 December. Where a series of names was inscribed in one go, as in the case of family members, it is usually not possible to establish an unequivocal link between commemoration day and day of decease.

3. Furthermore, what significance has to be given to the designation *quondam*? In respect of the Ninove abbots, this was used in the case of the decease of a former abbot, i.e. of an abbot who was no longer in office. Of the first thirty-three Ninove abbots, there were just eleven whose death marked the end of their abbacy. From 1578 on, decease always marked that end (see the list of Ninove abbots in annex).

4. Attention is also drawn to the problem of the calendar style used. We argue, albeit with the necessary caution, that the 'Easter style' was used from the beginning of the thirteenth century to 1575 for the Ninove abbey and have interpreted the data in the *necrologium* accordingly. Assuming that use, thus, and on the basis of the difference between when the abbacy ended and when the abbot died, we have consequently prepared a new chronology for the abbacies of the Ninove abbots (see annex).

5. What is the value of the historical information entered in the margin of the *necrologium*? It can be secondary and have been added later and

drawn from other sources. It can also be original and have served as the basis for information subsequently adopted in other sources. Sometimes it was consciously manipulated, as in the statement that Gerard (28 September) was the first abbot of the Ninove abbey and Arnold (8 October) the second, and in the case of the duration of the abbacies of John Nockerstock (10 July) and Bartholomeus van Hoemen (1 October).

6. The *necrologium* additionally provides us with an insight into the relative importance of the various groups among the abbey's members. Over the centuries, there were 571 canons, 248 converses and 62 sisters. The group of priest-canons was very important right from the outset. During the twelfth and thirteenth centuries, the converses probably formed the largest group, but from the fourteenth their numbers dwindled to virtually nothing. At 62, the number of sisters was very limited; the hypothesis accepted by Norbert Backmund that the Ninove abbey established a nun's house in Pamel 1188 is not confirmed by either the charters or the *necrologium*. It is true that, during the early decades, Ninove had a number of lay sisters, but it did not participate in the expansion of nun's houses within the order during the first half of the thirteenth century. Nevertheless, it provided a number of provosts to other mediaeval nunneries, such as that of Serskamp-Tussenbeek and that of Leliëndaal near Mechlin.

7. Also worthy of note, lastly, is that the *necrologium* is an excellent source for the study of the changing fashion in first names over the centuries, both within the cloister and outside it, and among both men and women.

4. Principles governing the text edition

1. For the sake of readability in respect of the spelling of Latin, the 'v' sound is written as 'v', the 'u' sound as 'u' and the 'i' sound as 'i', according to present-day usage. Even where 'i' or 'j' has the phonetic value of a consonant, as in the case of *huius*, 'i' is always written; the exception to this is in proper names, where, in capitals, a distinction between 'J' and 'I' is maintained. The 'e' and 'æ' are uniformly reproduced as 'æ'. The question of abbreviations is similarly solved by uniformly writing *domnus* for abbots, and *martyr* and *presbyter*, save where

the word is written in full otherwise in the text. In the use of capitals, present-day rules have been followed. Variants are indicated only where *necrologium* B differs significantly from *necrologium* A.

2. In respect of typography, our intention was to reproduce the following elements from the manuscripts. The title particulars of each day that are inscribed in red ink in *necrologium* A by the first hand (name of the month, name of the day, feast of the liturgical calendar, number of the perpetual moon calendar, Sunday letter) are printed in bold. Thereafter, in the general corpus, follows the text of the commemorations from *necrologium* A. Anything preceding the double oblique stroke (/ /) is from the first hand. Later caesuras in the script (a different ink, a different letter type) are indicated with a single oblique stroke (/). The liturgical feasts and commemorations that appear solely in *necrologium* B are printed in all cases in italics. The marginal notes are placed in small corpus below the commemoration of each day. Editorial reconstructions and additions are indicated by respectively square and round brackets.

3. The footnotes have been kept brief and are aimed chiefly at the identification and dating of names. No attempt has been made to make them a comparative study of abbot commentaries and comparison has consequently been restricted to the names of abbots and provosts from three *necrologia* that served as basic reference, i.e. those of Prémontré (Pr), Park (Pa) and Floreffe (Fl). Where those documents provided no results, further comparison was made with the *necrologia* of Amiens, Arnstein, Averbode, Berne, Bonne-Espérance, Braine, Grimbergen, Heylissem, Marcheroux and Tongerlo. In order to avoid establishing any too speculative links, the identification of the names of abbots with abbot names from other *necrologia* was conducted with great caution.

5. The registers

Six registers have been drawn up and some names appear in more than one. Register 1 A gives the references to other Premonstratensians, arranged by monastery according to the designation and circary breakdown used by Backmund in his *Monasticon Praemonstratense*. Register 1 B gives the references to religious institutions outside the Premonstratensian Order, likewise arranged by name of institution. Register 2

lists the names mentioned at Ninove of conventuals of the abbeys of Park and Vermand, as well as providing the references in the Park *necrologium* to the Ninove conventuals. Register 3 groups the Ninove conventuals according to their specific function (abbot, prior, sub-prior, parish priest), together with a number of special categories (*ad succurrendum*, *famuli*, *beguines*). Register 4 A provides a survey of the Ninove conventuals by family name or place of origin, register 4 B of those conventuals only whose first name is known. Register 5 lists externs, arranged by family name or place of origin. Register 6 lists all first names that have not been identified.

(Translation: Francis Parker)

IANUARIUS

fol. 77 **Ianuarius habet dies xxxi^a, luna xxx^a.^a**

III a

- 1 **KAL[ENDAS]^b. Circumcisio Domini, duplex festum, ix le[ctionum].**
 Commemoratio Berte de Curia, et Veroucinis // et Arnoldi sacerdotis et canonici in Parco / et Henrici sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Egidii abbatibus Sancti Foillani¹ / et Guidonis conversi de Vermans² / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Maincendis / et Henrici Daneels portarii nostri.

a) Niet in B.

b) B heeft kalendis, nonis, idibus. In A zijn de kalenden steeds afgekort als KL. Naar analogie van nonas en idus in A opteren wij ook bij kalendas voor de accusatief.

b

- 2 **iiii nonas ianuarii. Octava sancti Stephani, ix l[ectionum].**
 Comm. Willelmi // et Godescalci / et Sygeri et Gerardi conversorum huius ecclesie / et Stepponis quondam abbatibus huius ecclesie³ / et Symonis de Puttre clericis, cui debemus officium / et domni Johannis abbatibus ecclesie Calvi Montis⁴ / et Petri de Belle familiaris nostri.

XI c

- 3 **iii nonas ianuarii. Octava sancti Iohannis, ix l.**
 Comm. Elizabet, et Ode // et Alverici / et Godescalci et Berini conversorum / et Damiani^a sacerdotis et canonici huius ecclesie⁵ / et domini Gozuini de Erpa⁶, cui debemus officium, et Walteri abbatibus⁷ / et Verghine

¹ Fl en Pa idem. Egidius, abt van Saint-Feuillien (Floreffia) van 1221 tot 1226 (MB I, 413).

² Ninove sloot in 1220 een gebedsovereenkomst met de abdij van Verman (DS, nr. 75); voor de relatie Ninove-Verman, zie Inleiding.

³ Pa idem. Steppo, abt van Ninove van 1201 tot 1206 (MB VII/3, 507-508). Leefde vermoedelijk nog in 1211 (De Marneffe, *Cartulaire*, 354).

⁴ Pa idem, Pr 3 jan. Abdij van Chaumont (Floreffia). Vermoedelijk abt Johannes die regeerde circa 1347/1365 (Hugo I, 439; Backmund II, 369).

⁵ Damiaan, schrijver, componist, kopiist; was prior in 1195-1199 en overleed na 1202. De *hystoriae* zouden hier op de compositie van officies slaan en niet op het *Liber miraculorum* (Mirakelboek, 148-151, 162; VdP14, 254-256).

⁶ Goswinus III van Erpe. Zijn zoon Goswinus IV deed in 1236/1237 een schenking voor het zielenheil van zijn vader (DS, nr. 182; Warlop, 796; VdP10, 290).

⁷ Pa idem. Walterus de Senteney, abt van 1200 tot 1231 in Dale (Anglia Mediana). Aanvankelijk werd deze abdij S. Maria de Parco Stanley genoemd (Hugo II, 849; Backmund II, 51).

sororis nostre / et domni Johannis de Woeluwe abbatis Sancti Petri Haf-fligenensis⁸ / et recolende memorie fratris Petri de Dackenem⁹ pastoris et quondam pii prioris huius ecclesie^b.

a) qui composuit hystorias patronorum nostrorum Cornelii et Cypriani et multorum aliorum sanctorum.

b) m° ccc° lxxx [...].

fol. 77vo

d

4 ii nonas ianuarii. Octava sanctorum innocentium, ix l.

Comm. Rodulfi conversi huius ecclesie, et Ermentrudis sororis nostre, et Ulrici, et Egberti abbatis¹⁰ // et Amilii conversi huius ecclesie / et Willelmi et Balduini conversorum / et Thome sacerdotis et canonici de Vermans / et Johannis sacerdotis et canonici in Parco / et magistri Radulphi et Litgardis matris eius / et pie memorie domni Willelmi ex Castro^{a 11} quondam abbatis huius ecclesie, cui debemus officium.

a) 1505 (1506 n.s.).

XIX e

5 nonas ianuarii. Vigilia Epiphaniæ^a.

Com. Hugonis et Walteri conversorum huius ecclesie, et Agnetis // et Arnoldi conversi, et Henrici sacerdotis et canonici in Parco / et Salomonis prepositi de Insula Ducis¹² / et Sygeri et Alicie uxoris eius et Theoderici filii eorundem de Roslar, et Willelmi Hossce de Lovanio, quibus debemus officium / et domni Iohannis abbatis Bassifontis¹³ / et Jacobi conversi de Vermans / et Egidii Barbitonsoris et Katherine uxoris sue¹⁴, quibus debemus memoriam.

a) In A is de oorspronkelijke tekst gewist.

⁸ Abt van de benedictijnenabdij van Affligem van 1357 tot 1369 en daar gecommemoereerd op 29 dec. (Verleyen, 458).

⁹ Is getuige in een oorkonde van 1377 (RAB, AN, nr. 68, fol. 117).

¹⁰ Pa en Pr idem. Abt van Grimbergen (Brabantia), geattesteerd van 1172 tot 1183 (Spillemaeckers, 30-33).

¹¹ Willelmus de Castro (van de Borch), afkomstig uit Liedekerke, abt van Ninove van 1484 tot 1499, overleden in 1506 (MB VII/3, 520-521).

¹² Pa 7 jan., Pr 6 jan. Gempe (Brabantia) vrouwenklooster te Sint-Joris-Winge nabij Leuven. Salomon was eerst abt te Tongerlo, 1212/1213-1222, nadien proost te Gempe, 1230-1231 (Backmund II, 334; MB VIII/1, 286-287; IV/3, 835).

¹³ Johannes de Sommevoir, abt van Bassefontaine (Francia), geattesteerd in 1372/1391 (Hugo I, 239; Backmund II, 480).

¹⁴ Waarschijnlijk dezelfde als Catherine tSweens en Egidius Barbiers, gecommemoereerd op 21 juli. Egidius Sceerbaert, afkomstig van Gaasbeek, stichtte voor zichzelf en zijn vrouw een jaargetijde in 1369 (RAB, AN, nrs. 288 en 729).

VIII f

6 viii idus ianuarii. Epiphania Domini, duplex / triplex.

Com. Bethonis sacerdotis, et Arnoldi conversi huius ecclesie // et Iohannis conversi in Parco / et Iohannis de Vilvorden, cui debemus officium / et Luce sacerdotis et canonici huius ecclesie¹⁵ / et Balduini dicti de Tornaco oppidani Ninivensis et Heilewidis uxoris sue¹⁶, quibus debemus officium / et Petri Stevenijs^a sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) in B: Stevenijns.

fol. 78

g

7 vii idus ianuarii.

Comm. Hermengardis // et Willelmi conversi huius ecclesie / et Iohannis quondam abbatis huius ecclesie¹⁷ / et Arnoldi abbatis Altimontis¹⁸, et domini Bartholomei de Roya fundatoris Vallis Gaudii¹⁹ / et Thome sacerdotis et canonici de Castello²⁰ / et Franconis sacerdotis et canonici in Parcho / et domni Dominici abbatis Regie Vallis, et domni Mannasseri quondam abbatis ibidem²¹ / et Bartholomei sacerdotis et canonici de Vermans / et domicelle Beatricis de Piermont, cui debemus officium. / Com. Willelmi Zadeleere in vita sua unius consulum in Camera Flandrie serenissimi domini ducis Burgundie, qui dedit ecclesie nostre unam vestem sericam blaniam^a ²², cui debemus officium.

a) blaniam niet in B.

¹⁵ Vermeld als subprior in een oorkonde van 1300 (DS, nr. 289).

¹⁶ Testament opgemaakt in 1305 (RAB, AN, nr. 68, fol. 54-60).

¹⁷ Pa idem. Iohannis de Spinis, afkomstig van Spiennes (provincie Henegouwen), abt van Ninove in 1208/1209 (MB VII/3, 508).

¹⁸ Benedictijnenabdij van Sint-Pieter en Sint-Paulus te Hautmont (Noord-Frankrijk). Arnold was abt in 1226 (DHGE 23, 594-595). De Ninooftse abdij kwam in 1185 in contact met Hautmont, toen deze abdij aan Ninove haar rechten afstond te Sint-Renelde (Saintes) en te Herbeek (DS, nr. 50).

¹⁹ Pr idem. Joyenval (Ponthivum), gesticht in 1221. Bartholomeus, kamerheer van de Franse koning, overleed in 1237 (Hugo I, 705-707). Zijn vrouw Petronella wordt gecommemoreerd op 28 april.

²⁰ Châteaudieu (Flandria).

²¹ Riéval (Lotharingia). In de abtenlijst is Dominicus niet opgenomen, Manasse wordt vermeld in 1285 (Hugo II, 617; Backmund III, 100-101). Was Dominicus de voorganger van Manasse?

²² *Blanium* betekent satijn (Du Cange I, 1196). Is het hier gebruikte *blanius* (in de betekenis van satijnen) daarvan afgeleid?

XVI a

8 vi idus ianuarii.

Comm. Reinboldi conversi huius ecclesie, et Gozuini etiam conversi huius ecclesie // et Gossuini abbatis²³ / et domni Helie abbatis de Vermans²⁴ / et Willelmi conversi huius ecclesie / et Gossuini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Henrici Mule quondam curati de Pamella sacerdotis et canonici huius ecclesie.

V b

9 v idus ianuarii.

Comm. Stephani // et Manno conversi in Parco / et Magteldis sororis nostre / et domni Arnoldi quondam abbatis in Antverpia²⁵ / et Johannis Wittebloums²⁶ et Katherine uxoris eius, quibus debemus officium / et fratris Johannis Vierendeels²⁷ alias Hallis sacerdotis et canonici huius ecclesie.

fol. 78vo

c

10 iiii idus ianuarii.

Comm. comitis Tibaldi²⁸, et Eustachii²⁹ et Petri³⁰ abbatum, et Lamberti³¹, et Volboldi, et Ligardis // et Volquidis / et Flori conversi / et Henrici conversi in Parco / et Gozuini conversi huius ecclesie / et Sadonii sacerdotis et canonici huius ecclesie / et David de Dilebeka / et Henrici sacerdotis et canonici in Parco / et fratris Livini de Puteo³².

Et domini Ignatii Groesem Sanctæ Theologiæ baccalarii sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^a.

a) obiit 1666, ætatis 40.

²³ Pr idem. Gosuinus, abt van Cuissy (Francia), overleden in 1233 (Hugo I, 108; Backmund II, 497).

²⁴ Helias, abt van Verman (Flandria), geattesteerd in 1245 (Coquelle, 279).

²⁵ Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia). Arnoldus was abt van 1231 tot 1240 (MB VIII/1, 212).

²⁶ Vermoedelijk de ouders van kanunnik Jan Witteblomme, die in 1332 vermeld is als pastoor van Ninove (RAB, AN, nr. 68, fol. 109-110).

²⁷ Vermeld als precentor in 1542 (RAB, AN, nr. 92, fol. 2vo).

²⁸ Pr idem. Graaf Theobald van Champagne, begunstiger van Prémontré en stichter van Valsecret (Francia), overleden in 1152 (Hugo II, 1035; LM II, 1681).

²⁹ Fl en Pr idem. Eustachius, eerste abt van Amiens Saint-Jean (Ponthivum), die regeerde van 1124 tot 1130 (Hugo I, 913-914; Backmund II, 546).

³⁰ Fl idem, Pr 9 jan. Petrus, eerste abt van Ressons (Ponthivum), vernoemd van 1150 tot 1172 (Hugo II, 650; Backmund II, 561).

³¹ Bonne-Espérance en Tongerlo idem. Lambertus, eerste proost van Leitzkau (Saxonia), regeerde van 1139 tot 1156 (Backmund Ib, 300).

³² Vermoedelijk dezelfde persoon als Livinus de Puttem, gecommemoreerd op 11 januari.

XIII d

11 iii idus ianuarii.

Comm. Iohannis³³, et Nothi³⁴, et Hugonis abbatis, et Roberti conversi huius ecclesie, et Willelmi, et Roberti sacerdotis // et Magarete^a, et Theoderici de Biest / et pie memorie domni Godefridi abbatis Antverpiensis³⁵, et Egidii prioris eiusdem ecclesie, et Gerardi abbatis in Grimbergis³⁶ / item domni Iohannis abbatis in Grembergis³⁷ / et fratris Livini de Puttem sacerdotis et canonici huius ecclesie³⁸ / et pie memorie fratris Henrici van Hoorenbeke Sacræ Theologiæ baccalarii^b.

Et reverendi et admirabilis domini Aemiliani van Hoyvorts³⁹, monasterii Affligeniensis præpositi et jubilarii confratris nostri, et fratris Norberti van Eygen⁴⁰ religiosi abbatie Affligeniensis et confratris nostri.

a) que dedit nobis annuatim vi sol.

b) prioris et pyetantiarii huius monasterii et curati Ninivensis; 1518 (1519 n.s.).

II e

12 ii idus ianuarii.

Com.^a Gersuendis sororis nostre, et Gozwini, et Galteri, et Godescalci abbatis⁴¹ // et Ermengardis sororis nostre / et Stephani conversi de Vermans / et Egidii sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Andree de Sceppere conversi huius ecclesie^b.

a) B geeft deze commemoratie op 13 januari.

b) 1614.

³³ Arnstein idem. Daar vermeld als *Iohannis fundatoris abbatie Lavendis*. Het betreft Johannes de Bidun (1155/1158), stichter van Lavendon (Anglia Mediana) (Hugo II, 23-24).

³⁴ Pa en Pr idem. Nothus, eerste proost van Spieskappel (Ilfeldia), vermeld in 1143-1147 (Backmund Ib, 152).

³⁵ Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia). Godfried van Waarloos, abt van 1300 tot 1328 (MB VIII/1, 217-218).

³⁶ Grimbergen (Brabantia). Gerard van Overijse, geattesteerd van 1325/1326 tot 1330. Wordt te Grimbergen vermeld op 18 oktober (Spillemaeckers, 83-85).

³⁷ Grimbergen (Brabantia). Vermoedelijk Johannes van de Hove, 1390-1396. Wordt te Grimbergen herdacht op 14 september (Spillemaeckers, 91-92).

³⁸ Zie ook 10 januari.

³⁹ Hij was proost van Affligem van 1664 tot 1682 en vernieuwde in 1681 de gebedsgemeenschap met de abdij van Ninove (Verleyen, 45-46).

⁴⁰ Overleed in 1687 (Verleyen, 46).

⁴¹ Fl 13 jan., Pa 11 jan., Pr idem. Abt van Berne (Brabantia) van 1176 tot 1184 (Backmund II, 277).

fol. 79 **f****13 idus ianuarii. Octava Epiphanie, ix l.; Remigii et Hilarii, confessorum^a.**

Com.^b Arnoldi, et Lamberti, et Ulrici prepositi⁴² // et Gilberti, et Guidonis conversi de Vermans / et Sygeri acoliti et canonici huius ecclesie / et pie memorie domni Roberti abbatis de Vermans⁴³ / et fratris Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Elizabeth uxoris Paridani de Atrio et Paridani filii eius presbyteri curati de Okenghem⁴⁴, quibus debemus officium / et Johannis de Broeke, cui debemus officium.

Et domini Norberti Weyns sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^c.

a) Remigii et Hilarii, confessorum *niet in B.*

b) *B geeft deze commemoratie op 12 januari.*

c) obiit 1684.

X g**14 xix kalendas februarii. Felicis, confessoris^a; Festum S. Nominis Iesu, duplex.**

Com. Gerardi // et Gertrudis, et Andree abbatis⁴⁵ / et Thome sacerdotis et canonici huius ecclesie⁴⁶ et Johannis de Stienkerka patris eius et Godeldis matris eius, quibus debemus officium / et Godefridi de Pamella et Margarete uxoris eius⁴⁷, quibus debemus officium / et Johannis Lupi sacerdotis et canonici huius ecclesie^b / et Catarine prime^c uxoris Livini vanden Hovekine et ipsius Livini et Gosuini filii eorumdem, quibus debemus officium / et fratris Egidii Moortgat^d pastoris in Lombeca Castri et Strythem quondam supprioris ac magistri juniorum sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et domini Francisci Carite⁴⁸ pastoris Ninivensis Sacræ Theologiæ baccalarii quondam provisoris et sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^e.

a) Felicis *niet in B.*

b) *Boven de naam staat m° ccc° lvi°; in de marge: 1356 (1357 n.s.).*

c) *B leest Catarine Pine.*

d) 1641.

e) obiit 1665; ætatis 46.

⁴² Pa en Pr 5 jan. Proost Ulrich van Steinfeld (Westfalia) stierf in 1170 (Backmund Ib, 255).

⁴³ Vermand (Flandria). Abt Robertus is niet gedateerd (Coquelle, 311); op basis van deze commemoratie te situeren circa 1300.

⁴⁴ Pastoor Paridanus en ouders zijn eveneens vermeld op 7 augustus.

⁴⁵ Grimbergen idem. Abt van Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum), geattesteerd van 1176 tot 1182 (Hugo I, 943; Backmund II, 565).

⁴⁶ Thomas was getuige in een oorkonde van 1249 (DS, nr. 216).

⁴⁷ Godfried en Margareta zijn in 1300 vernoemd als de overleden ouders van Jan van Pamel (DS, nr. 295), die gecommemoreerd wordt op 21 februari.

⁴⁸ Franciscus Charité kopieerde in 1652 het necrologium B (zie Inleiding). Pastoor te Ninove van 1660 tot 1665 (DB V, 108).

a

15 **xviii kalendas februarii. S. Pauli primi eremiti.**

Comm. fratrum cisterciensium, quibus debetur plenum officium⁴⁹, et Itcheri sacerdotis // et Sygeri prioris huius ecclesie⁵⁰, et Balduini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Jacobi sacerdotis de Lombecca, et pie memorie domini Johannis de Moelnem militis et domine Marie uxoris eius⁵¹, quibus debemus plenum officium de quibus pervenerunt nobis bona de Voorde in Okeghem, et Johannis multoris nostri et Katherine uxoris sue, quibus debemus officium.

fol. 79vo **XVIII b**

16 **xvii kalendas februarii. Marcelli, pape et martyris.**

Com. Bernardi abbatis⁵², et Helewigis // et Henrici conversi in Parco / et Mathei sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis de Hamme^{a 53} et uxoris eius et fratrum et sororum eorumdem, quibus debemus officium / et fratris Guillelmi Groenincx Sacrae Theologiae baccalarii quondam pastoris in Okegem nec non praepositi in Tusschenbeken⁵⁴ sacerdotis et canonici huius ecclesiae^b.

a) qui dedit nobis annuatim xxxvi lb. par.

b) 1637.

VII c

17 **xvi kalendas februarii. Anthonii, abbatis non pontificis^a, ix l.**

Comm. Weneri conversi huius ecclesie, et Orgardis, et Balduini⁵⁵ // et Buvonis / et Roberti sacerdotis et canonici de Vermans / et domni Nycholai Pragensis episcopi⁵⁶ / et Gerardi Joie et Heylewigis uxoris eius,

⁴⁹ Fl en Pr 14 jan. Een gebedsgemeenschap tussen de orde van Prémontré en Cîteaux werd aangegaan in 1142 en 1153 (LP, 322-323).

⁵⁰ Siger van Gent, prior, vermoord in 1218 (n.s.) in de abdijkerk (*Mirakelboek*, 156-157).

⁵¹ Jan van Mollem, alias van Grembergen, en zijn vrouw Maria, verkochten in 1351 het Hof te Voorde te Okegem aan de abdij (Van Isterdael, De heren, 27-29). Worden eveneens gecommemoreerd op 16 maart.

⁵² Fl, Pa en Pr idem. Bernardus, eerste abt van La Casedieu (Gasconia), regeerde in 1135-1148 (Hugo I, 482; Backmund III, 173).

⁵³ Een Johannes van Hamme wordt eveneens gecommemoreerd op 28 december.

⁵⁴ Vrouwenklooster Tussenbeek (Flandria) te Schellebelle, dat aanvankelijk gevestigd was te Serskamp. Willem Groenincx overleed in 1637 (MB VII/3, 594).

⁵⁵ Pr idem. Balduinus, tweede abt van Septfontaines-en-Thiérache (Floreffia), vernoemd in 1158 (Hugo II, 783; Backmund II, 399).

⁵⁶ Nicholaus Henricus von Riesenburger, bisschop van Praag van 1241 tot 1258 (Gams, 303).

quibus debemus officium, et Henrici Mighe decani de Hal fratris nostri ad succurrendum / et [...] ^b.

a) Anthonius *niet* in B.

b) *Naam uitgewist*.

d

18 **xv kalendas februarii. Pisce, virginis^a; Cathedra S. Petri Romæ.**

Com. Giselberti, et Folcardi, et Ermentrudis // et Symonis sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam prepositi in Valle Liliorum⁵⁷ et Agate de Gandavo matris eius, quae dedit nobis partem decime de Lathem⁵⁸ et Lisane filie eius, quibus debemus officium / et Gilleberti sacerdotis et canonici de Vermans / et Egidii de Oestersele burgensis in Ninive⁵⁹, cui etiam debemus officium / et fratris Johannis Caprarii sacerdotis et canonici huius ecclesie⁶⁰.

a) Pisce *niet* in B.

fol. 80 **XV e**

19 **xiii kalendas februarii. Sanctorum Marii et Marthe; et Audifacis et Abachum, martyrur.**

Com. Tiscelini⁶¹, et Iohannis⁶² // et pie memorie domni Danielis⁶³ abbatibus huius ecclesie^a / et domini Rasonis de Hersele et domine Clementie de Bercghe uxoris eius⁶⁴, et Aleidis filie domini Walteri de Berghem, quibus debemus officium / et [...] ^b / et fratris Johannis Puttere sacerdo-

⁵⁷ Bonne-Espérance 1 sept. Simon van Gent was de eerste proost van het vrouwenklooster Leliëndaal (Brabantia) te Hombeek bij Mechelen, gesticht in 1233 (Backmund II, 301; MB VIII/1, 397-418; Installé, *Inventaris*, 42-46). Simon is er als proost vermeld in 1238. Hij was voordien prior van de Ninoofse abdij (Vleeschouwers, *De oorkonden*, 255; DS, nrs. 129 en 149).

⁵⁸ Agatha van Gent was in 1238 al overleden. De schenking betreft de tienden van Sint-Martens-Latem bij Gent (Vleeschouwers, *De oorkonden*, 254-255).

⁵⁹ Is vernoemd als getuige in 1283 en 1288 (DS, nrs. 262, 263 en 268).

⁶⁰ Caprarius, alias De Geytere, cantor, overleed in 1581 te Aalst (LRD, fol. 1vo).

⁶¹ Pr idem. Tiscelinus, abt van La Luzerne (Normannia Borealis), overleden in 1157 (Hugo II, 95).

⁶² Pr 16 jan. Mogelijk abt Johannes van Bucilly (Floreffia), geattesteerd in 1155 of een andere abt Johannes van Bucilly, geattesteerd in 1160/1163 (Backmund II, 366).

⁶³ Pa idem. Daniël was abt van Ninove van 1251 tot 1255 (MB VII/3, 511), voordien abt te Dielegem en Grimbergen (MB IV/3, 699-700; Spillemaeckers, 65-67).

⁶⁴ Raas van Herzele, uit het geslacht 'Gavere-Liedekerke'. Hij was de jongste zoon van Raas (VIII) van Liedekerke en Breda en van Aleidis van Boelare. Hij is geattesteerd van 1301 tot circa 1335. Zijn vrouw Clementia van Berchem overleed circa 1330 (RAB, AN, nrs. 573-574; De Liedekerke, *Histoire* I, 290-292; Vannérus, *Les changements*, 25-50).

tis et canonici huius ecclesie / et fratris Petri Roolof sacristæ⁶⁵ quondam pastoris in Voorde sacerdotis et canonici huius ecclesiæ.

Et domini Amandi Fabii, Sacræ Theologiæ baccalarii, pastoris in Okeghem⁶⁶ et supprioris Pragæ in monasterio Strahoviensi, sacerdotis et canonici huius ecclesiæ⁶.

a) qui rexit ecclesiam [nostram] iii annis et [...].

b) *Tekst geschrapt.*

c) obiit 1662, ætatis suæ 76.

III f

20 **xiii kalendas februarii. Sanctorum Fabiani et Sebastiani, ix l., martyrum.**

Com. Bave // et Odilie / et magistri Iohannis de Geraldimonte⁶⁷, qui dedit nobis psalterium glosatum / et Yolendis de Outre^a ⁶⁸/ et Danielis conversi huius ecclesie / et domni Balduini abbatis apud Sanctum Petrum de Seculi Curte⁶⁹, et Framondi abbatis Belli Campi⁷⁰.

a) oorspronkelijke tekst gewist.

g

21 **xii kalendas februarii. Sancte Agnetis, virginis et martyris, ix l.**

Com. Hugonis // et Arnoldi / et domni Nicholai quondam abbatis Sancti Foillani⁷¹ / et Willelmi / et Ide sororis in Parcho / et Odonis sacerdotis et canonici de Vermans.

fol. 80vo **XII a**

22 **xi kalendas februarii. Sancti Vincentii, ix l. et Athanasii, martyrum.**

Com. Oioti canonici huius ecclesie, et Wichmanni, et Balduini sacerdotis // et Balduini de Hasplar / et Iohannis abbatis de Insula Sancte Marie⁷².

⁶⁵ Wordt vermeld als *cappellanus domini* in 1546 (RAB, AN, nr. 92, fol. 3); overleed in 1593 op 77-jarige leeftijd (LRD, fol. 1vo).

⁶⁶ Pastoor te Okegem van 1612 tot 1614 (DB V, 110).

⁶⁷ Is vernoemd als getuige in een Ninoofse oorkonde van 1225 (DS, nr. 141).

⁶⁸ Yolendis van Outer was in 1330 vrouwe van Galmaarden (Matthieu, Charte de liberté, 175).

⁶⁹ Sélincourt (Ponthivum); Boudewijn Palette, die overleed op 14 februari 1327 (Hugo II, 552) of Boudewijn de Hesdin, geattesteerd in 1331/1347 (Backmund II, 568).

⁷⁰ Belchamps (Burgundia). Abt Framondus of Fromundus is geattesteerd in 1325 (Backmund Ib, 453).

⁷¹ Bonne-Espérance idem. Nicholaus, 3de abt van Saint-Feuillien (Floreffia), die regeerde van 1172 tot 1204 (MB I, 412).

⁷² Pa en Pr idem. Johannes I, abt van Mariënweerd (Brabantia), die regeerde in de periode 1239-1249 (Backmund II, 305).

I b

- 23 **x kalendas februarii. Emerentiane virginis et martyris, et Macharii^a.**
Com. illorum de Fonte Evraldi, et Cluniacensium, et illorum de Sancto Victore Parisiensi⁷³ // et monachorum de Enden⁷⁴, quibus debemus officium / et Rutheri, et Walteri / et bone memorie domni Godefridi abbatis in Tongerlo⁷⁵ / et Mathei sacerdotis et canonici huius ecclesie / et commemoratio Margarete Robijns potricis nostre.

a) Door een latere hand is Macharius doorgehaald; hij komt niet voor in B.

c

- 24 **ix kalendas februarii. Timothei, apostolorum discipuli^a, episcopi et martyris, ix l.**

Com. Hugonis sacerdotis huius ecclesie, et Gerardi // et Henrici / et Clare / et Margarete domine de Wavera et Pamella⁷⁶, cui debemus officium.

a) apostolorum discipuli niet in B.

fol. 81 IX d

- 25 **viii kalendas februarii. Conversio sancti Pauli, ix l., / duplex; Preiecti martyris^a.**

Com. // Deiamici, et Sygeri ad succurrendum / et Walteri conversi / et Ermengardis de Riedeve⁷⁷ / et Assonis conversi huius ecclesie / et Hervei abbatis Belli Portus⁷⁸ / et Arnulphi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Willelmi conversi huius ecclesie / et Philippi sacerdotis et canonici in

⁷³ Fl idem. De gebedsovereenkomst tussen de orde van Prémontré en die van Cluny werd in 1140 afgesloten (LP, 321-322). Ook met de monialen van Fontevraud en met de reguliere kanunniken van Saint-Victor van Parijs werd op ordeniveau een gebedsovereenkomst afgesloten.

⁷⁴ Benedictijnenabdij aan de rivier de Inde te Kornelimünster nabij Aken. De abdij was een Europees centrum voor de Corneliusverering en had het Sint-Hermeskapittel van Ronse gesticht. De Ninoofse abdij kwam met Inden in 1239 in contact toen ze de tienden van Sint-Cornelius-Horebeke verwierf en daardoor leenplichtig werd aan deze abdij (DS, nr. 186; Meijns, *Aken of Jeruzalem?*, 256-265).

⁷⁵ Fl 21 jan., Pr 22 jan. Godfried Roest, abt van Tongerlo (Brabantia) van circa 1300 tot 1309 (MB VIII/1, 294).

⁷⁶ Margareta van Ledeberg, vrouwe van Pamel, in tweede huwelijk getrouwd met Jan Meeuwe, heer van Waver. Margareta werd in 1345 begraven in de kerk van de Onze-Lieve-Vrouwebroeders te Brussel (VdP17, 63-70).

⁷⁷ Een Ermengardis van Rideve, echtgenote van Hugo van Burst (zie 3 juni), wordt vermeld in een oorkonde van december 1271 (DS, nr. 243; Van Isterdael, *De heren en vrouwen*, 24-25). Gelet op de chronologie moet het hier om een andere Ermengardis gaan, die leefde in de eerste helft van de 13de eeuw.

⁷⁸ Pr idem. Herveus, abt van Beauport (Normannia Borealis), waar hij in 1249 abt was (Backmund III, 17).

Parcho / et Sygeri Pesteels de Winthi, cui debemus officium⁷⁹, qui dedit nobis xl solidos annuatim supra v^{que} iornalia terre iacentia supra Bongart / fratris Cornelii de Jansmersch sacerdotis et canonici huius ecclesie.
a) *Niet in B.*

e

26 **vii kalendas februarii. S. Polycarpi episcopi et martyris.**

Comm. Rodulfi // et Alardi conversi / et Arnoldi abbatis⁸⁰ / et Ide sororis nostre / et Inghelberti conversi / et Helwigis de Lympia, et Heile de Oeneghe, et Machtildis de Hoemberghen⁸¹, et Alicie de Ninive, quibus debemus officium / et Johannis abbatis⁸² / et Henrici de Hasche familiaris / et Stephani conversi ad succurrendum / et Iohannis molendinarii nostri de Reinirsart / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie⁸³, cui quolibet mense debemus memoriam / fratris Costinuleghem curati ecclesie Ninivensis^a / et fratris Aegidii Bogaert sacerdotis et canonici huius ecclesie⁸⁴.

Et domini Cypriani vander Elst quondam pastoris in Oultre⁸⁵ ac deinde supprioris huius ecclesie^b.

a) 1546 (1547 n.s.).

b) obiit 1660, ætatis 59.

XVII f

27 **vi kalendas februarii. S. Iohannis Chrysostomi, episcopi et confessoris.**
Com. Mainardi abbatis⁸⁶, et Henrici conversi // et Johannis conversi de Vermans / et Johannis dicti Boyst sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis conversi in Parco / et fratris Petri Impens sacerdotis et canonici huius ecclesie⁸⁷ et sacellani in Lidekercke^a.
a) 1560.

⁷⁹ Een Siger Pestel, zoon van Otto I van Wedergrate, wordt te Denderwindeke vermeld in 1251 (VdP19, 101).

⁸⁰ Marcheroux idem. Arnoldus, abt van Combelongue (Gasconia), overleden in 1189 (Hugo I, 541).

⁸¹ Eveneens vermeld op 31 maart.

⁸² Pa 27 jan. Johannes, abt van Belle Étoile (Normannia Australis), overleden in 1301 (Hugo I, 252; Backmund III, 38).

⁸³ Maandelijkse commemoratie van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag op 20 december.

⁸⁴ Vermeld in 1546 als lid van de Ninoofse abdijgemeenschap (RAB, AN, nr. 92, fol. 3).

⁸⁵ Pastoor te Outer van 1654 tot 1660 (DB V, 117).

⁸⁶ Pa idem. Mainardus, abt van Pleinselve (Gasconia). Backmund (III, 193) vermeldt slechts abten vanaf 1200.

⁸⁷ In 1546 genoemd als eleemosinarius (RAB, AN, nr. 92, fol. 3).

fol. 81vo

VI g28 **v kalendas februarii. Octava sancte Agnetis.**

Com. Ermengardis, et Horborgis // et Alicis et Ide et Mabilie sororum nostrarum / et Rogeri conversi de Vermans / et Hugonis clerici et novitii / et Sygeri Eyamensis abbatis⁸⁸ / et domini Henrici de Folensele conversi ad succurrendum, et Guidonis de Bracle⁸⁹ canonici Rohnacensis, quibus debemus officium^a / et Roberti conversi de Vermans / et Jacobi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Henrici Vonaerts quondam famuli nostri / et fratris Caroli Moenins Iuris Utriusque baccalarii et Romæ prosindici^b sacerdotis et canonici huius ecclesiæ.

Et domini Jacobi de Mets sacerdotis et canonici huius ecclesiæ et vicarii in Lidekercke^c / et domini Ludovici de Lau pastoris in Okegem⁹⁰ supprioris antea sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^d.

a) qui dedit nobis viii sol. apud Bracle.

b) obiit 1641 in Steingadensi monasterio in Bavaria cum reditur ad domum; servavit conventui quadraginta 4^{or}.

c) obiit 1654, ætatis 47.

d) obiit 1667, ætatis 44.

a29 **iiii kalendas februarii.**

Comm. // Ide de Geraldimonte^a / et Egidii de Ninive, quibus debemus officium / et Eggherici de Lembecca et Beatricis uxoris eius, quibus quolibet mense debemus memoriam⁹¹ / et Margarete de Hasselt, cui debemus officium.

a) in cuius anniversario habemus x sol. de quodam prato iuxta Stritmersch.

XIII b30 **iii kalendas februarii. S. Aldegundis, virginis.**

Comm. // Bessele sororis nostre / et domni Egerici sacerdotis et canonici de Tongerlo quondam abbatis in Antwerpia⁹² / et Margarete sororis in Parco / et Philippi de Massemen⁹³ militis et domine Katherine de Halen

⁸⁸ Abt van de benedictijnenabdij van Ename van 1206 tot 1227 (MB VII/2, 230).

⁸⁹ Guido van Brakel, kanunnik van Sint-Hermes te Ronse, deed een schenking aan de abdij in 1221 (DS, nr. 128). Voor het kapittel van Ronse, zie Meijns, *Aken of Jeruzalem?*, 256-265.

⁹⁰ Pastoor te Okegem van 1666 tot 1667 (DB V, 111).

⁹¹ Maandelijkse commemoratie. Sterfdag op 30 augustus.

⁹² Pa idem, Pr 31 jan. Egericus, abt van Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia) in 1239-1241 (MB VIII/1 212).

⁹³ Philips van Massemen, heer van Massemen, Berlegem en Eke, grootbaljuw van Dendermonde, overleden in 1391, en Katerina de Mirabello, gezegd van Halen, overleden in

uxoris eius et domini Johannis de Galoys filii eorundem militis necnon domini Johannis filii naturalis dicti Johannis de Galoys.

fol. 82

III c31 **ii kalendas februarii.**

Com. Balduini // et Anselmi abbatis Grimbergensis⁹⁴ / et Lismoudis priorisse^a sororis nostre⁹⁵ / et Johannis conversi de Vermans / et Willelmi conversi huius ecclesie / et Amilii familiaris nostri et Iane uxoris eius / et Henrici de Keereghem, cui debemus officium.

a) priorisse is later toegevoegd.

Et fratris Adriani Vloots, sacerdos et canonicus huius ecclesie, cui debemus officium.

1378. Beiden werden begraven in de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Dendermonde en zijn daar gecommemoreerd op 18 april (Broeckaert, *Inscriptions funéraires*, 140-141).

⁹⁴ Pa en Pr idem. Anselmus, abt van Grimbergen (Brabantia) van 1195 tot 1197. Hij was voordien prior te Ninove (Spillemaeckers, 37; *Mirakelboek*, 140-141).

⁹⁵ Enige vermelding van een priorin van het vrouwenconvent van de Ninoofse abdij.

FEBRUARIUS

Februarius habet dies xxix^a, luna xxix^a.^a

d

1 **KAL[ENDAS]. Ignatii, martyris et episcopi, et Brigide, virginis^b.**

Com. // Gheile de Houtain / et Reineri conversi in Helencinis¹ / et Simonis sacerdotis et canonici de Vermans / et Godefridi sacerdotis et canonici in Parco / et Reinaldi sacerdotis et canonici de Vermans, et Gilberti conversi ibidem / et Radulphi sacerdotis et canonici huius ecclesie² / et Riquardi de Steeland, et domicelle Eutente de Melle / et fratris Anthoonii de Waesberge sacerdotis et canonici huius ecclesie præpositi in Reïssaert³ et quondam prioris nostri / et commemoratio domicellæ Annæ Flameng.

Et domini Mathei van Ypersele præpositi in Bouchout⁴ quondam prioris nostri, sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) Niet in B.

b) Brigide niet in B.

c) obiit 1674, ætatis 83.

XI e

2 **iiii nonas februarii. Purificatio sancte Marie, duplex / triplex.**

Com. Walfridi abbatis⁵ // et Philippi prioris de Parco⁶ / et Gisle / et Remundi conversi nostri / et Christiani sacerdotis et monachi in Inda⁷ / [et Elyzabeth de Bouterbeke]^a / et Heiluwigis de Vuren familiaris nostre

¹ Heylisse idem. Abdij van Heylisse (Floreffia).

² Mogelijk Radulphus, die in 1311 vermeld wordt als parochiepriester van Ninove (RAB, AN, nr. 68, fol. 107).

³ Overleden in 1646 (MB I, 421). Reïssaert te Arquennes in de provincie Henegouwen was het belangrijkste hof van de Ninoofse abdij, waaraan ook een kapel verbonden was. De kanunnik die er instond voor het goederenbeheer werd proost genoemd. Reïssaert wordt door Backmund als priorij betiteld (Backmund II, 346).

⁴ MB VII/3, 573-574. Het Hof van Boechoute te Dikkele in Oost-Vlaanderen was na Reïssaert het belangrijkste hof van de Ninoofse abdij. Ook aan dit hof was een kapel verbonden. De kanunnik belast met het goederenbeheer droeg de titel van magister, later van proost. Boechoute is niet opgenomen in het *Monasticon* van Backmund.

⁵ Fl en Pa idem, Pr 3 febr. Eerste abt van Thenailles (Floreffia), overleden in 1160 (Hugo II, 950-951; Backmund II, 401).

⁶ Pa idem. Te Park als prior vermeld in 1190 en 1201.

⁷ Kornelimünster, zie 23 januari.

et Balduini mariti eius conversi ad succurrendum, quibus debemus officium / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Elizabet de Bouterbeke et Margarete sororis eius / et commemoratio fratris Thome de Bergis sacerdotis et canonici huius ecclesie et sacellani in Liekercke.

a) *Doorgehaald.*

fol. 82vo

XIX f

3 iii nonas februarii. Berlendis⁸, virginis, ix l.

Comm. Iohannis // et Haduwigis sororis nostre⁹ / et Katerine de Eighem beghine¹⁰, cui debemus officium / et fratris Henrici de Inxem¹¹ sacerdotis supprioris et canonici huius ecclesie.

VIII g

4 ii nonas februarii.

Comm. Magteldis de Gavera¹², et Machteldis de Ninive¹³ // et Godefridi sacerdotis / et Riquardi conversi huius ecclesie / et Johannis de Hardbecca conversi huius ecclesie¹⁴, et domini Willelmi de Ledeberghe¹⁵, quibus debemus plenum officium / et Iohannis dicti Meester de Nienève, cui debemus officium.

Et fratris Adriani Vloots, sacerdotis et canonici huius ecclesiæ et sacellani in Lombeke Castelli¹⁶.

⁸ Lokale heilige, vereerd te Meerbeke bij Ninove, in de premonstratenzer orde alleen vereerd te Ninove. Voor Berlendis en haar relatie met de Ninoofse abdij, zie Van de Perre, Berlendis, 10-23.

⁹ Zuster van Damianus en abt Arnoldus, overleden circa 1200 (*Mirakelboek*, 148-149).

¹⁰ Katerina van Eichem, dochter van Johannes van Kamerijk en van Ermengardis. Vernoemd in 1273, maar niet als begijn (RAB, AN, nr. 68, fol. 10-11). In 1281 is ze wel begijn met verblijfplaats te Beaupré (DS, nr. 253; RAB, AN, nr. 509). Te Beaupré gecommemoreerd op 1 februari (KBB, Hs, nr. 18200-18201).

¹¹ Een Hendrik van Inxem is geattesteerd in 1429 en 1460 (RAB, AN, nrs. 820 en 821). Was in 1454 subprior (Put en Peersman, *Inventaris*, 23).

¹² Gehuwd met Razo IV van Gavere, vermeld in 1166 (DS, nr. 23; Warlop, 810).

¹³ Dochter van Gerard I van Ninove, gehuwd met Gerard II van Grimbergen. Zij overleed in 1184 (VdP10, 285). Haar man wordt gecommemoreerd op 27 april.

¹⁴ Vermeld als getuige in 1195 en schenker van het hof te Herbeek. Trad in als convers (VE, fol. 167; DS, nr. 91).

¹⁵ Willem I van Ledeberg, heer van Pamel van 1189 tot 1227. Hij stichtte de kapelanie van Ledeberg (DS, nrs. 143 en 215).

¹⁶ Overleed in 1652 (LRD, fol. 3vo).

a

5 **nonas februarii. Agathe, virginis et martyris, ix l.**

Comm. Walteri // et Petri sacerdotis et canonici de Vermans / et pie memorie domni Egidii¹⁷ abbatis huius ecclesie^a / et quondam prioris in Viconia / et Everardi sacerdotis et canonici in Parco / et Johannis conversi de Vermans / et fratris Guilielmi Cobbaert sacerdotis et canonici huius ecclesie et pastoris in Liedekercke¹⁸. / Eodem die fratris Hieronymi van der Noot prioris huius ecclesie et quondam pastoris in Pamella^b.

a) sepultus ante pulpitum in capitulo; rexit ecclesiam tredecim annis et in Viconia prioratus septemdecim annis.

b) 1598.

fol. 83 **XVI b**6 **viii idus februarii. Vedasti^a et Amandi, episcopi et confessoris, ix l.**

Comm. Alberni, et Ermengardis, et Galandi abbatis // et Rodulfi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Antonii conversi huius ecclesie / et Johannis sacerdotis et canonici in Vermans / et Walteri sacerdotis et canonici Premonstrati / et domni Walteri quondam abbatis in Grimbergis¹⁹.

a) Vedasti niet in B.

V c

7 **vii idus februarii. S. Romualdi, abbatis.**

Com. Sigeri conversi huius ecclesie, et Thome²⁰ // et Willeberge sororis nostre / et domni Arnoldi abbatis in Tongerlo²¹ / et domine Elizabeth de Straten ac predecessorum eius, quibus debemus officium / com. Nycholai de Bughenhout alias dicti Boele, Katherine uxoris eius, fratris Willelmi Boele canonici huius ecclesie, Elyzabet sororis sue, liberorum dictorum Nycholai et Katherine, et Henrici de Ronse mariti dicte Elyzabet et fratris Henrici²² sacerdotis et canonici huius ecclesie dicti Henrici filii, quibus debemus plenum officium.

¹⁷ Pa idem. Abt van Ninove van 1258 tot 1271, voordien 17 jaar prior te Vicogne (MB VII/3, 511-512).

¹⁸ Overleed in 1594. Was pastoor te Liedekerke van 1586 tot 1594 (LRD, fol. 1vo; DB V, 52).

¹⁹ Pa 7 febr. Wouter van Marck, abt van Grimbergen (Brabantia), die regeerde van 1332 tot 1358 (Spillemaeckers, 84-85).

²⁰ Pr en Amiens hebben op dezelfde dag: *Thome, fundatoris abbatie Sancti Johannis de Valle*. De genoemde abdij kon niet worden geïdentificeerd. De gelijkstelling door Brouette met Amiens Saint-Jean lijkt ons niet gefundeerd.

²¹ Pa idem. Arnold van Grimbergen, abt van Tongerlo (Brabantia) van 1294 tot 1305 (MB VIII/1, 293-294).

²² Vermoedelijk dezelfde als Henricus Boele, gecommemoreerd op 21 maart.

d

8 **vi idus februarii. S. Pauli, episcopi et confessoris.**

Comm. Erlebaldi conversi huius ecclesie, et Clementis²³ // et Sigeri, et Philippi abbatis²⁴ / et Ide de Vreckem / et Sigeri conversi huius ecclesie / et Gosuini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Petri Dijn sacerdotis et monachi Affligenensis²⁵ / et fratris Bartholomei vanden Woestinen sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Johannis Everaet Brugensis sacerdotis et canonici huius ecclesie.

XIII e

fol. 83vo

9 **v idus februarii. S. Apolloniae, virginis et martyris.**

Comm. Gerbergis, et Hildebrandi // et Iuliani sacerdotis et canonici huius ecclesie²⁶ / et Rodulfi notarii²⁷ pro quo datum est nobis bonarium terre, cui debemus plenum officium / et Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Balduini de Ophem / et Henrici conversi huius ecclesie / et Beatricis priorisse in Wynaugia²⁸ / et domini Walteri Cussiacensis abbatis²⁹ / et Clare de Lembeke beghine, cui debemus officium.

Et domini Martini de Clerc pastoris in Oitinghen canonici huius ecclesiae^a.

a) obiit 1691.

II f

10 **iiii idus februarii. Scolastice, virginis.**

Comm. // Willelmi de Pollar et Heyle uxoris eius / et Gaufridi abbatis³⁰ / et Balduini conversi de Vermans / et Hodierne sororis nostre / et Jacobi sacerdotis et canonici de Vermans.

²³ Clemens, abt van Drongen (Flandria) in 1153-1154 (MB VII/3, 544).

²⁴ Tongerlo idem. Philippus, abt van Leyston (Anglia Australis), vernoemd in 1234 (Backmund II, 66).

²⁵ Niet vermeld in het necrologium van Affligem (Verleyen, 83-84).

²⁶ Vermeld in een oorkonde van 1162 (DS, nrs. 18 en 19) en in de *Historia fundationis* (Mirakelboek, 140-141), moet gestorven zijn kort na 1188.

²⁷ Rodulfus, ook Rolinus genaamd, was grafelijk notaris van Boudewijn IX van Vlaanderen in 1196-1201 en baljuw van Gent in 1190-1201, overleden in 1201/1202 (DS, nrs. 73, 90 en 93; Declercq, De oorsprong van het Sint-Veerlekapittel, 76-77, n. 173). Hij was gehuwd met Lidildis en de vader van Maria van Popperode en Simon (DS, nr. 122; Van de Perre, Het Aalsterse geslacht, 211-212); zie ook 9 augustus.

²⁸ Fl 20 febr. Vrouwenklooster van Wenau (Westfalia). In de lijst van priorinnen komt Beatrix niet voor (Hugo II, 1159; Backmund Ib, 262).

²⁹ Pa 7 febr., Pr idem. Walter van Leuven, abt van Cuiussy (Francia), overleed in 1288 (Hugo I, 109; Backmund II, 498).

³⁰ Pa idem. Abt van Silly (Normannia Australis). Wordt vernoemd van 1212 tot 1216 (Hugo II, 805; Backmund III, 50).

g**11 iii idus februarii.**

Comm. Alberne converse, et Hodierne // et Theoderici / et Katerine Smeereels et Gosuini mariti eius et domini Egidii fillii eorumdem sacerdotis et canonici huius ecclesie, quibus debemus officium / et domini Johannis de Ninieve curati de Houtem Tenere, cui debemus officium.

fol. 84 **X a****12 ii idus februarii.**

Com Theoderici³¹, et Clarebaldi, et Hardwini // et Helsuendis converse / et Onulfi sacerdotis / et Renaldi sacerdotis et canonici de Vermanz / et fratris Johannis de Hauwere sacerdotis et canonici huius ecclesie.

b**13 idus februarii.**

Comm. Berengeri abbatis³² // et Bernodalis abbatis³³ / et Hildegheri monachi in Inda³⁴ / et domni Johannis abbatis Trunchiniensis³⁵ / et Balduini conversi huius ecclesie / et fratris Johannis vanden Perre^a sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) 1531 (1532 n.s.).

XVIII c**14 xvi kalendas martii. Valentini, presbyteri et martyris.**

Comm. Rodulfi, et Balduini, et Henrici // et Gossuini de Ranchove / et Egidii Prumeel^{1a}, quibus debemus officium / item Egidii filii Yvani, et Mathei Scult^b, et Symonis de Brusebeke presbyteri, quibus debemus officium / item Symonis canonici nostri / et fratris Pauli de Caverson sacerdotis et canonici huius ecclesie³⁶.

a) *B leest* Pruniel.

b) *Enkel leesbaar in B.*

³¹ Fl en Pr idem. Tweede abt van Verdun Saint-Paul (Lotharingia), overleed in 1149 (Hugo II, 509-510; Backmund III, 113).

³² Fl en Tongerlo 6 febr. Eerste abt van Welbec (Anglia Mediana), vermeld circa 1153 (Hugo II, 1157-1158; Backmund II, 83).

³³ Pr idem. Bernoaldus, abt van Auxerre Saint Marien (Francia), vermeld van 1204 tot 1207 (Hugo II, 229; Backmund II, 476).

³⁴ Kornelimünster, zie 23 januari.

³⁵ Abt van Drongen (Flandria) in 1284-1289/1290 (MB VII/3, 549).

³⁶ Overleed te Aalst in 1581, was kapelaan te Liedekerke en was afkomstig van Brussel (LRD, fol. 1vo).

fol. 84vo

VII d

- 15 **xv kalendas martii. SS. Faustini et Iovitæ, martyrum.**
Comm. Gerardi conversi huius ecclesie // et domni Rogeri abbatis Sancte Crucis³⁷ / et Johannis sacerdotis et monachi Sancti Bavonis in Gandavo³⁸ / et fratris Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Michaelis Lupi sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam prepositi in Scherscamp³⁹. / Commemoratio domini Heinrici de Liedekerke militis⁴⁰.

e

- 16 **xiii kalendas martii. Iuliane, virginis et martyris.**
Com. Helewigis // et Willemi conversi huius ecclesie / et Gertrudis / et Arnoldi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Henrici Craveth conversi ad succurrendum / et Nicholai conversi nostri / et Radulphi sacerdotis et canonici de Vermans / et Roberti conversi ibidem / et Elizabeth domine de Bugghenhout.

XV f

- 17 **xiii kalendas martii.**
Comm. Evermodi episcopi⁴¹ // et fratris Petri sacerdotis et canonici in Vermans, et Danielis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis prioris in Parco / et Theoderici conversi huius ecclesie ad succurrendum et Beatricis uxoris eius et Danielis dyaconi et canonici huius ecclesie et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie^a filiorum eorumdem, quibus debemus officium / et pie memorie domni Roberti abbatis Premonstratensis⁴² / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie, cui quolibet mense debemus memoriam⁴³.

*Et domini Christiani van den Abeele pastoris in Oultra sacerdotis et canonici huius ecclesie*⁴⁴.

a) hic [...] denis annis cantor fuit huius ecclesie [...].

³⁷ Pr idem. Abt Rogerus van Metz Sainte Croix (Lotharingia) moet kort na 1300 gesitueerd worden (Hugo I, 574; Backmund III, 88).

³⁸ Benedictijn van de Sint-Baafsabdij te Gent.

³⁹ Michaël Wulfs, proost te Tussenbeek (Flandria) in 1338 (MB VII/3, 585).

⁴⁰ Hendrik van Liedekerke overleed in 1345. Mogelijk was hij heer van Wedergrate (VdP19, 30-31).

⁴¹ Fl, Pa en Pr idem. Evermodus was van 1138 tot 1154 proost te Maagdenburg (Saxonia), daarna tot 1178 bisschop van Ratzeburg (Hugo II, 173-174; Backmund, Ib, 303; Gams, 304).

⁴² Abt van Prémontré in 1287-1288 (Hugo I, 26-27; Backmund II, 528).

⁴³ Maandelijkse commemoratie van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag 20 december.

⁴⁴ Overleed in 1694; was pastoor te Outer van 1678 tot 1692 (DB V, 117).

fol. 85 **III g**18 **xii kalendas martii.** *S. Symeonis, episcopi et martyris.*

Comm. Arnoldi, et Henrici conversi // et Willelmi item Willelmi conversorum huius ecclesie / et Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Theoderici, et Henrici subdiaconi et canonici huius ecclesie / et fratris Johannis Truyen prioris huius ecclesiæ; fuit hic captus in invasione civitatis Alostensis⁴⁵, ductus ad Bruxellam ab hæreticis, frigore, inedia et squallore carceris oppressus, obiit, sepultus ibidem in coemiterio Sanctæ Gudulæ^a.

a) 158[3].

a19 **xi kalendas martii.**

Comm. // Onulfi sacerdotis et canonici / et pie memorie domni Gervasii episcopi Sagiensis quondam Premonstratensis abbatis⁴⁶ / et domni Renoldi abbatis in Seri⁴⁷ / et Loduwici sacerdotis et canonici in Parco / et domni Michaelis abbatis Beate Marie Vallis Christiane⁴⁸ / et bone memorie domni Johannis de Teneremonda⁴⁹ quondam abbatis huius ecclesie^a / et fratris Danielis de Mulder sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) qui rexit ecclesiam nostram xxii [annis] et ix mensibus.

XII b20 **x kalendas martii.**

Comm. Arnulfi, et Woltelmi conversi // et Alardi sacerdotis et canonici in Parco / et Walteri de Wolputte et Alicie uxoris eius et Petri filii eorundem, quibus debemus officium / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie.

⁴⁵ Johannes de Gast, alias Truijen, overleed in 1583 te Brussel (LRD, fol. 1vo). Aalst werd door de calvinisten veroverd op 22/23 april 1582 (VG II, 323; Valvekens, *De Zuid-Nederlandsche Norbertijner abdijen*, 164).

⁴⁶ Fl en Pa idem. Gervasius, abt van Prémontré van 1209 tot 1220, nadien bisschop van Sées. Overleed op 28 december 1228 (Hugo I, 18-19; Gams, 626). Was voordien abt te Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum) en te Thenailles (Floreffia).

⁴⁷ Renoldus, abt van Sery (Ponthivum), geattesteerd in 1326/1330 (Hugo II, 800; Backmund II, 571).

⁴⁸ Een abt Michaël is geattesteerd te Valchrétien (Francia) in 1319 (Backmund II, 534).

⁴⁹ Johannes van Dendermonde, abt van Ninove van 1336 tot 1359. Hij was in 1332 pastoor te Ninove (MB VII/3, 516; RAB, AN, nrs. 68 en 110). Een Johannes van Dendermonde wordt eveneens vermeld als proost te Leliëndaal bij Mechelen (Brabantia). De daar vermelde data van 1344 en 1347 (SAM, Leliëndaal, nrs. 217 en 233) maken het onwaarschijnlijk dat proost Johannes van Dendermonde te Leliëndaal en abt Johannes van Dendermonde te Ninove dezelfde persoon zijn.

fol. 85vo

I c21 **ix kalendas martii.**

Comm. Cononis conversi // Sigeri sacerdotis et Sygeri subdiaconi canonicorum huius ecclesie / et domini Gossuini de Rideve⁵⁰ / et Johannis de Likem, quibus debemus officium / et Heylewigis / et Johannis domini de Pamella⁵¹, cui debemus officium / et Egidii dicti Zoet et Kristine uxoris eius, quibus debemus officium / et commemoratio magistri Antonii vander Haghen familiaris nostri^a.

a) obiit 1616.

d22 **viii kalendas martii. Cathedra sancti Petri versus Antiochiam, ix l. / duplex.**

Com. Reinzonis conversi huius ecclesie // et Arnoldi / et Willelmi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Beniamini abbatis⁵² / et Johannis conversi huius ecclesie / et Walteri de Stienen, qui dedit nobis dimidium bonarium prati / et Sigeri presbyteri de Ydenghem⁵³, quibus debemus officium / et pie memorie domni Renaldi abbatis Sancti Foyllani⁵⁴ / et Eggerici de Lembeeke et Beatricis uxoris eius, quibus debemus memoriam⁵⁵ / et Egidii sacerdotis et canonici in Parcho / et fratris Zygeri Everaert sacerdotis et canonici huius ecclesie, cui debemus officium / et magistri Johannis Zegers.

IX e23 **vii kalendas martii. Vigilia S. Mathiæ, apostoli.**

Comm. // Ottonis monachi in Inda⁵⁶ / et Gervasii abbatis de Ardena⁵⁷ /

⁵⁰ Gossuinus van Rideve wordt in 1233 vernoemd als de overleden oom van Gosuinus van Schendelbeke (DS, nr. 175).

⁵¹ Jan van Pamel, zoon van Godfried en Margareta (zie 14 januari), was gehuwd met Ymaine en deed in januari 1300 (n.s.) een schenking aan de abdij voor zijn zielenheil (DS, nr. 295; VdP17, 68-69).

⁵² Pr idem. Benjamin, abt van Moncetz (Francia), overleed in 1227 (Hugo II, 313; Backmund II, 316).

⁵³ Siger maakte zijn testament in 1258 en overleed tussen 1264 en 1274. Hij was een groot begunstiger van het Geraardsbergse hospitaal (De Vos, *Onser Liever Vrouwen hospitaal*, 41-43).

⁵⁴ Fl idem. Abt van Saint-Feuillien (Floreffia), geciteerd van 1271 tot 1277, gestorven in 1278 (MB I, 414).

⁵⁵ Maandelijkse commemoratie; voor de sterfdag zie 30 augustus.

⁵⁶ Abdij van Kornelimünster, zie 23 januari.

⁵⁷ Fl en Pr idem. Ardenne nabij Caen (Normannia Australis). Gervasius is te situeren in de eerste helft van de 13de eeuw; komt niet voor in de bestaande abtenlijst (Hugo I, 190; Backmund III, 35).

et Johannis abbatis in Tongherlo⁵⁸ / et Johannis Beverlinc et Elizabeth Paleyts uxoris sue⁵⁹, quibus debemus officium / et Karoli vanden Steene familiaris nostri et hospitis nostri in domo nostra Bruxellensi / et fratris Christiani Stercq præpositi in Reinissart sacerdotis et canonici huius ecclesiæ⁶⁰.

Onderaan de folio: Singulis annis, die cinerum debet fieri plenum officium pro animis Sigeri Stobel de Winthi et Jute uxoris eius, in quorum anniversario ad faciendam pietantiam assignavit xxv sol. de capella de Riedeve.

fol. 86 **f**

24 **vi kalendas martii. Sancti Mathie, apostoli; ix l. / duplex.**

Comm. Litgardis, et Hingelsuendis // et Pagani / et Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Helie sacerdotis et canonici de Vermans / quibus debemus officium / et Balduini conversi huius ecclesie / et fratris Gosuini de Liedekerke sacerdotis et canonici huius ecclesie⁶¹.

XVII g

25 **v kalendas martii.**

Com. Amelrici, Walteri, Gerardi // et Walteri / et Balduini abbatis⁶² / et domini Gerardi de Ninive^a, cui debemus plenum officium⁶³ / et Drogonis conversi de Vermans / et Johannis sacerdotis et canonici in Parcho / et Petri de Mulem⁶⁴ et Machtildis uxoris eius, quibus debemus officium / et Gosuini conversi huius ecclesie / et Henrici Vroede burgensis in Dam quondam hospitis nostri, cui debemus officium, et Egidii Pratere et [...] uxoris eius, quibus debemus officium.

a) In B gecommemoreerd op 24 en 25 febr.

⁵⁸ Fl idem. Tongerlo (Brabantia). Johannes I of Johannes II, die abt waren van 1234 tot 1263 (MB VIII/1, 288-290).

⁵⁹ Ouders van de Ninoofse abt Johannes Beverlinc, die afkomstig waren uit Denderwindeke. Zij schonken in 1452 bij testament goederen aan de abdij (VdP20, 115-116; RAB, AN, nr. 74, fol. 313; nrs. 290, 514 en 801-804).

⁶⁰ Christianus Sterck overleed in 1607 (MB I, 421).

⁶¹ Vermeld als getuige in 1315 (RAB, AN, nr. 68, fol. 51-52).

⁶² Fl 27 febr., Pr 21 febr. en Braine 24 febr. Een abt Balduinus van Cuissy leefde circa 1263 (Backmund II, 498), maar kan niet met de hier genoemde abt Balduinus geïdentificeerd worden.

⁶³ Grimbergen 26 febr. Gerard III van Grimbergen en Ninove, overleden in 1201, wordt te Grimbergen op 26 februari gecommemoreerd, samen met zijn vrouw Adelize van Dendermonde (VdP3, 51-54).

⁶⁴ Een Petrus van Mulhem wordt in 1279 genoemd als leenman van Maria van Perwez, vrouwe van Ninove (AAM, AN, nr. 1, fol. 23vo).

VI a

26 **iiii kalendas martii.**

Comm. Escelini^a abbatis⁶⁵, et Willelmi, et Sigeri, et Ricolfi sacerdotis // et Odelive^b sanctimonialis Sancte Marie in Suessione⁶⁶ / et Alicis de Tenremonde^c ⁶⁷ / et Bartholomei de Grisco, quibus debemus officium / et Henrici sacerdotis et canonici in Parco.

a) De eerste letter van de naam is niet leesbaar; lectuur volgens B.

b) B leest: Godelive.

c) Wordt in B gecommemoreerd op 25 februari samen met haar man Gerard III.

b

fol. 86vo

27 **iii kalendas martii.**

Comm. Danielis // et Iohannis abbatis⁶⁸ / et Sigeri sacerdotis et canonici in Parcho / de Mathei sacerdotis et canonici de Vermanz / et Gregorii sacerdotis et canonici de Viconia / et Iohannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Rasonis domini de Liedekerke et de Breda et Margarete uxoris eius⁶⁹ / et fratris Egidii Mannins⁷⁰, qui in prioratu viginti annis præfuit, sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^a.

a) 1510 (1511 n.s.).

XIII c

28 **ii kalendas martii.**

Comm. Raineri abbatis⁷¹ // et Gaufridi decani, et Martini abbatis Cornelii Montis^a ⁷² / et Nycholai acoliti et Stephani sacerdotis canonici

⁶⁵ Park en Prémontré hebben op dezelfde dag: *Tiscelini, abbatis S. Hilarii*. Dat het om dezelfde abt zou gaan, is mogelijk. De abdij van Sint-Hilarius is niet geïdentificeerd.

⁶⁶ Pr idem. Benedictinessenabdij te Soissons.

⁶⁷ Adelize van Buischeure, ook Adelize van Dendermonde genoemd, was in een eerste huwelijk echtgenote van Walter II van Dendermonde, in een tweede huwelijk van Gerard III van Grimbergen. Zij overleed op 26 februari 1212 (n.s) (VdP3, 51-54).

⁶⁸ Pr idem. Johannes van Merchtem, abt van Grimbergen in 1195-1197 (Spillemaekers, 38).

⁶⁹ Raas (VII) van Liedekerke en Breda deed in maart 1290 een schenking voor zijn gedachtenis en voor die van zijn vrouw Margareta van Edingen (DS, nr. 273). Hij overleed in 1291 (Warlop, 814-815).

⁷⁰ Vermeld als prior in 1495 (Coenobia, fol. 159).

⁷¹ Fl, Pa en Pr idem. Eerste abt van Auxerre Saint-Marien (Francia). Wordt geattesteerd van 1139 tot 1146 (Backmund II, 476).

⁷² Fl idem. Er is geen abt Martinus van Beaurepart of Mons Cornelii (Floreffia) in de bestaande abtenlijst opgenomen (MB II, 221-236 en Backmund II, 359-361).

corum de Vermanz / et domni Stephani de Brana abbatis⁷³ / et fratris Augustini de la Bourse sacellani in Strytem sacerdotis et canonici huius ecclesiae^b.

a) Montis is later toegevoegd.

b) 1577.

⁷³ Pr 5 maart. Er is een abt Stephanus van Braine (Francia) geattesteerd in 1226 (Hugo I, 395-400; Backmund II, 486-487). Het geschrift is van latere datum, zodat de identificatie problematisch is.

MARTIUS

Martius habet dies xxxi^a, luna xxx^a.^a

III d

1 **KAL[ENDAS]. S. Albini, episcopi et confessoris.**

Com. Emze converse, et Godescalci abbatis¹ // et Gertrudis / et Magthildis de Betunia² / et Yvaini sacerdotis et canonici in Parco / et Henrici sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Danielis sacerdotis et canonici huius ecclesie³ / et Renardi conversi in Parcho / et domini Symonis vander Vlassenroote familiaris nostri⁴ / et commemoratio fratris Petrus Claes^b quondam prioris huius ecclesie et prepositi in Tusschenbeeke sacerdotis et canonici huius ecclesie⁵.

a) Niet vermeld in B.

b) 1574.

fol. 87 e

2 **vi nonas martii.**

Com. Grimonis⁶ et Balduini⁷ prepositorum // et Amelrici sacerdotis et canonici huius ecclesie⁸ / Danielis de Roslar et Beatricis sororis eius, quibus debemus officium / et pie memorie domni Nicholai Cameracensis episcopi⁹

¹ Pr idem. Želiv (Bohemia et Moravia). Godescalcus was er de eerste abt en overleed circa 1184 (Hugo II, 810-811; Backmund Ib, 392).

² Zij was de oudste dochter van Walter II van Dendermonde en van Adelize, vrouwe van Dendermonde en Ninove. Zij huwde met Willem II van Bethune en stichtte in 1223 de cisterciënzerinnenabdij van Zwijveke bij Dendermonde. Zij overleed in 1224 en wordt in de kapittelkerk van Dendermonde gecommemoreerd op 17 april (Warlop, 758; De Vla-minck, *L'église* II, 69-70; VdP3, 53-54).

³ Eveneens vermeld te Grimbergen op dezelfde dag.

⁴ Was getuige in 1435 (AAM, AN, nr. 3, fol. 37) en de opsteller van een reeks Ninoofse pachtboeken tijdens de periode 1458-1483 (RAB, AN, nr. 137).

⁵ Proost van het vrouwenklooster van Tussenbeek (Flandria) (MB VII/3, 590-591).

⁶ Fl, Pa en Pr idem. Proost van Ursberg (Suevia), regeerde van 1136 tot 1172 (Hugo II, 1149-1150; Backmund Ib, 83; LP, 494).

⁷ Pa idem, Tongerlo 3 maart. Te Park gecommemoreerd als Balduini, *prepositi Sancto Petri sanctique Albani martyris in Rothe*. Het betreft Kloosterrode (Saxonia), waar Balduinus proost was in 1173 (Backmund Ib, 296).

⁸ Vermeld als getuige in een oorkonde van 1195 (DS, nr. 72).

⁹ Nicholaus van Fontaines, bisschop van Kamerijk van 1249 tot 17 maart 1272 (Strubbe, 265).

/ et Arnoldi conversi in Parcho / et Iohannis Roelants, Elizabeth et Alisie sororum eius, et Iohannis dicti Prepositi clerici, quibus debemus officium^a.

a) qui dederunt nobis vi sol. par. annuatim supra iornalium prati in [...].

XI f

3 v nonas martii.

Comm. Aszonis, et Hildegardis, et Walteri presbyteri // et Gozelini abbatis, et Gertrudis comitisse de Moriana¹⁰ / et Adele, et Marie comitisse de Campania¹¹ / et Iohannis presbyteri de Ninive^{a 12} et Simeonis avunculi sui et patris et matris et avi sui et avie, quibus debemus officium / et Henrici conversi nostri / et Iohannis sacerdotis et canonici in Parcho / et fratris Gossuini Bernage sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) qui dedit conventui .c. sol. turonenses [...].

g

4 iiiii nonas martii. S. Lucii, papæ et martyr.

Com. Sielmi // et Hildegardis converse / et Nicholai abbatis de Blanchelande¹³ / et Petri sacerdotis et canonici de Vermans / et Philippi Winant familiaris nostri.

Et reverendi domni Joannis Nevii huius ecclesiæ abbatis¹⁴, quondam ad Flandriæ sex annis ordines deputati primarii^a.

a) obiit 1685, ætatis 68.

¹⁰ Gertrudis, zuster van de Vlaamse graaf Filips van de Elzas, stichtte en begunstigde in 1167-1179 het vrouwenklooster Hof ten Vrouwen (Flandria) te Hem (Noord-Frankrijk), dat afhankelijk was van de abdij van Veurne. Zij stierf na 1186 in de abdij van Mesen. In de oorkonden wordt zij *Gertrudis comitissa Maurianensis* genoemd (MB III/1, 221; MB III/3, 653-654; Hugo I, 589; Backmund II, 413). De woorden *Moriana*, *Maurianensis* slaan op de Vlaamse kuststreek waar in de Romeinse tijd het volk van de *Morini* woonde. De bisschop van Terwaan wordt *episcopus Morinorum* genoemd. Boudewijn van Ninove stelt in zijn *Chronicon* het *comitatus Morinorum* gelijk met *comitatus Flandrensi* (MGH, SS XXV, 528).

¹¹ Maria van Champagne, dochter van koning Lodewijk VII van Frankrijk en Eleonora van Aquitanië. Zij huwde met Hendrik I, graaf van Champagne, en overleed in maart 1198. Zij bestuurde het graafschap Champagne na de dood van haar man in 1181 (LM VI, 287). Zij stichtte het kapittel van Notre Dame du Val te Provins (LM VII, 283-284). Mogelijk is zij te identificeren met *domine Marie, fundatrix domus/abbatie sancte Marie*, gecommemoreerd te Rommersdorf en te Grimbergen op 6 maart.

¹² Vermeld in 1299, 1300 en 1305 (DS, nrs. 289 en 291; RAB, AN, nr. 68, fol. 58).

¹³ Pr 3 maart. Nicolaus de Sturville, abt van Blanchelande (Normannia Borealis), overleden in 1232 (Backmund III, 19).

¹⁴ Johannes de Neve, afkomstig van Outer, abt van Ninove van 1657 tot 1685 (MB VII/3, 531-531).

fol. 87vo

XIX a**5 iii nonas martii.**

Comm.^a Henrici conversi huius ecclesie, et Arnoldi, et Anscheri abbat¹⁵ // et Folberti / et Roberti abbat¹⁶ / et Amelrici sacerdotis et canonici de Vermans / et Egidii de Lidekerke et uxoris eius, et Margarete^b uxoris Iohannis Stoutin, quibus debemus officium / et domni Egidii quondam abbat¹⁷ huius ecclesie / et Iohannis Strubollin curati de Leeuwe / et domicelle Margarete de Coudendaele^c, cui debemus officium / et piæ memoriæ domni Adriani Wasteels¹⁸ abbat¹⁸ huius ecclesiæ^d.

a) *B brengt deze commemoratie op 6 maart.*

b) *que dedit nobis xxv lb.*

c) *que dedit nobis [... libras grossorum] novas.*

d) 1594.

VIII b**6 ii nonas martii.**

Comm.^a Imme, et Reineri // et Marie / et Gerardi sacerdotis Sancti Iacobi in Gandavo¹⁹ / et Gerardi de Godeida²⁰ et Marie uxoris eius et Stephanie filie eorum, quibus debemus officium / et Alicie de Heuvelghem / et domini Iohannis de Houdenhoven militis, cui debemus officium / et fratris Sigeri Stevins curati de Liekerke sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) *B brengt deze commemoratie op 5 maart.*

c

7 nonas martii. Perpetue et Felicitatis^a. S. Thomae de Aquino, confessoris.
 Com. Gerardi // et Petri abbat²¹ Cussiacensis / et Roberti abbat²² / et Ingelberti conversi huius ecclesie / et bone memorie domini Guidonis

¹⁵ Fl, Pa en Pr idem. Abt van Dommartin (Ponthivum), die regeerde in 1170-1176 (Hugo I, 623-624; Backmund II, 551).

¹⁶ Pr 12 maart. Vermoedelijk Robertus II van Isledieu (Normannia Australis), geattesteerd in 1214/1219 (Hugo I, 885; Backmund III, 44).

¹⁷ Egidius van de Keldere (Cellarius), afkomstig van Ninove, was abt van Ninove van 1317 tot 1324 (MB VII/3, 515).

¹⁸ Adrianus Wasteels, afkomstig van Ninove, was abt van Ninove van 1588 tot 1594. Hij was voordien subprior en in 1586 pastoor te Ninove (MB VII/3, 526).

¹⁹ Parochiekerk van Sint-Jacob te Gent.

²⁰ Gerard van Godeida is in 1265 genoemd als getuige (Cock en Van de Perre, Overmolens, 103-104).

²¹ Pa idem, Pr 8 maart. Petrus de Saint-Medard overleed in 1217. Hij was eerst abt van Prémontré (1195-1201) nadien van Cuissy (Francia) (Hugo I, 17-18 en 107; Backmund II, 497).

²² Pr idem. Robertus II van Châteaudieu (Flandria), vermeld in 1240/1248 (Hugo I, 491; Backmund II, 407).

comitis Flandrie²³, et domni Iohannis quondam abbatis in Viconia²⁴ / et fratris Iohannis de Inghelboutsvelde sacerdotis et canonici huius ecclesie^b / et fratris Franconis de Halen prioris huius ecclesie.

a) Perpetue et Felicitatis *niet in B.*

b) Anno m° ccc° lxxii° (1373 n.s.).

fol. 88 **XVI d**

8 **viii idus martii.**

Comm. // Iohannis sacerdotis / et Sebastiani quondam abbatis in Parco²⁵, et Ambrosii sacerdotis et canonici huius ecclesie²⁶ / et Frumaldi sacerdotis et monachi Altimontis²⁷, et Machtildis de Schendelbeke / et Balduini conversi de Vermans / et Balduini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Ritcheri sacerdotis et canonici de Vermans, et Danielis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Jacobi vander Borchgracht prioris huius ecclesie²⁸.

V e

9 **vii idus martii. SS. Quadraginta martyrum.**

Comm. Rodulfi conversi huius ecclesie // et pie memorie magistri Egidii abbatis Viconie²⁹ / et domni Galteri abbatis de Capella³⁰ / et domni Balduini Puttin, prioris in Gerald[monte] / et Henrici de Hoese et Gertrudis uxoris eius / et Heinrici filii eorundem sacerdotis et canonici huius ecclesie³¹, quibus debemus officium / et fratris Wilhelmi de Hechtelt³² quondam curati in Lombecca Castelli sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Iohannis Splitere curati de Ninevis sacerdotis et canonici huius ecclesie³³.

²³ Gewijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen van 1278 tot 1305 (Strubbe, 394).

²⁴ Vicogne (Flandria). Zowel abt Johannes de Pons (1294-1301) als Johannes de Tongres (1301-1303), die beiden ontslag namen, komen in aanmerking (Hugo II, 1078-1081; Backmund II, 437).

²⁵ Pa idem. Sebastiaan, abt van Park, overleed in 1212 (Jansen, 221).

²⁶ Was getuige in 1224 (DS, nr. 140).

²⁷ Abdij van Hautmont in Noord-Frankrijk, zie 7 januari.

²⁸ Wordt als prior vermeld in 1465 (RAB, AN, nr. 294).

²⁹ Meester Egidius was een bekende kruistochtprediker in Vlaanderen en Brabant. Zijn activiteiten zijn uitvoerig vermeld in het *Chronicon* van Boudewijn van Ninove (MGH, SS XXV, 542) en in de *Historia foundationis* (Mirakelboek, 156-157, 163-164). Hij was abt van Middelburg (1225-1230) en van Vicogne (1230-1235) (Backmund II, 436).

³⁰ Walter II van Chapelle-aux-Planches (Francia), te situeren in de 13de eeuw (Hugo I, 457; Backmund II, 491-492).

³¹ Ouders van Hendrik de Hoese, proost te Boechoute circa 1400 (MB VII/3, 572), die zelf gecommemoreerd wordt op 27 juli.

³² Geattesteerd in 1453 (RAB, AN, nr. 406).

³³ Vermeld als sacrist in 1495 (Coenobia, fol. 195vo).

f

10 **vi idus martii.**

Comm. Rocele³⁴, et Rodulfi conversi huius ecclesie // et Ide de Eychem / et Gozuini conversi huius ecclesie, et Roberti, et Ermengardis / et Arnulphi conversi huius ecclesie / et Gamalielis abbatis Sancti Foillani³⁵ / et pie memorie domni Walteri abbatis in Floreffia³⁶ / et domni Zenoti abbatis Sancti Justi³⁷.

fol. 88vo **XIII g**11 **v idus martii.**

Comm. // Franconis conversi huius ecclesie / et Arnoldi ad succurrendum / et Ysaac conversi / et Leonis comitis fundatoris ecclesie Sancte Marie in Bronia³⁸ / et domni Gerardi abbatis Sancti Iusti³⁹, et domni Willelmi abbatis de Stella⁴⁰ / et Jacobi sacerdotis et canonici de Vermans.

II a12 **iiii idus martii. Gregorii, pape; ix l. / duplex.**

Com. Iliane, et Martini // et Johannis de Lapidibus / et Thome sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domni Henrici abbatis Jhettensis⁴¹ / et Walteri conversi in Parcho / et domni Gerardi quondam abbatis Jettenensis⁴² sacerdotis et canonici in Parcho / et fratris Johannis Carper^a sacellani in Voirdis / quondam supprioris huius ecclesie et magistri novitorum.

a) 1575.

³⁴ Vermoedelijk domina Rosela van Idegem, moeder van frater Willelmus van Idegem, die in 1170 belangrijke schenkingen deed te Schendelbeke en Idegem (VE, fol. 56).

³⁵ Fl, Pa en Pr idem. Saint-Feuillien (Floreffia). Als abt geattesteerd van 1230 tot 1233, overleed in 1234 (MB I, 413).

³⁶ Pa idem, Pr 9 maart, Fl 11 maart. Walter d'Obaix, abt van Floreffie van 1268 tot 1280; vermoedelijk overleden in 1288 (Backmund II, 377; MB I, 117).

³⁷ Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum). Geen abt met die naam is aanwezig in de bestaande abtenlijsten (Hugo I, 943-944; Backmund II, 565-566).

³⁸ Pr idem. Klooster van Zabrdovice (Bohemia et Moravia), gesticht door graaf Leo van Klobouk in 1209 (Hugo II, 1177-1182; Backmund Ib, 388-390). Het genoemde graafschap Bronia is te identificeren met het huidige Brno.

³⁹ Pr idem. Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum). Een abt Gerardus is geattesteerd in 1225/1226 (Hugo I, 943; Backmund II, 565).

⁴⁰ L'Étoile (Normandia Borealis). Een abt Willelmus is vernoemd in 1250 (Hugo II, 874; Backmund III, 22).

⁴¹ Henricus III, abt van Dielegem (Brabantia) van 1284 tot 1300 (MB IV/3, 702).

⁴² Gerardus van Honsem, abt van Dielegem van 1300 tot 1308, overleed in 1323 (MB IV/3, 702-703).

b13 **iii idus martii.**

Comm. Gervasii clerici // et commemoratio fratrum et sororum totius ordinis nostri et benefactorum et familiarium nostrorum et omnium qui in cymiteriis nostris requiescunt, pro quibus debet fieri plenum officium⁴³ / et Petri de Vollensele, et Nicholai de Haucrois, quibus debemus officium.

fol. 89 **X c**14 **ii idus martii.**

Comm. Rodulfi de Buvengem⁴⁴ // et Bescele converse huius ecclesie / et Johannis conversi huius ecclesie / et Petri conversi de Vermans / et Michaelis de Exarde, Gertrudis et Beatricis uxorum eius, Radulphi et Egidii⁴⁵ sacerdotum et canonicorum huius ecclesie et Michaelis fratris eorum / et fratris Johannis Longii sacerdotis et canonici huius ecclesie.

d15 **idus martii.**

Comm. Alicis // et Herbrandi acoliti et canonici huius ecclesie⁴⁶ / et Heilewigis sororis nostre / et Ricardi abbatis Lucerne⁴⁷ / et Arnoldi sacerdotis et canonici in Parco / et Hattonis abbatis⁴⁸ / et Iohannis dicti Voyke^a burgensis in Gandavo⁴⁹ et Avesote uxoris eius et parentum eius et Egidii filii ipsius, quibus debemus officium, et Colini de Dase^b, cui debemus officium.

a) qui assignavit [in]firmitorio nostro xl lb. annuatim.

b) qui dedit conventui [annuatim] quinque solidos.

⁴³ Voorschrift uit begin 13de eeuw (Lefèvre, Quatre services annuels, 124-125).

⁴⁴ Een *Rodulfus de Buvengem, miles*, is vermeld als getuige in 1196 (VE, fol. 174). Daar de commemoratie van de eerste hand is, zou het hier om een oudere Rodulfus (vader?) met dezelfde naam kunnen gaan.

⁴⁵ Vermoedelijk zonen van Michael van Eksaarde. Een kanunnik Radulfus van Eksaarde is vermeld in 1315 (RAB, AN, nr. 68, fol. 52). Egidius van Eksaarde wordt eveneens gecommemoreerd op 30 maart.

⁴⁶ Vermeld in 1186 en 1189 (VE, fol. 126 en 142).

⁴⁷ Pr idem. Abt Ricardus van La Luzerne (Normannia Borealis) is geattesteerd circa 1225-1230 (Hugo II, 96).

⁴⁸ Pa en Pr idem. Thenailles (Floreffia), waar Hatto vermeld is in 1214/1219 (Hugo II, 953; Backmund II, 401).

⁴⁹ Jan Voyke, zoon van Willem, deed een schenking in 1295 (RAB, AN, nr. 68, fol. 18-21 en ibidem, nr. 178).

XVIII e**16 xvii kalendas aprilis.**

Comm. // Andree conversi huius ecclesie⁵⁰ / et domni Walteri abbatis in Viconia⁵¹ / et Arnoldi de Steenhusia et Johannis filii eius, quibus debemus officium / et Philippi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et bone memorie domini Johannis de Muelnem militis et domine Marie uxoris eius, quibus debemus officium⁵².

fol. 89vo

VII f**17 xvi kalendas aprilis. Gertrudis, virginis, ix l.**

Com. Dominici pie memorie abbatis et fundatoris Sancte Marie Vitis⁵³ // et Heyse de Larebeca / et Theobaldi abbatis in Walacria⁵⁴ / et Johannis Wegmans^a de Lombeke et Lue uxoris eius et parentum dicti Johannis.
a) de quibus habemus sextarium bladi post mortem fratris Johannis Scernier⁵⁵; de quo blado Egidius abbas⁵⁶ solvet halsterium supra mansionem suam et Egidius Wegman halsterium supra suam mansionem.

g**18 xv kalendas aprilis.**

Com. Bertaldi⁵⁷, et Alrici, et Girelmi abbatis⁵⁸, et Adelberti prepositi, et Hugonis sacerdotis et canonici huius ecclesie, et Balduini conversi huius ecclesie // et Ave sororis nostre / et Arnulphi de Boerst et Elizabeth uxoris eius et Agnetis uxoris Cornelii filii eorumdem et eiusdem Cornelii / et Arnoldi Coci et Emme uxoris eiusdem / et Ingelberti sacerdotis et canonici in Parco / et commemoratio fratris Jacobi Martins sacerdotis huius ecclesie^a.

a) obiit anno xli° (1542 n.s.).

⁵⁰ Vermeld in 1195 (VE, fol. 169).

⁵¹ Bonne-Espérance 15 maart. Walter de Quesnoy was abt van Vicogne (Flandria) van 1212 tot 1230 (Hugo II, 1076; Backmund II, 436).

⁵² Beiden worden eveneens gecommemoreerd op 15 januari.

⁵³ Fl en Pr 18 maart. La Vid (Hispania). Abt Dominicus overleed in 1187 (Hugo II, 1131; Backmund III, 308).

⁵⁴ Pr idem. Abdij van Middelburg (Brabantia) op het eiland Walcheren. Abt Theobald is geattesteerd van 1231 tot 1235 (Middelburg, 33).

⁵⁵ Gecommemoreerd op 19 april.

⁵⁶ Egidius van de Keldere (Cellarius), abt van Ninove van 1317 tot 1324, zie ook 5 maart.

⁵⁷ Fl, Pa en Pr 17 maart. Bertoldus wordt vernoemd als tweede abt van Auxerre Saint-Marien (Francia). Hij overleed in 1147 (Hugo II, 229; Backmund II, 476).

⁵⁸ Pa en Pr idem. Girelmus (1134-1169) was de eerste abt van Chartreuve (Francia) (Hugo I, 477; Backmund II, 494).

XV a

19 **xiii kalendas aprilis. S. Iosephi, confessoris, duplex.**

Comm. // Lamberti sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domini Razonis de Gavera⁵⁹ / et Egidii de Monte⁶⁰ famuli nostri, cui debemus officium / et fratris Johannis de Alost sacerdotis et canonici huius ecclesie⁶¹ / et fratris Willelmi Voghelaere conversi huius ecclesie / et fratris Jodoci Doens⁶² sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.
a) 1554 (1555 n.s.).

fol. 90 **III b**20 **xiii kalendas aprilis. S. Ioachimi, patris S. Marie.**

Comm. // Haymerici conversi huius ecclesie / et Petri abbatis⁶³ / et Roberti sacerdotis et canonici de Vermanz / et Iohannis Blicc^a ⁶⁴ et Elyzabeth uxoris eius, quibus debemus officium / et Balduini dicti Cupere de Exarde et Beatricis uxoris eius et Petri filii eorundem et Johannis de Quercu fratris predictae Beatricis, quibus debemus officium / et Catharinæ vander Malen.

a) qui dedit nobis annuatim vi sol. supra [...].

c

21 **xii kalendas aprilis. Depositio Benedicti, abbatis.**

Com. Firmini abbatis⁶⁵, et Emze, et Gerardi, et Agnetis // et Gisleberti / et Bescele⁶⁶ / et domni Hermanni quondam abbatis in Tongherlo⁶⁷ / et Johannis conversi in Parco, et Borchardi conversi huius ecclesie, et Ade de Beverna⁶⁸, et Agnetis uxoris domini Balduini de Bella / et pie memorie

⁵⁹ Mogelijk Razo V, heer van Gavere en Liedekerke, geattesteerd van 1181 tot 1217/1218. Hij was gehuwd met Clarissia van Herzele (Warlop, 811).

⁶⁰ Maakte zijn testament op in 1337 (RAB, AN, nr. 68, fol. 72-74).

⁶¹ Geattesteerd in 1339 (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

⁶² Was eleemosinarius in 1542 en precentor in 1546 (RAB, AN, nr. 92, fol. 2vo en 3).

⁶³ Pa 21 maart. Petrus van Dilo (Francia), geattesteerd in 1231/1244 (Hugo I, 596; Backmund II, 500).

⁶⁴ Schepen te Ninove in 1282 (VG II, 614; DS, nr. 255); eveneens vermeld op 6 augustus.

⁶⁵ Pa en Pr idem. Eerste abt van Belchamps (Burgundia), geattesteerd in 1142 (Backmund Ib, 453).

⁶⁶ Vermoedelijk Bescela, die in 1188 afstand deed van haar rechten op het allodium te Kattem (VE, fol. 138).

⁶⁷ Pa idem. Herman II van Tongerlo (Brabantia), die regeerde van 1178 tot circa 1206/1209 (MB VIII/1, 283-285).

⁶⁸ Vermoedelijk Ada van Beveren, schoonzuster van Gerard IV van Grimbergen en Ninove. Ada was kloosterzuster en wordt vermeld in 1222-1223 (Warlop, 680).

domni Alardi quondam abbatis in Parco⁶⁹ / et fratris Henrici Boele sacerdotis et canonici huius ecclesie⁷⁰ / et Reverendi Domini Michaelis Mordack huius ecclesie abbatis⁷¹.

Et venerabilis domini Gregorii de Smet sacerdotis et canonici et provisoris huius ecclesie et vicarii Ninivensis beneficiati^a.

a) obiit 1659, ætatis 50.

XII d

22 xi kalendas aprilis.

Com. Folcrici conversi huius ecclesie, et Weneri prepositi⁷² // et Michaelis de Foleselles et uxoris eius, Johannis et Walteri filiorum eorumdem, quibus debemus officium / et Cristiani sacerdotis et canonici in Parcho, et Johannis sacerdotis et canonici de Vermans / et Johannis Carlarii sacerdotis et canonici huius ecclesie⁷³, cui debemus officium / et venerabilis domini Antonii vander Plancken præpositi in Reinissart⁷⁴ sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) obiit 1641.

fol. 90vo

I e

23 x kalendas aprilis.

Com. // Balduini conversi huius ecclesie / et Ade abbatis⁷⁵ / et Sigeri conversi huius ecclesie / et pie memorie domni Paris abbatis de Vermans⁷⁶ / et Theoderici Cravet et Agnetis uxoris eius / et Egidii domini de Ledebeghe et Willelmi filii sui⁷⁷ itemque Willelmi et Egidii filiorum

⁶⁹ Fl 19 maart, Pa idem. Alard van Tervuren, die regeerde van 1239 tot 1289 en overleed op 21 maart 1290 (Jansen, 222).

⁷⁰ Vermoedelijk dezelfde als Henricus, zoon van Henricus van Ronse en Elyzabeth Boele, vermeld op 7 februari.

⁷¹ Michaël Mordack, afkomstig van Brussel, was kortstondig abt in 1636-1637. Voordien subprior en pastoor te Outer en Okegem (MB VII/3, 529).

⁷² Fl en Pa idem. Proost te Steinfeld (Westfalia), vermeld van 1170 tot 1177 (Backmund Ib, 255).

⁷³ Geattesteerd in 1347 als publiek notaris en in 1351 als pastoor van Ninove (RAB, AN, nr. 68, fol. 90 en AAM, AN, nr. 3, fol. 31).

⁷⁴ Proost te Renissart (MB I, 421).

⁷⁵ Fl 24 maart. Adam, abt van Dilo (Francia), geattesteerd in 1203/1209 (Backmund II, 500).

⁷⁶ Pr 24 maart. Abt Paris van Verman (Flandria) sloot in 1220 de gebedsovereenkomst met Ninove af en is vermeld tot 1222 (DS, nr. 125; Coquelle, 278-279). Was in 1214-1219 proost te Denderwindeke (VdP20, 82).

⁷⁷ Egidius van Ledebeghe was heer van Pamel vóór 1247. Zijn zoon Willem II is als heer geattesteerd vanaf 1247 tot 1282. Nadien zijn Godfried en Jan heer geweest, zodat de twee hier vermelde kinderen van Willem vermoedelijk jong gestorven zijn (DS, nrs. 206, 252 en 295).

eiusdem Willelmi, quibus debemus officium / et Gosuini domini de For-
dis⁷⁸, et Elizabet de Hasselt, quibus debemus officium.

f

24 **ix kalendas aprilis.**

Com. Geldulfi conversi huius ecclesie // et Henrici conversi / et Henrici
sacerdotis et canonici huius ecclesie / et felicis memorie domni Radulphi
Atrebatensis episcopi⁷⁹ / et Johannis conversi huius ecclesie / et Henrici
sacerdotis et canonici in Parcho / et fratris Luce Jacobi⁸⁰ pastoris de Vorda
necnon quondam huius ecclesie prioris^a.

a) obiit anno c^v li (1552 n.s.).

IX g

25 **viii kalendas aprilis. Annunciatio Domini / B. Mariæ Virginis, duplex;
Crucifixio Domini^a.**

Com. Amelrici⁸¹, et Walteri de Curia⁸², et Walteri de Malbroch⁸³ // et
Agathe sororis in Parcho / et Walteri sacerdotis ibidem / et Margarete de
Woubrechtinghen cum liberis suis / et Anselmi sacerdotis et canonici de
Vermans, et Willelmi conversi nostri.

*Et domini Adriani de Clercq, Sacræ Theologiæ baccalarii, sacerdotis et
canonici huius ecclesiæ ac quondam circatoris et lectoris eiusdem, item
Praga in seminario archiepiscopali⁸⁴ professoris publici^b.*

a) Crucifixio Domini niet in B.

b) obiit 1663, ætatis 32.

⁷⁸ Vernoemd als getuige in 1279 en 1291 (DS, nrs. 249 en 279).

⁷⁹ Pr idem. Radulpus van Neuville, bisschop van Atrecht van 1204 tot 27 maart 1221 (Strubbe, 237).

⁸⁰ Vermeld in 1546 als cellarius (RAB, AN, nr. 92, fol. 3).

⁸¹ Enkele personen met de naam Amelricus speelden in de beginperiode van de Ninoofse abdij een grote rol, waaronder Amelricus van Steenhuize (1138-1160), neef van de stichter Gerard I van Ninove (VdP5, 64 en 87; VdP10, 286). Mogelijk gaat het hier om deze Amelricus.

⁸² Vermeld circa 1142 als weldoener van de abdij (VE, fol. 14vo).

⁸³ Komt herhaaldelijk voor als getuige in oorkonden. Vermeld vanaf 1177 tot 1220 (VE, fol. 71; DS, nr. 124), wat doet veronderstellen dat het om een vader en zoon gaat met dezelfde naam. Hier zou het dan de vader betreffen.

⁸⁴ Collegium Pragense (Bohemia et Moravia) (Hugo I, 533-538).

fol. 91 a

26 **vii kalendas aprilis.**

Com. Elizabeth comitisse⁸⁵ // et Balduini canonici de Haltert⁸⁶, quibus debemus officium / et Petri⁸⁷ et Berthrammi⁸⁸ abbatum / et Gylleberti conversi huius ecclesie / et Bawami canonici huius ecclesie / et Henrici conversi huius ecclesie / et Egherici de Lembecke et Beatricis uxoris eius⁸⁹, quibus debemus memoriam, et pie memorie domni Willelmi abbatis in Parco⁹⁰ / et domni Johannis⁹¹ quondam abbatis huius ecclesie, cui quolibet mense debemus memoriam, et domni Symonis quondam abbatis huius ecclesie⁹².

XVII b27 **vi kalendas aprilis. Resurrectio Domini^a.**

Com. Landrici et Alardi canonicorum huius ecclesie, et Gozuini // et Hostonis conversi huius ecclesie / et Balduini conversi ad succurrendum / et Balduini conversi huius ecclesie / et domni Wimari abbatis in Stienvelt⁹³ / et fratris Reyneri Drossaert curati de Ninive sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) Resurrectio Domini *niet in B*.

b) et quondam magistri novitiorum, supprioris et prioris huius monasterii.

VI c28 **v kalendas aprilis.**

Com. Symonis abbatis⁹⁴, et Helewigis, et Volcardi sacerdotis et canonici huius ecclesie, et Gerardi // et Rerneri, itemque Rerneri conversorum de

⁸⁵ Elisabeth van Vermandois huwde in 1157 met graaf Filips van de Elzas en overleed op 26 maart 1182 (Strubbe, 393).

⁸⁶ Haaltert bij Aalst, waar een seculier kapittel gevestigd was (De Brouwer, *Het kollegiaal kapittel*).

⁸⁷ Pr 24 maart. Abt Petrus van Beaulieu (Francia), overleden in 1230 (Hugo I, 305; Backmund II, 483).

⁸⁸ Bonne-Espérance idem. Te Rommersdorf vermeld als abt van Calabrita. Het betreft de kruisvaardersabdij Kalavryta (Graecia et Hierosolymitana), gesticht na 1218 (Hugo I, 523-524; Backmund Ib, 505).

⁸⁹ Maandelijkse commemoratie, zie 30 augustus.

⁹⁰ Willelmus van Lubbeek, abt van Park van 1289 tot 1307 (Jansen, 222-223).

⁹¹ Maandelijkse commemoratie voor abt Johannes van Hartbeke (1274-1305), zie 20 december.

⁹² Simon de Costere, afkomstig van Ninove, abt van Ninove van 1326 tot 1328. Was voordien prior en in 1339 pastoor te Borchtlombeek (MB VII/3, 515; AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

⁹³ Fl idem. Abdij van Steinfeld (Westfalia). Abt Wimarus regeerde van 1279 tot 1298 (Backmund Ib, 255).

⁹⁴ Pa 31 en Pr 27 maart. Simon, abt van Veurne (Flandria), vermeld in 1142 (MB III/3, 596; Backmund II, 432).

Vermans / et Cornelii Ronoyt^a, cui debemus officium / et Stephani de Vaus quondam sacellani domini de Fyennes, cui debemus officium / et fratris Johannis Hapaert sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Gregorii Rutchenvels sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) qui dedit conventui [...] vii sol. par. annuatim.

d

29 **iiii kalendas aprilis.**

Com. // Radulfi, sacerdotis et monachi Sancti Petri Altimontis⁹⁵, et Johannis ad succurrendum / et Symonis dicti de Ghelue oppidani in Gandavo et Margarete eius uxoris et Symonis sacerdotis et canonici nostri et Johannis fratris eius, filiorum eorumdem / et fratris Balthazar Campbrugge sacerdotis et canonici huius ecclesie; sepultus est Alosto ibidem mortuus in captivitate⁹⁶.

XIII e

30 **iii kalendas aprilis.**

Com. Ottonis⁹⁷, et Alardi, et Walteri abbatis⁹⁸ // et Johannis sacerdotis et canonici in Parco / et Willelmi conversi ibidem / et Gilberti prioris Sancti Bavonis⁹⁹ / et Johannis dicti Ghaerlinck de Geraldimonte¹⁰⁰ et Alicie uxoris eius / et fratris Egidii de Exarde canonici et sacerdotis huius ecclesie¹⁰¹.

III f

31 **ii kalendas aprilis.**

Com. Zacharie¹⁰², et Folboldi abbatis // et Johannis canonici et sacerdotis / et Martini conversi huius ecclesie / et Ottonis abbatis / et domini Theoderici de Hoemberghen et Magteldis uxoris eius¹⁰³, quibus debemus

⁹⁵ Abdij van Hautmont; zie 7 januari.

⁹⁶ Overleed te Aalst in 1583 in gevangenschap door de calvinisten (VG II, 323; Valveken, *De Zuid-Nederlandsche Norbertijner abdijen*, 164-166; LRD, fol. 1vo).

⁹⁷ Fl, Pa en Pr idem. Otto I, proost van Cappenberg (Westfalia), overleden in 1156 (Backmund Ib, 188).

⁹⁸ Pr en Tongerlo 25 maart. Vermoedelijk Walter, eerste abt van Chapelle-aux-Planches (Francia), die vermeld wordt in 1145/1149 (Hugo I, 456-457; Backmund II, 491).

⁹⁹ Sint-Baafsabdij te Gent.

¹⁰⁰ Mogelijk Johannes Gheylinck, geattesteerd in 1328 bij een verkoop te Schendelbeke (RAB, AN, nr. 68, fol. 78).

¹⁰¹ Geattesteerd in 1339 toen hij prior was (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo; RAB, AN, nr. 68, fol. 74), zie eveneens 14 maart.

¹⁰² Pa en Pr idem. Zacharias, eerste abt van Justemont (Lotharinga), overleden in 1136 (Hugo I, 552; Backmund III, 83).

¹⁰³ Zie eveneens 26 januari.

officium / et Egidii filii eorumdem / et Gerardi / et Alicie Pilleits¹⁰⁴ / et Katherine monialis de Swiveke¹⁰⁵ et Danielis et Elizabeth parentum eius, et Elizabeth converse in Bello Prato¹⁰⁶ ac Margarete sororis sue filiarum eorumdem, quibus debemus officium / et Beatricis / et fratris Johannis Wanzele curati de Lombecca Castelli sacerdotis et canonici huius ecclesiae / et fratris Mathei Brouxkins sacerdotis et canonici huius ecclesiae.

¹⁰⁴ De moeder van abt Johannes Beverlinc (1447-1484) was Elisabeth Pilleits uit Denderwindeke. Alice moet in dezelfde omgeving gesitueerd worden (VdP20, 115-116).

¹⁰⁵ Cisterciënzerinnenabdij van Zwijveke te Dendermonde (MB VII/3, 473-483). Katerina van Geraardsbergen, moniale te Zwijveke, wordt te Beaupré gecommemoreerd op 3 april (KBB, Hs, nr. 18200-201).

¹⁰⁶ Cisterciënzerinnenabdij van Beaupré te Grimminge (MB VII/3, 307-328).

APRILIS

fol. 92 **Aprilis habet dies xxx^a, luna xxix^a.**^a

g

1 KAL[ENDAS].

Com. Odonis¹ // et Aleidis converse / et domni Roberti abbatis de Hermires² / et Egidii Puttre³, cui debemus officium / et fratris Egidii Wilde sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Lamberti de Ophem et Beatricis uxoris eius, quibus debemus memoriam / et domicelle Margarete de Mid-delhoven, cui debemus officium.

a) Niet in B.

XI a

2 iihi nonas aprilis. S. Francisci de Padua, confessoris.

Com. Hugonis Pauperis⁴ // et Roberti canonici huius ecclesie / et Willelmi / et Gossuini conversi huius ecclesie / et domini Henrici abbatis Rubrensis ecclesie⁵ / et Petri conversi huius ecclesie / et fratris Iohannis Hoybaut sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Iohannis Symonis sacerdotis et canonici huius ecclesie.

b

3 iii nonas aprilis.

Com. Ingelramni, et Ave et Heldegardis sororum nostrarum // et Gerardi clerici / et Alardi conversi huius ecclesie / et domni Garini abbatis de Castello Mauritanie⁶ / et Petri conversi de Vermans / et Iohannis sacerdotis et canonici ibidem / et Iohannis conversi in Parco / et Symonis sacerdotis

¹ Fl, Pa en Pr idem. Odo, eerste abt van Beaulieu, overleden in 1146 (Francia) (Hugo I, 503-504; Backmund II, 482).

² Abt Robertus II van Hermières (Francia) overleden in 1227 (Backmund II, 507).

³ Van de schenkingen door Egidius de Puttere uit Lebeke, gehucht van Outer bij Ninove, worden vier oorkonden bewaard, die dateren van 1289 en 1299 (DS, nrs. 250, 270, 274 en 289).

⁴ Hugo Pauper was circa 1142 een van de eerste begunstigers van de Ninoofse abdij te Renissart (DS, nrs. 8 en 22). Hij is de vader van Franco Gibbon, die gecommemoreerd wordt op 13 oktober.

⁵ Tongerlo idem. Abdij Rotenkirchen (Vadegotia). Henricus wordt er vernoemd in 1270/1280 (Hugo I, 631-632; Backmund Ib, 118).

⁶ Pa idem. Garinus, abt van Châteaudieu (Flandria) in de periode 1208/1215 (Backmund II, 407).

et canonici de Vermans / et Bernardi sacerdotis et canonici huius ecclesie. *Onderaan de pagina:* Pro fratribus defunctis Hafflignensis ecclesie sollempne agimus officium annuatim proxima vacante feria i^a post octavas Pasche. Singuli sacerdotes celebrant missam unam pro defunctis, alii dicant quinquaginta psalmos, conversi dicant centum Pater noster⁷.

fol. 92vo

XIX c**4 ii nonas aprilis. Ambrosii, confessoris / ecclesie doctoris, ix l. / duplex.**

Com. // Margarete sororis nostre / et Gossuini / et pie memorie domni Conradi abbatis Cussiaccensis quondam Premontratis abbatis⁸ / et Johannis Alexandri burgensis in Gandavo^a / et Johannis Korthals et Beatrixis uxoris eius⁹.

a) a quo habuimus c sol. in pagamento priori.

VIII d**5 nonas aprilis.**

Com. Sebaldi, et Rainsuendis // et Arnoldi de Haiecruce¹⁰ / et Ave converse / et Symonis presbyteri de Ockenghem¹¹, cui debemus officium / et Leonii sacerdotis et canonici huius ecclesie¹², et domni Walteri abbatis in Averbodio¹³ / et Johannis sacerdotis et canonici in Parcho / et domini Johannis de Lidekerke^a militis et domine Aleydis uxoris eius domine de Contrecuer, quibus debemus officium¹⁴.

a) qui dedit nobis xl sol. annuatim supra silvam suam apud Lidekerke.

⁷ Benedictijnenabdij van Affligem bij Aalst. Mogelijk werd de gebedsovereenkomst afgesloten naar aanleiding van de overeenkomst over een goederenwissel tussen beide abdijen in 1311 (DS, nr. 297). De tekst van de gebedsovereenkomst is eveneens bewaard te Affligem en te Frasne, een priorij van Affligem (Coppens, *Liber anniversariorum*, 39; Verleyen, *Relaties*, 49).

⁸ Fl en Pr idem. Conradus Suevus, abt van Prémontré van 1220 tot 1233 en nadien abt van Cuissy van 1235 tot 1241. Hij was ook proost van Weissenau (1203-1217) en abt van Valsecret (1217-1220) (Hugo I, 19-20; Backmund II, 527).

⁹ Maakten hun testament in 1333 (RAB, AN, nr. 68, fol. 96-100), Johannes Corthals wordt eveneens gecommemoreerd op 4 augustus.

¹⁰ Arnoldus, heer van Heikruis, wordt vernoemd in de periode 1186-1193 (VE, fol. 133, 153 en 167).

¹¹ Gelet op de chronologie kan Simon, vermeld in 1300 als priester van Okegem, niet in aanmerking worden genomen (DS, nr. 289).

¹² Trad op als getuige in 1224, 1230 en 1248 (DS, nrs. 140, 159 en 209).

¹³ Pa 4 april. Walter van Wezemaal, abt van Averbode in de periode 1258/1269 (Backmund II, 273).

¹⁴ Jan van Liedekerke en Aleidis van Wedergrate stelden hun testament op in juli 1304 (RAB, AN, nr. 341). Contrecœur of Wedergrate omvatte toen de dorpen Denderwindeke, Appelsterre, Neigem en Meerbeke (VdP19, 26-29; Warlop, 818).

XVI e

6 **viii idus aprilis.**

Com. // Rikardi regis Anglie fundatoris abbatie Loci Dei¹⁵ / et Alardi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Marie / et Willelmi sacerdotis et canonici in Parcho / et Gertrudis de Vorde / et Mathei de Looche / et domni Jacobi abbatis Belle Vallis¹⁶ / et Pennoti sacerdotis et canonici huius ecclesie.

fol. 93 **V f**7 **vii idus aprilis.**

Comm. Gisle, et Dominici sacerdotis // et Ide / et Symonis conversi de Vermans^a / et Nicholai sacerdotis et canonici de Vermans / et Walteri Stomme de Arenboudengem et fratris eius et parentum eorum, quibus debemus officium / et domni Johannis de Dale sacerdotis / et fratris Iudoci vanden Veckene alias van Griemminghe sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.
Et domini Philippi van Wassenhove^c sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) de Vermans is doorgehaald.

b) a° m° v° xxvi, feria 3^a post dominicam Palmarum (1527 n.s.).

c) obiit 1653.

g

8 **vi idus aprilis.**

Comm. // Gerardi conversi huius ecclesie / et Gerardi quondam abbatis de Truncines¹⁷ / et Reingeri conversi huius ecclesie / et Reineri sacerdotis et canonici de Vermans / et Johannis quondam abbatis Lefflensis¹⁸ / et Katerine beghine de Huffelghem^a, cui debemus officium / et domicelle Margarete sororis sue, cui debemus officium.

a) qua dedit nobis vii [sol.] grossorum [...].

XIII a

9 **v idus aprilis.**

Com. Teoderici, et Wigmanni, et Hermanni prepositi¹⁹ // et Johannis familiaris / et Guidonis sacerdotis et canonici de Vermans / et domini Willelmi

¹⁵ Pa idem. Richard Leeuwenhart, koning van Engeland van 1189 tot 1199 (Strubbe, 337), stichtte circa 1196 de abdij van Lieu-Dieu-en-Jard (Normannia Borealis).

¹⁶ Jacobus, abt van Belval (Lotharingia), overleden in 1281 (Hugo I, 259-262; Backmund III, 60).

¹⁷ Abt Gerardus I van Drongen (Flandria), die regeerde circa 1192 (MB VII/3, 546).

¹⁸ Heylisse idem. Abdij van Leffe (Floreffia). Vermoedelijk abt Johannes II, vermeld in 1224 (MB I, 125).

¹⁹ Pa en Pr idem. Hermannus, proost van Knechtsteden van 1151 tot 1181 (Backmund Ib, 223).

de Okenghem militis²⁰ / et domine Ade et domicelle Katerine sororis eius.
Onderaan de pagina: Anno 1586. Commemoratio Jacobi van Traghem, canonici Anderlechtensis qui dedit capellae nostrae de Reinirsart vitream fenestram et [...] cui predicta capella debet anniversarium.

fol. 93vo

II b

10

iiii idus aprilis.

Com. // Godefridi quondam abbatis in Averbodio²¹ / et Johannis militis de Malbrouc et Clementie uxoris eius et matris eiusdem Clementie, quibus debemus officium / et Sebastiani de Bruxella^a, cui debemus officium / et Thome sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Petri de Pottere sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) qui dedit nobis v sol. annuatim.

c

11

iii idus aprilis. Leonis, pape et confessoris.

Com. Alaydis, et Philippi abbatis²² // et Balduini presbyteri de Outhra ad succurrendum / et Remacii sacerdotis et canonici huius ecclesie²³ / et Godefridi sacerdotis et canonici in Parcho / et Nicolai Heghels et domicellæ Barbaræ Swilden eius uxoris et Judoci et Mariæ prolium eorumdem / et fratris Georgii van Snick prioris huius ecclesie²⁴ / et felicitis recordationis reverendi domini domni Antonii de Langhe^a abbatis huius ecclesie²⁵ nec non commissarii Flandriæ, qui propia sua industria et frugalitate dirutorum ædificiorum huius monasterii magnam partem restauravit.

a) animam Deo reddidit anno 1606 circa hora 9 ante meridiem, cum mensibus quinque et 8 diebus hactenus decumbisset, ætatis suæ 60.

²⁰ Moeilijk uit te maken over welke Willem van Okegem het gaat. Er is een Willem die in 1295 meier van Okegem was en een Willem die in 1327 eveneens meier was en in dat jaar vermoord werd. Betreft het hier dezelfde persoon of vader en zoon met dezelfde naam? (Van Isterdael, De heren, 21-25). Op 13 november wordt eveneens een Willem van Okegem gecommemoreerd, wat in de richting van vader en zoon wijst.

²¹ Fl 9 april, Pa idem. Godfried I van Averbode (Brabantia), die regeerde van 1211 tot 1225 (Backmund II, 273).

²² Pa idem, Pr 12 april. Philips van Harvengt, abt van Bonne-Espérance (Floreffia) van 1157 tot 1182, overleed in 1183 (Backmund II, 364).

²³ Vermeld in 1245 als subprior (DS, nr. 199).

²⁴ Was in 1495 pietentarius (Coenobia, fol. 195vo).

²⁵ Antonius de Langhe, afkomstig van Mechelen, abt van Ninove van 1594 tot 1606. Was voordien prior en pastoor te Borchtlombeek en te Ninove (MB VII/3, 526-527).

X d**12 ii idus aprilis.**

Com. Rolendis sororis nostre // et Gilleberti²⁶ sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Arnulphi abbatis²⁷ / et Henrici presbyteri de Houthem quondam decani de Geraldimonte²⁸, cui debemus officium / et Manasseri sacerdotis et canonici de Vermans / et magistri Johannis Meiers magistri Utriusque Iuris, cui debemus officium^a.

a) qui dedit nobis crucem argenteam reverenter deauratam, in se continentem repositorium cristallium pro corpore portando in die sacramenti, ut consuetudo est.

fol. 94

e**13 idus aprilis.**

Com. Gerardi sacerdotis et canonici huius ecclesie // et Amelrici et Balduini et Sigeri, conversorum huius ecclesie / et Menfridi abbatis in Sorech²⁹ / et Adele de Ydergem / et Ode converse in Parco / et Henrici sacerdotis et canonici eiusdem ecclesie / et Henrici de Godeida / et Adele uxoris eius / et Johannis abbatis de Vermans³⁰ / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Egidii Aelbrecht Velsicani quondam pastoris in Windika Tenere deinde multis annis pastoris in Ninive ac demum regentis foundationis in Nazareth³¹, sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) obiit 1624.

XVIII f**14 xviii kalendas maii. Tiburtii et Valeriani et Maximi, martyrum.**

Com. // Alb[er]ni^a, et Ode³² / et Ingelrammi sacerdotis huius ecclesie, qui emit nobis decimam de Woubregthenghem³³ minutioni nostre assignatam^b

²⁶ Gillebertus van Roeselaar (*Mirakelboek*, 140-141).

²⁷ Pa en Pr idem. Arnulfus, abt van Bucilly (Floreffia), die regeerde van 1220 tot 1237 (Hugo I, 421; Backmund II, 366).

²⁸ Henricus, pastoor van Denderhoutem en landdeken van Geraardsbergen, bezegelde twee oorkonden in 1249 (DS, nrs. 211 en 216).

²⁹ Menfridus I, vierde proost van Schussenried (Suevia), die regeerde in 1207-1208, of Menfridus II, die regeerde circa 1218-1220 (Hugo II, 825-826; Backmund Ib, 77).

³⁰ Pr 14 april. Mogelijk abt Johannes die geattesteerd is in 1259 (VdP11, 253). Deze Johannes is niet opgenomen in de abtenlijst van Coquelle.

³¹ Godshuis van Nazareth te Ninove, in de huidige Antoon De Vlaminckstraat. Het Godshuis is gesticht in 1574 door de uit Ninove afkomstige Ieperse kanunnik Antonius De Vlaminck (VG II, 293-294). Aelbrecht was pastoor in Denderwindeke in 1587-1595 en vervolgens te Ninove tot 1614 (DB V, 89, 108).

³² Vermoedelijk Oda, dochter van Gerard II van Grimbergen en Mathilde van Ninove (VdP10, 285, 289).

³³ Schenking te dateren vóór 1219 (DS, nr. 122).

/ et magistri Willelmi de Herines³⁴, et Walteri de Warelles, quibus debemus officium / et Roberti conversi de Vermans / et Egidii de Haselbeke et Matte uxoris eius, quibus debemus officium.

Et domini Godefridi ab Elshout³⁵ Sacrae Theologiae baccalarii pastoris in Okeghem sacerdotis et canonici huius ecclesiae, antea pastoris in Nino-via et Pamella^c.

a) De naam is in afkorting geschreven. B schrijft Albini.

b) cui debemus in qualibet minutione plenum officium.

c) obiit 1666, ætatis 69.

VII g

15 xvii kalendas maii.

Com. Conradi³⁶, et Golduige // et Magtildis abbatisse de Bruborc³⁷ / et Walteri militis / et Heile de Flursenghem / et Gossuini conversi huius ecclesie, et Johannis sacerdotis et canonici de Vermans / et fratris Johannis Noedout sacerdotis et canonici huius ecclesie.

fol. 94vo a

16 xvi kalendas maii.

Com. Utbergis sororis nostre, et Titwigis, et Walteri // et Henrici conversi huius ecclesie / et Geraerdi sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et Caroli van Kerckoven, præpositi in Bouchaut, sacerdotis et canonici huius ecclesie³⁸.

XV b

17 xv kalendas maii. S. Aniceti, papæ et martyris.

Com. Roberti³⁹, et Rabodonis, et Oulendis sororis nostre // et domni Hugonis abbatis Premontratis⁴⁰ / et Willelmi burgensis de Boscho

³⁴ Magister Willem was pastoor te Herne en bezegelde in 1230 enkele oorkonden van Otto I van Wedergrate (DS, nrs. 151, 162 en 163). Eveneens gecommemoreerd te Beaupré op dezelfde dag (KBB, Hs, nr. 18200-201).

³⁵ Was voorheen ook prior en archivaris (LRD, fol. 5). Hij is auteur van de *Chronotaxis* (1652-1653), een chronologisch overzicht van alle feiten en gebeurtenissen uit de Ninoofse abdijschiedenis (RAB, AN, nr. 70).

³⁶ Pa idem. Conradus, vierde proost van Oberzell (Ilfeldia), geattesteerd in 1143 (Hugo I, 503; Backmund Ib, 146).

³⁷ Benedictinessenabdij van Broekburg/Bourbourg in Noord-Frankrijk, waar Mathilde abdis was van 1174 tot 1218 (DHGE 10, 137-141).

³⁸ Overleden in 1675 (MB VII/3, 574).

³⁹ Pr en Arnstein 16 april. Robertus, vierde abt van Dilo (Francia), regeerde in 1148-1151 (Backmund II, 500).

⁴⁰ Fl en Pr idem. Hugo van Hirson, abt van Prémontré van 1238 tot 1242 (Hugo I, 22-23; Backmund II, 527).

Ducis^a et Hadewigis uxoris eius, quibus debemus officium / et domni Henrici quondam abbatis de Vermans⁴¹ / et pie memorie domni Johannis de Goes abbatis Middelborch, cui etiam debemus officium^b ⁴².

a) qui dedit nobis xxv lib.

b) In de marge staat een uitvoerige maar onleesbare notitie.

III c

18 xiii kalendas maii.

Com. // Ingelberti sacerdotis, et Ingelberti canonici / et pie memorie domni Radulphi abbatis huius ecclesie^a ⁴³ / et domni Godefridi abbatis in Parco⁴⁴ / et fratris Johannis vanden Damme sacellani in Pamella sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) rexit ecclesiam nostram ut bonus pastor fideliter et prudenter xxxvii annis; *boven zijn naam*: Ante altare [sepultus] / a° m cc xlvi / maius.

b) 1555.

fol. 95 d

19 xiii kalendas maii.

Com. // magistri Johannis, et Henrici sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Arnoldi Scheernier et Alicie uxoris eius et Margarete et Katerine filiarum eorumdem, quibus debemus officium, item Walteri dicti Temmerman / et fratris Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie⁴⁵ filii^a eorumdem / et Michaelis Cloet et Margarete de Anckersborre uxoris eius ac parentum eorum, qui dederunt nostre pyetantie annuatim xiii solidos par., quibus debemus officium.

a) B heeft filiorum.

XII e

20 xii kalendas maii.

Com. Alaydis, et Tiderici de Alost⁴⁶ // et Henrici / et Giselberti conversi huius ecclesie / et Wederici sacerdotis et canonici in Parco / et Heile de Ninive que dedit nobis dimidium bonarium prati iuxta Waterscap / et

⁴¹ Henricus van Vermand (Flandria), geattesteerd in 1270-1279 (Coquelle, 280).

⁴² Johannes van der Goes, abt van Middelburg, geattesteerd van 1348 tot 1358 (*Middelburg*, 33).

⁴³ Pa 19 april, Pr idem. Radulfus, abt van Ninove van 1209 tot 1246 (MB VII/3, 508-510).

⁴⁴ Godfreid van Aertrode, abt van Park, die regeerde van 1316 tot 1332, overleden op 17 mei (Jansen, 223-224).

⁴⁵ Zie ook 17 maart.

⁴⁶ Diederik van Aalst, zoon van Iwein van Aalst en Lauretta, dochter van graaf Diederik van de Elzas. Hij stierf kinderloos in 1166. Hij was een beschermer van de abdij (DS, nr. 27; Warlop, 593).

Johannis Clerici qui dedit nobis dietarium terre, quibus debemus officium / et Arnoldi conversi in Parcho / et Walteri sacerdotis et canonici ibidem / et fratris Judoci de Messem sacerdotis et canonici huius ecclesie⁴⁷.

I f

21 xi kalendas maii.

Com. // Balduini conversi ad succurrendum / et magistri Sigeri de Merbecca⁴⁸ / et Walteri de Buevegem / et Thome conversi huius ecclesie / et Balduini sacerdotis et canonici in Parco / et fratris Nycholai Craynem sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Adriani de Ydegthem⁴⁹ sacerdotis et canonici huius ecclesie.

fol. 95vo

g

22 x kalendas maii. S. S. Soteris et Caii, pontificum et martyrum.

Com. Radulfi canonici huius ecclesie, et Ascele // et Reineri sacerdotis / et Volmari abbatis in Windibroc⁵⁰ / et Ascele sororis in Parco / et Hugonis itemque Hugonis conversorum de Vermans / et Willelmi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis sacerdotis et canonici de Vermans, et Egidii conversi eiusdem loci / et Johannis Martijns / et Iohannis de Cuelsbrouc et Margarete de Ogy⁵¹ uxoris eius, et domine Katherine de Cuelsbrouc priorisse hospitalis in Geraldimonte⁵², et domini Iohannis de Cuelsbrouc canonici et prepositi Sancte Pharahildis de Gandavo⁵³, et Gerardi de Cuelsbrouc⁵⁴ et Margarete Vrancs uxoris sue, quibus debemus officium / et fratris Michaelis Berwouts sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam pastoris in Windicke Tenere^{a 55}.

a) 1604.

⁴⁷ Vermeld als kloosterling in 1495 (Coenobia, fol. 195).

⁴⁸ Scholaster van het kapittel van Meerbeke. Hij stichtte in 1249 in de abdijkerk de kapelanie van de Heilige Geest (DS, nr. 216).

⁴⁹ Geattesteerd in 1419 (RAB, AN, nr. 751).

⁵⁰ Pa idem. Windberg (Bavaria), waar Volmarus regeerde van 1210 tot 1216 (Hugo II, 1165; Backmund Ib, 40).

⁵¹ Jan van Cuelsbrouc en Margareta van Ogy zijn de ouders van de verder genoemde priorin Katerina. Jan was in 1373 schepen te Geraardsbergen (De Vos, *Onser Lieve Vrouwen Hospitaal*, 65, 71-72).

⁵² Was priorin in 1401, gestorven in 1406 (De Vos, *Onser Lieve Vrouwen Hospitaal*, 71-72).

⁵³ Kapittel van Sint-Pharaïldis te Gent. Johannes van Cuelsbrouc wordt als proost vermeld in 1421 (De Potter, *Gent VI*, 433).

⁵⁴ Gerard van Cuelsbrouc en de genoemde proost Jan waren de broers van priorin Katerina. Gerard was in 1421 en de volgende jaren schepen te Geraardsbergen (De Vos, *Onser Lieve Vrouwen Hospitaal*, 71-72).

⁵⁵ Overleed in 1604; pastoor te Denderwindeke van 1595 tot 1604 (LRD, fol. 2; DB V, 89).

IX a

23 ix kalendas maii. Georgii, martyris, ix 1^a.

Com. Arnoldi, et Ide // et Ermengardis sororis nostre / et Oylardi abbat⁵⁶ / et Stephani Egidii, et Willelmi familiaris nostri, cui debemus officium / et Heinrici de Marke, cui debemus officium / et commemoratio fratris Johannis Molitoris quondam pastoris in Lombeca et Strytem sacerdotis et canonici huius ecclesie⁵⁷ / et fratris Francisci Meywaert sacerdotis et canonici huius ecclesie et sacellani in Lombeka; fuit hic trucidatus ab hereticis in expugnatione oppidi Alostensis^{b 58}.

a) Georgii ... is nadien onleesbaar gemaakt.

b) 1582.

b

24 viii kalendas maii.

Com. Stephani et Amelrici conversorum huius ecclesie, et Ide // et Sanci abbatis⁵⁹ / et pie memorie domni Gerardi Noviomensis episcopi⁶⁰ / et Willelmi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domini Johannis curati de Ymmelverdeghe.

fol. 96 XVII c

25 vii kalendas maii. Marci, evangeliste, duplex; letania maior^a.

Com. // Sygeri et Godefridi conversorum huius ecclesie / et Arnulphi conversi in Parcho / et Jacobi Stavelijn sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) letania maior niet in B.

VI d

26 vi kalendas maii. Cleti, pape et martyris, et Marcellini, pontificis et martyris.

Com. Wirici abbatis⁶¹, et Idesgardis et Sigewigis sororum nostrarum, et Volcardi sacerdotis huius ecclesie // et Epponis conversi nostri, et Adele

⁵⁶ Rommersdorf idem, Amiens 24 april. Oilardus, abt van Sélincourt (Ponthivum) is niet opgenomen in de abtenlijsten (Hugo II, 551; Backmund II, 568).

⁵⁷ In 1339 vermeld als pastoor van Liedekerke (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

⁵⁸ Bij de inname van Aalst door de calvinisten omgebracht (VG II, 323; Valvekens, *De Zuid-Nederlandse Norbertijner abdijen*, 164).

⁵⁹ Pr 26 april. Vermoedelijk abt Sancius van Retuerta (Hispania), die geattesteerd is in 1196/1201 (Hugo II, 660; Backmund III, 281).

⁶⁰ Gerard de Basoches, bisschop van Noyon van 1222 tot 1228 (Gams, 590).

⁶¹ Averbode 11 april, Marcheroux 27 april. Werricus, tweede abt van Marcheroux (Ponthivum), die regeerde in 1164-1172 (Hugo II, 129).

sororis nostre / et Stephani presbyteri / et Wederici conversi in Parco / et Thome conversi de Vermans / et fratris Johannis Warant sacerdotis et canonici huius ecclesie.

27 **v kalendas maii.**

Com. Gerardi de Grimbergis⁶² // et Helewigis converse / et Margarete de Idenvorde⁶³ / et Katherine sororis eius / et domni Reineri abbatis in Bucillis⁶⁴ / et Egherici de Lembecka et Beatricis uxoris eius, quibus debemus memoriam⁶⁵ / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie, cui quolibet mense debemus memoriam⁶⁶ / et Theobaldi dyaconi de Vermans / et Petri de Okeghem famuli nostri et Katherine uxoris eius / et Reynaldi dyaconi in Parco / et Johannis de Overmeere^{a 67} ac domicelle Katherine uxoris eius, quibus debemus memoriam / et commemoratio fratris Philippi Scoonians sacerdotis et canonici huius ecclesie pastoris in Likercke^b.

a) anno m° ccc° lxxiii° obiit.

b) 1553.

fol. 96vo

XIII f

28 **iiii kalendas maii. Vitalis, martyr.**

Com. Gozuini, et Wanberti // et Volquare sororis nostre, et Petronille nobilis matrone fundatricis Vallis Gaudii⁶⁸ / et Ermengardis / et domni W[o]lfardi abbatis in Walacria⁶⁹ / et Mathei conversi / et Francisci sacerdotis et canonici de Vermans / et commemoratio fratris Christophori Rampeberch⁷⁰ sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) 1554.

⁶² Grimbergen idem. Gerard II van Grimbergen, heer van Grimbergen en van Ninove van 1144 tot 1180. Hij overleed in 1181 als *conversus ad succurrendum* in de abdij van Grimbergen. Hij huwde met Mathilde van Ninove, dochter van Gerard I van Ninove, de stichter van de abdij (VdP10, 49-51; *Mirakelboek*, 88-89).

⁶³ Gestorven vóór 1271 (DS, nr. 243).

⁶⁴ Pr idem. Reinerus is als abt van Bucilly (Floreffia) geattesteerd in de periode 1266-1272 (Hugo I, 421-422; Backmund II, 366).

⁶⁵ Maandelijkse commemoratie, zie ook 30 augustus.

⁶⁶ Maandelijkse commemoratie van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305), sterfdag 20 december.

⁶⁷ Maakte zijn testament op in 1368 (RAB, AN, nrs. 101 en 102).

⁶⁸ Pa en Pr idem. Joyenval (Ponthivum), gesticht in 1221. De man van Petronilla wordt herdacht op 7 januari.

⁶⁹ Pa en Tongerlo idem. Wolfardus, abt van Middelburg (Brabantia), is vermeld door Backmund (II, 311) maar niet chronologisch geplaatst. Niet vermeld in de recente abtenlijst van Middelburg (*Middelburg*, 33). Te situeren in de 14de eeuw.

⁷⁰ Was in 1546 novice (RAB, AN, nr. 92, fol. 3).

III g

29 iii kalendas maii. Petri, martyris, ix l.

Com. Blidulfi conversi huius ecclesie, et Hugonis, et Walteri // Geroldi abbatis, et Reingoti ad succurrendum / et Alardi / itemque Alardi conversi / et fratris Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Alaidis domine de Zamesclacht⁷¹ / et Margarete de Gandavo / et Helene Alfgart de Ninive, et Walteri canonici de Brugis qui dedit nobis compilationes Gratiani⁷², quibus debemus officium / et Johannis de Sainctes canonici et sacerdotis de Vermanz / et pie memorie domini Hugonis de Mierliere^a presbyteri, cui debemus officium / et domini Henrici Magnus militis consiliarii domini ducis in Brabantia⁷³ et domine Margarete de Ogy uxoris eius, quibus debemus officium.

Et domini Norberti de Cuypere sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) qui contulit ecclesie nostre viginti libras turonenses [...].

b) obiit 1685, ætatis 30.

a

30 ii kalendas maii. S. Quirini, martyris.

Com. Aurelie // et Helsuendis / et magistri Gerardi de Brania⁷⁴ subdiaconi et canonici ad succurrendum / et Arnoldi Buc / et Willelmi Placcart de Alost et uxoris eius, quibus debemus officium⁷⁵ / et Walteri Scoudecoeke^a, cui debemus officium / et Michaelis filii Sygeri Mercatoris^b et Katerine matris eius, quibus debemus officium / et Arnoldi de Imppeghem⁷⁶, cui etiam debemus officium.

a) qui dedit nobis v sol. [...].

b) qui dedit nobis vii lib. cum x sol.

⁷¹ Moeder van Arnoldus, schout van Zaamslag nabij Axel in Zeeuws-Vlaanderen, die in april 1268 een schenking deed voor het zielenheil van zijn moeder (DS, nr. 238).

⁷² Gratianus is een van de belangrijkste 12de-eeuwse theologen en canonisten, van wie vooral het *Decretum Gratiani* bekend is (DHGE 21, 1235-1239).

⁷³ Henricus Magnus zat in 1453-1454 het Leenhof van Brabant voor in een rechtszaak tussen Anton, bastaard van Brabant, en Roeland van Bornival (RAK, Plotho, nr. 3481).

⁷⁴ Mogelijk G. de Brania, kanunnik van het kathedraalkapittel van Kamerijk en gewezen deken van Halle, vermeld in 1226 (Bonenfant, *Cartulaire*, 50).

⁷⁵ Elisabeth, vrouw van Willem Placcart wordt te Aalst in het necrologium van Ten Rozen gecommemoreerd op 18 december (Reyntens, *De Abdij van Ten Roosen*, 139). Zij leefden in de tweede helft van de 13de eeuw.

⁷⁶ Geattesteerd in 1336 (RAB, AN, nrs. 347 en 348).

MAIUS

fol. 97 **Maius habet dies xxxi^a, luna xxx^a.^a**

XI b

- 1 **KAL[ENDAS]. Philippi et Iacobi, apostolorum, duplex; Walburgis, virginis^b.**

Com. Bertulfi¹, et Ide, et Henrici // et Lutgardis converse / et Bernardi abbatis² / et pie memorie domni Bartholomei Novem Fontium abbatis³ / et Sygeri / et Balduini sacerdotis et canonici in Parcho / et Johannis conversi in Parcho / et Alicie de Opbeke / Henrici de Wambeke et Laurette uxoris eius, quibus debemus officium / et fratris Nycasii Schietere sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Laurentii Sollevelt sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) *Niet in B.*

b) Walburgis *niet in B.*

c) obiit m^o v^o xxvii, prima maii.

c

- 2 **vi nonas maii. S. Athanasii, episcopi et confessoris.**

Com. // Heberti / et Gerardi conversi huius ecclesie / et pie memorie domni Franconis abbatis Grimbergensis⁴ / et Gerardi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis Sarratoris de Haltra^a et Beatricis uxoris eius ac parentum eorumdem, quibus debemus officium / et Johannis dicti de Atrio de Ninive^b, cui debemus officium / et fratris Nicholai Jaghere sacerdotis et canonici huius ecclesie / et pie memorie domni Gerardi de Gothssenhove abbatis Parcensis⁵, cui debemus memoriam^c.

a) xviii sol. par. annuatim.

b) qui dedit nobis annuatim x sol. par. supra dimidium bonarium terre iacentis in [...] Doernekeine [...].

c) 1434.

¹ Pr idem. Bertulfus, abt van Oberzell (Ilfeldia), geattesteerd in 1150 (Hugo I, 503; Backmund Ib, 146).

² Tongerlo idem. Bernardus, abt van de benedictijnenabdij van Saint-Victor-en-Caux in 1201-1209 (GC IX, 262).

³ Neuffontaines (Arvernia). Bartholomeus was er abt in 1213-1233 (Hugo I, 744; Backmund III, 153).

⁴ Fl en Pa idem, Pr 3 mei. Franco, abt van Grimbergen (Brabantia) van 1229 tot 1244 (Spillemaeckers, 53-60).

⁵ Gerard van Goetsenhoven, abt van Park (Brabantia) van 1414 tot 1434 (Jansen, 226).

xix d

- 3 **v nonas maii. Inventio Sancte Crucis, duplex; Alexandri et aliorum^a.**
Com. Alapayse // et Gerardi abbatis⁶ / et Anselmi, Radulphi, Willelmi et
Johannis sacerdotum et canonicorum de Vermans / et Beatricis Stemans
sororis nostre ad succurrendum^b, et Sygeri Coman de Volensele / et
Gerardi de Londersele^c et Beatricis uxoris eius, quibus debemus officium
/ et Walteri dicti Vremden⁷, cui debemus officium / et fratris Egidii de
Raesseghen⁸ curati de Ninive / et felicitis memorie reverendi domini Fran-
cisci Vlierden⁹ abbatis Parcensis^d.

a) Alexandri *niet in B.*

b) qui dedit nobis x sol. par. annuatim apud Woubrechtghem.

c) qui dedit nobis x sol. annuatim supra pratum in Rubroec.

d) 1601.

fol. 97vo **VIII e**

- 4 **iiii nonas maii. S. Monicae, viduae.**
Com. Adele¹⁰, et Berneri¹¹, et Alberti conversi huius ecclesie // et domni
Henrici abbatis de Furnis¹² / et Willelmi sacerdotis et canonici huius
ecclesie / et domni Gerardi abbatis de Truncines¹³ / et domni Johannis
quondam abbatis in Tongerlo¹⁴ / et Laurentii sacerdotis et canonici de
Vermans / et domini Sygeri de Liedekerke militis domini de Boelaer¹⁵,
cui debemus officium / et Johannis de Sancto Quintino sacerdotis et cano-
nici de Vermans / et pie memorie domni Livini abbatis Sancti Adriani

⁶ Fl en Pr idem. Gerardus, abt van Dryburgh (Scotia), geattesteerd in 1177/1184 (Backmund II, 102).

⁷ Walter Vremden liet in 1365 een nieuwe kapel te Boechoute bouwen (Coenobia, fol. 194).

⁸ Geattesteerd in 1339 (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

⁹ Franciscus van Vlierden, abt van Park (Brabantia) van 1583 tot 1601 (Jansen, 229-230).

¹⁰ Vermoedelijk de zuster van frater Willelmus van Idegem en de dochter van Rocela. Zij wordt vermeld in 1170 (VE, fol. 56); voor Rocela, zie 10 maart.

¹¹ Mogelijk Bernerus van Nederwijk, die circa 1142 gronden aan de abdij schonk en als convers intrad (VE, fol. 16vo).

¹² Pr idem. Henricus, abt van Veurne (Flandria), vernoemd in 1206, gestorven in 1233 (Backmund II, 432; MB III/3, 602-604).

¹³ Pr 3 mei. Gelet op het gebruik van het woord *Truncines*, vermoedelijk Gerardus II, abt van Drongen (Flandria) in 1254-1263 (MB VII/3, 548).

¹⁴ Johannes van Berlaar, abt van Tongerlo (Brabantia) in 1270-1280 (Backmund II, 334; MB VIII, 291-292).

¹⁵ Heer van Boelare in 1312-1327. Jongere zoon van Raas (VIII) van Liedekerke en Breda en van Aleydis van Boelare. Hij was gehuwd met Johanna van Nevele (Warlop, 818-819; de Liedekerke, *Histoire* I, 290-291).

Geraldimontensis¹⁶ / et fratris Arnoldi Robbrechts sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Michaelis Robijns coci nostri^a.

Et pia memoria reverendi domini Christiani Roelofs¹⁷ abbatis huius ecclesie, quondam ecclesiasticorum Flandrie ordinum deputati primarii et visitoris per circarias Brabantie et Frisie ex commissione Capituli Generalis^b.

a) [15]45.

b) obiit 1657, ætatis 55.

f

5 iii nonas maii.

Com. Gerardi Longi¹⁸, et Rogeri conversi huius ecclesie // et Roberti abbatis Sancti Andree Ponti¹⁹ / et pie memorie domni Iohannis quondam abbatis de Vermanz²⁰ / et Iohannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Iohannis sacerdotis et canonici de Vermanz / Thome familiaris nostri / et Iohannis diaconi et canonici in Parcho / et Iohannis Lippins familiaris nostri / et Egidii vanden Brouke familiaris nostri / et fratris Antonii Evenepoule diaconi et canonici huius ecclesie^a.

a) 1617.

XVI g

6 ii nonas maii. Iohannis ante Portam Latinam.

Com. Marguardi²¹, et Wedrici conversi huius ecclesie // et Alberti conversi huius ecclesie, et Godescalci abbatis de Hafflighem²² / et Henrici / et Iohannis conversi de Vermans / et Machteldis de Alpetre / et Bernardi sacerdotis et canonici de Vermans / et Petri dicti Gans, et Katerine Roelants.

¹⁶ Livinus Vranx (1380-1410) abt van de Sint-Adriaansabdij van Geraardsbergen (MB VII/2, 93-95).

¹⁷ Christiaan Roelofs, afkomstig van Geraardsbergen, was subprior en nadien abt van Ninove van 1637 tot 1657 (MB VII/3, 529-530).

¹⁸ Vader van frater Herbrandus van Meerbeke, die een schenking deed aan de abdij in 1161 (DS, nr. 16).

¹⁹ Heylisssem idem. Abdij van Saint-André-au-Bois (Ponthivum) waar abt Robertus regeerde van 1199 tot 1208 (Hugo I, 164; Backmund II, 563). Vermoedelijk is *Ponti* een afkorting of verwijzing naar *Ponthivum*.

²⁰ Vermoedelijk abt Johannes, die regeerde van 1204 tot 1220 (Coquelle, 278).

²¹ Fl, Pa en Pr idem. Eerste proost van Münsterdreisen (Vadegotia), gesticht in 1145 (Backmund Ib, 115).

²² Pa idem. Abt van Affligem van 1147 tot 1162 en een tweede maal van 1185 tot 1195 (Verleyen, 187-188).

fol. 98 **V a**
 7 **nonas maii. S. Stanislai, episcopi et martyr.**

Com. Aloldi presbyteri²³, et Absalonis abbatis²⁴, et Alicis // et domni Reinaldi abbatis Sancti Martini Laudunensis²⁵ / et Walteri conversi huius ecclesie / et Hescelini abbatis in Grimbergis²⁶ / et Radulphi et Willelmi sacerdotum et canonicorum de Vermans / et domini Egidii Crudenare²⁷ presbyteri et Petri et Elizabeth parentum eius et Gossuini et Elizabeth, Henrici et Margarete parentum eorumdem, et Margarete et Johannis Crudenare, quibus debemus officium.

a) qui dedit nobis annuatim xx sol. par.

b

8 **viii idus maii. Apparitio S. Michaelis, duplex.**

Com. Tibaldi, et Fredrici conversi // et Arnulphi sacerdotis et canonici de Vermanz / et Sygeri sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam abbatis in Trunchines²⁸ / et Balduini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Petri sacerdotis et canonici in Parco / et Radulfi sacerdotis et canonici de Vermans / et Katherine uxoris Cornelii Corthals et ipsius Cornelii et Johannis filli eorum sacerdotis et canonici huius ecclesie, et Egidii sacerdotis et canonici / et fratris Georgii van Binnen prioris huius ecclesie / et piæ memoriæ domni Cornelii Heij^a quondam abbatis huius ecclesie²⁹ / et fratris Judoci Scheppere³⁰ sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) a° liii (1553); *in de marge*: Heer Cornelis Hey sterf op den achsten van maye. God wille zijn ziele nu in deewighe ruste gellyden.

b) a° 1573.

²³ Wordt genoemd als de derde kanunnik van het kleine seculiere kapittel van Ninove, overleed in 1136 (*Mirakelboek*, 137, 160).

²⁴ Fl, Pa en Pr idem. Abt van Théroutanne Saint-Augustin (Flandria). Abt Absalon overleed in 1177 (Hugo I, 224; Backmund II, 423).

²⁵ Pa en Pr idem. Reinaldus de Ribemont, abt van Laon Saint-Martin (Francia), geat-testeerd in 1207/1214 (Hugo I, 62-63; Backmund II, 512).

²⁶ Pa en Pr 6 mei. Abt van Grimbergen (Brabantia) van 1200 tot 1223 (Spillemaeckers, 39-43).

²⁷ Een Gillis de Crudenaere is vernoemd in 1346 en 1347 (RAB, AN, nrs. 745 en 746).

²⁸ Pa idem. Siger, abt van Drongen in 1235-1250; vermoedelijk overleden in 1252 (MB VII/3, 547).

²⁹ Cornelius Hey, afkomstig van Breda, abt van 1525 tot 1543, overleed in 1553 (MB VII/3, 522).

³⁰ Vermeld in 1546 (RAB, AN, nr. 92, fol. 3).

XIII c

- 9 **vii idus maii.** // Translatio S. Nycholai, *episcopi et confessoris*, ix l.
Com. Sigeri sacerdotis et Sygeri subdiaconi cano- /^a nicorum huius ecclesie // et Guidonis abbatis Sancti Andree in Nemore³¹ / et Godefridi conversi, et Elyzabeth familiaris in Parco / et Laurentii conversi de Vermans / et fratris Johannis tSac sacerdotis et canonici huius ecclesie / et commemoratio domini Jodoci Zegers^b coadiutoris huius ecclesie³².

a) De oorspronkelijke tekst van de eerste regel geschreven door de eerste hand vanaf Translatio tot cano- is uitgewist en herschreven. Van die oorspronkelijke tekst maakt -nicorum huius ecclesie duidelijk deel uit.

b) 1541; onder zijn naam is door een latere hand geschreven: Waelbrouck.

fol. 98vo

II d

- 10 **vi idus maii. Gordiani et Epimachi^a; S. Gregorii Nazianzeni, episcopi et confessoris.**

Com. Balduini sacerdotis et Eustachii canonicorum huius ecclesie, et Macharii abbatis³³, et Theoderici conversi // et Walteri de Sotegem³⁴ / et Arnulfi conversi huius ecclesie / et Johannis itemque Johannis conversorum de Vermans / et Balduini Witte censitoris nostri et Elizabeth uxoris eius / et fratris Aegidii Paludani canonici et diaconi huius ecclesiæ^{b 35}.

a) Gordiani et Epimachi niet in B.

b) obiit Alosto.

e

- 11 **v idus maii.**

Com. // Willelmi conversi huius ecclesie / et pie memorie domni Gerardi abbatis Viconie³⁶ / et Egidii conversi de Vermans / et Nicholai / et

³¹ Pr idem. Saint-André-au-Bois (Ponthivum). Abt Guido is er geattesteerd in 1208/1214 (Hugo I, 164; Backmund II, 563).

³² Coadjutor met recht van opvolging onder abt Cornelius Hey (1525-1543) (MB VII/3, 522).

³³ Fl idem. Abt te Rommersdorf (Westfalia). Macharius, kanunnik van Floreffe, was de derde abt en regeerde in 1151/1153 (Hugo II, 689; Backmund Ib, 243).

³⁴ Vermoedelijk Walter I van Zottegem, overleden in 1212 (Warlop, 1226).

³⁵ Egidius vande Poele overleed in 1580 in de Ninooftse refuge te Aalst (LRD, fol. 1vo).

³⁶ Fl 15 mei. Braine en Cuissy 9 mei, Amiens 10 mei. De chronologie geeft moeilijkheden. Mogelijk Gerardus abt van Vicogne (Flandria), die regeerde van 1151 tot 1168 en werd afgezet (Hugo II, 1075; Backmund II, 436). Daar zijn naam niet door de eerste hand is geschreven zou hij na 1185/1188 gestorven zijn, tenzij zijn naam met jaren vertraging is ingeschreven. Abt Gerardus de Chièvres (keuze van Brouette), die regeerde van 1235 tot 1258, komt volgens ons niet in aanmerking, gelet op de sterfdatum van Matheus, priester van Idegem, die volgt.

Symonis Ammanni de Veteri Burgo³⁷ in Gandavo et Margarete et Ogeve quondam uxorum suarum / et Elisabeth, et Mathei presbyteri de Ydenghem³⁸ qui dedit nobis decimam apud Horenbeke, quibus debemus officium / et domni Walteri abbatis Sancti Foillani³⁹ / et fratris Johannis van Snick sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) 1572.

X f

12 **iiii idus maii. Nerei, Achillei, Pancratii, Domitissæ, martyrur.**

Com. Herberti⁴⁰, et Wedrici, et Witgheri conversi huius ecclesie⁴¹ // et Fergi⁴² / et Alicis de Mortanio / Everardi⁴³ / et Radulfi abbatum / Willelmi et Marcilii conversorum huius ecclesie / et Erburgis / et Johannis sacerdotis et canonici in Parco.

fol. 99 **g**

13 **iii idus maii. Marie ad martyres^a; et Servatii episcopi et confessoris.**

Com. Lamberti canonici huius ecclesie, et Godescalci // et Lismodis / et Macthildis converse / et domni Tiscelini⁴⁴ / et Walteri Bever⁴⁵ sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Ghisellini de Hautcroes et Geluidis uxoris eius et Laurentii sacerdotis et canonici huius ecclesie filii eorumdem / et Henrici famuli nostri de Camba^b, quibus debemus officium / et Rasonis vander Haghen⁴⁶ et Rasonis et domicelle Margarete parentum eius, quibus debemus officium.

a) niet in B.

b) qui dedit nobis xvi lib. [...].

³⁷ Oudburg, stadsdeel van Gent rond het Gravensteen dat een eigen amman had, dit is een grafelijke gerechtsdienaar te vergelijken met een meier (Heins I, 237-238). Op te merken valt dat de tweede deken van het Sint-Pharaïldiskapittel *Henricus, dictus Amman*, heette en vernoemd wordt van 1231 tot 1250 (Declercq, De oorsprong, 76 en 94). Is de hier genoemde Simon een familielid?

³⁸ Matheus, pastoor van Idegem, deed *agens in extremis*, afstand van de tienden van Sint-Kornelius-Horebeke in mei 1239 en overleed in de zomer van dat jaar (DS, nrs. 154 en 186).

³⁹ Pr idem. Abt van Saint-Feuillien (Floreffia) in de periode 1300-1305 (MB I, 414).

⁴⁰ Pa idem. Herbert, eerste proost van Knechtsteden (Westfalia), die regeerde van 1129 tot 1150 (Hugo II, 6-7; Backmund Ib, 223).

⁴¹ Is vermeld in het *Liber Miraculorum* (Mirakelboek, 116-117).

⁴² Heylissem idem. Daar gecommemoreerd als *Fergi conversi, fundatoris duarum ecclesiarum nostri ordinis*. De kloosters zelf hebben we niet kunnen identificeren.

⁴³ Fl 11 mei, Pa idem. Everardus, abt van Heylissem (Brabantia) in 1206/1225 (Backmund II, 382).

⁴⁴ Tongerlo idem. Abt van Laon Saint-Martin (Francia), geattesteerd in 1188/1189 (Hugo I, 61; Backmund II, 512).

⁴⁵ Getuige in een oorkonde van 1230 (DS, nr. 159).

⁴⁶ Maakte zijn testament op in 1376 (RAB, AN, nrs. 103 en 104).

XVIII a

14 ii idus maii. *S. Bonifacii, martyris.*

Com. Lambini abbatis // et Gozuini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Rogeri sacerdotis et canonici de Vermans / et Johannis conversi in Parcho / et fratris Adriani Wasteels⁴⁷ diaconi et canonici huius ecclesiæ^a, et fratris Livini Bularii pastoris Ninivensis⁴⁸ sacerdotis et canonici huius ecclesiæ; obiit hic ex lesura inflicta ab hereticis in expugnatione oppidi Alostensis, sepultus est Bruxellæ in coemiterio Sanctæ Gudulæ, quo læsus in captivitatem deductus est^b.

a) iste Alosto obiit.

b) 1582.

VII b

15 idus maii.

Com. Tibaldi⁴⁹ // et Walteri / et Egidii de Vreckem conversi ad succurrendum⁵⁰ / et Walteri abbatis in Berna⁵¹ / et Johannis Scamp de Goike et Gertrudis uxoris sue⁵², et Petri Hartkase de Leniaco et Yde uxoris sue / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie⁵³ / et Henrici de Wasenhove sacerdotis⁵⁴, quibus debemus officium / et Egidii de Costere^a quondam pistoris nostri et Beatricis uxoris sue ac liberorum eorundem, quibus debemus officium.

Et fratris Hermannii De Ceulener præpositi in Boekhout quondam pastoris Ninivensis sacerdotis et canonici huius ecclesiæ⁵⁵.

a) qui dedit ecclesie nostre [...] grossorum monete [...] supra domistadium suum in Nederwic.

⁴⁷ Overleed in 1581 (LRD, fol. 1vo). De Ninoofse communiteit was van 1579 tot 1582 in haar refugehuis te Aalst gevestigd (Valvekens, *De Zuid-Nederlandsche Norbertijner abdijen*, 160-165).

⁴⁸ Was te Ninove pastoor in 1576 (DB V, 108). Aalst werd door de geuzen veroverd op 22/23 april 1582 (VG II, 323; Valvekens, *De Zuid-Nederlandsche Norbertijner abdijen*, 164).

⁴⁹ Averbode 13 mei, Grimbergen 3 aug. Tibaldus, abt van Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia), die resigneerde in 1171 (MB VIII/1, 209).

⁵⁰ Egidius van Vreckem wordt vermeld in oorkonden van 1214 tot 1229. Hij was de schoonvader van Helwidis, dochter van Otto I van Wedergrate (DS, nrs. 148 en 151; VdP19, 51-52).

⁵¹ Berne 14 mei. Walter II, abt van Berne (Brabantia), die regeerde van 1232 tot 1235 (Berne, 110).

⁵² Vermoedelijk de oom van de Ninoofse abt Johannes Scamp. Johannes en Gertrudis worden eveneens gecommemoreerd op 22 juni. In 1302 maakte Gertrudis, weduwe van Johannes, haar testament op (RAB, AN, nr. 68, fol. 66-69).

⁵³ Johannes Scamp, afkomstig van Lennik, eerst prior en nadien abt van 1314 tot 1317 (MB VII/3, 515).

⁵⁴ Was in 1300 getuige bij een schenking van Egidius de Puttere (DS, nr. 289).

⁵⁵ Hij overleed in 1694 en was pastoor te Ninove van 1665 tot 1678 (DB V, 108; MB VII/3, 574).

fol. 99vo

c

16 **xvii kalendas iunii.**

Com. Walteri⁵⁶, et Gerbergis converse // et Winrici sacerdotis et canonci / et Oilardi abbatis de Vermans⁵⁷ / et Balduini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Walteri conversi nostri / et Iohannis conversi de Vermans / et Iohannis conversi in Parcho / et Jacobi sacerdotis de Vermans / et fratris Iohannis Hasselt sacerdotis et canonici huius ecclesie.

XV d17 **xvi kalendas iunii.**

Com. Ermentrudis sororis nostre, et Alsteni conversi, et Stephani⁵⁸, et Theoderici // et Willelmi abbatis⁵⁹ / et Inghelberti / et domni Andree abbatis Bassifontis⁶⁰ / et Rogeri abbatis Belli Portus⁶¹ / et domni Willelmi abbatis in Ardenna⁶² / et Thome presbyteri de Hasplar canonici ad succurrendum / et Godefridi de Leniaco patris eius et Hodierne matris eius / et Beatricis de Herlinckhove^{a 63}, quibus debemus officium / et Henrici sacerdotis et canonici in Parcho / et Iohannis Biscop quondam familiaris nostri.

a) Gewist in A, wel aanwezig in B.

III e18 **xv kalendas iunii.**

Com. Reimboldi conversi huius ecclesie, et Amelrici constabularii⁶⁴, et Ermengardis converse // et Phylippi sacerdotis et canonici de Troncinis⁶⁵ /

⁵⁶ Pa 15 mei. Walter de Saint-Maurice, eerste abt van Laon Saint-Martin in 1124-1151, nadien bisschop van Laon in 1151-1155 (Gams, 559).

⁵⁷ Fl idem. Oilardus van Verman (Flandria) is wel gekend door Coquelle, maar chronologisch niet geplaatst (Coquelle, 310). Op basis van het Ninoofse necrologium te situeren rond 1200.

⁵⁸ Pr idem. Abt van Metz Sainte-Croix (Lotharingia), geattesteerd in 1152/1176 (Hugo I, 573; Backmund III, 86).

⁵⁹ Pa idem. Vermoedelijk Willem, abt van Licques (Flandria) van 1198 tot 1218 (Hugo II, 61; Backmund II, 416).

⁶⁰ Pa idem. Andreas, abt van Bassefontaine (Francia) (Hugo I, 238-239; Backmund II, 481). Abt Andreas is te situeren einde 13de eeuw.

⁶¹ Fl, Pa en Pr idem. Beauport (Normannia Borealis). Rogerus regeerde circa 1224/1232 (Hugo I, 311; Backmund III, 17).

⁶² Berne 14 juni. Abt Willem van Ardenne (Normannia Borealis) is geattesteerd in 1260/1282 (Hugo I, 190; Backmund III, 35).

⁶³ Zie ook 8 december.

⁶⁴ Almarik II van Ninove, stichter van het kleine seculier kapittel van Ninove in 1114-1119. Hij was stalmeester van Vlaanderen en vader van Gerard I, de stichter van de abdij (VdP10, 280-282; Warlop, 1017).

⁶⁵ Drongen (Flandria).

et Johannis / et Ottijn vanden Gruene quondam coci et portarii nostri^a.
a) 1544.

fol. 100

f

19 **xiii kalendas iunii. Potentiane, virginis.**

Com. Henrici⁶⁶, et Galfridi⁶⁷, et Sigeri // et Willelmi abbatis Thenalien-
sis⁶⁸ / et pie memorie domni Stephani abbatis apud Locum Dei in Jardo⁶⁹
/ et fratris Arnoldi de Bast sacerdotis et canonici huius ecclesie, qui obiit
in via Romana / et Henrici sacerdotis et canonici huius ecclesie.

XII g

20 **xiii kalendas iunii.**

Com. Thidele sororis nostre, et Rieze converse // et Arnoldi sacerdotis et
canonici huius ecclesie / et Ghelnoti / et Lutgardis converse / et Balduini
Scolpart / et Thome de Pollar⁷⁰ / et Jordani burgensis in Gandavo / et
Ghiselberti presbyteri de Oudenhoven, quibus debemus officium /
Arnoldi sacerdotis et canonici de Vermans / et Johannis conversi nostri /
et Balduini de Milebeke⁷¹ et Margarete uxoris eius qui dederunt nobis x
sol. par. annuatim supra pratum quod erat Kamuis^a, quibus debemus offi-
cium / et fratris Henrici Borluut sacerdotis et canonici huius ecclesie.
a) *Nadien doorschapt*.

I a

21 **xii kalendas iunii.**

Com. Ellebaudi abbatis⁷² // et Sygeri canonici Merbeccensis⁷³, cui debe-
mus officium / et Sancii abbatis Case Dei⁷⁴ / et Gerardi de Mulem, cui

⁶⁶ Fl en Pa idem. Graaf Henri le Liberal (1152-1181), vader van graaf Tibaldus III van Champagne (LM 2, 1681-1682).

⁶⁷ Fl en Pa idem. Godefridus, abt van Neuffontaines (Arvernica), overleden in 1159 (Hugo I, 743; Backmund III, 153).

⁶⁸ Pr 16 mei. Willem, abt van Thenailles (Floreffia), die stierf in 1230 (Hugo II, 953; Backmund II, 401).

⁶⁹ Pr 18 mei. Lieu-Dieu-en-Jard (Normannia Borealis). Abt Stephanus leefde in de 14de eeuw (Hugo II, 72; Backmund III, 25).

⁷⁰ Schepen van Geraardsbergen. Was getuige bij een overeenkomst in 1226 en ver-
kocht gronden aan de abdij in 1237 (DS, nrs. 141 en 186).

⁷¹ Was in 1282 baljuw van Ninove (DS, nr. 255). Wordt in 1311 vermeld als schepen
van Ninove (VG II, 614).

⁷² Fl 20 en Pa 26 mei, Pr idem. Derde abt van Lieu-Restauré (Francia), geattesteerd in
1172/1179 (Hugo II, 75; Backmund II, 514).

⁷³ Siger, kanunnik van Meerbeke, is geattesteerd in 1221 (DS, nr. 126).

⁷⁴ Abt van La Casedieu (Gasconia), vernoemd in 1227 en 1237/1257 (Hugo I, 483;
Backmund III, 173).

debemus officium / et Iohannis Kersmakere et Alicie eius uxoris⁷⁵, quibus debemus officium / et Henrici de Conroet⁷⁶, cui debemus officium / et fratris Gisberti Byl^a sacerdotis et canonici huius ecclesiæ præpositi in Reinissart⁷⁷ / et fratris Adriani Robaert^b præpositi in Reinirsart sacerdotis et canonici huius ecclesiæ quondam pastoris in Windecka-Teneræ⁷⁸.

a) 1611.

b) 1637.

fol. 100vo

b

22 **xi kalendas iunii.**

Com. Balduini conversi huius ecclesie // et Iohannis conversi de Insula Beate Marie⁷⁹ / et Lamberti sacerdotis et canonici in Parcho, et Iohannis subdiaconi et canonici ibidem / et fratris Martini de Mygero alias Govaerts^a canonici huius ecclesie.

a) s *bij Govaert door latere hand toegevoegd; B leest Bovaerts.*

IX c

23 **x kalendas iunii.**

Com. domini Gerardi fundatoris huius abbatie et Gissele uxoris sue⁸⁰, quibus debemus officium // et Claricie converse / et Hescelini pie memorie sacerdotis et canonici huius ecclesie⁸¹ / et Milecendis Nivellensis prepositisse⁸² / et Balduini de Praet⁸³ / et Nicholai de Hoven / et Sygeri abbatis⁸⁴ / et Gerardini de Ninive⁸⁵ et Alicie uxoris eius item Gerardini filii eorum et Mabilie uxoris sue, quibus debemus officium, et domni Harelii abbatis Novi Predii⁸⁶.

⁷⁵ Johannes de Keersmaker en zijn vrouw zijn geattesteerd in 1321 (RAB, AN, nr. 68, fol. 85).

⁷⁶ Ridder, overleden in 1353 en samen met zijn ouders begraven in de abdijkerk (Béthune, *Épitaphes*, 85).

⁷⁷ Renissart, hof van de Ninoofse abdij te Arquennes (MB I, 421).

⁷⁸ Pastoor van Denderwindeke in 1610-1630 (DB V, 89; MB I, 421).

⁷⁹ Abdij Mariënweerd (Brabantia).

⁸⁰ Fl, Pa en Pr idem. Gerardus I van Ninove, stichter van de abdij van Ninove, die van start ging op 11 november 1137. De stichting gebeurde ter gedachtenis van zijn vrouw Gisela van Petegem, die overleed in 1136 (gecommemoreerd op 26 december). Gerardus zelf werd nog kanunnik en overleed in 1144 (VdP10, 283-284; *Mirakelboek*, 78-79).

⁸¹ Subprior Hescelinus wordt vernoemd in de *Historia fundationis* en in een oorkonde van 1195 (*Mirakelboek*, 141 en 161; DS, nr. 72).

⁸² Abdij van Nijvel, zie MB IV/1, 269-304.

⁸³ Komt voor als getuige in twee grafelijke oorkonden in 1200 en 1201 (DS, nrs. 90 en 92).

⁸⁴ Berne en Braine idem. Sigerus, abt van Thenailles (Floreffia), die regeerde circa 1220 (Backmund II, 401).

⁸⁵ Vermoedelijk Gerardinus, clericus van Ninove, vermeld in 1299 (RAB, AN, nrs. 245 en 246).

⁸⁶ Abdij kan niet geïdentificeerd worden.

d

24 **ix kalendas iunii.**

Com. Ermengardis, et Willelmi abbatis Gratie Dei⁸⁷, et Agathe // et Henrici sacerdotis / itemque Heinrici diaconi canonicorum huius ecclesie / et Johannis militis de Landreghem⁸⁸ conversi ad succurrendum, cui debemus officium / et Egherici de Lembeke et Beatricis uxoris eius, quibus debemus quolibet mense memoriam⁸⁹ / et Johannis dicti Woebel de Leniaco^a, cui debemus officium / et Gertrudis uxoris eius, cui etiam debemus officium / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie, cui quodam mense debemus memoriam⁹⁰.

a) qui assignavit conventui nostro sex sol. annuatim supra mansum suum cum suis appendiciis situm apud Leniacum [...] Petri Hartkaes⁹¹.

fol. 101 **XVII e**25 **viii kalendas iunii. Urbani, pape et martyris.**

Com. Godefridi abbatis⁹² // et Berteldis / et Geroldi sacerdotis et canonici de Vermans / et fratris Johannis Cobbaert sacerdotis et canonici huius ecclesie⁹³.

VI f

26 **vii kalendas iunii. S. Eleutherii, papæ et martyris.**

Com. Gerlonis abbatis⁹⁴, et Iohannis sacerdotis et canonici huius ecclesie // et domni Johannis prioris Marchianensis⁹⁵ quondam canonici huius ecclesie / et Albrici sacerdotis et canonici de Vermans.

g

27 **vi kalendas iunii. S. Ioannis, papæ et martyris.**

Com. // Leonis / et Iwani prepositi de Bedebur⁹⁶ / et Alidis de Nivella familiaris.

⁸⁷ Pa idem. Willem, eerste abt van La Castelle Saint-Jean (Gasconia) (Hugo I, 487; Backmund III, 195).

⁸⁸ Vernoemd als getuige in 1249 en 1267 (DS, nrs. 217 en 235).

⁸⁹ Maandelijkse commemoratie, zie 30 augustus.

⁹⁰ Maandelijkse commemoratie van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag 20 december.

⁹¹ Wordt vermeld op 15 mei.

⁹² Pr 24 mei. Godefridus, eerste abt van Valsecret (Francia), overleden in 1164 (Hugo II, 1035-1036; Backmund II, 536; LP, 464-466).

⁹³ Overleed in 1581 te Aalst (LRB, fol. 1vo).

⁹⁴ Fl en Pr idem. Eerste abt van Newhouse (Anglia Mediana), dat gesticht werd in 1145 (Hugo II, 339-342; Backmund II, 68).

⁹⁵ Benedictijnenabdij van Marchiennes in Noord-Frankrijk, arr. Douai (GC III, 393).

⁹⁶ Pa 22 mei. Iwanus, proost van Bedburg (Westfalia). Bij Backmund onder de twijfelgevallen geplaatst. Op basis van het schriftbeeld te situeren in de 13de eeuw (Backmund Ib, 177).

fol. 101vo

XIII a28 **v kalendas iunii.**

Com. Ingelberti conversi huius ecclesie // et domni Mathei abbatis Cla-
refontis⁹⁷ / et fratris Johannis de Saedelaere praepositi in Scherscamp⁹⁸
sacerdotis et canonici huius ecclesie, et fratris Adriani Lestuer sacellani
in Voorde sacerdotis et canonici huius ecclesiae⁹⁹.

III b29 **iiii kalendas iunii.**

Com. Ermengardis, et Tibaldi sacerdotis // et Symonis sacerdotis et cano-
nici huius ecclesie / et domni Johannis prioris de Vermans / et Henrici
de Londerzele / item Johannis sBrunen et Margarete uxoris eius et Egi-
dii filii eorumdem et Beatricis uxoris eius.

c30 **iii kalendas iunii. S. Felicis papæ et martyris.**

Com. Ade abbatis¹⁰⁰ // et Reinbaldi conversi / et Ave sororis in Parco /
et Beatricis de Liefverghem / et Godefridi canonici in Parco, et Gertru-
dis.

fol. 102

XI d31 **ii kalendas iunii. Petronille, virginis.**

Com. Reineri sacerdotis et canonici huius ecclesie // et Gerardi sacerdo-
tis / et Walteri dicti Leuwerke de Aedeghem / et Margarete, [et] Oliveri
de Ostersele¹⁰¹ / et Boymundi canonici Vallis Sancte Marie in Frisia¹⁰² /
et Marie van den Wouwe, cui debemus officium.

⁹⁷ Clairefontaine (Floreffia). De abt komt niet voor in de bestaande abtenlijst (Hugo I, 516-520; Backmund II, 372).

⁹⁸ Overleden in 1581 (MB VII/3, 590).

⁹⁹ Overleden te Aalst in 1580 (LRD, fol. 1vo).

¹⁰⁰ Pr 31 mei. Adam, tweede abt van Dommartin (Ponthivum), die regeerde in 1131-1166 (Hugo I, 623; Backmund II, 551; LP, 470).

¹⁰¹ Oliverus van Oosterzele is vernoemd als getuige in 1332 (RAB, AN, nr. 68, fol. 110).

¹⁰² Lidlum (Frisia).

IUNIUS

Iunius habet dies xxx^a, luna xxix^a.^a

e

1 KAL[ENDAS]. Nicomedis, martyris^b.

// Commemoratio Philippi comitis Flandrie¹ / et Nicholai, et Elysabeth, et Gerardi sacerdotis, item Geraardi, et Nicholai / Balduini^c conversi huius ecclesie / et Walteri / itemque Walteri Faitinc de Nederwijn^d, et Alicie / et Walteri conversi huius ecclesie / item Agnetis beghine de Lidekerke et parentum eius et Clementie sororis sue² et antecessorum suorum, quibus debemus officium / et pie memorie domni Cornelli de Hamme abbatis huius ecclesie³, cui debemus plenum officium^e.

a) *Niet in B.*

b) *Niet in B.*

c) *B heeft et Nicolai, et Balduini.*

d) *Faitinc de Nederwijn ontbreekt in B.*

e) *a° m° ccc° xci°; et rexit ecclesiam nostram ut bonus et laudabilis pastor fideliter ac prudenter xxxii annis, et ix mensibus cum viii diebus.*

XIX f

2 iiij nonas iunii. Marcellini et Petri, et Erasmi, martyrum.

Com. Lantberti conversi // et Petri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Alicie de Asplar / et Nicholai de Guchthe / et pie memorie nobilis domine Margarete de Cleve comitisse de Lode et domine de Ninive⁴, cui debemus officium / item Henrici Vlamijncs, Alicie uxoris eius, Johannis, Symonis, Cristiani, Nycholai⁵ sacerdotis et canonici huius ecclesie,

¹ Pr 2 juni. Graaf Filips van de Elzas, die regeerde van 1157 tot 1191 (Strubbe, 393).

² Agnes is geattesteerd in 1301. Haar zuster Clementia, eveneens begijn, maakte haar testament in 1315 en is geattesteerd in 1301 en 1313 (RAB, AN, nrs. 250, 342, 344, 345 en 459).

³ Fl idem, Pa 6 juni. Cornelius van Hamme, afkomstig van Ninove, was abt van Ninove van 1359 tot 1391 (MB VII/3, 517).

⁴ Margareta van Kleef, dochter van graaf Diederik VII van Kleef, huwde met Hendrik I van Vlaanderen, derde zoon van graaf Gewijde van Dampierre. Zij overleed op 8 juni 1334 en werd naast haar man begraven in de Vlaanderenkapel van het klooster van de franciscanen te Brugge. Hendrik was graaf van Lodi (stad en graafschap nabij Milaan) en heer van Ninove. Hij overleed op 6 november 1337 (VG II, 74-78; Vredius, *Genealogiae* II, 66-67).

⁵ Geattesteerd als subprior in 1377 (RAB, AN, nr. 68, fol. 117).

Margarete, Alicie, Petronille, Marie⁶ liberorum eorumdem necnon omnium antecessorum, amicorum et benefactorum omnium predictorum, quibus debemus plenum officium. / Com. fratris Roberti Villici⁷ sacerdotis et canonici huius ecclesie^a / et fratris Judoci Steelandt⁸ pastoris in Voorde, sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

Et domini Martini Regnaucourt⁹ sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) 1554.

b) 1608.

c) obiit 1667, ætatis 69.

fol. 102vo

VIII g

3 **iii nonas iunii.**

Com. // Sigeri / et Ade sacerdotis et canonici de Vermans / et Johannis Dieroghe et matris eius et Alicie uxoris eius¹⁰ / et Iohannis sacerdotis et canonici de Vermans / et domini Hughonis de Borst¹¹ militis / et fratris Johannis de Brouwere sacerdotis et canonici huius ecclesie.

XVI a

4 **ii nonas iunii.**

Com. Geroldi // et Werrici acoliti et canonici de Vermans / et Gerardi sacerdotis et canonici ibidem.

V b

5 **nonas iunii.**

Com. Balduini sacerdotis et canonici huius ecclesie // et Johannis conversi huius ecclesie.

Onderaan de folio staat een tekst over een veldtocht van hertog Jan I van Brabant¹² en de slag te Woeringen. De nog moeilijk leesbare kroniektekst van 10 regels is blijkbaar omwille van de datum van 5 juni op deze pagina geplaatst¹³.

⁶ Maria wordt eveneens gecommemoreerd op 22 december en overleed in 1385.

⁷ Vermeld als subprior in 1542 (RAB, AN, nr. 92, fol. 2vo).

⁸ Pastoor van Voorde van 1585 tot 1606 (DB V, 137).

⁹ Naam van een Ninoofs schepengeslacht tijdens de periode 1626-1679 (VG II, 617-618).

¹⁰ Beiden worden eveneens vermeld op 31 augustus.

¹¹ Vermeld in 1271 als man van Ermengardis van Rideve, die gecommemoreerd wordt op 25 januari (DS, nr. 252). Was in 1304-1305 hoogbaljuw van het Land van Aalst (Van Isterdael, De heren, 24-26).

¹² Hertog Jan I regeerde van 1267 tot 1294 (Strubbe, 370). De slag te Woeringen had plaats op 5 juni 1288.

¹³ Tekst gepubliceerd in: Willems, *Chronique de Jean van Heelu*, 384. De transcriptie van Willems is hier overgenomen.

a° domini m° cc° lxxx° viii° nonas junii Johannes dux Brabantie et Lotharingie profectus est cum exercitu suo versus Coloniam ad destruendum castella supra Rhenum sita, quorum custodes de mandato archiepiscopi Coloniensis omnibus navigiis per eadem castella transeuntibus gravia thelonea imponebant, et si quando dare rennuissent, spoliantur navigia. Cum igitur predictus dux castellum quoddam, quod dicitur Woronc, situm supra Renum prope Coloniam, in quo collectores dicti archiepiscopi morabantur, aliquamdiu odsedisset, idem archiepiscopus, comes Gelrie et comes de Lussenlenborgh, collecto interim magno et fortissimo exercitu, predictum ducem et suos invaserunt, certando ab hora tertia usque ad vesperam. Dictoque duce per dei misericordiam triumphum gloriosum optinente, archiepiscopus Coloniensis, comes Gelrie et multi cum eis a dicto duce capti sunt, comes vero de Lussemborgh cum tribus fratribus suis et multis aliis nobilibus in commune certamine occisus est. Et ut dicebatur de parte ducis non [...] xxx homines, de parte vero comitis mille et quingenti. Actum anno predicto, nonas junii.

fol. 103

c

6 **viii idus iunii.** *Translatio S.P.N. Norberti, triplex.*

Com. // [...] ^a et Arnoldi conversi in Parcho / et Margarete de Tenremunde ^b ¹⁴ / et Alicie de Loches ^c / et Gossuini Cloppre de Ninive ^d / et fratris Gerardi Dijn ¹⁵ curati de Nienive sacerdotis et canonici huius ecclesie ^e.

Et domini Frederici Struelens ¹⁶ sacerdotis et canonici huius ecclesie necnon pastoris in Vorde ^f.

a) Een tekst van één regel is uitgewist.

b) que dedit v lib. [...].

c) que dedit iii sol. a[nnuatim].

d) qui assignavit xiii sol. par. annuatim, scilicet [iii] sol. par. supra pratum [...] et residuos x sol. supra pratum Zurenmersch in Nederwic [...].

e) m cccc i.

f) 1654.

XIII d

7 **vii idus iunii.**

Com. Hermann ¹⁷ // et Theoderici de Strithem / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis sacerdotis et canonici de Vermans.

¹⁴ Margareta overleed in 1238. Zij was de tweede dochter van Walter II van Dendermonde en Aleydis. Haar moeder was in een tweede huwelijk getrouwd met Gerard III van Grimbergen en Ninove (Warlop, 758; VdP3, 53-54). Ze wordt te Dendermonde in de kapittelkerk gecommemoreerd op 16 april (De Vlaminck, *L'église* II, 68).

¹⁵ De naam De Dijn komt in 1360 voor bij de Ninoofse schepenen (VG II, 614).

¹⁶ Pastoor te Voorde vanaf 1644 (DB V, 138).

¹⁷ Pr en Marcheroux idem. Hermann, proost van Weissenau (Suevia), overleed in 1175 (Hugo II, 287; Backmund Ib, 86).

I I e**8 vi idus iunii. SS. Medardi et Gildardi, episcoporum et confessorum.**

Com. Digardis, et Basiliï conversi huius ecclesie // et domini Johannis abbatis ecclesie Theloniensis¹⁸ / et domni Reineri abbatis monasterii Sancti Justi¹⁹.

fol. 103vo

f**9 v idus iunii. Primi et Feliciani, martyrum.**

Com. Truhmani^{a 20}, et Frowini conversi huius ecclesie, et Reinsuendis, et Rinceri // et Arnoldi conversi²¹ / Petri Wintoniensis episcopi²² fundatoris ecclesiarum de Tychefeldis²³ et de Halys²⁴ ordinis premonstratensis / et Elisabeth Sproncs de Gandavo^b / et Heylewidis dicte Wrede^c uxoris Henrici Mulhem²⁵, quibus debemus officium / et pie memorie domni Gilberti abbatis ecclesie Liskensis²⁶.

a) *B leest* Truhmari.

b) que dedit [...] abbati xxxvii lib. et conventui x lib.

c) que dedit conventui nostro [...] annuatim supra domum suam apud Ninive.

X g**10 iiii idus iunii.**

Com. Apnis conversi, et Oberti sacerdotis et canonici huius ecclesie, et Gozuini conversi, et Petri abbatis²⁷ // et Gerardi / et Walteri conversi ad succurrendum / et pie memorie domni Gerardi abbatis ecclesie

¹⁸ Fl en Pr 9 juni. Abt Johannes de Rochigny van Thenailles (Floreffia), overleed in 1263 (Hugo II, 954; Backmund II, 401).

¹⁹ Abt Reinerus van Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum), wordt vermeld in 1270 (Hugo II, 944; Backmund II, 565).

²⁰ Bonne-Espérance idem. Truhmannus, tweede proost van Osterhofen (Bavaria), vernoemd van 1140 tot 1153 (Hugo II, 461-462; Backmund Ib, 16).

²¹ Arnoldus van Velzeke, broeder en schoenmaker, overleed in 1215. Zijn leven wordt verteld in de *Historia foundationis* (Mirakelboek, 154-157). Na de Contrareformatie werd hij als een zalige van de orde vereerd. Zijn feest valt op 12 jan. te Ninove (necrologium C) en op 23 jan. elders (LP, 515; Amiens 23 jan.).

²² Pr 8 juni. Petrus de Rupibus, bisschop van Winchester van 1205 tot 1238 (Gams, 198).

²³ Abdij van Tichfield (Anglia Australis), gesticht in 1219 (Hugo II, 963-964; Backmund II, 79).

²⁴ Abdij van Halesowen (Anglia Mediana), gesticht in 1219 (Hugo I, 791-792; Backmund II, 58).

²⁵ Getuige in 1289 en 1305 (DS, nr. 271; AAM, AN, nr. 2, fol. 170vo).

²⁶ Abdij van Licques (Flandria), waar abt Gilbertus geattesteerd is circa 1300 (Hugo II, 92; Backmund II, 416).

²⁷ Pa en Pr idem. Petrus, derde abt van Neuffontaines (Arvernia), geattesteerd in 1159 (Hugo I, 744; Backmund III, 153).

Antwerpiensis²⁸ / et venerabilis domini fratris Hellini Steelandt²⁹ sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam prepositi in Bouchaut^a.

*Et fratris Matthei David conversi huius ecclesie*³⁰.

a) obiit a° 1641.

a

11 **iii idus iunii. Barnabe, apostoli, duplex.**

Com. Lidelmi, et Willelmi acoliti et canonici huius ecclesie // et Petri sacerdotis de Vermans / et Walteri, Godefridi, Lamberti sacerdotum et canonicorum in Parcho.

fol. 104 **XVIII b**

12 **ii idus iunii. Basilidis, Cirini et aliorum; Naboris et Nazarii, martyrum.**

// Com. Johannis conversi huius ecclesie / et Balduini sacerdotis huius ecclesie / et Petri conversi de Vermans / et Henrici conversi huius ecclesie / et Egidii de Ympe³¹ sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Cornelii Drivere³² sacerdotis et canonici huius ecclesie / et commemoratio fratris Martini Reynbouts quondam pastoris in Voordis^a.

a) a° [15]40.

VII c

13 **idus iunii. S. Antonii de Padua, confessoris.**

Com. Riquini // et Gerardi canonici huius ecclesie / et Eggrici de Haycruce³³ et Ermengardis uxoris eius³⁴ / et Egidii, et Thome de Hasselth, quibus debemus officium / et bone memorie domine Margarete domine de Boulers³⁵ / et Petri conversi / et Elysabet.

²⁸ Pa 11 juni, Pr idem. Gerard van Lier, abt van Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia) van 1244 tot 1258 (MB VIII/1, 212-213).

²⁹ Overleden op 87-jarige leeftijd. Liet een uitgebreide biografie na (LRD, fol. 1; MB VII/3, 573). Was subprior, pastoor te Outer (1596-1606), Borchtlombeek (1606-1616) en proost te Boechoute (1616-1638).

³⁰ Overleed in 1652, was de broer van abt Johannes David (LRD, fol. 3vo).

³¹ Geattesteerd in 1339 (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

³² Vermoedelijk familielid (zoon) van Cornelis de Drivere, schepen van Ninove in 1396 (VG II, 614).

³³ Vernoemd in 1217 en 1220 als leenman van de heer van Edingen (Decamps, Castres, 221 en 229).

³⁴ Vermeld in 1195 (VE, fol. 167).

³⁵ Margriet van Halewijn, vrouw van Pieter van Reingersvliete, heer van Boelare. Zij was in 1468/1469 nog in leven (Van Trimpont, *Het Land en de baronie Boelare*, 152-153).

d

- 14 **xviii kalendas iulii. S. Basilii magni episcopi et confessoris.**

Com. Giselberti canonici // et Gerardi, et Henrici, et Ave / et domni Henrici canonici huius ecclesie prepositi in Valle Lyliorum³⁶ / et Johannis quondam abbatis Bone Spei³⁷ / et Nicholai / et fratris Johannis Loquose^a sacerdotis et canonici et prioris huius ecclesie et magistri in Reinirsart.
a) Reinirsart obiit 1627, plusquam 90 annis.

XV e

- 15 **xvii kalendas iulii. Viti sociorumque eius^a; Modesti atque Crescentiae, martyrum.**

Com. Lithardi // et Gerbergis / et Alardi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Roberti Bardolfi^b ³⁸, et Ausculfi abbatis³⁹ / et Gerardi abbatis Bone Spei⁴⁰ / et Ghisele de Outre.

a) Niet in B.

b) B leest Roberti Radulphi.

III f

- 16 **xvi kalendas iulii. Sanctorum Cirici et Iulitte, martyrum.**

Com. Antonii⁴¹ // Balduini et Willelmi conversorum nostrorum / et fratris Judoci Claus⁴² Ninivensis dyaconi et canonici huius ecclesie^a.

a) obiit a° xlvii (1547), litera dominicalis b.

g

- 17 **xv kalendas iulii.**

Com. Stephani, Alsteni, et Amilii // et Claricie / et Martini sacerdotis et canonici de Vermans / et domni Pontii abbatis de Bucillies⁴³ / Walteri de

³⁶ Henricus was proost te Leliëndaal (Brabantia) in 1278-1283 (SAM, Leliëndaal, nrs. 72 en 77).

³⁷ Johannes van Valenciennes was abt van Bonne-Espérance (Floreffia) van 1291 tot 1308 (Hugo I, 361; MB I, 400).

³⁸ Heylissem idem. Robertus Bardolf en zijn familie waren begunstigers van de abdij van Barlings (Anglia Mediana). Robertus is vernoemd in een oorkonde uit 1216 van koning Jan zonder Land (Hugo I, 236 en prob I, 148).

³⁹ Fl 26 juni, Tongerlo 16 juni. Ausculfus, abt van Joyenval (Ponthivum), overleed volgens Hugo op 12 oktober 1227 (Hugo I, 707; Backmund II, 555).

⁴⁰ Fl, Pa en Pr idem. Gerard van Binche, abt van Bonne-Espérance (Floreffia), die geat-testeerd is in 1238 (Hugo I, 359; MB I, 398).

⁴¹ Mogelijk de man van Richeldis, die circa 1142 voor zijn zielenheil een schenking deed te Rideve (VE, fol. 16vo).

⁴² Vernoemd als novice in 1542 (RAB, AN, nr. 92, fol. 2vo).

⁴³ Braine idem. De abtenlijst van Bucilly (Floreffia) vermeldt geen Pontius, wel Ponsardus, die regeerde circa 1233-1237 (Hugo I, 421; Backmund II, 366).

Essche et Gertrudis uxoris eius, Egidii, Gertrudis, Margarete, et Heylewidis, quibus debemus memoriam.

fol. 105 **XII a**

18 **xiii kalendas iulii. Marci et Marcelliani, martyrum.**

Com. Gerardi de Curia⁴⁴ // et Giselberti conversi huius ecclesie / et pie memorie domini Sigeri abbatis in Parco⁴⁵.

b

19 **xiii kalendas iulii. Gervasii et Prothasii, martyrum, ix l.**

Com. Godezonis canonici huius ecclesie, et Willelmi // et Stephani de Scetmont familiaris nostri / et Katerine de Hamme uxoris eius, quibus debemus officium / et magistri Jodoci Aricon secretarii nostri⁴⁶.

c

20 **xii kalendas iulii. S. Silverii, papæ et martyris.**

Com. Iohannis abbatis // et domini Walteri de Scilbeke monachi in Geraldimonte / et fratris Iohannis de Valle sacerdotis et canonici huius ecclesie⁴⁷.

fol. 105vo

IX d

21 **xi kalendas iulii. S. Albani, martyris.**

Com. // Walteri abbatis⁴⁸ / et Bernardi, et Gerardi canonici huius ecclesie / et domini Walteri de A⁴⁹ / et magistri Henrici de Liefergem⁵⁰ / et Henrici sacerdotis et canonici in Parcho.

Et domini Arnoldi de Brucke olim cellarii nostri sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) obiit a° 1671, ætatis 65.

⁴⁴ Een van de eerste begunstigers van de Ninoofse abdij (VdP5, 87; DS, nr. 22).

⁴⁵ Fl 19 juni, Pa 17 juni. Sigerus Faber of Siger van Vinckenbosch, abt van Park van 1306 tot 1314 (Jansen, 223).

⁴⁶ In 1530 trad hij op als arbiter in een conflict tussen de abdij en de parochie Outer over de tienden. Hij draagt daar als titel: *clericus Tornacensis diocesis publicus, sacra apostolica autoritate notarius* (AAM, AN, nr. 3, fol. 93).

⁴⁷ Was provisor in 1455-1456 (RAB, AN, nr. 835, fol. 89).

⁴⁸ Fl, Pa en Pr idem. Vijfde abt van Valchrétien (Francia), die leefde einde 12de eeuw (Hugo II, 1010; Backmund II, 534).

⁴⁹ Grimbergen idem. Gelet op de chronologie, vermoedelijk Walter IV van Pollare, die geattesteerd is van 1157 tot 1191 (VdP5, 90-91). Te Affligem identificeert Verleyen de naam met Walter V, die hier op 13 december voorkomt (Verleyen, 236).

⁵⁰ Magister Hendrik van Lieferinge is geattesteerd in 1215 (VdP9, 48).

x kalendas iulii. S. Paulini, episcopi et confessoris.

Com. Arnoldi conversi huius ecclesie, et Wascelini // et domni Gerardi abbatis Sancti Martini Laudunensis⁵¹ / et Nicholai presbyteri de Galmardes qui dedit nobis bibliothecam⁵², cui debemus officium / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis Scamps et Gertrudis uxoris eius⁵³ et Alicie filie eorundem, quibus debemus officium.

XVII f

ix kalendas iulii. Vigilia S. Ioannis Baptistæ.

Com. Rainsuendis, et Gerardi⁵⁴ // et Reimboldi conversi huius ecclesie, et Hildebrandi abbatis⁵⁵ / et Teoderici de Quercu et uxoris eius Hadewigis / et Balduini militis de Ham⁵⁶ et uxoris eius / et Egherici de Lembeke et Beatricis uxoris eius, quibus debemus memoriam⁵⁷ / et Michaelis de Kerkove / et Alisye uxoris Johannis Vastræts / et Johannis / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie, cui quolibet mense debemus memoriam⁵⁸ / et fratris Christofori van der Hoeven sacerdotis et canonici huius ecclesie magistri de Boechoute⁵⁹.

Et fratris Jacobi Goethals sacerdotis et canonici huius ecclesiæ eiusdemque quondam succentoris ac vicarii in Liedekerck^a.

a) obiit 1656; ætatis 54.

⁵¹ Fl 27 juni, Pa en Pr 24 juni. Gerard de Fastieux, abt van Laon Saint-Martin van 1248 tot 1254 (Hugo I, 65; Backmund II, 512).

⁵² Te Beaupré gecommemoreerd op 23 juni (KBB, Hs, nr. 18200-201).

⁵³ Vermoedelijk de ouders of familie van abt Johannes Scamps. Ze worden ook vermeld op 15 mei, maar zonder dochter.

⁵⁴ Fl, Pa en Pr idem. Gerardus, eerste abt van Clairefontaine (Floreffia), die overleed in 1160 (Hugo I, 516-517; Backmund II, 372; LP, 467-468).

⁵⁵ Fl 24 juni, Pa idem. Abt van Dielegem (Brabantia), die regeerde van 1159 tot 1186 en overleed in 1200 (MB IV/3, 695-696).

⁵⁶ Vernoemd in 1220 als leenman van de heer van Edingen (Decamps, Castres, 229).

⁵⁷ Maandelijkse commemoratie, zie 30 augustus.

⁵⁸ Maandelijkse gedachtenis van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag op 20 december.

⁵⁹ Was proost te Boechoute van 1453 tot 1482 (MB VII/3, 572-573).

fol. 106 **VI g**24 **viii kalendas iulii. Nativitas sancti Iohannis Baptiste, triplex.**

Com. Milesendis⁶⁰ // et Helewigis / et Laurette sororis in Parco / et Ottonis abbatis⁶¹ / et Iohannis sacerdotis et canonici huius ecclesie.

*Et domini Amandi Chambley religiosi abbatiae Affligeniensis et confratris nostri*⁶².

a25 **vii kalendas iulii.**

Com. Sigeri sacerdotis // et Wenemari / et Gilleberti, Hugonis, et Imme / et Bernardi, et Rolini / et Valentini abbatis⁶³ / et Symonis dyaconi et canonici in Parco / et Jacobi subdiaconi et canonici de Vermans.

XIII b26 **vi kalendas iulii. Iohannis et Pauli, martyrum, l. ix.**

Com. Gisle // et Ostonis subdiaconi et canonici huius ecclesie / et Margarete Cassinne de Leniaco^a / et domini Nicholai abbatis Vallis Secrete⁶⁴ / et Stephani Hoele, et domicelle Elizabeth de Overnehuus castellane de Alost / et commemoratio Iohannis de Lierde custodis huius ecclesie^b.

a) que dedit nobis xi sol. annuatim.

b) 1534.

fol. 106vo

III c27 **v kalendas iulii.**

Com. // Odonis episcopi fundatoris Belvac⁶⁵ / et Cari conversi in Parco / et Iohannis dicti Boers de Adendych⁶⁶ et Agate uxoris eius^a et Henrici prepositi in Cherscamp⁶⁷ filii eorumdem canonici huius ecclesie, quibus debemus officium / et fratris Iohannis Boudijns sacerdotis et canonici huius ecclesie. a) qui dederunt nobis terram quam vendidimus [...] libras parisienses.

⁶⁰ Pr idem. Milesendis, vrouw van Thomas de Marle, heer van Coucy, vernoemd bij een schenking van haar zoon in 1138 (Dufour-Malbezin, *Actes des évêques de Laon*, 283-284).

⁶¹ Heylisse idem: *Otonis abbatis de Dork*. Tongerlo 27 okt.: *Otonis, praepositi Sancti Bonifacii*. Het betreft hier Dokkum (Frisia), waar Otto de eerste abt (of proost) was (Backmund II, 194).

⁶² Was pastoor te Waver en overleed in 1686 (Verleyen, 241).

⁶³ Pr idem. Valentinus, abt van Dryburgh (Scotia) (Hugo I, 641-642; Backmund (II, 103).

⁶⁴ Pr idem. Abt van Valsecret (Francia), geattesteerd in 1284 (Hugo II, 1037; Backmund II, 536).

⁶⁵ Odo III, bisschop van Beauvais van 1144 tot 1148 (Gams, 511), stichter van de abdij van Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum), gelegen in zijn bisdom (Hugo I, 942).

⁶⁶ Aandijk, gehucht van Zaamslag in Zeeuws-Vlaanderen.

⁶⁷ Hendrik Boers was proost te Serskamp (Flandria) circa 1250 (MB VII/3, 584).

d

28 **iiii kalendas iulii. Leonis pape^a; vigilia.**

Com. Godescalci // et Symonis sacerdotis et canonici de Vermans / et domni Henrici abbatis Sancti Montis⁶⁸ / et domini Johannis Kouske[n] sacerdotis et canonici huius ecclesie⁶⁹ / et fratris Huberti de Quesnoy sacellani castri Liedekerckensis sacerdotis et canonici huius ecclesie^b / et com. reverendissimi domini Gaspari a Questenberch abbatis Strahovien-sis⁷⁰ de ordine bene meriti^c.

a) Niet in B.

b) obiit 1622.

c) obiit 1640; hic corpus S.P.N. Norberti Magdeburgo Pragam transtulit.

XI e

29 **iii kalendas iulii. Petri et Pauli, apostolorum; maius duplex.**

Com. Hergardis // et Berte converse / et Johannis Stalpart de Ninive^a.
a) qui dedit nobis [bonarium] terre apud Nederwic.

fol. 107 **f**

30 **ii kalendas iulii. Comemoratio sancti Pauli, apostoli.**

Com. Theoderici, et Berte // et Johannis⁷¹ / et Egidii domini de Riedeve⁷² / Alicie et Katerine uxorum eiusdem et Willelmi filii eius / item Aleidis de Rideve, quibus debemus officium / et domni Petri quondam abbatis de Lucerna⁷³ / et Johannis sacerdotis et canonici de Vermans / et pie memorie Johannis Beverlinck abbatis huius ecclesie^a ⁷⁴ Sacre Theologie bacca-larii / et fratris Petri Wymersch sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) obiit a° domini m° cc[cc°] lxxxiii°.

b) obiit a° 1546, sub litera dominicali c.

⁶⁸ Heylissem en Tongerlo idem. *Sanctus Mons* is onbekend. Mogelijk wordt de abdij van Justus Mons of Justemont (Lotharingia) bedoeld, waar een abt Henricus is geattesteerd, die overleed in 1243 (Hugo I, 954; Backmund III, 83).

⁶⁹ Johannes Kouskin is in 1338 vermeld als pastoor van Ninove (RAB, AN, nr. 68, fol. 73 en 74). Vermoedelijk is Kouskin een verkleinwoord van Cousemakere. Johannes Cousemakere is in 1339 vermeld als Ninoofse pastoor (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

⁷⁰ Hij was abt van Strahov (Bohemia et Moravia) te Praag van 1623 tot 1640. Op zijn aandringen werd in 1626 het lichaam van de heilige Norbertus vanuit Maagdeburg naar Strahov overgebracht (Hugo II, 929-930; Backmund Ib, 382).

⁷¹ Pa idem. Mogelijk abt Johannes III van Bucilly (Floreffia), geattesteerd in 1196 (Hugo I, 420; Backmund II, 366).

⁷² Deed in 1248 een schenking voor zijn zielenheil (DS, nr. 210) en stichtte in 1251 op zijn hof te Rideve een kapelanie (DS, nr. 219).

⁷³ Petrus de Tourville, abt van La Luzerne (Normannia Borealis) van 1257 tot 1274 (Hugo II, 96; Backmund III, 28).

⁷⁴ Johannes Beverlinck, afkomstig van Ninove en abt van Ninove van 1447 tot 1484 (MB VII/3, 519-520).

IULIUS

Iulius habet dies xxxi^a, luna xxx^a.^a

XIX g**1 KAL[ENDAS]. Octava sancti Iohannis Baptistæ.**

Com. domni Nicolai Cameracensis episcopi¹ // et Stephani conversi huius ecclesie / et Hermannii abbatis in Antwerpia² / et Henrici de Haepet familiaris ad succurrendum, cui debemus memoriam / et Petri sacerdotis et canonici de Vermans.

a) *Niet in B.*

VIII a**2 vi nonas iulii. Processi et Martiniani.** Visitacio beate Marie, triplex / duplex.

Com. Fredegardis, et Oberti, et Mescelini³, et Gozuini // et Mabilie converse / et Marie / et Ode familiaris / et Nycholay sacerdotis et canonici de Vermans, et Ade conversi ibidem.

fol. 107vo

b**3 v nonas iulii. S. Rumoldi, episcopi et martyris, duplex.**

Com. // Henrici Olkemar / et Nicholai sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Ghiselberti de Mottinghen sacerdotis et canonici huius ecclesie.

XVI c**4 iiij nonas iulii. Translatio sancti Martini^a.**

Com. // pie memorie domni Iohannis abbatis Sancti Martini Laudunensis⁴ / et domni Iohannis quondam abbatis apud Sanctum Andream in Nemore⁵ / et fratris Jacobi Loocman sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) Translatio *niet in B.*

b) 1555.

¹ Nicholaas van Chièvres, bisschop van Kamerijk van 1136 tot 1167 (Strubbe, 264).

² Pa en Pr idem. Abt te Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia) van 1219 tot 1230 (Backmund II, 268; MB VIII/1, 211).

³ Mogelijk Mescelinus, meier van Seneffe, vernoemd als getuige circa 1142 (VE, fol. 15).

⁴ Laon Saint-Martin (Francia). Een van de abten met de naam Johannes, die regeerden tussen 1229 en 1261 (Hugo I, 63; Backmund II, 512).

⁵ Saint-André-au-Bois (Ponthivum). Vermoedelijk abt Johannes d'Embri, die overleed in 1328, volgens Hugo op 17 april (Hugo I, 165-166; Backmund II, 563).

V d

5 **iii nonas iulii.**

Com. // Lamberti sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Richildis domine de Ardenarde⁶ / et Jacobi de Ridive⁷ / et^a Heilewidis uxoris eius, quibus debemus officium / et Michaelis militis de Lombecka⁸ / et Kate-rine sBoenen^{b 9}, cui debemus officium.

a) Na Ridive is een naam uitgewist.

b) que dedit nobis annuatim iiii sol. par. supra domum Henrici Spormaliers.

fol. 108 e

6 **ii nonas iulii. Octava apostolorum^a.**

Com. Uscelini, et Wichmanni, et Godescalci // et Roberti abbatis de Ber-lingis¹⁰ / et Nicholai sacerdotis et canonici de Vermans / et Elizabeth monialis in Cherscamp¹¹ / et Leonii sacerdotis et canonici in Parcho / et Heinrichi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et pie memorie domni Egi-dii sBonen¹² prioris huius ecclesie / et fratris Johannis vanden Pardeke acoliti et canonici huius ecclesie.

a) Niet in B.

XIII f

7 **nonas iulii. Dedicatio ecclesie nostre^{a 13}.**

Com. // Willelmi de Honshem sacerdotis et canonici in Parcho quondam prepositi in Insula Ducis¹⁴ / et Odonis conversi in Vermans / et bone memorie domni Willelmi abbatis in Parcho¹⁵ / et fratris Huberti Damman

⁶ Richildis van Doornik (1187-1219). In een eerste huwelijk verbonden met Gilbert II van Oudenaarde, in een tweede met Walter I van Zottegem (Warlop, 1160). Deze laatste wordt gecommemoreerd op 10 mei.

⁷ Jacobus, zoon van Gossuinus, deed in mei 1233 een schenking voor het zielenheil van zijn vader (DS, nr. 175).

⁸ Vermoedelijk dezelfde als Michael sBoenen, gecommemoreerd op 6 oktober.

⁹ Vermoedelijk echtgenote van de genoemde ridder Michael van Lombeek en moeder van prior Egidius (zie 6 juli). Michael sBoenen en Katerina en hun kinderen worden eveneens gecommemoreerd op 6 oktober.

¹⁰ Barlings (Anglia Mediana). Abt Robertus is er geattesteerd in 1205/1206 (Backmund II, 35).

¹¹ Vrouwenklooster van Tussenbeek (Flandria) (Backmund II, 424-426).

¹² Ook gecommemoreerd op 6 oktober.

¹³ In 1174 door Eskil, aartsbisschop van Lund; zie ook 8 september. De kerkwijding wordt eveneens vermeld door Boudewijn van Ninove in zijn *Chronicon* (MGH, SS XXV, 535).

¹⁴ Vrouwenklooster van Gempe (Brabantia). Willem van Honsem was er proost van 1257 tot 1268 (MB IV/3, 836).

¹⁵ Pa idem. Willem van den Calster, abt van Park van 1314 tot 1316 (Jansen, 223).

sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Petri Decani sacerdotis et canonici huius ecclesie¹⁶ / et fratris Judoci de Smedt magistri in Reinirsart sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam pastoris in Pamella^b.

a) Dedicatio niet in B.

b) a° 1629 obiit in Renirsart, ibidem sepultus.

II g

8 viii idus iulii.

Com. Hugonis abbatis¹⁷, et Helewigis // et Henrici abbatis in Berna¹⁸ / et Gertrudis de Bacrem et Egidii clerici filii eius conversi nostri ad succurrendum / et fratris Christofori de Wanzele curati de Pamella / et commemoratio fratris Francisci de Hoeghaerde.

fol. 108vo

a

9 vii idus iulii. Octava visitationis B. Mariæ.

Com. // Godescalci de Dashole et Alisie uxoris eius et Stephani filii eorum et Elizabeth filie eorumdem item Henrici et Margarete liberorum eorumdem^a, quibus debemus officium, et Gerardi / et Egidii subdiaconi et canonici huius ecclesie / et Jacobi.

a) qui dederunt nobis decem libras tur.

X b

10 vi idus iulii. vii fratrum martyrum; martyrum Gorcum, maius duplex.

Com. Snellardi, et Amelrici, et Hillini // et Theoderici abbatis¹⁹ / et Radulfi de Berleghem et uxoris eius / et Coelini de Vlursenghem, quibus debemus officium / et pie memorie domni Johannis de Nokerstock^a ²⁰ quondam abbatis huius ecclesie, cui debemus officium / et pie memorie domni Walteri de Beeringhen quondam abbatis Parcensis Sacre Theologie baccalarii²¹.

a) anno [domini] m° [cc]cc° [x]xx° obiit; rexit [ecc]lesiam nostram [...] annis. *De tekst is achteraf onleesbaar gemaakt.*

¹⁶ In 1495 vermeld als portier (Coenobia, fol. 195vo).

¹⁷ Pa en Pr idem. Hugo, abt van Veurne, die regeerde in 1167-1180 (Backmund II, 432; MB III/3, 601-602).

¹⁸ Fl 9 juli, Pr idem. Henricus van Alphen, abt van Berne (Brabantia) van 1205 tot 1214 en in 1222 (Backmund II, 277).

¹⁹ Pa en Pr 9 juli. Theodericus II, abt van Dielegem (Brabantia) van 1186 tot circa 1194 (Backmund II, 282; MB IV/3, 696-697).

²⁰ Johannes van de Nockerstock was abt van Ninove van 1391 tot 1426 en overleed in 1430 (VdP4, 300-303; MB VII/3, 518).

²¹ Walter van Beringen, abt van Park van 1434 tot 1463 (Jansen, 226-227).

c sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Petri Decani sacrorum

- 11 **v idus iulii^a.** *Hodie celebretur festum SS. Patris nostri Norberti, triplex.* Com. Ottonis, et Roberti²² // et domini Leonii de A²³, qui dedit nobis dimidium bonarium prati iuxta molendinum apud Pollers / et domni Mathei abbatis Ambianensis²⁴, et domni Milonis abbatis / et fratris Philippi Robardi pastoris in Voorde sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) *Het oorspronkelijke feest is uitgewist.*

b) a° 1635.

fol. 109

III d

- 12 **iiii idus iulii.**

Com. Gertrudis // et Symonis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Egidii Keghel²⁵ et domicelle Katherine uxoris sue, et Henrici Keghel et domicelle Johanne uxoris sue, et Johannis de Hoeven et domicelle Elysabeth uxoris sue parentum dictorum Egidii et Katherine, et domicellarum Beatricis, Katherine, Elysabeth et Margarete materterarum dicti Egidii, et Johannis et Henrici fratrum dicti Egidii, quibus debemus plenum officium / et fratris Johannis Zwaef sacerdotis et canonici huius ecclesie.

VII e

- 13 **iii idus iulii.**

Com. Bartholomei²⁶ // et Walteri fundatoris abbacie Blanchelande²⁷ / et Marsilii abbatis²⁸ / et Cornelii vanden Steene coci nostri .1485. / et fratris Cornelii de Praet sacerdotis et canonici huius ecclesie pitantiarii et curati de Lumbeke Castelli^a / et piæ memoriæ reverendi domini domni Christiani vanden Abbeele²⁹ abbatis huius monasterii^b.

²² Pr 8 juli. Mogelijk Robertus, abt van Licques (Flandria), geattesteerd in 1164/1183 (Hugo II, 60; Backmund II, 416).

²³ Leonius III van Aa, heer van Pollare (1191-1215) schonk een stuk weide te Pollare (Cock en Van de Perre, Over molens, 89-90).

²⁴ Pr idem. Abt Mattheus van Amiens Saint-Jean, die overleed in 1296 (Hugo I, 905; Backmund II, 546).

²⁵ Maakte zijn testament in 1372 (AAM, AN, nr. 3, fol. 10).

²⁶ Fl, Pa en Pr 14 juli. Bartholomeus, bisschop van Laon van 1113 tot 1151. Hij overleed in 1157 (Gams, 559).

²⁷ Grimbergen idem. Blanchland (Anglia Borealis). De stichting door Walter de Bolebek gebeurde circa 1164 (Hugo I, 341-342; Backmund II, 41).

²⁸ Bonne-Espérance en Tongerlo idem. Marsilius van Salival (Lotharingia) regeerde circa 1250 (Backmund III, 106).

²⁹ Christianus van den Abeele, afkomstig van Denderleeuw, abt van 1606 tot 1613. Voordien pastoor te Denderwindeke (MB VII/3, 537).

Et domini Michaelis vander Brugghen sacerdotis et canonici huius ecclesie cantoris et bibliothecarii^c.

a) 1499.

b) 1613.

c) obiit a° 1693, ætatis 32.

f

- 14 **ii idus iulii.** Octava dedicationis ecclesie nostre, ix l.^a; *S. Iusti martyris, duplex.*

Com. Indordi prepositi³⁰ // et Willemi conversi huius ecclesie / et Goszuini conversi huius ecclesie / et Grosnate³¹ / et Gerardi conversi huius ecclesie / et Willelmi conversi huius ecclesie / et Cornelii de Varent et Katerine uxoris eius³².

a) Octava dedicationis *niet in B.*

fol. 109vo

XV g

- 15 **idus iulii. Dimisio apostolorum^a.**

Com. Balduini sacerdotis et canonici huius ecclesie // et Balduini de Stenhusia³³ / et Himme / et pie memorie Philippi regis Francie³⁴ / et domni Jacobi abbatis Ambianensis³⁵ / et Walteri sacerdotis et canonici in Parco.

a) *Niet in B.*

III a

- 16 **xvii kalendas augusti.**

Com. Milonis episcopi³⁶, et Razonis // et Walteri conversi ad succurrendum / et Vitalis sacerdotis et canonici in Parco / et domni Petri

³⁰ Heylisseem vermeldt op 14 juli *Herbordi praepositi in Knechsteden*. Bij Hugo is sprake van Henbordus, die overleed op 9 juli 1186 (Hugo II, 8). We nemen aan dat Indordus proost was te Knechsteden (Westfalia) en gelijk te stellen is met Herbordus/Henbordus (Backmund Ib, 223).

³¹ Fl idem. Graaf Hroznata stichtte samen met zijn zuster in 1193 en 1202 de kloosters van Teplá en Chotěšov (Bohemia et Moravia). Hij overleed in 1217 (Hugo I, 553-554 en II, 939-941; Backmund Ib, 343-345 en 383-385; LP, 522-523).

³² Ze deden een schenking in 1369 (RAB, AN, nr. 730).

³³ Boudewijn van Steenhuize, zoon van Bertha, als getuige vernoemd in 1198 (DS, nr. 82).

³⁴ Pr 14 juli. Koning Filips II August, die regeerde van 1179 tot 1226 (Strubbe, 343).

³⁵ Pr 12 juli. Amiens Saint-Jean (Ponthivum), waar abt Jacobus overleed in 1274 (Hugo, I, 905; Backmund II, 546).

³⁶ Fl 16 aug., Pa en Pr idem. Milo I, bisschop van Terwaan van 1131 tot 1158 (Strubbe, 306). Was voordien van 1121 tot 1131 de eerste abt van Dommartin (Ponthivum) (Backmund II, 551).

abbatis Cussiaccensis³⁷ / et domni Egidii abbatis quondam Premonstratensis³⁸.

b

17 **xvi kalendas augusti.**

Com. // Matheldis de Allodio, cui debemus plenum officium³⁹ / et Bartholomei sacerdotis et canonici de Vermanz / et Godelive recluse de archa in Bruxella, cui debemus officium / et Johannis quondam abbatis in Brana⁴⁰ / et Ermengardis Paginne^a de Ninive / et Petri Drossate, cui debemus officium / et domni Adriani abbatis Sancti Adriani Gerardimontensis⁴¹.

a) Onzekere lezing van de familienaam; B laat de interpretatie open en zet enkele puntjes.

fol. 110 **XII c**

18 **xv kalendas augusti. Octava SS. Patris nostri Norberti.**

Com. Gaufridi⁴² // et Antonii / et Bartholomei quondam abbatis Clarifontis⁴³ / et Odonis conversi de Vermanz / et domni Johannis de Impe quondam abbatis huius ecclesie⁴⁴ / et Gilberti sacerdotis et canonici huius ecclesie.

I d

19 **xiii kalendas augusti.**

Com. // Gumberti et Thome conversorum huius ecclesie / et pie memorie domni Iohannis abbatis de Helenchinis⁴⁵ / et pie memorie domni

³⁷ Cuissy (Francia); Petrus regeerde in 1242-1244 (Hugo I, 108; Backmund II, 498).

³⁸ Fl en Pr idem. Egidius van Biervliet. Was van 1278 tot 1281 abt van Prémontré en overleed in 1286. Was voordien van 1271 tot 1278 abt van Antwerpen Sint-Michiels (Hugo I, 25-26; Backmund II, 528; MB VIII/1, 214-215).

³⁹ Mathilde van Neigem, vrouwe van Meerbeke en Neigem. Zij huwde met Otto II van Trazegnies, pair van Henegouwen en heer van Silly en Trazegnies. Ze overleed in of kort na 1214 (VdP19, 2-3).

⁴⁰ Pr idem en Braine 16 juli. Abt Johannes van Bourgondië van Braine (Francia), die regeerde in 1295 (Hugo I, 399; Backmund II, 486).

⁴¹ Adrianus Vleisch van de Sint-Adriaansabdij van Geraardsbergen, die regeerde van 1377 tot 1379 (MB VII/2, 93).

⁴² Pa idem. Gaufridus, aartsbisshop van Bordeaux van 1136 tot 1158, stichter van de abdij van Pleineselve (Gasconia) (Hugo II, 571; Gams, 520).

⁴³ Clairefontaine (Floreffia). De abt komt niet voor in de abtenlijst (Hugo I, 517-520; Backmund II, 372).

⁴⁴ Abt van Ninove van 1324 tot 1326 (MB VII/3, 515).

⁴⁵ Heylisse 12 juli; abt Johannes van Heylisse (Floreffia) regeerde in 1267/1273 (Backmund II, 382; MB IV/3, 755).

Nycolay de Couster^a abbatis Middelburgensis, cui debemus memoriam⁴⁶.
*Et domini Petri vander Haeghen cellarii nostri, sacerdotis et canonici
 huius ecclesiae^b.*

a) *B* leest Coster.

b) a^o 1669, ætatis 40.

e

20 **xiii kalendas augusti. Margarete virginis et martyris, xi l.**

Com. Gertrudis // et Sygeri quondam abbatis Ieethensis⁴⁷ / et Margarete beghine de Lokerne / et commemoratio fratris Jodoci a Facuwes sacerdotis et canonici huius ecclesiae et pastoris in Lombeke^a.

a) 1606.

fol. 110vo

IX f

21 **xii kalendas augusti. Praxedis, virginis.**

Com. // Willelmi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domni Willelmi decani Haltrensis^{a 48}, cui debemus officium / et bone memorie domni Gerardi abbatis Trunchiniensis⁴⁹ / et Petri capellani de Okenghem^b, cui debemus officium / et Egidii patris eius / et Elisabeth de Hamme et Borchardi mariti sui, quibus debemus officium / et Catherine tSweens et Egidii Barbiers mariti eius^{c50}, quibus debemus officium / et fratris Andree Humbeke sacerdotis et canonici huius ecclesie ac parentum suorum, quibus debemus officium.

a) qui dedit nobis calicem cum [...].

b) qui dedit [...] x lib.

c) qui dederunt mortuemanui annuatim v sol. grossorum supra domum et domistadium iuxta Willelmi de Hasselt.

g

22 **xi kalendas augusti. Marie Magdalene, maius duplex.**

Com. Gozuini // et Willelmi abbatis⁵¹ / et Lamberti conversi huius ecclesie / et commemoratio pie memorie domni Nicholai abbatis

⁴⁶ Nicolaus van der Coulster, die regeerde van 1426 tot 1438 (*Middelburg*, 33).

⁴⁷ Pa en Pr 19 juli. Abdij van Dielegem te Jette (Brabantia); abt Siger regeerde van 1204 tot 1217 (*Backmund II*, 282; *MB IV/3*, 697).

⁴⁸ Seculier kapittel van Haaltert, nabij Aalst (*De Brouwer, Het collegiaal kapittel te Haaltert*).

⁴⁹ Drongen (Flandria); gelet op het gebruik van het woord *Trunchiniensis* vermoedelijk abt Gerardus III, die regeerde van 1273 tot 1280 (*MB VII/3*, 549).

⁵⁰ Eveneens gecommemoreerd op 5 januari.

⁵¹ Pr 21 juli. Willem, abt van Marcheroux (Ponthivum), overleed in 1207 (*Hugo II*, 130; *Backmund II*, 558).

Premonstratensis⁵² / et magistri Heynrici presbiteri de Harchiers⁵³, cui debemus officium / et Egherici de Lembeke et Beatricis uxoris eius, quibus debemus memoriam⁵⁴ / et Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie⁵⁵, cui quolibet mense debemus memoriam.

Et domini Godefridi Busse⁵⁶ sacerdotis monasterii Affligeniensis confratris nostri^a.

a) 1681.

XVII a

23 x kalendas augusti. Apollinaris, martyr^a.

Com. // Aelidis Blonde de Nivella, que dedit nobis decem libras alborum / et Bernardini conversi huius ecclesie et Alicie quondam uxoris eius, quibus debemus officium / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Rassonis famuli nostri / et Henrici capellani de Bonlar / et domini Iohannis de la Hay præpositi in Reynirsart sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) Apollinaris *niet in B*.

b) 1644.

fol. 111

VI b

24 ix kalendas augusti.

Com. // Dodonis abbatis⁵⁷, et Christine / et Godefridi sacerdotis et canonici huius ecclesie⁵⁸, et Willelmi conversi / et Willelmi prepositi in Bedebur⁵⁹ / et Johannis dyaconi et canonici huius ecclesie / et domni

⁵² Fl en Pr idem. Abt Nicholaus overleed in 1242; was voordien abt van Dommartin (Ponthivum) (Hugo I, 24; Backmund II, 527).

⁵³ Magister Henricus de Hergies, kanunnik van het kathedraalkapittel van Kamerijk, wordt in 1267 genoemd als scheidsrechter in een conflict om de tienden van Kester (Decamps, Castres, 237-240).

⁵⁴ Maandelijkse commemoratie; sterfdag op 30 augustus.

⁵⁵ Maandelijkse vermelding van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag op 20 december.

⁵⁶ Verleyen, 268.

⁵⁷ Fl, Pa en Pr idem. Dodo was abt van Valsecret (Francia) en geattesteerd in de periode 1166/1175 (Hugo II, 1036; Backmund II, 536).

⁵⁸ Pastoor te Liedekerke, vermeld in 1265 en 1276 (Cock en Van de Perre, Overmolens, 103-104; DS, nr. 247).

⁵⁹ Pr 24 juli. Bedburg (Westfalia); niet gedateerd in de proostenlijst, te situeren in de eerste helft van de 14de eeuw (Backmund. Ib, 176-177).

Johannis quondam abbatis de Vermans⁶⁰ / et bone memorie domni Ramondi abbatis Tronchiniensis⁶¹.

Et domini Petri Cobbaert⁶² Sacræ Theologiæ licentiati et quondam lectoris et pastoris Lidekerani, sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^a.

a) 1654.

c

25 **viii kalendas augusti. Iacobi, apostoli, duplex; Christofori^a.**

Com. Sigeri, et Hillini // et Sigeri conversi huius ecclesie / et Margarete de Ninive / et piæ memoriæ reverendi domini domni Johannis David abbatis huius ecclesiæ⁶³ et quondam ad Flandriæ Ordines pro statu ecclesiastico legati ac per Germaniam Lotharingamque visitatoris et vicarii Reverendissimi Domini Generalis^b.

a) Christofori *niet in B.*

b) 1636.

XIII d

26 **vii kalendas augusti. Anne, matris B. Virginis Mariæ, duplex.**

Com. // Stephani sacerdotis et canonici de Vermanz ad succurrendum / et Henrici sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Egidii de Houwere sacerdotis et canonici huius ecclesie.

fol. 111vo **III e**

27 **vi kalendas augusti.**

Com. // Ferdinandi⁶⁴ comitis Flandrie et Hanonie^a / et Heinrici de Hoese et Gertrudis uxoris eius et Heinrici magistri de Boechoute⁶⁵ filii eorundem sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) m^o cc^o xxx^o iii^o.

⁶⁰ Te identificeren met abt Johannes, die geattesteerd is in 1357 (Coquelle, 282).

⁶¹ Raimundus de Vos, abt van Drongen (Flandria), overleed in 1341 (MB VII/3, 551).

⁶² Hij was in 1617 pastoor te Pamel, nadien van 1618 tot 1639 pastoor te Ninove en van 1639 tot aan zijn dood pastoor te Liedekerke (DB V, 52 en 108; RAB, AN, nr. 69, fol. 96vo).

⁶³ Abt Johannes David, geboren te Bergen (Mons), regeerde van 1613 tot 1636 (MB VII/3, 527-529).

⁶⁴ Ferdinand van Portugal, die gehuwd was met gravin Johanna van Constantinopel, die herdacht wordt op 5 december. Hij overleed in 1233 (Strubbe, 393-394).

⁶⁵ Hendrik van Hoese, proost te Boechoute in 1405-1406 (MB VII/3, 572; RAB, AN, nr. 69, fol. 127vo); zijn familie is eveneens vermeld op 9 maart.

f

28 v kalendas augusti.

Com. Gerardi sacerdotis et canonici huius ecclesie // et Balduini abbatis de Castello⁶⁶ / et fratris Egidius Moens sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam magistri in Boehoute⁶⁷.

XI g

29 iiij kalendas augusti. Felicis, Simplicii et aliorum^a; octava Marie Magdalene, ix l.

Com. Gerardi // et Imme sororis in Parco / et Johannis villici de Papinghem⁶⁸ / et Henrici Amands coci nostri et Agnetis uxoris eius et Clementie sororis eiusdem Agnetis / et Wilhelmi Sutoris de Griemeghem^b quondam coci nostri.

a) Felicis, Simplicii et aliorum *niet in B*.

b) Onzekere lezing. Woord ontbreekt in B.

fol. 112 XIX a

30 iii kalendas augusti. Abdon et Sennes, martyrum^a; S. Marthæ, virginis. Com. Werenzonis et Alberti canonicorum huius ecclesie, et Heinrichi abbat⁶⁹ // et Petri abbatis⁷⁰ / et Lamberti sacerdotis et canonici de Vermans / et Edicie fundatricis Belle Stelle⁷¹.

a) Abdon et Sennes *niet in B*.

b

31 ii kalendas augusti. Germani, episcopi et confessoris.

Com. // Hadewigis sororis nostre, et pie memorie domni Widonis archiepiscopi Remensis⁷² / et Walteri sacerdotis et canonici de Vermanz / et fratris Johannis de Fine sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) obiit a° 1546, sub litera dominicali c.

⁶⁶ Fl idem. Abt Boudewijn van Châteaudieu (Flandria) regeerde circa 1240 (Hugo I, 491; Backmund II, 407).

⁶⁷ Hij was proost te Boechoute van 1428 tot 1459 (MB VII/3, 572).

⁶⁸ Vernoemd in 1295 (DS, nr. 285). Hij was meier te Pamel en oom (langs moederszijde?) van Jan, heer van Pamel en Ledeberg.

⁶⁹ Fl en Pr idem. Henricus, derde abt van Rommersdorf (Westfalia), die regeerde in 1156/1160 (Hugo II, 685; Backmund Ib, 243).

⁷⁰ Pr 29 juli. Petrus, abt van Moncetz (Francia), regeerde in 1205 (Hugo II, 313; Backmund II, 517).

⁷¹ Belle-Étoile (Normannia Australis). Edicia, echtgenote van Henri de Beaufou, stichtte de abdij in 1215 (Hugo I, 251; Backmund III, 36). Zie eveneens 19 september.

⁷² Pr idem. Guido II Paré, aartsbisschop van Reims van 1204 tot 1206 (Strubbe, 296).

AUGUSTUS

Augustus habet dies xxxi^a, luna xxix^a.^a

VIII c

1 **KAL[ENDAS]. Ad vincula sancti Petri, celebre.**

Com. Gerardi // et Roberti abbatis Virduni¹ / et Walteri Plaschaertz / Nycholai conversi nostri ad succurrendum / et Johannis Code² et Alicie uxoris eius et Elisabeth filie eorum, et Johannis Voghlare, et domini Johannis de Kerleghem³ et Egidii fratris eius et patris et matris eorumdem, quibus debemus officium, et Balduini sacerdotis et canonici in Parcho / et Katerine begine filie Sygeri Mercatoris, cui etiam debemus officium.

a) *Niet in B.*

fol. 112vo

XVI d

2 **iiii nonas augusti. Stephani, pape et martyris.**

Com. Gwalteri // et Henrici abbatis Sancte Radegundis⁴ / et domicelle Beatricis de Coudenborch^a quondam uxoris Gerardi de Steenberghen⁵, cui debemus officium / et Wilhelmi vanden Heede sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) *que dedit nobis iiii sol. grossorum novorum.*

V e

3 **iii nonas augusti. Inventio Stephani, protomartyris, et aliorum.**

Com. // domni Dominici quondam abbatis apud Septem Fontes⁶.

f

4 **ii nonas augusti. S. Dominici, confessoris.**

Com. Honkini conversi huius ecclesie, et Emze // et Wilhelmi conversi huius ecclesie / et Cornelii de Hersele / et Johannis de Raseghem famuli

¹ Fl 31 juli, Pr idem. Abt Robertus II van Verdun Saint-Paul (Lotharingia) overleed in 1234 (Hugo II, 512-513; Backmund III, 114).

² Vernoemd als schepen van Ninove in 1279 (AAM, AN, nr. 3, fol. 23vo).

³ Schepen te Ninove in de periode 1408-1430 (VG II, 614).

⁴ Pr idem. Abdij van Bradsole (Anglia Australis). Henricus regeerde circa 1241/1265 (Backmund II, 80-81).

⁵ De tweede vrouw van Gerard van Steenberghen wordt gecommemoreerd op 3 oktober.

⁶ Septfontaines-en-Bassigny (Lotharingia). Abt Dominicus was abt van 1281 tot 1304 (Hugo II, 788; Backmund III, 110).

nostri^a et Katherine uxoris eius, quibus officium debemus / et Iohannis dicti Corthals⁷ / et domini Iohannis de Wedergrate militis et domine Marie uxoris eius, quibus debemus officium⁸.

a) qui dedit nobis xii sol. par. [...].

fol. 113 **XIII g**

5 **nonas augusti.** Dominici, confessoris, ix l.^a; *Dedicatio B. Mariæ ad Nives, duplex.*

Com. Hotgeri, et Guntheri, et Lamberti // et Walteri canonici in Parco / et Alardi sacerdotis et canonici de Vermans / et Rabodonis abbatis / et Arnoldi de Staple^b et parentum eius, quibus officium debemus.

a) *In B op 4 augustus.*

b) qui dedit nobis [...] par. annuatim supra pratum quod dicitur [...]driesch apud [Ni]neven.

II a

6 **viii idus augusti. Sixti, ix l., Felicissimi et Agapiti, martyrum^a; Transfiguratio Domini, duplex.**

Com. // pie memorie domni Hermannii primi abbatis in Scheida⁹ / et Iohannis dicti Blic¹⁰ / Rassonis domini de Gavera itemque Rassonis filii eius¹¹, quibus debemus officium / et pie memorie Iohannis abbatis in Averbodio¹² / et Petri de Exaerde sacerdotis et canonici huius ecclesie, cui debemus officium / et fratris Symonis de Brugis sacerdotis et canonici ecclesie Troncinensis / et Julyane Hoolbeecs, cui debemus officium / et piæ memoriæ eximii domini magistri nostri fratris Petri Malcot ecclesie Middelburgensis sacerdotis et canonici Sacrae Theologiæ doctoris^b.

a) Sixti, Felicissimi et Agapiti *niet in B.*

b) 1601.

⁷ Johannes Corthals maakte zijn testament op in 1333 (RAB, AN, nr. 68, fol. 96-100) en wordt ook gecommemoreerd op 4 april.

⁸ Jan van Wedergrate wordt als heer van Wedergrate vernoemd vanaf 1343. Hij overleed in 1357. Hij huwde tweemaal, eerst met Maria van Bouchoute en nadien met Maria van den Borch. Vermoedelijk betreft het hier deze laatste (VdP19, 31-35).

⁹ Pr idem. Scheda (Westfalia), gesticht in 1127. Hermannus II was er de eerste abt in 1174-1217; zijn voorgangers waren proosten (Hugo II, 773; Backmund Ib, 249; LP, 469-470).

¹⁰ Mogelijk de Ninoofse schepen Johannes Blic of een gelijknamig familielid. Een Johannes Blic wordt eveneens gecommemoreerd op 20 maart.

¹¹ Moeilijk uit te maken om welke Raas het gaat. Mogelijk Raas VIII (1266-1300) en zijn zoon Raas IX, die overleed vóór zijn vader (Warlop, 817).

¹² Berne 10 aug. Johannes Quistwater, abt te Averbode (Brabantia) van 1304 tot 1311 (Backmund II, 273; MB IV/3, 643).

b

7 **vii idus augusti. Donati, episcopi et martyr.**

Com. Herbrandi canonici huius ecclesie¹³, et Willelmi et Godescalci¹⁴ et Walonis¹⁵ episcoporum, et Balduini abbatis¹⁶ // et Iohannis abbatis¹⁷ / et item Iohannis conversi de Vermanz / et domni Iohannis abbatis Sancti Augustini¹⁸, et Roberti conversi de Vermans / item Paridani de Atrio et Elizabeth uxoris sue, item domini Paridani quondam curati de Okeghem¹⁹, Danielis fratris eius et Katerine uxoris sue, Egidii etiam fratris eius et Margarete uxoris sue, et Katerine, Elizabeth, Michaelis, Iohannis maritorum earumdem, item Margarete sororis earum, quibus debemus officium.

fol. 113vo **X c**8 **vi idus augusti. Cyriaci, Largi et Smaragdi, martyrum.**

Com. Ywani de Alost²⁰, et Theoderici conversi huius ecclesie, et Reineri conversi // et pie memorie Hermannii abbatis de Cappenberga²¹ / et Pauli abbatis²² / et Willelmi conversi huius ecclesie / et bone memorie fratris Jacobi Mathie²³ curati Nienevensis, sacerdotis et canonici huius ecclesie.

¹³ Herbrandus, zoon van Gerardus Longus, schonk in 1161 weide en bos aan de abdij te Elsbroek (Meerbeke). Hij wordt in latere oorkonden als *miles et canonicus Ninivensis ecclesie* aangeduid (De Smet, nrs. 16, 62 en 124; VdP21, 131-133).

¹⁴ Fl en Pr idem. Godescalc, bisschop van Atrecht van 1150 tot 1170 (Strubbe, 236).

¹⁵ Pa en Pr idem. Walo, bisschop van Havelberg (Saxonia) van 1155 tot 1177/1178 (Backmund Ib, 292; Gams, 280 vermeldt 18 april als sterfdag).

¹⁶ Pa en Pr idem. Boudewijn, abt van Dilo (Francia), geattesteerd in 1162/1176 (Hugo I, 596; Backmund II, 500).

¹⁷ Fl idem. Een van abten van Laon Saint-Martin (Francia) uit de 13de eeuw met de naam Johannes (Hugo I, 63-65; Backmund II, 512).

¹⁸ Théroutanne Saint-Augustin (Flandria). Vermoedelijk Johannes de Witernesse (1280-1310) (Hugo I, 225-226; Backmund II, 423).

¹⁹ Eveneens gecommemoreerd op 13 januari.

²⁰ Iwein van Aalst, stichter van de abdij van Drongen en heer van Aalst, huwde met Lauretta van de Elzas, dochter van de graaf van Vlaanderen, en overleed in 1145 (Warlop, 592).

²¹ Cappenberg (Westfalia). Abt Hermannus von Are is, na een reeks van proosten, geattesteerd als eerste abt. Hij regeerde van 1171 tot 1210 (Backmund Ib, 188).

²² Berne idem. Paulus, tweede abt van Wittewierum (Frisia), die regeerde van 1239 tot 1242 (Hugo, 671-672; Backmund II, 233).

²³ Geattesteerd in 1447 (AAM, AN, nr. 3, fol. 20).

d

9 v idus augusti. Romani, martyr; vigilia^a.

Com. domni Giselberti quondam abbatis huius ecclesie²⁴, et Symonis conversi huius ecclesie // et Gerardi conversi huius ecclesie, et Marie de Beverna²⁵ / et Franchonis sacerdotis et canonici in Parco / et Marie de Poprode²⁶ et domni Symonis decani²⁷ Sancti Pharaïldis in Gandavo²⁸ fratris eius et domine Lidildis matris eorumdem, quibus debemus officium / et Johannis Raven / et pie memorie domni Willelmi abbatis Sancti Martini Laudunensis²⁹ / et bone memorie fratris Egidii dicti Blasere sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) vigilia niet in B.

b) anno domini m° ccc° lxxx° obiit iam fratris Egidius in monasterio S. Johannis Ambianensis et ibidem sepultus. Anima eius requiescat in pace. Amen.

XVIII e

10 iii idus augusti. Laurentii, martyr; maius duplex.

Com. Mabilie, et Milesendis, et Hadewigis // et Eradi canonici huius ecclesie³⁰ / et Ermengaldi comitis³¹ / et Egidii de Vordes³² ac parentum

²⁴ Pa idem. Gillebert II, de tweede abt van Ninove (1141/1142), kanunnik van Park, die slechts kortstondig abt was en aftrad. Dat het om een verwijzing naar Gillebert I zou gaan, zoals meestal wordt aangenomen, achten wij onwaarschijnlijk, gelet op de negatie in het Ninoofse necrologium van Gillebert I als eerste abt bij de commemoraties van de abten Gerardus en Arnoldus op 28 september en 8 oktober (MB VII/3, 501-502).

²⁵ Mogelijk uit het geslacht van de heren van Beveren-Waas. In de bestaande genealogieën is evenwel geen Maria, die overleden is circa 1200, opgenomen (Warlop, 673-683).

²⁶ Dochter van de grafelijke notaris Rodulfus en Lidildis. Zij overleed vóór 1219 (DS, nrs. 73, 90 en 122; Declercq, De oorsprong van het Sint-Veerlekapittel, 76-77). Voor Rodulfus, zie 9 februari. Droeg Maria de naam Popperode omwille van haar huwelijk of omwille van haar geboorte? Popperode was een heerlijkheid binnen Aalst en een leen van het grafelijk leenhof (Van Twembeke, *Lijst*, 223; Van de Perre, Het Aalsterse geslacht, 213).

²⁷ Simon is als deken geattesteerd in 1220, 1221 en 1222 (Vleeschouwers, *De oorkonden*, 167-168, 175-177; Declercq, De oorsprong, 71-77; Van de Perre, Het Aalsterse geslacht, 212-213).

²⁸ Seculier kapittel van Sint-Pharaïldis of Sint-Veerle in de grafelijke kapel te Gent. Deze kapel deed eveneens dienst als parochiekerk van de Oudburg (Declercq, De oorsprong, 49-102; Heins, *Gand II*, 516-517).

²⁹ Pa idem, Pr 7 aug. Laon Saint-Martin (Frankia). De genoemde abt is Willem van Marle, die overleed in 1269 (Hugo I, 65; Backmund II, 512).

³⁰ Vermoedelijk te identificeren met Erardus uit de *Historia fundationis*. Leefde circa 1200 (*Mirakelboek*, 140-141).

³¹ Braine idem. Ermengaldus, graaf van Urgel, begunstiger van de abdij van Bellpuig de las Avellanas (Gasconia). Hij overleed in 1214 (Hugo I, 285-286).

³² Egidius, meier van Voorde, deed een schenking in 1279; is eveneens als getuige vermeld in 1291 (DS, nrs. 249 en 279).

ipsius / et Hugonis de Frigido Monte / et Petri van Papeghem, baluvii nostri^{a 33}.

a) [15]42.

fol. 114

VII f

11 iii idus augusti. Gaugerici, episcopi, ix l.; Tiburcii, martyr^a.

Com. Walteri de Somergem³⁴ // et Michaelis de Birbecca³⁵ / et Philippi sacerdotis et canonici de Vermans / et pie memorie domni Roberti abbatis Buciliensis³⁶ / et Ottonis abbatis / et Henrici sacerdotis et canonici in Parco / et Walteri filii domini Walteri domini de Outra³⁷ / et Philippi sacerdotis et canonici ecclesie Beate Marie Viromandensis / et Stephani Clerici familiaris nostri et hospitis in domo nostra Gandensi.

a) Gaugerici, Tiburcii *niet in B*.

g

12 ii idus augusti.

Com. Raduardi, et Balduini³⁸, et Iohannis canonici huius ecclesie // et Elewidis / et Galteri et Drogonis conversorum Sancte Marie de Vermans / et Ghile de Poulke / et Iohannis conversi ad succurrendum / et Theodorici dicti Yoede / et fratris Nicolai Ghijselinck sacellani in Strijthem sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^a.

a) obiit 1618.

³³ Was Ninoofse schepen in 1527 en 1530 (VG II, 616).

³⁴ Vermoedelijk Walter van Zomergem, getuige in een grafelijke oorkonde voor de Ninoofse abdij van 1163-1166 (De Hemptinne, *De oorkonden*, 409). Daar zijn naam geschreven is door de eerste hand, moet hij vóór 1188 overleden zijn. Warlop (1219) vermeldt nog een attestatie in 1200. Het is de vraag of het in 1200 niet om iemand anders (een zoon?) gaat met dezelfde naam.

³⁵ Michaël van Bierbaix was getuige in 1195 (DS, nr. 71) en deed een schenking in augustus 1196 (VE, fol. 175).

³⁶ Braine idem. Een Robertus komt in de bestaande abtenlijsten van Bucilly (Floreffia) niet voor, wel een Gobertus (1273-1274), die echter volgens Hugo op 1 januari overleed (Hugo I, 418-422; Backmund II, 366). De identificatie door Brouette met Robertus, 28ste abt van Bucilly, die regeerde van 1450 tot 1494, is om chronologische regenen uitgesloten.

³⁷ De hier genoemde Walter is vermoedelijk een jong gestorven zoon van Walter VI van Aa (1286-1295), heer van Outer en Zandbergen (Cock en Van de Perre, *Over molens*, 89-92; DS, nrs. 262, 263, 268, 286); op dezelfde dag is deze Walter ook gecommemooreerd te Beaupré als zoon van Walter, heer van Outer (KBB, Hs, nr. 18200-201); zie eveneens op 21 augustus.

³⁸ Fl en Pa idem. Balduinus, tweede abt van Bassefontaine (Francia), die regeerde van 1148 tot 1158 (Hugo I, 237; Backmund II, 480).

XV a

13 idus augusti. Ypoliti sociorumque eius^a.

Com. Ingelramni³⁹, et Giselberti // et Johannis de Fura conversi ad succurrendum et Johannis et Ade parentum eius / et Rogeri diaconi et canonici de Vermans, et Egidii Oeghe, Arnoldi et Margarete parentum eius / et Johannis conversi nostri / et fratris Jacobi Marchinelle dyaconi et canonici huius ecclesie^b / et fratris Petri Byl sacerdotis et canonici ecclesie Middelburgensis⁴⁰.

a) *Niet in B.*

b) 1514.

fol. 114vo

III b

14 xix kalendas septembris. Eusebii presbyteri; vigilia^a.

Com. Mathei comitis⁴¹, et Ave // et Henrici comitis⁴² / et Balduini sacerdotis / et Henrici quondam abbatis in Jeth et in Parcho⁴³ / et Petri conversi de Vermans / et Willelmi de Ockenghem⁴⁴, cui debemus officium / et Henrici Grise^b et Adele uxoris sue et Margarete filie eorum, et Alicie uxoris Walteri Grise et eiusdem Walteri, quibus debemus officium / et domni Huberti abbatis in Tongerlo⁴⁵.

a) Eusebii *en* vigilia *niet in B.*

b) Assignavunt predictus H. Grise et uxor [Adela] ad elemosinam porte nostre viginti sol. annuatim; item Walterus Grise xii sol. annuatim post vitam suam; viginti solidi predicti assignati sunt supra domistadium ac domum predicti Walteri apud Lebeke cum omni situ suo.

c

15 xviii kalendas septembris. Assumptio Sancte Marie, triplex.

Com. Hugonis abbatis⁴⁶, et Emze // et Godennardi conversi in Parcho / et Thome conversi huius ecclesie / et Wagonis dyaconi et canonici in Walacria⁴⁷ /

³⁹ Pr idem. Ingelramnus II van Coucy, die overleed in 1147 (LM III, 306).

⁴⁰ Stierf in 1575. Gevlucht uit Middelburg, baccalaureus in de theologie, was prior te Ninove en kapelaan te Voorde (LRD, fol. 1vo).

⁴¹ Braine idem. Mathias van de Elzas, graaf van Boulogne van 1159 tot 1173, broer van de Vlaamse graaf Filips, (LM II, 500; Lottin, *Histoire*, 61-62).

⁴² Fl en Pr idem. Hendrik de Blinde was graaf van Namen van 1139 tot 1196 (Strubbe, 384-385).

⁴³ Pa 13 aug. Henricus van Brussel, abt te Dielegem (Brabantia) in 1220-1226 en te Park van 1226 tot 1239. Hij overleed in 1244 (Jansen, 222).

⁴⁴ Maakte zijn testament op 9 aug. 1249 (RAB, AN, nr. 673; Van Isterdael, De heren, 18-20).

⁴⁵ Pa idem. Hubertus Bac, abt te Tongerlo van 1309 tot 1333 (Backmund II, 334; MB VIII/1, 295-297).

⁴⁶ Fl en Pa idem. Berne 14 aug. Hugo van Terwaan, abt van Berne (Brabantia) overleden in 1176 (Hugo I, 331-332; Berne, 116).

⁴⁷ Abdij van Middelburg (Brabantia).

et pie memorie domni Willelmi Viconiensis abbatis⁴⁸ / et Egydii^a sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Geraerdi Boudewijns⁴⁹ et Elizabeth uxoris eius et magistri Johannis filii eorumdem, quibus debemus officium.

a) qui dedit conventui vi sol. par. annuatim supra domum et lx ducatos iacentes intra domum Egidii [...] et Walteri de Lombeca.

XII d

16 xvii kalendas septembris. S. Rochi, confessoris.

Com. Wolbrandi conversi huius ecclesie // et Johanne domine de Gavera, cui debemus officium⁵⁰ / et Beatricis domine de Riedeve, cui debemus officium⁵¹ / et Egidii Siercem, cui debemus officium / et domicelle Margarete tSgrufers et Simonis, Bette et Margarete suorum filiorum, quibus debemus officium^a.

Et fratris Richart ecclesie Sanctæ Augustini apud Morinos⁵² conversi in ministerio huius conventus defuncti^b.

a) B schrijft Margarete tSgrufers en vermeldt geen kinderen.

b) obiit anno 1664, ætatis suæ 53.

fol. 115 I e

17 xvi kalendas septembris. Octava sancti Laurentii^a.

Com. // Hostonis, et pie memorie domni Helye abbatis Sancte Marie de Dunis⁵³ / Henrici conversi in Parcho, et Willelmi sacerdotis et canonici ibidem / et fratris Cornelii Prepositi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Francisci de Edinghen sacerdotis et canonici huius ecclesie⁵⁴.

a) Niet in B.

f

18 xv kalendas septembris. Adapti, martyris^a.

Com. // Aelidis canonice Nivellensis⁵⁵, et Elizabeth de Geraldimonte / Stephani Stul / et Henrici Aurifabri de Geraldimonte⁵⁶, Nicholai filii sui

⁴⁸ Fl 17 sept. Willem van Verchain, abt van Vicogne (Flandria) van 1258 tot 1279 (Backmund II, 437).

⁴⁹ Mogelijk Gerardus Boudijns, geattesteerd in 1332 (RAB, AN, nr. 68, fol. 109 en 114).

⁵⁰ Johanna, vrouw van Raas VII van Gavere. Zij is geattesteerd in 1255 (Warlop, 814).

⁵¹ Geattesteerd in 1282 (n.s.) als vrouw van Oliverus (DS, nr. 252).

⁵² Théroutan Saint-Augustin (Flandria).

⁵³ Cisterciënzerabdij van Ter Duinen (Koksijde). Abt Heile regeerde van 1189 tot 1203 (MB III/2, 380-382).

⁵⁴ Overleden in 1580 te Aalst (LRD, fol. 1vo).

⁵⁵ Abdij van Sint-Gertrudis te Nijvel, waaraan een kapittel van kanunnikessen verbonden was.

⁵⁶ Mogelijk familie van de Ninoofse kanunnik Clayse Selverssmets, die de zoon was van Gheerts Gheroutsberghe, vernoemd in 1312 (AAM, AN, nr. 3, fol. 16).

et Walteri filii uxoris sue, item Clementie uxoris dicti Henrici et Heile cognate eius / et Johannis subdiaconi et canonici huius ecclesie, et Nycholai sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam prepositi Vallis Liliorum⁵⁷ / et fratris Henrici Warant⁵⁸ sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Petri Clerici sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) *Niet in B.*

IX g

19 **xiii kalendas septembris. Magni, martyris^a.**

Com. Gerardi // et Hugonis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Gillardi conversi huius ecclesie / et Johannis de Herzele et domicelle Mabilie uxoris eiusdem / et fratris Johannis Scoreel sacerdotis et curati Nynivensis quondam prepositi⁵⁹.

a) *Niet in B.*

fol. 115vo

a

20 **xiii kalendas septembris.**

Com. Alselmi conversi huius ecclesie // et Petri abbatis Regnivallis⁶⁰ / et Henrici dyaconi in Parco / et Willelmi Veys⁶¹ de Gandavo et Margarete uxoris sue / et Johannis Wedeghe clerici de Gandavo et Avezote⁶² uxoris sue et parentum eorumdem.

XVII b

21 **xii kalendas septembris.**

Com. // pie memorie domni Hugonis abbatis Premonstratensis ecclesie⁶³ / et Godefridi ducis Lotaringie⁶⁴ / et Hermanni conversi huius ecclesie /

⁵⁷ Leliëndaal (Brabantia) te Hombeek bij Mechelen. Nicholas komt niet voor in de lijst van proosten (Backmund II, 301).

⁵⁸ Naam van een Ninoofs schepengeslacht tijdens de jaren 1524-1534 (VG II, 615-616).

⁵⁹ Proost te Tussenbeek (Flandria) in 1493; vermeld als cellarius in 1495 (MB VII/3, 587; Coenobia, fol. 195vo).

⁶⁰ Pr idem. Abt Petrus van Rengéval (Lotharingia) is geattesteerd in 1185/1197 (Hugo II, 638; Backmund III, 98).

⁶¹ De Gentse familie Veys is verwant met de familie Wedeghe (RAB, AN, nr. 68, fol. 101-103).

⁶² Avezota maakte in 1310 (n.s.) als weduwe van Johannes Wedeghe haar testament. Zij was toen parochiane van Ninove; zij is eveneens vermeld in 1313 en 1316 (RAB, AN, nr. 68, fol. 101-103, 104-105; AN, nr. 251).

⁶³ Pa en Pr idem. Hugo II van Prémontré. Was van 1160 tot 1165 abt van Cuissy, nadien van 1174 tot 1189 abt van Prémontré (Hugo I, 16-17; Backmund II, 527).

⁶⁴ Godfried III, hertog van Lotharingen van 1142 tot 1190 (Strubbe, 357).

et Symonis Vulpis de Gramont et Gertrudis uxoris eius, quibus debemus officium / et Egidii Poplart conversi huius ecclesie / et Walteri domini de Outra et de Zamberghen, cui debemus officium⁶⁵ / et Henrici sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Eustacii sacerdotis et canonici de Vermans.

VI c

22 xi kalendas septembris. Octava sancte Marie, ix l.; Tymothi et Simphoriani, martyrum^a.

Com. Paschasii⁶⁶, et Sigeri, et Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie // et Hugonis et Willelmi⁶⁷ et Alardi abbatum / et Sibrandi abbatis de Horto Sancte Marie⁶⁸ / et Theoderici conversi huius ecclesie / et Jacobi sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) Tymothi et Simphoriani *niet in B*.

fol. 116 d

23 x kalendas septembris. Timothei, et Apollinaris martyris.

Com. // Iohannis episcopi⁶⁹ / et Sygeri conversi de Vermans / et Willelmi sacerdotis et canonici in Parcho, et Iohannis novitii ibidem / et Jacobi de Valenchines sacerdotis et canonici huius ecclesie⁷⁰ / et fratris Iohannis van Bueghem sacerdotis et canonici huius ecclesie.

XIII e

24 ix kalendas septembris. Bartholomei, apostoli, duplex.

Com. Bartholomei⁷¹, et Willelmi, et Amelrici conversi huius ecclesie // et Arnaldi abbatis / et Rodulphi abbatis / et Hermannii quondam abbatis in Hamborgh⁷² / et Iohannis Rolin conversi ad succurrendum et Ode uxoris eius, quibus debemus officium / et Jacobi Pistoris de Gandavo / et

⁶⁵ Walter VI van Aa, vermeld van 1286 tot 1295 (Cock en Van de Perre, Over molens, 89-92).

⁶⁶ Pa en Pr idem. Paschasius, eerste abt van Arenillas de San Pelayo (Hispania) (Hugo I, 527-530; Backmund III, 246).

⁶⁷ Heylisse idem. Amiens 17 aug. Willem, abt van Grandchamp (Ponthivum), geattesteerd in 1248 (Backmund II, 553).

⁶⁸ Mariengaarde (Frisia). Sibrandus II, overleden op 3 september 1313 (Hugo I, 840; Backmund II, 212).

⁶⁹ Braine idem. Johannes van Antoing, bisschop van Kamerijk, die regeerde van 1192 tot 1196 (Strubbe, 264).

⁷⁰ Was in 1276 kapelaan van de burchtkapel te Liedekerke (DS, nr. 247).

⁷¹ Pr idem. Derde abt van Verdun Saint-Paul (Lotharingia), overleden in 1169 (Hugo II, 510; Backmund III, 113).

⁷² Hamborn (Westfalia). Hermannus Holte was er abt van 1234 tot 1252 (Hugo I, 794; Backmund I, 167; Backmund Ib, 210).

Elisabeth uxoris eius / et Egidii de Lovanio sacerdotis et canonici huius ecclesie⁷³ / et Elisabeth Scufers et Johannis mariti eius et Katerine Smaechs matris eiusdem Johannis, quibus debemus officium / et fratris Johannis van Bigaerden sacerdotis et canonici huius ecclesie portarii nostri.

III f

- 25 **viii kalendas septembris.** Ludovici Regis Franciæ, confessoris, ix l. / duplex.

Com. Gerardi canonici huius ecclesie, et Ermengardis // et pie memorie domni Nicholai abbatis in Floreffia⁷⁴ / et domni Thessonis abbatis Sancti Andree in Nemore⁷⁵ / et Lamberti prepositi in Cherscamp canonici huius ecclesie⁷⁶ / et Godefridi vander Biestrade portarii nostri et Beatricis Coels uxoris eius.

fol. 116vo

- g
26 **vii kalendas septembris.** S. Zepherini^a, papæ et martyr.

Com. Franconis castellani de Brusella, qui dedit ecclesie nostre quidquid habuit apud Strithem et Cathem advocatiam scilicet et garbam, cui debemus officium⁷⁷ // et Heylewigis de Lidekerke et Egidii de Beverne mariti sui⁷⁸ itemque Egidii sacerdotis et canonici nostri filii eorumdem, quibus debemus officium / et Egidii novicii huius ecclesie.

a) Niet in B.

XI a

- 27 **vi kalendas septembris.** Rufi, martyr^a; Bernardi, abbatis, ix l.
Com. Thruboldi conversi huius ecclesie, et Ide sororis nostre, et Gerardi, et Odilie converse // et Gisle sororis nostre / et Radulphi abbatis Grandis

⁷³ Vermeld als getuige in 1282, 1300 en 1315 (DS, nrs. 251 en 289; RAB, AN, nr. 68, fol. 52). Werd in 1294 begunstigd in het testament van Aleydis van Boelare, vrouwe van Liedekerke en Breda (DS, nr. 284), wat laat vermoeden dat hij een familielid was van Arnoldus van Leuven, heer van Breda (DS, nr. 254).

⁷⁴ Fl 26 aug., Pa en Pr idem. Abt Nicholaus van Floreffe (Floreffia) regeerde van 1216 tot 1221 (Backmund II, 377; MB I, 115).

⁷⁵ Braine idem. Saint-André-au-Bois (Ponthivum). Abt Tesso regeerde van 1217 tot 1230 (Hugo I, 165; Backmund II, 563).

⁷⁶ Serskamp (Flandria). Proost Lambertus regeerde circa 1230 (MB VII/3, 583).

⁷⁷ Franco II (1134-1173), kastelein van Brussel, deed een schenking in 1173 (DS, nrs. 29 en 36).

⁷⁸ Maakten hun testament in 1299 (DS, nr. 291).

Campi⁷⁹ / et domni Petri quondam abbatis de Vermans⁸⁰, et Francisci Nicolay et Johannis sacerdotum et canonicorum, et Ade conversi ibidem / et Henrici Vetsupen et Petri Clappois familiarium nostrorum.

a) Niet in B.

XIX b

- 28 **v kalendas septembris. Augustini, ix l. / triplex; Hermetis et Iuliani, martyr^a.**

Com. Ricite converse // et Symonis de Avenella et Gerardi filii eius, quibus debemus officium / et fratris Nicholai Wegburch sacerdotis et canonici huius ecclesie⁸¹.

Et domini Norberti Aegidii sacerdotis et canonici huius ecclesiae Sanctae Theologiae lectoris emeriti^b.

a) Hermetis et Iuliani niet in B.

b) 1674.

fol. 117

c

- 29 **iiii kalendas septembris. Decollatio Iohannis Baptiste, ix l. / duplex; Sabine, virginis^a.**

Com. // Roberti abbatis⁸² / et Thome / et Ideri de Maldenghem / et Gilberti subdiaconi et canonici de Vermans / et Johannis conversi ibidem / et Cornelii Massemen⁸³ sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et amplissimi domini Ruperti Beydale praepositi Affligeniensis⁸⁴.

a) Sabine niet in B.

VIII d

- 30 **iii kalendas septembris. Felicis et Adaucti, martyr^a.**

Com. Hermanni conversi // et Gerardi sacerdotis et canonici ad succurrendum / et domni Peregrini quondam abbatis et canonici huius ecclesie⁸⁵ / et Egherici de Lembeka^b fratris nostri ad succurrendum⁸⁶ et Beatricis

⁷⁹ Pr idem. Grandchamp (Ponthivum). Radulfus is niet vermeld in de abtenlijst, maar te situeren in de 13de eeuw (Backmund II, 553).

⁸⁰ Petrus van Vermand regeerde van 1305 tot 1338 (Coquelle, 281).

⁸¹ Overleed te Aalst in 1580 (LRD, fol. 1vo).

⁸² Tongerlo en Heylissem idem. Robert, eerste abt van Leyston (Anglia Australis), geattesteerd in 1183/1193 (Backmund II, 66).

⁸³ Geattesteerd in 1339 (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

⁸⁴ Rupertus Beydaels was proost van Affligem van 1682 tot 1685 (Verleyen, 222).

⁸⁵ De Ninoofse abt Peregrinus regeerde slechts enkele maanden in 1271 en resigneerde. Was nadien pastoor te Ninove (MB VII/3, 512).

⁸⁶ Wordt vermeld in 1300 als begiftiger van de pitantie (RAB, AN, nr. 68, fol. 25). Eggericus en zijn vrouw worden maandelijks gecommemoreerd.

uxoris eius et Petri sacerdotis et canonici huius ecclesie filii eorumdem, et Willelmi Pamelart^c, quibus debemus officium / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie, cui quolibet mense debemus memoriam⁸⁷ / et Johannis Magherman presbyteri, cui debemus officium / et fratris Roberti prioris huius ecclesie quondam prepositi in Scherscamp^{d 88} / et Jacobi Stoo-vere sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) Felicis et Audauti, *niet in B*.

b) qui Eggricus [dedit] nobis centum sol. annuatim apud Ayeghem et unum bonarium terre apud Crucem Amilii⁸⁹.

c) Willelmus Pamelart dedit nobis quinquaginta libras.

d) m° ccc° lxxx°.

e

31 ii kalendas septembris.

Com. // Nicholai, Arnulphi sacerdotis et canonici, et Iohannis novitii de Vermans, Gaudefridi abbatis in Bella Valle⁹⁰, Symonis et Reineri sacerdotum et canonicorum in Parcho, Henrici, Ghenardi, Reineri, Godefridi et Johannis conversorum ibidem / et Alicie Dieroghe et Johannis eius mariti⁹¹, et Gerardi conversi in Parco / et Gosuini Paus et parentum eius⁹² et Petri fratris eius et domini Egidii filii sui sacerdotis et Margarete sororis eiusdem domini Egidii et liberorum eiusdem Margarete / et domini Francisci monachi Affligenensis⁹³ / et fratris Philippi Gerimaulx supprioris nostri⁹⁴.

⁸⁷ Maandelijkse commemoratie van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag op 20 december.

⁸⁸ Robertus, proost van Tussenbeek (Flandria), overleden in 1380 (MB VII/3, 585-586).

⁸⁹ *Crux Amilii* is gelegen te Ninove in de Nederwijk (DS, nr. 255).

⁹⁰ Bellevaux (Arvernia), waar abt Gaudefridus geattesteerd is in 1269 (Backmund III, 143).

⁹¹ Zie ook 3 juni.

⁹² Mogelijk dezelfde als Goswinus, zoon van Johannes Pau en Katerina, gecommemoerd op 1 november.

⁹³ Niet vermeld bij Verleyen.

⁹⁴ Overleed te Brussel in 1578 (LRD, fol. 1vo).

SEPTEMBER

fol. 117vo **September habet dies xxx^a, luna xxx^a.^a**

f

1 KAL[ENDAS]. Egidii, abbatis, ix l.; Prisci, martyris^b.

Com. Warneri abbatis¹ // et Philippi / et Walteri presbyteri et canonici nostri / et Hersewendis / et Thome sacerdotis et canonici huius ecclesie / Ermengardis, et Gertrudis / Walteri conversi de Vermans / et Egidii Wilde de Calkene et Heilsoete uxoris eiusdem / et commemoratio fratris Wilhelmi Brixis sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) *Niet in B.*

b) Prisci *niet in B.*

c) 1534.

V g

2 iiij nonas septembris.

Com. Hugonis² // et Amicie comitisse Liencestrie fundatricis ecclesie Gerardis Campi³ / et domni Ponchardi abbatis Montis Sancti Martini⁴ / et domni Egidii abbatis Clarifontis⁵.

a

3 iij nonas septembris.

Com. // Hescelini conversi huius ecclesie / et domni Petri quondam abbatis in Walacria⁶ / et Adele de Stenhusen et Margarete filie eius, quibus

¹ Pr 31 aug. Warnerus, abt van Sainte-Marie-au-Bois (Lotharingia). De abdij verhuisde later naar Pont-à-Mousson. Hij overleed op 29 augustus 1183 (Hugo II, 202; Backmund III, 95).

² Braine 5 sept. Mogelijk Hugo van Champfleury, bisschop van Soissons, die regeerde van 1159 tot 1175 en overleed op 4 september (DHGE 25, 205/206; Gams, 633).

³ Pr idem. Verschrijving van Grandis Campus of Grandchamp (Ponthivum). Die abdij werd opgericht in 1214 door Simon IV, graaf van Monfort (Hugo I, 763-764) en zijn moeder Amicia van Leicester, tweede vrouw van Simon III van Montfort, die overleed in 1181 (LM VI, 802-803).

⁴ Pa en Pr idem. Mont-Saint-Martin (Flandria), waar Ponchardus regeerde in 1237-1239 (Backmund II, 420).

⁵ Pr 17 sept. Abdij van Clairefontaine (Floreffia). Een Egidius is wel in de abtenlijst opgenomen, maar niet gedateerd (Hugo I, 516-519; Backmund II, 372-373).

⁶ Abdij van Middelburg (Brabantia). Petrus wordt vernoemd in 1211-1214 (*Middelburg*, 33).

debemus officium / et Mychaelis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Egidii Putken⁷ burgensis in Ninive, cui debemus officium / et domini Johannis de Scoete militis, cui debemus officium^a.

a) qui dedit nobis x sol.

fol. 118 **XIII b**

4 **ii nonas septembris. Octava sancti Patris Nostri Augustini.**

Com. Ingelramni dOrbais⁸, et Selewardis // et Egidii abbatis⁹ / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et pie memorie domni Iohannis quondam abbatis in Cornelio Monte¹⁰, et pie memorie domni Balduini abbatis de Insula Beate Marie¹¹ / et Iohannis sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam prepositi Vallis Liliorum¹² / et Hugonis canonici de Vermans / et fratris Zigeri de Keghele sacerdotis et canonici huius ecclesie.

II c

5 **nonas septembris. S. Genebaldi, episcopi et confessoris.**

Com. Thidware converse huius ecclesie, et Gaufridi abbatis¹³, et Walteri conversi // et Giselberti abbatis¹⁴ / et Cuardi abbatis Sancti Judoci in Nemore¹⁵, et domni Jacobi abbatis Mirevallis¹⁶ / et domini Johannis presbyteri de Eyghem fratris nostri ad succurrendum, et domini Petri de

⁷ Een Gillis Putkens is geattesteerd als getuige in 1332 (RAB, AN, nr. 68, fol. 109). In datzelfde jaar maakte Gillijs van Puthem van het hof van Puttem te Heldergerm zijn testament (RAB, AN, nr. 68, fol. 74-75). Mogelijk gaat het tweemaal om dezelfde persoon als de hier gecommemoreerde Putken.

⁸ Fl idem. Ingelramnus van Orbais, die overleed circa 1160, was weldoener van de abdij van Floreffe, waar hij begraven werd.

⁹ Pr idem. San Pelayo de Cerrato (Hispania), waar Egidius geattesteerd is in 1169/1175 (Backmund III, 287).

¹⁰ Mont Cornelion (Floreffia), dat later verhuisde naar Beaurepart. Abt Johannes de Fleron overleed in 1273 (MB II, 225).

¹¹ Pa idem. Abt Balduinus van Marienweerd (Brabant), die ontslag nam in 1272 (Backmund II, 305).

¹² Pa idem. Mechelen Leliëndaal (Brabant). Een proost Johannes is geattesteerd in 1287 (SAM, Leliëndaal, nr. 62).

¹³ Braine en Marcheroux idem. Godefridus, abt van Ressons (Ponthivum). Is niet opgenomen in de abtenlijst (Hugo II, 650; Backmund II, 561). Moet vóór 1188 gesitueerd worden.

¹⁴ Tongerlo idem. Gillebertus van Middelburg (Brabantia) resigneerde vóór 1208 (*Middelburg*, 33).

¹⁵ Dommartin (Ponthivum). Cuardus komt niet voor in de abtenlijst (Hugo I, 621-626; Backmund II, 551).

¹⁶ Abt Jacobus van Mureau (Lotharingia) is geattesteerd in 1286/1290 (Backmund III, 91).

Eyghem / et bone memorie domini Gerardi de Aa domini de Grimbergis et de Pollaer et uxoris eius¹⁷ / et Franconis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Godefridi de Montenake familiaris nostri.

d

6 **viii idus septembris.**

Com. Meinsuendis matris constabuli¹⁸, et Reimboldi conversi, et Henrici, et Ermentrudis abbatisse¹⁹ // et Hugone conversi huius ecclesie^a et Ide de Pamela familiaris quondam uxoris eiusdem, quibus debemus officium / et Andree abbatis²⁰ / et domni Henrici abbatis in Knetsteden²¹ / et pie memorie Arnoldi abbatis in Trunchinio²².

a) conventui debetur pietentia.

fol. 118vo

e

7 **vii idus septembris.**

Com. Hermanni prepositi²³ // et Henrici / et Hugonis Rampardi canonici huius ecclesie²⁴ / et Danihelis de Lucerna²⁵ et domni Guidonis de Sancto Remigio²⁶ abbatum / et Walteri de Riedeve²⁷ / et domni Franconis

¹⁷ Gerard van Aa, heer van Grimbergen en Pollare, was gehuwd met Katarina van Gruuthuse. Hij overleed na 1293 (VdP13, 44).

¹⁸ Meinsuendis was de moeder van Gerard I van Ninove, bijgenaamd *constabulus* en stichter van de Ninoofse abdij in 1137. Zij was gehuwd met Almarik II van Ninove (VdP10, 282).

¹⁹ Pa idem. Ermentrudis wordt daar abdis van *Sancti Petri in Dickirkin* genoemd. Rommersdorf vermeldt op 7 sept.: *Irmentrudis, abbatissae de Dietkirchen*. Dietkirchen is een voormalige benedictinessenabdij te Bonn. Irmentrud von Millendonck is er als abdis geattesteerd van 1163 tot 1174 (mededeling dr. B. Krings).

²⁰ Pa en Pr idem. Andreas, proost van Cappenberg (Westfalia), die regeerde van 1210 tot 1232 (Hugo I, 469; Backmund Ib, 188).

²¹ Pa en Pr idem. Knechtsteden (Westfalia). Henricus wordt vernoemd van 1244 tot 1262 (Hugo II, 9; Backmund Ib, 233).

²² Drongen (Flandria). Er zijn vier abten met de naam Arnoldus voor de periode 1269-1329 (MB VII/3, 548-551).

²³ Fl en Pr idem. Hermannus, proost van Steinfeld (Westfalia), overleed in 1184 (Hugo II, 854; Backmund Ib, 255).

²⁴ Hugo Rampard uit het geslacht 'van Aa', die gronden schonk aan de Ninoofse abdij in 1156 (VE, fol. 27), lijkt, gelet op de chronologie, niet in aanmerking te komen. Gaat het hier om een zoon?

²⁵ Fl en Pr idem. Abt Daniël van La Luzerne (Normannia Borealis) wordt vernoemd in 1225 (Hugo II, 96; Backmund III, 28).

²⁶ Benedictijnenabdij van Saint-Remy te Reims. Abt Guido overleed in 1212 (GC IX, 235).

²⁷ Gelijk te stellen met Walter van de Voorde, die getuigde in 1248 (DS, nr. 211; Van Isterdael, De heren, 21).

quondam abbatis in Tongherlo²⁸ sacerdotis et canonici in Grimbergis / et Johannis novitii huius ecclesie / et Yderi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domini Aegidii vanden Vyvere sacerdotis et canonici et phonasci ac demum cellarii huius ecclesiæ^a.

a) obiit Aldenardæ 1650.

f

8 **vi idus septembris. Nativitas sancte Marie, ix l. / triplex; Adriani, martyris^a.**

Com. Eskilli Lundensis archiepiscopi, qui consecravit ecclesiam nostram²⁹ // et Willelmi conversi huius ecclesie / et domini Philippi de Gavera^{b30} / et Sigeri sacerdotis et canonici in Parcho, et Johannis sacerdotis et canonici de Vermans / et fratris Guilielmi Ghyselins quondam sacellani in Liedekerck sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^c.

a) Adriani *niet in B.*

b) dedit nobis annuatim xii lib. de allodio suo apud Parnech.

c) 1623.

g

9 **v idus septembris. Gorgonii, martyris^a.**

Com. Teheri abbatis³¹, et Sigeburgis, et Nicholai conversi huius ecclesie // et pie memorie domni Johannis abbatis Sancti Judoci in Nemore³² / et Betici sacerdotis et canonici Camerefontis³³ / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Egtherici quondam presbyteri de Lumbecke / et Danielis Conscuer sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et domini Hieronymi de Caesteker abbatiae Affligeniensis religiosi et confratris nostri^b.

a) Gorgonii *niet in B.*

b) obiit 1692, ætatis 57.

²⁸ Franco was abt te Tongerlo van 1265 tot 1269 (Backmund II, 334; MB VIII/1, 291).

²⁹ Fl, Pa en Pr 7 sept. Eskil was in 1134 bisschop van Roskilde (Denemarken) en werd daarna aartsbisschop van Lund (Zweden). Hij wijdde de Ninoofse kerk op 7 juli 1174, resigneerde in 1177 en overleed als cisterciënzermonnik te Clairvaux in 1182 (DHGE 15, 884-885).

³⁰ Filips van Gavere, heer van Velzeke, overleed in 1219/1221 (Warlop, 813-814).

³¹ Fl en Pa idem. Teherus (Leherus), tweede abt van Justemont (Lotharingia) (Hugo I, 952; Backmund III, 83).

³² Pa en Pr 12 sept. Dommartin (Ponthivum). Abt Johannes II, die regeerde van 1242 tot 1251 en overleed op 9 september (Hugo I, 625; Backmund II, 551).

³³ Abdij van Chambrefontaine (Francia).

fol. 119 **VII a****10** **iii idus septembris.**

Com. Ottrammi³⁴ et Garini³⁵ et Radulfi³⁶ abbatum // et Roberti abbatis, et Andree^{a 37} sacerdotis et canonici huius ecclesie / pie memorie Stephani olim Parcensis abbatis post Premonstratensis abbatis³⁸, et illustris memorie domni Petri Cameracensis episcopi^{b 39}.

a) anno domini m° cc° xxviii°.

b) anno [m° ccc°] lxxviii°.

b**11** **iii idus septembris. Proti et Iacincti, martyrum^a.**

Com. Henrici canonici huius ecclesie // Mauricii episcopi⁴⁰ / et Egidii / et pie memorie domni Reineri abbatis in Romerstorp⁴¹ / et Willelmi prepositi Vallis Sancte Marie⁴² / et domni Godefridi abbatis in Averbodio⁴³ / et fratris Michaelis Wamback sacerdotis et canonici et circatoris huius ecclesie^b.

Et domini Ambrosii vande Vyvere sacellani in Liedekerke sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) Proti et Iacynthi niet in B.

b) 1558.

c) anno 1668, ætatis suæ 56.

³⁴ Fl en Pa idem. Ottramms (Oderannus, Goderannus), abt van Mont-Saint-Martin (Flandria), regeerde van 1137 tot 1140 (Backmund II, 419).

³⁵ Fl en Pa idem. Garinus was de tweede abt van Laon Saint-Martin (Francia). Hij overleed in 1171 (Hugo I, 59-60; Backmund II, 512).

³⁶ Marcheroux idem. Radulfus van Silly (Normannia Australis), die regeerde van 1147 tot 1169 (Backmund III, 50).

³⁷ Pastoor van Ninove, vernoemd in de *Historia foundationis* (Mirakelboek, 156-157).

³⁸ Fl 8 sept., Pa idem. Stephanus was abt van Park van 1361 tot 1368 en voordien ook abt van Auxerre Saint- Marien (Francia). Werd in dat jaar benoemd tot abt van Prémontré, maar hij heeft wegens een vroegtijdige dood het ambt niet uitgeoefend (Jansen, 225; Backmund II, 528).

³⁹ Petrus IV, bisschop van Kamerijk van 1349 tot 1368 (Strubbe, 265).

⁴⁰ Pr idem. Maurice de Sully, bisschop van Parijs van 1160 tot 1196 (Gams, 596).

⁴¹ Rommersdorf (Westfalia). Reinerus regeerde in 1202-1214 (Hugo II, 690; Backmund Ib, 243).

⁴² Zoetendaal (Brabantia) ook Vallis B. Marie of Vallis Dulcis genaamd. Heylissems heeft op 23 juli *Willelmi sacerdotis et canonici in Walacria et quondam praepositi Vallis Sanctae Mariae*. Zoetendaal te Serooskerke op het eiland Walcheren was het vrouwenklooster van Middelburg. Het werd gesticht circa 1248. De hier genoemde Willelmus was de eerste proost en is geattesteerd van 1249 tot 1272 (Backmund II, 340-341; Middelburg, 41; Schoengen, *Monasticon* II, 172-173).

⁴³ Godfried van Testelt, abt van 1269 tot 1273/1274 (Backmund II, 273; MB IV/3, 639).

c

12 ii idus septembris.

Com. Ave sororis nostre, et Goszuini, et Frogeri episcopi⁴⁴ // et Gerardi conversi huius ecclesie / et domini Ostonis de Contrecuer item Ostonis filius eius et domine Johanne de Allodio, quibus debemus officium⁴⁵ / et Johannis de Eyghem⁴⁶ et Elizabeth uxoris eius, quibus debemus officium / et Johannis sacerdotis et canonici Vallis Serene⁴⁷ / et Gerardi conversi de Vermans, et Franconis sacerdotis et canonici in Parcho / et Henrici dicti Choghe⁴⁸ et Elizabeth uxoris eius, quibus debemus officium / et recolende memorie domni Willelmi Busere huius ecclesie abbatis⁴⁹, qui obiit anno domini m^occc^o xxxvi^o / in capitulo iuxta domini Cornelii⁵⁰ [sepultus]^a / et pie memorie domni Arnoldi de Hylverenbecka^b Parcensis abbatis⁵¹ / et fratris Petri Casens⁵² sacellani in Pamella sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) qui obiit... sepultus, *niet in B*.

b) obiit anno domini millesimo quingentesimo decimo quinto.

c) obiit anno 1640.

fol. 119vo

III d

13 idus septembris.

Com. Alicis // et Reineri / et Gosuini sacerdotis et canonici de Furnis⁵³ / et Arnulphi conversi huius ecclesie / et Johannis sacerdotis et canonici de Vermans / et Symonis de Steendamme sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Jacobi Roegiers prepositi in tShercamp⁵⁴ canonici et sacerdotis huius ecclesie^a / et fratris Egidii Varenberch sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam pastoris in Likercke^b ⁵⁵.

a) obiit ibi et postea ibidem sepultus est in fine ecclesie sub anno domini 1406.

b) 1558.

⁴⁴ Pr 7 sept. Frogerus of Frogerius was bisschop van Sées van 1157 tot 1184 (Gams, 625).

⁴⁵ Otto II (1232-1268) en Otto III (1268-1269) van Wedergrate. Johanna van Neigem (Allodium), vrouw van Otto II, overleed in september 1247 en werd in de abdij begraven (DS, nr. 208; VdP19, 22-26).

⁴⁶ Mogelijk Johannes van Eichem, vernoemd in 1273 als getuige (RAB, AN, nr. 68, fol. 11).

⁴⁷ Valsery (Francia).

⁴⁸ Vermeld in 1288 (DS, nr. 268).

⁴⁹ Willelmus de Busere, abt van Ninove van 1328 tot 1336 (MB VII/3, 515-511).

⁵⁰ Abt Cornelius van Hamme, die overleed in 1391. Die begraafplaats is bevestigd door de *Coenobia* (KBB, Hs. 22471, fol. 157-157vo).

⁵¹ Arnold Wyten (van Hilvarenbeek), abt van Park van 1494 tot 1515 (Jansen, 227).

⁵² Een Casens was Ninoofse schepen in 1633 (VG II, 617).

⁵³ Veurne (Flandria).

⁵⁴ Jacob Roegiers, proost van Tussenbeek (Flandria), overleed in 1406 (MB VII/3, 586).

⁵⁵ Vermeld in een oorkonde van 1558 (RAB, AN, nr. 361).

e

- 14 **xviii kalendas octobris. Exaltatio sancte Crucis^a; Cornelii et Cypriani, patronorum huius ecclesiae, triplex.**

Com. Everardi⁵⁶, et Gilleberti abbatis⁵⁷ // et Theoderici monachi / et Odonis quondam abbatis de Castello⁵⁸ / et domni Nicholai abbatis Montis Cornelii⁵⁹ / et domni Egidii sacerdotis et canonici in Parco quondam abbatis in Arnoutsberghe⁶⁰, et Johannis de Kerxine / et Hugonis, sacerdotis et canonici de Vermans / et fratris Walteri Vremde sacerdotis et canonici huius ecclesie⁶¹ / et Jodoci Cobbaert⁶² et Petronillae vander Borch uxoris eius in domo nostra Gandensi.

Et venerabilis domini Siardi de Brauwere prioris nostri⁶³ sacerdotis et canonici huius ecclesiae^b.

a) In B op 16 september.

b) obiit anno 1672, ætatis 65.

XII f

- 15 **xvii kalendas octobris. Octava Nativitatis sancte Marie, ix l.; Nicomedis, martyris; Jychadri, abbatis^a.**

Com. // domni Lamberti Einamensis abbatis⁶⁴ / et Arnoldi et Paridani conversorum huius ecclesie / et Balduini sacerdotis et canonici in Parco.

a) Nicodemis en Jychadri, niet in B.

⁵⁶ Fl en Pa idem. Abt van Berne (Brabantia) van 1134 tot 1168 (Backmund II, 277; Berne, 116).

⁵⁷ Pr idem. Gillebert II (1181-1184) abt van Vermand (Coquelle, 274-276).

⁵⁸ Châteaudieu (Flandria). Een abt Odo is geattesteerd in 1221 (Hugo I, 491; Backmund II, 407).

⁵⁹ Mont Cornillon (Floreffia), later verhuisd naar Beaurepart. Nicolaus was abt van 1252 tot 1260 (MB I, 225).

⁶⁰ Pa idem. In Park is vermeld: *Egidii, prepositi in Arnesberga*. Egidius is eveneens prior te Park geweest. Of hij circa 1260 daadwerkelijk te Arnsberg (Westfalia) geregeerd heeft, is zeer twijfelachtig (mededeling dr. B. Krings). In die periode is wel een proost Eustacius vermeld, maar geen Egidius (Hugo I, 195; Backmund Ib, 171).

⁶¹ Proost te Boechoute in 1413 (RAB, AN, nr. 69, fol. 132).

⁶² In 1559 vernoemd als concierge van de Ninoofse refugie te Gent (RAB, AN, nr. 318).

⁶³ Was voordien pastoor te Pamel (LRD, fol. 5vo).

⁶⁴ Benedictijnenabdij van Enname bij Oudenaarde. Lambert III (1176-1191) of Lambert IV (1191-1196) (MB VII/2, 29-30).

fol. 120 **I g**

- 16 **xvi kalendas octobris. Eufemie, virginis; Lucie et Germiniani, martyrum^a; Exaltatio S. Crucis, duplex.**

Com. Iohannis⁶⁵ // et Huberti abbatis⁶⁶ / et Willelmi fundatoris Sancte Marie de Ardenna⁶⁷ / et pie memorie domni Guiardi Cameracensis episcopi^b 68 / et Walteri vander Merken sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) Eufemie, Lucie, Germiniani *niet in B.*

b) m° cc° xlviii°.

c) Was aanvankelijk vermeld op 10 september, maar is daar geschrapt.

a

- 17 **xv kalendas octobris. Lamberti, episcopi et martyris.**

Com. Willelmi, et Hildegardis⁶⁹ // et Iohannis sacerdotis et canonici Wala-crensis⁷⁰ / et Radulphi abbatis Belle Stelle⁷¹, et Willelmi militis fundatoris eiusdem loci⁷² / et pie memorie domini Roberti comitis Flandrie⁷³ / et Henrici quondam curati Geraldimontensis et patris et matris et Iohannis fratris eius / et Iohannis de Scalkem et uxoris et Iohannis filii eius / et Petri Keul et Elizabet uxoris sue et filiorum eorumdem / et fratris Iohannis Bernem sacerdotis et canonici huius ecclesie⁷⁴.

Et domini Judoci de Clerck^a pastoris Ninivensis⁷⁵ Sacrae Theologiae licentiatii quondam in archicenobio Præmonstratensis philosophiae ac theologiae successive professoris, sacerdotis et canonici huius ecclesiae / et

⁶⁵ Fl en Pr idem. Johannes, tweede abt van Clairefontaine (Floreffia), overleed in 1164 (Hugo I, 517; Backmund II, 372).

⁶⁶ Fl, Pa en Pr idem. Hubertus, abt van Sainte-Marie-au-Bois (Lotharingia) overleed in 1198 (Backmund III, 95).

⁶⁷ Ardenne (Normannia Australis). Problematische referentie. Ardenne werd gesticht in 1144. Willem wordt niet als stichter vermeld, wel Ajulphus. Op basis van de chronologie moeten we de hier vermelde Willem in de eerste helft van de 13de eeuw plaatsen (Hugo I, 188-190; Backmund III, 33-34).

⁶⁸ Pa 15 sept. Bisschop Guiardus of Guido I van Kamerijk regeerde van 1237 tot 1248 (Strubbe, 265).

⁶⁹ Pa idem. Hildegard van Bingen, stichteres en eerste abdis van de abdij Sint-Rupert te Bingen in Duitsland. Zij overleed in 1180 en correspondeerde met abt Philippus van de abdij van Park (DHGE 24, 493-496).

⁷⁰ Middelburg (Brabantia).

⁷¹ Belle-Étoile (Normannia Australis). Radulfus regeerde tijdens de tweede helft van de 13de eeuw (Hugo I, 252; Backmund III, 38).

⁷² Een Willem komt als stichter van Belle-Étoile niet voor, wel Henricus (Hugo I, 251; Backmund III, 36). Zie ook 19 september.

⁷³ Fl 22 sept. Robrecht III van Bethune, graaf van Vlaanderen van 1305 tot 1322 (Strubbe, 324).

⁷⁴ Vermeld als circator en cantor in 1495 (Coenobia, KBB, Hs, nr. 22471, fol. 195).

⁷⁵ Pastoor te Ninove van 1643 tot 1660 (DB V, 108).

domini Gabrielis de Rieck^b pastoris in Okeghem⁷⁶ sacerdotis et canonici huius ecclesiæ.

a) obiit 1660, ætatis 60.

b) obiit 1666, ætatis 49.

IX b

18 **xiii kalendas octobris.**

// Com. Hillini quondam abbatis in Floreffia⁷⁷ / et Willelmi Baiaert / et Willermi quondam prepositi in Keyserbosch⁷⁸ / et Jordani et Godialis et Henrici et Willelmi filiorum eorum / et Amandi conversi huius ecclesie / et domini Amelrici prepositi in Bruccella apud Capellam⁷⁹ fratris nostri ad succurrendum / et Beatricis dSabts, et Johannis Cuparii et Katarine uxoris eius / et piæ memoriæ domni Michaelis Maleni^a abbatis huius ecclesiæ⁸⁰.

a) fugatus ab hæreticis ex monasterio Bruxellis, et est moritus anno 1578.

fol. 120vo

c

19 **xiii kalendas octobris.**

Com. Gisle, et Arnoldi conversi huius ecclesie // et Henrici fundatoris ecclesie de Bella Stella⁸¹ / et Onulfi conversi in Parco / et Drogonis conversi de Vermans / et Macharii quondam abbatis in Steenvelt⁸² / et Johannis de Zene^a et Margarete uxoris eius, et Brantini de Ninive, Sontine uxoris sue, Iohannis et Michaelis canonici nostri sacerdotum et

⁷⁶ De Rieck of De Rijck, pastoor te Okegem in 1666 en hetzelfde jaar overleden (DB V, 111).

⁷⁷ Fl 19 aug., Pr 21 aug. Hillinus was abt van Floreffie vanaf 1212 en stierf in 1218 op Cyprus. Hij vertrok in 1216 op kruistocht. Of hij in het Oosten ook abt van St. Habacuc en St. Samuel (Graecia et Hierosolymitana) is geweest, wordt door Berlière betwijfeld (MB I, 115). Hugo neemt dit wel aan (Hugo I, 81; I, 120; II, 737-738), Backmund doet geen uitspraak (Backmund Ib, 507, 508-509). Dat hij hier als 'quondam abbat' vermeld wordt, wijst erop dat hij inderdaad niet als abt van Floreffie stierf, maar mogelijk als abt van St. Habacuc, zoals hij te Prémontré gecommemoreerd wordt.

⁷⁸ Averbode idem. Keizerbosch (Brabantia), vrouwenklooster nabij Roermond. Willem van Lier was er proost midden 13de eeuw. Hij is niet vermeld in de proostenlijst bij Backmund (Backmund II, 295).

⁷⁹ Als proost van de Brusselse Kapellekerk vernoemd in 1304 (Van Gestel II, 28). De Kapellekerk was een proosdij van het Kamerijkse benedictijnenklooster van het H. Graf.

⁸⁰ Michiel van Male, afkomstig uit Brussel, abt van 1567 tot 1578. Werd in de Sint-Gorikskerk te Brussel begraven (MB VII/3, 523-524).

⁸¹ Henricus de Bello Fago stichtte in 1215 Belle-Étoile (Normannia Australis) (Hugo I, 251); zie ook 30 juli en 17 september.

⁸² Macharius van Steinfeld (Westfalia) was abt van 1211 tot 1247 (Hugo II, 855; Backmund Ib, 255).

filiorum eorundem, quibus debemus officium / et fratris Willelmi de Eekeloe⁸³ sacerdotis et canonici huius ecclesie^b / et fratris Johannis vanden Brouke⁸⁴ sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Ade vanden Cruce sacerdotis et canonici huius ecclesie / idem fratris Petri de Castro⁸⁵ sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam prioris nostri et pastoris in Pamella^c.

a) [...] xvi sol. par. et viii den. supra domum Rennoti apud Ninive.

b) et Bartholomei Nepotis presbyteri, sacellani domni Johannis Beverlinck, pro quo conventui debetur pietantia.

c) obiit anno 1575.

XVII d

20 **xii kalendas octobris. Vigilia;** octava sanctorum Cornelii et Cypriani, ix l. Com. Sigeri et Husdei sacerdotum et canonicorum, et Godefridi conversi huius ecclesie, et Sogiri de Somergem⁸⁶ // et Everardi abbatis de Derham⁸⁷ / et Willelmi canonici huius ecclesie / et domni Radulphi abbatis Sancti Johannis Ambianensis⁸⁸ / et Nicholai sacerdotis et canonici de Vermans / et domni Gerardi abbatis Vallis Dei⁸⁹ / et Henrici de Huflinghen⁹⁰ / et Johannis dicti Moermede⁹¹, cui debemus officium^a / et domini Iacobi Waghemaker⁹² sacerdotis huius ecclesie / et magistri Johannis van Assche barbitonsoris nostri / et E[minentiae] Iacobi Petit Sacrae Theologiae licentiati, Collegii Præmonstratensis Lovanii præsidis⁹³, huius ecclesiae quondam supprioris et lectoris necnon pastoris in Okeghem^b ⁹⁴.

a) qui dedit nobis xvi sol. par.

b) obiit 1634.

⁸³ Mogelijk familielid van Alaert de Eekeloe, schepen van Ninove in 1377 (VG II, 614).

⁸⁴ Naam van een Ninoofs schepengeslacht in 1396 (VG II, 614).

⁸⁵ In 1542 vernoemd als prior onder de naam Petrus de Borchman (RAB, AN, nr. 92, fol. 2vo).

⁸⁶ Vermoedelijk Siger van Zomergem (1157-1168), getuige circa 1165 in een grafelijke oorkonde (Warlop, 1218; DS, nr. 27).

⁸⁷ Pr idem. West Dereham (Anglia Australis). Everardus komt niet voor in de abtenlijst (Backmund II, 86).

⁸⁸ Pr idem. Amiens Saint-Jean (Ponthivum). Radulfus regeerde in 1206-1210 (Hugo I, 251; Backmund II, 546).

⁸⁹ Pa 23 sept. Gerardus, abt van Laval dieu (Floreffia), is geattesteerd in 1283/1293 (Hugo II, 1018; Backmund II, 385).

⁹⁰ Vermeld in 1311 (AAM, AN, nr. 2, fol. 171vo). Hij is de broer van Arnoldus, die gecommemoreerd wordt op 24 dec.

⁹¹ Geattesteerd in 1338 (RAB, AN, nr. 68, fol. 74vo).

⁹² Geattesteerd in 1311 (AAM, AN, nr. 2, fol. 171vo).

⁹³ College van Premonstreit in de Naamsestraat te Leuven (Hugo I, 531; Backmund II, 301).

⁹⁴ Pastoor te Okegem van 1615 tot 1618 (DB V, 110).

VI e

21 **xi kalendas octobris. Mathei, apostoli et evangeliste, duplex.**

Com. Lamberti subdiaconi et canonici huius ecclesie, et Samsonis⁹⁵ archiepiscopi Remensis, et Arnoldi diaconi // et Henrici sacerdotis et canonici in Parco / et Walteri quondam abbatis in Helencini⁹⁶ / et Bartholomei quondam abbatis Vallis Gaudii⁹⁷, et domni Hugonis quondam abbatis in Floreffia⁹⁸, et Iohannis quondam abbatis in Insula Dei⁹⁹ / et fratris Arnoldi Landtmeter Aldenardensis sacerdotis et canonici huius ecclesie et pastoris Ninivensis, Sacre Theologie licentiati necnon huius monasterii quondam lectoris et prioris^a.

a) obiit 1617.

fol. 121 **f**

22 **x kalendas octobris. Mauricii sociorumque eius, martyrum, ix l.**

Com. Ottonis¹⁰⁰, et Godardi // et pie memorie domni Roberti abbatis in Averbodio¹⁰¹ / et Petri Clerici de Ninive / et Beatricis uxoris eius et Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie et Gossuini filiorum eorumdem, quibus debemus officium / et Haymonis abbatis Liskensis¹⁰² / et Michaelis conversi huius ecclesie / et Elixabeth Lantfers de Gandavo / et Johannis de Hardebeke censuarii nostri^a, cui debemus officium / et fratris Inghelberti Bleyenberch sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Petri Michaelis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et commemoratio fratris Johannis de Quercu sacerdotis et canonici huius ecclesie ac sacellani in Lydekerk / et bone memorie fratris Petri de Mol¹⁰³ sacerdotis et canonici huius ecclesie pastoris in Voordis quondam prioris nostri^b.

⁹⁵ Pr idem. Samson, aartsbisschop van Reims van 1140 tot 1161 (Strubbe, 296).

⁹⁶ Fl 27 sept. Abt Walterus van Heylisse (Floreffia) is geattesteerd van 1248 tot 1258 (Backmund II, 382; MB IV/3, 754).

⁹⁷ Abt Bartholomeus van Joyenval (Ponthivum) overleed op 21 november 1293 (Hugo I, 708; Backmund II, 555).

⁹⁸ Florefe (Floreffia), waar Hugo de Refayt abt was van 1295 tot 1306 (MB I, 708).

⁹⁹ Fl 20 sept. Isledieu (Normannia Australis). Vermoedelijk gaat het om Johannes II (begin 14de eeuw) of Johannes de Lesques, die regeerde van 1359 tot 1364 (Hugo I, 885; Backmund III, 45).

¹⁰⁰ Pr idem. Bisschop Otto van Freising (1138-1158), stichter van de abdijen van Schäftlarn en Neustift (Bavaria) (DHGE 28, 1196).

¹⁰¹ Fl 21 sept, Pa en Pr idem. Abt Robertus van Averbode (Brabantia) regeerde van 1227 tot 1237/38 (Backmund II, 273; MB IV/3, 635-636).

¹⁰² Fl en Pr idem. Abdij van Licques (Flandria). Haymo is niet opgenomen in de abtenlijst (Backmund II, 416).

¹⁰³ In 1542 en 1546 vernoemd als Petrus Molinus (RAB, AN, nr. 92, fol. 2vo en 3).

Item venerabilis domini Martini Banniers¹⁰⁴ Affligeniensis supprioris et confratris nostri^c.

a) qui dedit conventui x lb.

b) obiit anno 1570, 22 sept.

c) obiit 1690.

XIII g

23 **ix kalendas octobris.** *S. Lini, papæ et martyris.*

Com. Michaelis abbatis¹⁰⁵ // et Ulboldi et Walteri conversorum / et pie memorie domni Johannis abbatis Montis Corneli¹⁰⁶ / et Petri conversi in Parco / et domini Arnoldi de Mench / et pie memorie domni Willermi tSwinnen decani Anderlectensis¹⁰⁷, cui debemus officium.

III a

24 **viii kalendas octobris.**

Com. Willelmi // et Arnoldi / et Roberti conversi huius ecclesie, et Willelmi fundatoris Lucerne¹⁰⁸ / et Johannis de Sanctes¹⁰⁹, qui dedit nobis bonarium terre apud Hartbecam / et Sigeri conversi huius ecclesie / et Gisle sororis in Parco / et pie memorie domni Bartholomei abbatis in Walacria¹¹⁰ / et pie memorie domni Hugonis abbatis ibidem¹¹¹.

Et reverendi domini Gabrielis Colins præpositi in Renisart sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^a.

a) obiit 1669, ætatis 78.

fol. 121vo

b

25 **vii kalendas octobris.** *Sancti Firmini, episcopi et martyris.*

Com. Margarete // et Berte converse ad succurrendum / et domni Johannis abbatis in Insula Dei¹¹² / et Walteri conversi huius ecclesie / et

¹⁰⁴ Was prior en subprior te Affligem (Verleyen, 335).

¹⁰⁵ Pr 24 sept., hier wordt Michael abt van *Galweia* genoemd, dat te identificeren is met Whithorn (Anglia Borealis), waar een abt Michael geattesteerd is circa 1164 (Backmund II, 116).

¹⁰⁶ Fl idem. Mont Cornillon (Floreffia), dat later verhuisde naar Beaurepart. Johannes II regeerde einde 13de eeuw (MB II, 226).

¹⁰⁷ Willelmus Swinnen was deken van het kapittel van Anderlecht van 1476 tot zijn dood in 1498 (Van Gestel II, 53).

¹⁰⁸ Pr idem. Een Willem de Sancto Johanne speelde in 1161 een rol bij de hervestiging van de abdij te La Luzerne (Normannia Borrealis) (Hugo II, 93-94).

¹⁰⁹ Mogelijk Johannes, heer van Sint-Renelde / Saintes, die in 1180 een allodium aan de abdij schonk (VE, 81bis).

¹¹⁰ Fl 22 sept. Abdij van Middelburg (Brabantia). Bartholomeus is te identificeren met abt B. bij Backmund (Backmund II, 311). Hij regeerde in 1239-1244 (*Middelburg*, 33).

¹¹¹ Abt Hugo, geattesteerd in 1304-1307 (*Middelburg*, 33).

¹¹² Isledieu (Normannia Australis). Vermoedelijk Johannes I, geattesteerd in 1262/1264 (Hugo I, 885; Backmund III, 45).

Rassonis sacerdotis et canonici huius ecclesie¹¹³ / et Iosephi conversi nostri / et domni Aegidii Heijns abbatis Everbodiensis^{a 114}.
a) 1574.

XI c

- 26 **vi kalendas octobris. SS. Cypriani et Iustinae, martyrum.**

Com. Bernardi conversi huius ecclesie // et Reineri Magni¹¹⁵ sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domini Walteri de Lathem¹¹⁶ et Helvigis et Alicie uxorum eius / et Walteri filii domini Walteri, quibus debemus memoriam / et Johannis clerici de Vermans.

Et domini Judoci vanden Broucke vicarii Ninhoviensis sacerdotis et canonici huius ecclesiae^a / et domini Pauli Lemmens huius ecclesiae canonici subprioris ac magistri novitiorum^b.

a) obiit 1669, ætatis 40.

b) obiit 1690, ætatis 39.

XIX d

- 27 **v kalendas octobris. Cosme et Damiani, martyrum.**

Com. Henrici conversi, et Heylewigis converse huius ecclesie // et Hugonis de Tornaco / et Theoderici sacerdotis et canonici in Viconia¹¹⁷.

fol. 122 e

- 28 **iiii kalendas octobris. S. Wenceslai, martyris.**

Com. pie memorie domni Gerardi¹¹⁸ primi abbatis huius ecclesie^a, et Willelmi¹¹⁹ // et Walteri conversi huius ecclesie / et Gerardi archidiaconi¹²⁰ / et Genrici conversi ad succurrendum / et Iachobi abbatis

¹¹³ Een Raso is in 1260 vernoemd als pastoor van Pamel, in 1271 als pastoor van Ninove (DS, nr. 243) en in 1281 als pastoor van Borchtlombeek (Bonenfant, *Cartulaire*, 147, 246 en 247).

¹¹⁴ Abt van Averbode (Brabantia) van 1565 tot 1574 (Backmund II, 274; MB IV/3, 660-661).

¹¹⁵ Afkomstig van de abdij van Park. Vernoemd in de *Historia foundationis* als een van de steunpilaren van de eerste generatie kloosterlingen (*Mirakelboek*, 140-141).

¹¹⁶ Vermeld in 1300 als begiftiger van de pitantie (RAB, AN, nr. 68, fol. 24).

¹¹⁷ Vicogne (Flandria).

¹¹⁸ Pa idem, Pr 29 sept. Gerardus, abt van Ninove van 1142 tot 1185, was afkomstig uit de abdij van Laon Saint-Martin (MB VII/3, 502-504). In feite was hij de derde abt. Het negeren van de eerste twee abten gebeurt eveneens bij de commemoratie van abt Arnoldus op 8 oktober.

¹¹⁹ Pr idem. Willem van Wideville, stichter van Wilfort of Sulby (Anglia Mediana) (Hugo II, 1163; Backmund II, 73).

¹²⁰ Vermoedelijk een aartsdiaken van Brabant te Kamerijk. In dat geval mogelijk Gerard de Ligne, gestorven in 1270 (Duvivier, *L'archidiaconat de Brabant*, 516-517).

Montis Cornelii¹²¹ / et Eggherici de Lembecca et Beatricis uxoris eius, quibus quolibet mense debemus memoriam¹²² / et Wiloi et antecessorum eius / et Walteri presbyteri de Staples^b, cui debemus officium / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie, cui quolibet mense debemus memoriam¹²³ / et domni Arnulphi abbatis de Furnis¹²⁴ / et Johannis Roelants cui debemus officium¹²⁵.

a) anno domini m° c° lxxxv°, iiii kal. octobris ex hac luce pius pater subtractus est.

b) qui dedit nobis x lib. annuatim.

VIII f

29 **iii kalendas octobris. Dedicatio S. Michaelis Archangeli, duplex.**

Com. Hugonis, et Reineri, et Ricardi, et Emelini abbatis¹²⁶ // et Remekini, et Yvani conversi in Parco / et Symonis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et pie memorie reverendi Johannis abbatis Premonstratensis¹²⁷ / et fratris Martini de Vleeschouwere sacerdotis et canonici huius ecclesie.

g

30 **ii kalendas octobris. Ieronimi, presbyteri, duplex.**

Com. Hiliardis converse, et Ausilie, et Digardis, et Landrade, et Wenne-mari // et Willelmi sacerdotis et canonici in Parco / et domini Ostonis de Wedergrate militis et domine [Elizabet] de Scoenvoerst uxoris sue, quibus debemus plenum officium¹²⁸.

¹²¹ Floreffe 27 sept. Jacobus, abt van Mont Cornillon (Floreffia), de abdij verhuisde naar Bearepart. Hij komt in de abtenlijst niet voor (MB II, 224). Backmund geeft de naam, maar dateert niet (Backmund II, 360). Te plaatsen in de tweede helft van de 13de eeuw.

¹²² Sterfdag op 30 augustus.

¹²³ Maandelijkse commemoratie van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag op 20 december.

¹²⁴ Veurne (Flandria). Abt Arnoldus is er geattesteerd van 1319 tot 1332 (MB III/3, 608).

¹²⁵ Vermeld in 1339 (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

¹²⁶ Fl, Pa en Pr idem. Abt van Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia), overleed in 1161 (Backmund II, 268; MB VIII/1, 208-209).

¹²⁷ Fl. 28 sept., Pr idem. Johannes le Petit, die regeerde van 1339 tot 1352, was voordien abt van Valsery (Francia) (Backmund II, 528).

¹²⁸ Otto V van Wedergrate (1369-1383), die zijn testament maakte op 27 september 1383. Hij was gehuwd met Elisabeth van Schoonvorst (1370-1411) (VdP19, 35-37).

OCTOBER

fol. 122vo

October habet dies xxxi^a, luna xxix^a.^a**XVI a****1 KAL[ENDAS]. Remigii, episcopi et confessoris, et aliorum.**

Com. // domni Petri abbatis Montis Sancti Martini¹, et domni Symonis abbatis Sancti Judoci in Nemore², et domni Eustachii abbatis Sancti Andree in Nemore³, et domni Hammardi abbatis Septem Fontium⁴, et domni Nycholai quondam abbatis ibidem⁵ / et Richeri et Petri sacerdotum de Vermans^b / et Willelmi filii Jacobi dicti Costere de Leedberge quondam familiaris nostri et Judoci fratris eius etiam familiaris nostri / et recolende memorie domni Bartholomei de Hoem^c abbatis huius ecclesie⁶.

a) Niet in B.

b) Alleen leesbaar in B.

c) qui rexit ecclesiam nostram ut bonus et fidens dispensator xliii annis et decem mensibus.

V b**2 vi nonas octobris. Leodegarii, martyris^a; S. Angeli Custodis, duplex.**

Com. Walteri // et Rembedonis abbatis⁷ / et domni Henrici quondam abbatis huius ecclesie⁸ / et Sygeri / et Herberti conversi de Vermans / et Iohannis sacerdotis et canonici ibidem / et Margarete vanden Keldere

¹ Petrus, abt van Mont-Saint-Martin (Flandria) van 1264 tot 1272 (Backmund II, 420).

² Simon, abt van Dommartin (Ponthivum), geattesteerd van 1269 tot 1271 (Backmund II, 551); volgens Hugo (Hugo I, 625) overleden op 15 december 1272.

³ Eustachius, abt van Saint-André-au-Bois (Ponthivum), volgens Hugo (Hugo I, 165) overleden op 26 oktober 1269 (Backmund II, 563).

⁴ Vermoedelijk Septfontaines-en-Bassigny (Lotharingia). Hammardus komt niet voor in de bestaande abtenlijst (Hugo II, 789; Backmund III, 110).

⁵ Vermoedelijk Septfontaines-en-Bassigny. Nycholaus II is daar geattesteerd in 1339/1346 (Backmund III, 110).

⁶ Bartholomeus van Hoemen, afkomstig uit Aaigem, abt van Ninove. Zijn abbatiaat wordt in de *Recapitulatio* gedateerd van 1404 tot 1447, maar liep in feite van 1426 tot 1447 en duurde slechts 21 en geen 43 jaar (MB VII/3, 518-519; VdP4, 202-203).

⁷ Rommersdorf en Arnstein idem (mededeling dr. B. Krings). Rembedo, abt van Münsterdreisen (Vadegotia) regeerde in het begin van de 13de eeuw (Backmund Ib, 113).

⁸ Henricus was abt van Ninove van 1206 tot 1208. Hij was afkomstig van de abdij van Mont-Saint-Martin, waar hij ook overleed (MB VII/3, 508).

et parentum et omnium amicorum eiusdem, quibus debemus officium / et fratris Johannis Palert, sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et venerandi domini Benedicti de Pape⁹ subprioris abbatiam Affligeniensis, confratris nostri^b.

a) Leodegarii niet in B.

b) a° 1681.

XIII c

3 v nonas octobris. Duorum Ewaldorum, martyrum.

Com. Teoderici, et Onulfi canonici huius ecclesie, et Iohannis, et Walteri // et Lodowici regis¹⁰ Francorum piissimi^a / et sancte memorie domni Philippi abbatis in Parco¹¹ / et Simonis quondam abbatis de Grimberges¹² / et Sigeri / et Hugonis conversi huius ecclesie / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domni Willelmi abbatis in Lauduno¹³ / et Gilberti Zonderdanc et Marie uxoris eius et Nicholai Alexandri mariti eiusdem Marie, quibus debemus officium / et domicelle Marie quondam uxoris Gerardi de Steenberghen¹⁴, cui debemus officium / item pie memorie domini Henrici de Flandris^b ¹⁵ domini de Ninive, cui debemus plenum officium, et illustris domine Philippe uxoris sue, cui debemus officium / et fratris Marci Annaert¹⁶ sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et domini Iosephi Martii provisoris nostri sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) *De oorspronkelijk tekst is uitgewist en herschreven.*

b) obiit Gandavi in mansione sua [...] anno domini m° ccc° lxxi° nocte beati Francisci confessoris. Erat vir armis strenuus, defensor patrie, spes bonis et piis, timor malis et perversis, cuius anima cum fidelibus requiescat.

c) obiit 1672, ætatis 44.

⁹ Te Affligem eveneens op 22 oktober (Verleyen, 220).

¹⁰ Braine 19 sept. Lodewijk VII (1131-1180) van Frankrijk, hij overleed op 18 september (Strubbe, 343).

¹¹ Fl en Pa idem. Abt Philippus II van Park overleed in 1192 (Jansen, 221).

¹² Simon abt van Grimbergen (Brabantia), geattesteerd van 1186 tot 1191, overleed vermoedelijk in 1196 (Spillemaeckers, 34-36).

¹³ Laon Saint-Martin (Francia). De abtenlijst kent slechts één Willelmus (Willem van Marle, 1270-1280), die te Laon gecommemoreerd wordt op 9 augustus (Hugo I, 65; Backmund II, 512).

¹⁴ Gerard van Steenberghen blijkt tweemaal gehuwd te zijn; zie ook 2 augustus.

¹⁵ Hendrik II van Vlaanderen, gehuwd met Philipote van Valkenburch. Hij was heer van Ninove van 1337 tot 1366 (VG II, 78-80).

¹⁶ Was in 1494 subprior en kopieerde in 1498 het huidige cartularium 2, bewaard te Mechelen (Coenobia, fol. 195; AAM, AN, nr. 2, inleidende folio's).

fol. 123

II d4 **iiii nonas octobris.** Francisci, confessoris, ix l.

Com. // Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Godefridi et Johannis conversorum de Vermans / et Johannis prepositi in Campo Regis¹⁷ / et Alardi sacerdotis et canonici in Parco, et Arnoldi conversi ibidem / et Guidonis abbatis apud Stellam¹⁸ / et Johannis conversi in Parco / et domni Willelmi abbatis in B[ra]ne^a ¹⁹.

a) franc. Brane.

e5 **iii nonas octobris.** SS. *Placidi et sociorum, martyrum.*

Com. Gualteri, et Gilleberti, et Oioti sacerdotis et canonici huius ecclesie²⁰, et Ermengardis // et Sygeri conversi in Parco / et Eustachii quondam abbatis Vallis Christiane²¹ / et Reineri conversi in Parcho / et Godefridi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Laurentii abbatis Camerefantis²² / et Rasonis Robijns²³ sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Hughonis de Jaghere sacerdotis et canonici huius ecclesie. *Et reverendi domini Petri Bogaert pastoris Lombecæ Castri ac jubilarii^a.*

a) a° 1690.

X f6 **ii nonas octobris.** Fidis, virginis^a; S. Brunonis, confessoris.

Com. Ide, et Walteri episcopi²⁴, et Lisane, et Arnoldi abbatis // et domni Walteri abbatis Grimbergensis²⁵ / et Symonis sacerdotis et canonici in Parcho / et domni Henrici abbatis in Antwerpia²⁶ / et magistri Ade de

¹⁷ Berne idem. Koningsveld (Brabantia), gesticht in 1252 (Hugo I, 450-452). Proost Johannes wordt vermeld in 1301/1316 (Backmund II, 298).

¹⁸ Pa idem. L'Étoile (Normannia Borealis). Abt Guido overleed in 1275 (Backmund III, 22).

¹⁹ Pr 12 okt., Braine idem. Willelmus de Mons, abt van Braine (Francia), geattesteerd in 1323/1328 (Hugo I, 399; Backmund II, 486).

²⁰ Pa idem. Vermoedelijk Oiotus, die pastoor van de parochiekerk van Ninove was en lid van het seculiere kapittel bij de stichting van de abdij in 1137. Hij maakte de overgang naar de orde van Prémontré mee en is geattesteerd tot 1161 (*Mirakelboek*, 127).

²¹ Eustachius, abt van Valchrétien (Francia), is geattesteerd in 1220/1226 (Hugo II, 1011; Backmund II, 534).

²² Chambrefontaine (Francia), waar abt Laurentius geattesteerd is in 1284/1291 (Backmund II, 489). Hugo (I, 446) plaatst zijn dood op 9 februari 1290.

²³ Geattesteerd in 1339, toen hij pastoor van Pamel was (AAM, AN, nr. 3, fol. 29vo).

²⁴ Fl, Pa en Pr op 5 okt. Walter van Mortagne, bisschop van Laon van 1155 tot 1174. Hij werd begraven in de abdij van Laon Saint-Martin (Gams, 559).

²⁵ Pa idem. Walter van Caelmont wordt geattesteerd van 1254 tot 1261 (*Spillemaeckers*, 68-69).

²⁶ Pa en Pr idem. Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia). Henricus van Mechelen was abt van 1278 tot 1300 (Backmund II, 268; MB VIII/1, 215-217).

Hasche^{b 27}, cui debemus officium / et Michaelis sBoenen et Katerine uxoris sue, Egidii sacerdotis huius ecclesie, Johannis, Katerine, Margarete et aliorum liberorum eorumdem²⁸, quibus etiam debemus officium^c.

Et domini Benedicti de Vorstere quondam supprioris huius ecclesie et pastoris in Lumbeca-Castelli et Streythem^d / et domini Joannis Cortvrient olim supprioris nostri, pastoris in Okeghem, Lumbeka-Castelli et Streythem, sacerdotis et canonici huius ecclesie^e / et domini Petri Isaac supprioris nostri sacerdotis et canonici huius ecclesie^f.

a) Fidis niet in B.

b) qui dedit nobis xx lb. annuatim.

c) qui dederunt nobis annuatim viii sol. par. supra domum et domistadium Danielis Seghers in de Bieststrate, quondam Margarete de Hoeze.

d) obiit 1656.

e) obiit 1659, ætatis 64.

f) obiit 1670, ætatis suæ 67.

fol. 123vo

g

7 nonas octobris. Marci, pape et confessoris; Marcelli et Apulci^a.

Com. // Ghevardi / et Balduini Neptuni / et Lamberti abbatis Thenalensis²⁹ / et Gilleberti sacerdotis et canonici de Vermans / et Franchonis sacerdotis et canonici in Parcho / et Agathe Smerschmans et Johannis Molcise mariti eius / et Stephani van Daelem^b portarii nostri et Maria vander Beelen uxoris eius, quibus debemus perpetuum anniversarium sive missam maiorem.

Et reverendi domini Van Hamme^c confratris nostri abbatiæ Affligeniensis religiosi³⁰.

a) Marcelli et Apulci niet in B.

b) 1625.

c) 1686.

XVIII a

8 viii idus octobris. Benedicte, virginis^a; S. Brigittæ, viduæ.

Com. Sancii // et sancte memorie domni Arnoldi^b abbatis nostri³¹ qui secundus post primum patrem nostrum domnum Gerardum exstitit, qui ut vir summe religionis xlv annis prioratum tenuit et post in cura pastoralis

²⁷ Was in 1291 kapelaan van de burcht van Ninove (AAM, AN, nr. 1, fol. 143).

²⁸ Zie eveneens 5 en 6 juli.

²⁹ Fl en Pr idem. Thenailles (Floreffia). Lambertus wordt vermeld in 1235 (Hugo II, 954-955; Backmund II, 401).

³⁰ Verleyen, 227-228.

³¹ Pa idem. Abt Arnoldus regeerde van 1185 tot 1190 (MB VII/3, 504-505; *Mirakelboek*, 146-149).

ut fidelis servus et prudens quinque annis ministravit, et com. Stepponis abbatis de Everbodio³² / et Ade sacerdotis / et Phylippi Namurcensis comitis³³ / et domni Johannis abbatis Sancti Andree in Nemore³⁴ / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie³⁵ / et Ywani de Moure, sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domni Theoderici van Thuele^c abbatis in Parco 1494³⁶.

a) Benedicte niet in B.

b) Door latere hand toegevoegd: daret om[ne] sac[rarium] altar[is].

c) Nadien gecorrigeerd in de Thuldel.

VII b

9 vii idus octobris. Dionisii et sociis suis; Rustici et Eleutherii, martyrum, duplex.

Com. Everwini³⁷, et Otberti // et Heilewigis sororis nostre / et Elgeri abbatis Sancti Follani³⁸, et Walteri conversi in Parcho / et Odonis sacerdotis et canonici de Vermans / et Godescalci sacerdotis et canonici in Parco / et pie memorie domni Johannis abbatis in Seri³⁹, et eiusdem memorie domni Goberti abbatis Montis Sancti Martini⁴⁰ / et Iohannis de Cellario burgensis in Ninive⁴¹ et Mathildis uxoris sue, quibus debemus officium / et Jordani de Cellario filii eorum, cui etiam debemus officium.

Onderaan de folio: Statutum est ut in qualibet ecclesia ordinis nostri in dominica iii^{ia} post Pascha missa Sancti Spiritus in conventui [celebretur] et tam in ipsa missa quam in singulis missis privatis dicatur collecta *Deus qui caritatis* pro abbatibus in generali capitulo congregatis, et singuli canonici in die illa [et duobus diebus sequentibus] dicant psalmum *Misere mei Deus* et *Pater noster* cum predicta collecta; conversi vero [*Miserere mei Deus* et *Pater*] *noster*; et qui nescierint redimant per vii *Pater noster*⁴².

³² Fl en Pa idem. Abt Steppo van Averbode (Brabantia) regeerde van 1166 tot 1188/1189 (Backmund II, 273; MB IV/3, 630).

³³ Fl 9 okt. Filips de Edele, graaf van Namen van 1195 tot 1212 (Strubbe, 385).

³⁴ Fl 9 sept., Pr idem. Saint-André-au-Bois (Ponthivum). Johannes de Resne overleed in 1242 (Hugo I, 165; Backmund II, 563).

³⁵ Johannes de Malre, vermeld als Ninoofse kanunnik te Park op 7 oktober.

³⁶ Pa 9 okt. Diederik van Tuldel regeerde van 1462 tot 1494 (Jansen, 226-227).

³⁷ Fl 8 okt., Pa en Pr 9 okt. Everwinus, eerste proost van Steinfeld (Westfalia) van 1126 tot 1152 (Backmund Ib, 255).

³⁸ Pa idem. Elgerus, abt van Saint-Feuillien (Floreffia), is geattesteerd in 1234/1237 (Backmund II, 396; MB I, 413).

³⁹ Sery (Ponthivum). Johannes regeerde in 1267-1295 (Backmund II, 571).

⁴⁰ Mont-Saint-Martin (Flandria). Gobertus regeerde van 1299 tot 1307 (Backmund II, 420).

⁴¹ Jan van de Keldere is vermeld als schepen van Ninove in 1311 en 1317 (VG II, 614). Hij maakte zijn testament op 2 februari 1334 (n.s.) (RAB, AN, nr. 68, fol. 103-104).

⁴² Dit besluit van het Generaal Kapittel is van 1458. Het herneemt de bewoordingen van een ouder besluit, waarin de dag van 9 oktober, het feest van Sint-Dionysius, als openingsdag van het Generaal Kapittel vernoemd wordt. Die laatste tekst komt voor in het *Liber ordinarius* van de Ninoofse abdij (begin 14de eeuw) (Van Waefelghem, *Le Liber*

De tekst van de collecte staat onderaan fol. 124. Voor de samenhang geven we de tekst hier weer:

Deus qui caritatis dona per gratiam Sancti Spiritus tuorum cordibus fidelium mundisti, da famulis et famularibus tuis pro quibus tuam deprecamur clemenciam, salutem mentis et corporis ut te tota virtute diligant et que tibi placita sunt tota dilectione perficiant, Per ...

fol. 124 **c**

10 **vi idus octobris. Gereonis sociorumque eius, martyrum; duplex.**

Com. Elgeri abbatis⁴³ // et Danielis / et Johannis abbatis⁴⁴ / et Walteri abbatis de Falesia⁴⁵ / et Nicolai conversi in Parcho, et Hugonis conversi de Vermans / et domni Constancii abbatis apud Vallem Secretam⁴⁶ / et domni Petri abbatis Cussiaccensis⁴⁷ / et Elizabeth dicte Platvoets^a de Lovanio et Johannis mariti eius, quibus debemus officium / et fratris Augustini Brennet huius ecclesie canonici et subdiaconi et organistae peritissimi^b.

a) qui dedit nobis vi [sol.] et vi den. [...].

b) 1645.

XV d

11 **v idus octobris. Translatio S. Patris nostri Augustini, triplex.**

Com. Gisle, et Pauli abbatis⁴⁸, et Gervasii // et Alberti abbatis⁴⁹ / Walteri et Godefridi sacerdotum et Johannis diaconi canonicorum in Parco, et Lamberti et Godefridi conversorum ibidem / et Ode sororis hospitalis de Ninive⁵⁰ / et Franconis de Poele sacerdotis et canonici huius ecclesie.

ordinarius, p. 16 en 342). In 1458 is de dag van het Generaal Kapittel verplaatst naar de 4de zondag na Pasen (*ibidem*, 342, noot 2). Het oude besluit moet dan zijn aangepast aan de nieuwe datum, maar is in het Ninoofse necrologium toch ingeschreven op de oude datum van 9 oktober.

⁴³ Fl idem, Pr 9 okt. Elgerus, abt van Lavaldieu (Floreffia). Zijn naam komt niet voor in de abtenlijst (Hugo II, 1018; Backmund II, 384-385).

⁴⁴ Amiens Saint-Jean idem. Johannes II van Vermand (Flandria) regeerde van 1193 tot 1208 (Coquelle, 277-278).

⁴⁵ Fl en Pr 10 okt. Falaise (Normannia Australis). Een abt Walter wordt vermeld in 1221 en in 1269 (Backmund III, 42).

⁴⁶ Valsecret (Francia). Abt Constantinus komt niet voor in de abtenlijst; moet gesitueerd worden in de tweede helft van de 14de eeuw (Hugo II, 1035-103; Backmund II, 536).

⁴⁷ Pr. 13 okt. Cussy (Francia). Petrus de Sairy overleed op 11 oktober 1311 (Hugo I, 109; Backmund II, 498).

⁴⁸ Fl en Pr idem. Paulus was abt van Veurne (Flandria) van 1183 tot 1188 (Backmund II, 432; MB III/3, 600).

⁴⁹ Fl 12 okt., Pr idem. Albertus, abt van Heylisse (Floreffia), regeerde van 1178 tot 1199 (Backmund II, 382; MB IV/3, 751-752).

⁵⁰ Het hospitaal werd gesticht circa 1268 (VG II, 67).

Et domini Guilielmi Walckiers^a sacerdotis et canonici huius ecclesiæ / et venerandi domini Cornelii de Rantere præpositi in Renirsart^b.

a) obiit 1667, ætatis 28.

b) obiit 1690, ætatis 73.

III e

12 **iiii idus octobris.**

Com. Godefridi⁵¹ // et Virgine de Hersele⁵², cui debemus officium^a / et Nicholai fundatoris Vallis Sancte Marie⁵³ / et Alicie ad succurrendum / et Gerardi novitii et canonici huius ecclesie, et Katerine beghine de Nederwije⁵⁴ / et Walteri Bruniel, Yde sororis sue et Elisabeth uxoris sue, item Johannis Cuttellarii de Adenghem et Elisabeth uxoris sue, quibus debemus officium, et domni Manasseri abbatis in Carthovoro⁵⁵ / et Margarete de Alost, cui debemus officium.

a) hic conventui debetur plenaria pietantia [...].

fol. 124vo **f**

13 **iii idus octobris.**

Com Geve // et Franconis Gibbon⁵⁶ / et Ulrici sacerdotis / et Johannis sacerdotis et canonici de Vermans / et Ingelrammi abbatis Vallis Secrete⁵⁷ / et Eustacii conversi de Vermans / et domni Balduini quondam abbatis Lefflensis⁵⁸ / et Yde de Winthi et Sygeri filii eius quondam presbyteri de Okenghem, quibus debemus officium / et Willelmi quondam famuli nostri de Coudenberghe, cui etiam debemus officium et parentum eius, quibus debemus officium^a.

a) qui dedit nobis xxx solidos par. annuatim ad opus infirmorum.

⁵¹ Fl idem, Pr 13 okt. Godefridus, eerste abt van Arnstein, overleed in 1151 (Hugo I, 202-203; Backmund Ib, 172).

⁵² Virgina van Herzele schonk gronden aan de pitantie en overleed vóór 1219 (DS, nr. 122).

⁵³ Pr idem. Berne heeft op die dag: *comitis fundatoris Vallis Sancte Marie*. Het gaat hier om Zoetendaal (Brabantia), gesticht in 1248 onder het abbatiaat van abt Nicholaus van Middelburg (1246-1302) (Backmund II, 811; *Middelburg*, 33). De graaf van wie sprake is, is graaf Willem II van Holland, die door Hugo als de stichter wordt vermeld (Hugo II, 1025-1026). Zie ook 11 september.

⁵⁴ Mogelijk slaat dit *de Nederwic* op de aanwezigheid vóór 1300 van beginnen bij de oude parochiekerk in de Nederwijk te Ninove.

⁵⁵ Chartreuse (Francia). Abt Manasserus overleed volgens Hugo op 10 mei 1400 (Hugo I, 478).

⁵⁶ Hij was de zoon van Hugo Pauper (zie 2 april) en schonk goederen aan de abdij te Renissart (VE, fol. 51 en 113).

⁵⁷ Pr idem. Valsecret (Francia). Abt Ingelramnus wordt vermeld in 1235 (Backmund II, 536).

⁵⁸ Fl en Pa idem. Balduinus, abt van Leffe (Floreffia), regeerde van 1235 tot 1255 (Backmund II, 388; MB I, 126).

XII g

14 ii idus octobris. Calixti, pape^a.

Com. // Godescalci conversi huius ecclesie / et Arnoldi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Edele de Aldenarde, que dedit nobis calicem unum, et Walteri de Avelghem et Alisie uxoris eius / et Beatricis, quibus debemus officium, et domni Henrici abbatis de Romerstorp⁵⁹ / et Iohannis novitii de Vermans, et Danielis diaconi ad succurrendum / et Woitini Gaben^b de Houthem, cui debemus officium / et Petri dicti Decani de Loetsch / et Radulphi sacerdotis et canonici de Vermans / et pie memorie domni Martini abbatis de Vermans⁶⁰ / et fratris Iohannis de Platea sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Nicolai et Sigeri sacerdotum et canonicorum huius ecclesie.

Et domini Michaelis Nutii sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^c.

a) Niet in B.

b) *Lezing volgens B; in A gedeeltelijk uitgewist.*

c) obiit 1669, ætatis 67.

I a

15 idus octobris. Sanctorum Maurorum^a; S. Theresiæ, virginis.

Com. // Ostonis de Erpa⁶¹, qui dedit nobis bonarium terre ante portam nostram Codenberga // et Willelmi / et domni Algoti quondam abbatis huius ecclesie⁶² / et Balduini abbatis in Everbodio⁶³ / et Arnoldi sacerdotis et canonici in Parcho / et domni Franconis abbatis in Helechines⁶⁴ / et Willermini conversi huius ecclesie / et Sygheri et Henrici Moer canonicorum huius ecclesie / et com. venerabilis domini ac fratris Philippi Matthiæ pastoris in Liedekercke⁶⁵ sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^b.

a) Sanctorum Maurorum *niet in B.*

b) 1639.

⁵⁹ Fl en Pr idem. Rommersdorf (Westfalia). Abt Henricus II, die regeerde van 1237 tot 1243, of Henricus III, geattesteerd in 1277 (Hugo II, 691; Backmund Ib, 243).

⁶⁰ Pr 17 okt. Martinus, abt van Verman, wordt vernoemd in 1338 (Coquelle, 282).

⁶¹ Osto van Erpe, verwant met de heren van Ninove, wordt vermeld circa 1163 (VDP10, 287-290; Warlop, 796). De poort op de Koudenberg is de abdijpoort in de huidige Weggevoerdenstraat.

⁶² Algotus, abt van Ninove van 1196 tot 1201 (MB VII/3, 506-507).

⁶³ Fl en Pa idem, Pr. 25 okt. Boudewijn, abt van Averbode, vermeld van 1214 tot 1224 (Backmund II, 273; MB IV/3, 634-635).

⁶⁴ Pr 14 okt. Heylisse (Floreffia), waar Franco abt was van 1238 tot 1245 (Backmund II, 382; MB IV/3, 754).

⁶⁵ Pastoor te Liedekerke van 1615 tot 1639 (DB V, 52).

fol. 125

b**16 xvii kalendas novembris.**

Com. Ascele sororis huius ecclesie // et Bodini prepositi in Regio Campo⁶⁶ / et domni Willelmi abbatis in Tongherlo⁶⁷ / et Arnoldi de Fura⁶⁸ et Alicie uxoris eius, quibus debemus officium / et Petri Fabri de Curtraco sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis de Audenaerde diaconi et canonici huius ecclesie.

IX c**17 xvi kalendas novembris.** Octava translationis S. Patris nostri Augustini, ix l.

Com. Ingelmari, et Hermannii // et domni Johannis quondam abbatis Sancti Johannis Ambianensis⁶⁹ / et Johannis subdiaconi et canonici huius ecclesie / et fratris Johannis Livens^a diaconi et canonici huius ecclesie. a) 1631.

d**18 xv kalendas novembris. Luce, evangeliste, duplex.**

Com. Ruthcheri conversi huius ecclesie // et Nicholai Cameracensis electi⁷⁰ / et Antonii conversi in Parco / et Bernardi conversi de Vermanz / et domni Reginaldi abbatis de Bogeham⁷¹ / et Sigeri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Gosuini Lieve sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Balduini et Anselmi sacerdotum et canonicorum de Vermanz.

fol. 125vo

XVII e**19 xiiii kalendas novembris.**

Com. // Huberti abbatis Montis Sancti Martini⁷² / et Willelmi conversi huius ecclesie ad succurrendum / et Bartholomei acoliti et canonici huius

⁶⁶ Koningsveld (Brabantia), norbertinessenklooster. Bodinus is niet opgenomen in de proostenlijst. Zijn proostschap is te situeren tussen 1252 en 1288 (Backmund II, 297-299).

⁶⁷ Pa en Pr 18 okt. Willem van Calsteren, abt van Tongerlo van 1286 tot 1288 (Backmund II, 334; MB VIII/1, 292-293).

⁶⁸ Arnold vande Vuren is vermeld in 1317 en 1331 (RAB, AN, nrs. 279 en 280).

⁶⁹ Johannes de Marechal, abt van Amiens Saint-Jean (Ponthivum), overleed in 1349 (Hugo I, 906; Backmund II, 546).

⁷⁰ Nicholaus II van Roeulx, gekozen tot bisschop van Kamerijk, overleed in 1197 (Strubbe, 264).

⁷¹ Fl 19 okt., Pr idem. Bayham (Anglia Australis). Reginaldus is geattesteerd in 1221/1235 en 1243 (Backmund II, 37).

⁷² Pr 20 okt. Hubert van Mont-Saint-Martin (Flandria) regeerde van 1174 tot 1196 (Backmund II, 419).

ecclesie / et Egidii conversi huius ecclesie / et Autberti Lombardi / et pie memorie domni Mathye quondam abbatis in Trunchinio⁷³.

VI f

20 **xiii kalendas novembris. S. Caprasii, martyris.**

Com. Rodulfi conversi huius ecclesie // et Goswini / et Hugonis abbatis⁷⁴ / et Hugonis prepositi in Winaugia⁷⁵ / Gerardi de Lykem et Magteldis uxoris eius ac Adriani clerici filii eorum, quibus debemus officium / et pie memorie domni Onulphi sacerdotis et canonici huius ecclesie, quondam abbatis in Jeth⁷⁶ / et Helewigis de Haltret / et Nicholai sacerdotis et canonici de Vermans / et domni Sigeri de Hamme abbatis in Troncinio⁷⁷.

g

21 **xii kalendas novembris. Undecim milium virginum / SS. Ursulae et sociarum, virginum et martyrum, maius duplex.**

Com. // Sigeri conversi huius ecclesie / et Mychaelis quondam abbatis de Syleio⁷⁸ / et Johannis dicti Been burgensis in Gandavo familiaris nostri / et Margarete uxoris sue et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie filii eorumdem⁷⁹ / et Egidii dyaconi et canonici huius ecclesie / et fratris Gerardus Hey sacerdotis canonici et supprioris huius ecclesie^{a 80} / et magistri Petri Casens secretarii et receptoris huius ecclesiae, cui debemus officium^{b 81}.

Et Livini De Croock sacerdotis et canonici huius ecclesiae ac vicarii in Lidekercke^c.

a) obiit a° m° ccccc° trigesimo septimo.

b) [...] obiit a° 1604.

c) obiit 1660, ætatis 34.

⁷³ Drongen (Flandria). Mathias Jadys, abt van 1281 tot 1284 (MB VII/3, 549).

⁷⁴ Fl en Pa idem, Pr 21 okt. Hugo, eerste abt van Sint-Radegundis of Bradsale (Anglia Australis) (Hugo II, 595-596; Backmund II, 70).

⁷⁵ Wenau (Westfalia), norbertinessenklooster (Hugo II, 1159; Backmund Ib, 262). Er is geen lijst van proosten beschikbaar.

⁷⁶ Pa idem. Onulfus, abt van Dielegem te Jette (Brabantia), geattesteerd in 1274/1275 (Backmund II, 282; MB IV/3, 701-702). Voordien is hij als subprior en prior van Ninove geattesteerd in 1264 (DS, nr. 208; AAM, AN, nr. 1, fol. 62vo).

⁷⁷ Siger van Hamme, abt van Drongen van 1358 tot 1389 (MB VII/3, 552).

⁷⁸ Fl idem. Abt Michael van Silly (Normannia Australis) is vernoemd in 1242/1243 (Hugo II, 806; Backmund III, 50).

⁷⁹ Mogelijk te identificeren met kanunnik Jan Boen, vermeld in 1377 (RAB, AN, nr. 68, fol. 118).

⁸⁰ Gerardus Hey was in 1546 succentor (RAB, AN, nr. 92, fol. 3).

⁸¹ Naam van een Ninoofse schepenfamilie (VG II, 617). Mogelijk familie van de Ninoofse kanunnik met dezelfde naam, zie 12 september.

fol. 126 **XIII a****22 xi kalendas novembris.**

Com. // Roscelini sacerdotis et canonici Grimbergensis / et Agnetis comitisse⁸² / et Agnetis sororis nostre / et Willelmi conversi ad succurrendum / et domni Henrici abbatis in Tronchinio⁸³.

III b**23 x kalendas novembris. Severini, episcopi^a.**

Com. // Nicholai monachi et Clemencie converse Sancti Petri Altimontis⁸⁴ / et Walteri canonici huius ecclesie / et Iohannis Bastinc de Ninive et Katherine uxoris eius, quibus debemus memoriam / et Eggherici de Lembecca et Beatricis uxoris eius, quibus quolibet mense debemus memoriam⁸⁵ / et domni Iohannis quondam abbatis huius ecclesie, cui quolibet mense debemus memoriam⁸⁶ / et domini Petri Wint, sacerdotis et canonici Sancte Marie Middelburgensis in Walacria.

a) Niet in B.

c**24 ix kalendas novembris.**

Com. Reimboldi et Arnoldi conversorum huius ecclesie, et Iohannis abbatis⁸⁷, et Gerardi // et Yolendis, et Arnulphi sacerdotis et canonici de Vermans / et domini Arnulphi de Ydenvorde militis⁸⁸, et Arnouldi de Liest.

fol. 126vo **XI d****25 viii kalendas novembris. Crispini et Crispiniani, martyrum.**

Com. Gosleni⁸⁹, et Alsuendis, et Hugonis canonici huius ecclesie // et Teodrici de Beverna⁹⁰ / et Agnetis beghine dicte de Reyns^a / Iohannis

⁸² Pr idem. Agnes de Baudemont, gravin van Braine, overleed in 1204 en werd begraven in het koor van de abdijkerk van Braine, waarvan ze de opdracht voor de bouw gaf. Ze was gehuwd met Robert I van Dreux, broer van Lodewijk VII van Frankrijk (Hugo I, 404; VdP2, 164 en 279).

⁸³ Henricus van Sevenberghe, abt van Drongen circa 1323 (MB VII/3, 551).

⁸⁴ Benedictijnenabdij van Hautmont (Noord-Frankrijk); zie 7 januari.

⁸⁵ Sterfdag op 30 augustus.

⁸⁶ Maandelijkse commemoratie van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag op 20 december.

⁸⁷ Fl en Pr 23 okt. L'Étoile (Normannia Borealis). Abt Johannes overleed in 1178 (Hugo II, 873; Backmund III, 22).

⁸⁸ Arnold van Idevoorde of van Rideve, vermeld in 1248, overleden vóór 1271 (Van Isterdael, De Heren en Vrouwen, 3; DS, nr. 243).

⁸⁹ Fl en Pr idem. Goslenus de Vierry, bisschop van Soissons van 1126 tot 1152 (Gams, 633).

⁹⁰ Vermoedelijk Diederik III van Beveren (1217-1240), schoonbroer van Gerard IV van Grimbergen (Warlop 677-679).

Barbitonsoris de Gandavo^{b 91} [et] Margarete filie sue / et Alicie uxoris sue, quibus debemus officium / et Geraerdi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Johannis Spanoghe curati de Pamella sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et domini Silvini Boullin sacerdotis et canonici huius ecclesie^c.

a) qui dedit nobis iiii lib. [par.].

b) qui dedit nobis v sol. annuatim.

c) obiit 1655, ætatis 28.

XIX e

26 vii kalendas novembris.

Com. Wascelini, et Ricolvi sacerdotis et canonici huius ecclesie // et Gertrudis converse in Parco / et Milonis abbatis Sancti Medardi in Suesione⁹² / et Godefridi conversi in Parcho / et Walteri de Reiniersaert conversi ad succurrendum / et Theoderici sacerdotis et canonici de Vermans / et domni Wiardi abbatis apud Septem Fontes⁹³ / et Johannis Necke sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et domini Milonis Parijs sacerdotis et canonici huius ecclesie^a / et domini Basilii Brugman religiosi monasterii Affligeniensis confratris nostri^{b 94}.

a) obiit 1667, ætatis 27.

b) 1690.

f

27 vi kalendas novembris. Vigilia^a; octava undecim milium virginum, ix l.^b; octava SS. Ursulæ et sociarum.

Com. Abonis conversi huius ecclesie, et Tiscelini // et Thome / et Henrici canonici, Balduini et Gerardi conversorum, Helvigis et Mabilie sororum in Parco / et Thome conversi huius ecclesie / et Symonis clerici de Vermans / et Henrici conversi in Parco / et bone memorie domni Theoderici abbatis in Floreffia⁹⁵ / et Danielis sacerdotis et canonici huius

⁹¹ Vermeld in 1288 als vader van frater Gerardus, die toen subdiaken was (DS, nr. 268); zie ook 13 juni.

⁹² Pr 24 okt. Abdij van Saint-Médard te Soissons. Abt Milo overleed in 1219 (GC IX, 417).

⁹³ Septfontaines-en-Thiérache (Floreffia) of Septfontaines-en-Bassigny (Lotharingia). In geen van beide abdijen komt Wiardus in de abtenlijst voor (Backmund II, 398-399 en III, 110). Vermoedelijk is hij te situeren in de 14de eeuw. Is Wiardus dezelfde als Wicardus, gecommemoreerd te Amiens op 24 oktober? Door Brouette geïdentificeerd als Wicardus van Septfontaines-en-Thiérache, die leefde in 1192. Gelet op de chronologie lijkt die identificatie uitgesloten.

⁹⁴ Te Affligem vermeld op 26 november (Verleyen, 415).

⁹⁵ Fl en Pa idem, Pr 15 okt. Theodericus was abt van Floreffia van 1254 tot 1268 (Backmund II, 377; MB I, 110).

ecclesie / et Petri Mercatoris de Fordis / et Wolbrecht de Lantmetere et Elisabeth de Scendelbeke uxoris eius, quibus debemus officium^c.

a) *Niet in B.*

b) *Niet in B.*

c) qui dederunt nobis ad opus infirmorum dimidium iornalium terre in parochia de Merbeke iacentem op den Bereswinkele.

fol. 127

VIII g

28

v kalendas novembris. Symonis et Iude, duplex.

Com. Herbrandi de Merbecca⁹⁶, et Ludevici comitis et fundatoris quinque abbatiarum⁹⁷ // et Gozwini sacerdotis et canonici Trunciniensis ecclesie / et Arnoldi de Bruxella et Christine uxoris eius^a / et Arnoldi sacerdotis et canonici huius ecclesie⁹⁸ filii eorundem, quibus debemus officium / et pie memorie domni Johannis Millijs^b abbatis huius ecclesie⁹⁹ / et fratris Brunonis van Haften Ultraiectini¹⁰⁰, lectoris Philosophiæ sacerdotis et canonici huius ecclesiæ^c.

Et fratris Ildefonsi Sturm diaconi religiosi monasterii Affliginiensis confratris nostri^d.

a) a quibus annuatim xii lib. par. [...]; debemus domino Michaeli filio Arnoldi et Cristine [...] plenum officium, cum decesserit annuatim v sol. par. [...].

b) in capitulo sub asseribus sepultus [iuvenum].

c) obiit 1622.

d) 1691, ætatis 28.

a

29

iv kalendas novembris. S. Narcissi, episcopi et confessoris.

Com. Hillini canonici huius ecclesie, et Teoderici filii constabuli¹⁰¹, et Balduini sacerdotis, et Agathe sororis nostre, et Gerardi conversi huius ecclesie // et Hugonis abbatis / et Arnoldi sacerdotis et canonici in Parcho.

⁹⁶ Herbrandus, heer van Meerbeke en Neigem, was een van de eerste grote begunstigers van de abdij. Hij is geattesteerd van circa 1140 tot 1180 (VE, fol. 15 en 81b; VdP19, 2-4).

⁹⁷ Fl, Pa en Pr idem. Graaf Ludovicus stichtte Arnstein (Westfalia) in 1139 (Hugo I, 202; Backmund Ib, 172). Hij stichtte eveneens Marienthal, Enkenbach, Gommersheim en Münsterdreisen, alle in Vadegotia (Backmund Ib, 110-111, 90-92, 92, 112-114). Hij overleed in 1185 (LP, 505-506).

⁹⁸ Vermeld in 1332 (RAB, AN, nr. 68, fol. 111).

⁹⁹ Fl 26 okt., Pa idem. Johannes Millys, afkomstig van Ninove, abt van Ninove van 1305 tot 1314 (MB VII/3, 514).

¹⁰⁰ Was de neef van de Affligemse proost Benedictus van Haeften (Verleyen, Relaties, 50).

¹⁰¹ Zoon van Gerard I van Ninove, bijgenaamd *constabulus*, stichter van de abdij. Deze zoon komt in geen enkele oorkonde voor en moet jong overleden zijn (VDP10, 285).

*Et domini Maximiliani van Damme pastoris in Obrechttegem*¹⁰² *sacerdotis et canonici huius ecclesiæ*^a.

a) obiit anno 1665, ætatis suæ 65.

XVI b

30 iii kalendas novembris.

Com. // Eustachii, Balduini, Henrici, Diberge, Ide, Helsuendis, et Giselberti in Parco ad succurrendum / et pie memorie domni Theoderici abbatis in Scheda¹⁰³ / et Johannis de Smedenrove qui dedit nobis xxv solidos annuatim, cui debemus officium / et Egidii de Drissche / et Willelmi presbyteri de Eychem, cui debemus officium / et Egidii et Stephani sacerdotum et canonicorum de Vermans.

fol. 127vo

V c

31 ii kalendas novembris. Quintini et Foillani, martyrum; vigilia^a.

Com. // Juthe, et magistri Johannis thesaurarii Cameracensis¹⁰⁴ / et Gerardi sacerdotis et canonici in Parco / et pie memorie domini Philippi de Wildeburch fundatoris monasterii de Porta Angelica¹⁰⁵ / et pie memorie domni Nycholai abbatis Montis Sancti Martini¹⁰⁶ / et Petri¹⁰⁷ sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Ghisellini de Mulhem et Clemencie uxoris eius^b / et Walteri Barbitonsoris¹⁰⁸ filii eorumdem et Katerine uxoris eius, quibus debemus officium / et Geraerdi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Petri van den Hecke sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) vigilia *niet in B*.

b) pro quibus Walterus Barbitonsor de Ninive, filius eorumdem assignavit xii sol. annuatim solvendo.

¹⁰² Verschrijving van Woubrechttegem. Maximiliaan Van Damme was er pastoor van 1647 tot 1665 (DB V, 141).

¹⁰³ Scheda (Westfalia). Abt Theodericus is geattesteerd in 1219/1234 (Hugo II, 773-774; Backmund Ib, 249).

¹⁰⁴ Mogelijk Jean de Montsoreau, die schatbewaarder was in 1208 (Berteaux, *Étude historique* I, 409).

¹⁰⁵ Engelpoort (Westfalia), vrouwenklooster, ging in 1272 over naar de Orde van Prémontré. Philippus wordt genoemd als stichter (Hugo I, 171; Backmund Ib, 202-203).

¹⁰⁶ Pa 29 okt. en Pr 30 okt. Mont-Saint-Martin (Flandria), waar Nicolaus de Hwareles geattesteerd is in de eerste helft van de 14de eeuw (Backmund II, 420).

¹⁰⁷ Petrus van Geraardsbergen, die pastoor was te Pamel in 1300 (DS, nr. 295).

¹⁰⁸ Was als schepen van Ninove getuige in 1331 en 1332 (RAB, AN, nr. 68, fol. 119vo; AAM, AN, nr. 3, fol. 27vo).

NOVEMBER

November habet dies xxx^a, luna xxx^a.

d

- 1 **KAL[ENDAS]. Festivitas omnium sanctorum, triplex; Cesarii, martyris^a.**

Com. Gozuini // et Danielis / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Egidii sacerdotis et canonici huius ecclesie / item Elizabeth Maproits¹ / et Odonis et Johannis sacerdotum de Vermans et Petri subdiaconi eiusdem loci / et Elizabeth Broeders / et Johannis Pau et Katherine uxoris eius et Gosuini filii eorum clerici et Beatricis uxoris eius et liberorum eorundem, quibus debemus plenum officium / et pie memorie domni Petri abbatis in Vermans², et Jacobi et Johannis sacerdotum et canonicorum ibidem / et fratris Michaelis sacerdotis et canonici eiusdem loci.

a) Cesarii *niet in B*.

XIII e

- 2 **iiii nonas novembris. Commemoratio animarum; Eustachii et sociorum^a.**

Com. Radulfi³, et Arnoldi conversi huius ecclesie // et Galteri conversi de Vermans / et Nicholai sacerdotis et canonici de Vermans, et Auberti conversi ibidem / et Theoderici sacerdotis et canonici in Parcho / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Beele uxoris Bauduini Ram⁴ et ipsius Bauduini, quibus debemus officium / et domini fratris Cornelii Boullin quondam circatoris huius ecclesie^b.

a) Commemoratio *en Eusthacii niet in B*.

b) 1642.

¹ Maakte haar testament in 1332 (RAB, AN, nr. 68, fol. 109).

² Petrus, abt van Vermand, die regeerde 1490-1500 en die de verkoop van Denderwindeke aan Vicogne bewerkstelligde (VdP20, 116-117; Coquelle, 285-286).

³ Pa idem. Radulfus Strabo, genoemd als weldoener bij de stichting van Mont-Saint-Martin (Flandria) (Backmund II, 418).

⁴ Jan de Ram, zoon van Boudewijn, schepen van Ninove, stierf begin 15de eeuw en werd begraven in de parochiekerk (Béthune, *Épitaphes*; VG II, 614).

fol. 128 **II f****3 iii nonas novembris.**

Com. Godescalci conversi huius ecclesie, et Walteri, et Bettonis abbatis // et Roberti / et Walteri et Gerardi conversorum huius ecclesie / et Eustacii de Gandavo, et Nicholai presbyteri de Eichem / et Johannis Clerici et Margarete uxoris eius et fratris Johannis Clerici presbyteri et canonici huius ecclesie et Egidii et Elisabeth filiorum eorumdem, quibus debemus officium.

g**4 ii nonas novembris.**

Com. Alsteni sacerdotis // et domini Gilleberti abbatis Montis Sancti Martini⁵ / et pie memorie domni Mathei quondam abbatis huius ecclesie⁶ / et Petri sacerdotis / et Gilleberti / et Johannis sacerdotis et canonici in Parco / et Petri presbyteri de Okeghem⁷ et Geluidis de Adeghem sororis sue et Egidii dicti Stortewijn mariti dicte Geluidis, quibus debemus officium / et Ricardi sacerdotis et canonici huius ecclesie filii eorumdem.

X a**5 nonas novembris.** Translatio sanctorum martyrum Cornelii et Cypriani, patronorum nostrorum, duplex / triplex.

Com. // Alberti canonici in Parco / et Eustassii conversi huius ecclesie / et domni Bliadis abbatis in Bucelliis⁸ / et Willelmi dicti Huyssman, cui debemus officium.

Et venerandi domini Huberti de Cloppele abbatiae Affligeniensis religiosi ac confratris nostri, pastoris in Wavere^a.

a) 1686.

fol. 128vo **b****6 viii idus novembris.**

Com. Reinoldi, et Everardi, et Hadeburgis sororis nostre // et Geldulfi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et pie memorie domni Fulconis

⁵ Fl, Pa en Pr idem. Mont-Saint-Martin (Flandria). Gilbertus wordt als abt vernoemd in 1151/1174 (Backmund II, 419).

⁶ Pa 31 okt. Matheus van Schorisse, abt van 1190 tot 1195. Hij was kanunnik van de abdij van Mont-Saint-Martin, waar hij overleed (MB VII/3, 505).

⁷ Getuige in 1271 (DS, nr. 244).

⁸ Bliardus, abt van Bucilly (Floeffia), overleden in 1264 (Hugo I, 421; Backmund II, 366).

abbatis Sancti Foyllani⁹ / et Nicholai sacerdotis et canonici de Vermanz / et Rogeri conversi ibidem / et fratris Livini¹⁰ sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) qui dedit conventui xx sol. par. hereditarie ad opus mortemain.

XVIII c

7 vii idus novembris.

Com. Balduini abbatis¹¹, et Tome, et Alsuendis // et domni Gerardi de Grimbergis^a conversi ad succurrendum / et Agnetis uxoris eius / quibus debemus officium¹² / et Gerardi domini de Viane fratris nostri et uxoris eius¹³.

a) anno domini m° cc° xxv°; anniversario [convent]ui assigna[ti sunt] xl solidi [...].

VII d

8 vi idus novembris. Octava omnium sanctorum, ix l.

Com. Godescalci sacerdotis et canonici huius ecclesie // et Heinrici de Beverna¹⁴ / et Walteri abbatis / et Egidii clerici de Aldenarde / et Goberti sacerdotis et canonici de Vermans / et Thome de Marla¹⁵, pro quo datur annuatim sumptus premonstratensis colloquii.

Et domini Lucæ Masii Sacrae Theologiæ baccalarii pastoris in Oitinghen sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) obiit a° 1664, ætatis suæ 62.

⁹ Fl 2 nov., Pr 9 nov. Fulco, abt van Saint-Feullien (Floreffia), die regeerde van 1260 tot 1268 (Backmund II, 396; MB I, 413).

¹⁰ Livinus is familie van Avezote en Johannes Wedeghe van Gent (zie 20 augustus). Hij is geattesteerd in 1316 en 1320 (RAB, AN, nr. 68, fol. 101-103 en 105). In 1350 wordt broeder Livine als portier genoemd (ibidem, fol. 76).

¹¹ Pa 8 nov., Pr idem. Balduinus, eerste abt van Alnwick (Anglia Borealis), vermeld in 1148/1152 (Backmund II, 33).

¹² Gerardus IV van Grimbergen, heer van Ninove en Grimbergen van 1203/6 tot 1225. Hij was gehuwd met Agnes van Beveren (1214-1230). Beiden werden in de abdij van Ninove begraven (VdP3, 55-57).

¹³ Gerard van Viane (gestorven vóór 1268), gehuwd met Beatrijs (VdP13, 43). Beiden worden gecommemoreerd te Beaupré op 6 en 7 november (KBB, Hs, nr. 18200-201). *Fratris nostri* slaat vermoedelijk op de *fraternitas*.

¹⁴ *Henricus miles de Beverna* beëindigde in 1181 zijn conflict met de abdij en schonk zijn rechten op gronden nabij het hof te Roeselaar, hij verkocht er tevens een stuk bos (VE, fol. 85).

¹⁵ Pr idem. Ingelrannus, heer van Coucy en zoon van Thomas de Marle, schonk in 1138 aan Prémontré een jaarlijkse rente om de onkosten te betalen van de abten die deelnamen aan het Generaal Kapittel, voor het zielenheil van zijn vader, met de verplichting dat in elke abdij de sterfdag van zijn vader zou herdacht worden (Dufour-Malbezin, *Actes*, 283-284). Dat de naam van Thomas hier met meer dan een eeuw vertraging is opgetekend, kan wijzen op een vergetelheid die later is rechtgezet.

fol. 129

e

9 v idus novembris. Theodori, martyris^a.

Com. Mabilie, et Richardi conversi huius ecclesie, et Walteri // itemque Walteri abbatis in Antwerpia¹⁶ / et Laurete fundatricis ecclesie Sancte Marie de Insula Ducis¹⁷ / et Egidii Carpentarii^b / et fratris Godefridi vander Haseldonck dyaconi et canonici huius ecclesie.

a) Theodori niet in B.

b) qui dedit nobis x lib. annuatim.

XV f

10 iiii idus novembris. Martini, pape^a; S. Huberti, episcopi et confessoris.

Com. // Theoderici conversi in Parcho, et pie memorie Ingelberti prepositi in Cherscamp¹⁸ / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) Martini niet in B.

III g

11 iii idus novembris. Martini, episcopi et confessoris; Menne, martyris^a.

Com. // Wibizonis, et Ave / et Ode^b sacerdotis et canonici de Vermanz / et Reineri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et domni Johannis quondam abbatis in Antwerpia¹⁹ / et Margarete de Ophem / et bone memorie domini Arnoldi de Liedekerke canonici de Tornaco²⁰ fratris nostri ad succurrendum / et Arnoldi domini de Breda²¹, quibus debemus officium / et

¹⁶ Fl en Pr idem. Walterus van Strijpen, abt van Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia) van 1189 tot 1192 (MB VIII/1, 210).

¹⁷ Laureta van Perwez, echtgenote van Reinerus. Zij stichtte in 1219 het norbertinessenklooster van Gempe (Brabantia) (Hugo I, 887-895; MB IV/3, 829-850). Zie ook 13 december.

¹⁸ Pa 9 nov. Norbertinessenklooster van Serskamp (Flandria). Ingelbertus is geattesteerd einde 12de eeuw (MB VII/3, 552-553).

¹⁹ Johannes van Lier, abt te Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia) van 1258 tot 1271 (MB VIII/1, 214).

²⁰ Arnoldus van Liedekerke, zoon van Raas (VII) van Liedekerke en Breda en van Margareta van Edingen, kanunnik te Doornik. Hij maakte zijn testament op 10 mei 1304 en 17 maart 1306 (RAB, AN, nrs. 397 en 398; Warlop, 818).

²¹ Arnoldus van Leuven, zoon van Godfried van Leuven en Maria van Oudenaarde, gehuwd met Elisabeth, vrouwe van Breda, die overleed op 11 februari 1281. Hij deed in 1281 een schenking aan de Ninoofse abdij voor zijn zielenhiel (DS, nr. 254) en overleed in 1287. Zijn commemoratie lijkt enkele decennia na zijn dood te zijn ingeschreven. Hij is samen met zijn vrouw de stichter van het norbertinessenklooster Sint-Catharinadal, thans te Oosterhout, voorheen te Wouwe en Breda (Brabantia) (Sponseleede Meester, *Het norbertinessenklooster Sint-Catharinadal*, 21-22; Juten, *De verdeling van Breda*, 103-110).

Johannis sacerdotis et canonici de Vermanz / et Quintini sacerdotis et canonici ibidem, et pie memorie domni Johannis abbatis Premonstratensis²².

a) Menne niet in B.

b) B leest Ade.

fol. 129vo

a

12 **ii idus novembris. Livini, episcopi et martyris.**

Com. Benzonis conversi huius ecclesie // et Johannis diaconi de Vermanz / Egidii et Rogeri conversorum ibidem / et Egidii sacerdotis et canonici huius ecclesie, et Ostonis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Bussardi Coelins sacerdotis et canonici huius ecclesie.

XII b

13 **idus novembris. Briceii, episcopi^a; B. Siardi, abbatis, duplex.**

Com. // Reineri canonici²³ / et domni Ade abbatis²⁴ / et Sygeri conversi huius ecclesie, et pie memorie Sygardi^b abbatis de Orto Sancte Marie²⁵ / et eiusdem memorie domni Johannis abbatis in Vyconia²⁶ / et Walteri de Haept et Gratine uxoris eius et liberorum eorumdem / et Egidii clerici de Ninive^c, et domini Willelmi de Okenghem^{d 27} militis, quibus debemus officium / et fratris Thomae de Roesberch sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) Briceii niet in B.

b) [...] miraculis tres mortuos suscitavit²⁸.

c) qui dedit conventui nostro x lib.; *boven de naam Egidius is door en latere hand Haestkat geschreven*.

d) qui dedit conventui nostro x lib.

²² Pr 9 nov. Johannes Agnet, abt van Prémontré van 1449 tot 1458 (Backmund II, 529).

²³ Vermoedelijk Reinerus, de diaken die circa 1165 inspectie deed op de triomfboog van de nieuwe abdijkerk en op een wonderbaarlijke manier een instorting van de boog overleefde (*Mirakelboek*, 80-81, 148-149).

²⁴ Fl en Pa idem. Adam, abt van Mont-Saint-Martin (Flandria) van 1197 tot 1209 (Backmund II, 419).

²⁵ Pr idem. Siardus, abt van Mariëngaard (Frisia) van 1197 tot 1230 (Backmund II, 212). Werd in de 18de eeuw erkend als één van de heiligen van de orde (LP, 531-532).

²⁶ Johannes van Bavai, abt van Vicogne (Flandria), die overleed in 1290 (Hugo II, 1078; Backmund II, 437).

²⁷ Een Willem van Okegem was meier te Okegem in 1295 en in 1327 (Van Isterdael, De heren, 21-25); een Willem van Okegem is eveneens gecommemoreerd op 9 april.

²⁸ Blijkbaar was de *Vita Siardi* met de mirakelverhalen ook te Ninove bekend. Voor inleiding, tekstuitgave en vertaling, zie Lambooi en Mol, 43-51 en 242-349.

I c

14 xviii kalendas decembris.

Com. Theoderici abbatis²⁹, et Sifridi conversi huius ecclesie // et Ide / et Roberti abbatis³⁰ / et clare memorie domni Godefridi Cameracensis episcopi^{a 31} / et Henrici sacerdotis et canonici in Parco.

Et domini Pauli Hasselere pastoris in Dickele sacerdotis et canonici huius ecclesie^b.

a) m° cc° xxx° vii°.

b) obiit 1668, ætatis 54.

fol. 130

d

15 xvii kalendas decembris.

Com. Remzonis, et Henrici³², et Godescalci conversi huius ecclesie // et Everboldi / et Margarete comitisse³³ / et Petronille sororis nostre / et Johannis abbatis Vallis Dei³⁴, et Nicholai sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Willelmi sacerdotis et canonici in Parco. / Commemoratio fratris Zygeri de Berchem³⁵ parentum, fratrum et sororum suorum, quibus debemus officium.

IX e

16 xvi kalendas decembris.

Com. // Henrici / et Radulphi quondam abbatis Sancti Petri Altimontis³⁶ / et Ascelini de Felseca conversi ad succurrendum, et Phylippi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis quondam abbatis in Ressonio³⁷ /

²⁹ Pa en Pr idem. Theodericus, eerste abt van l'Étoile (Normannia Borealis), geattesteerd in 1132/1146 (Hugo II, 873; Backmund III, 22).

³⁰ Pr 11 nov. Robertus Taon, eerst abt van Falaise (Normannia Australis), daarna in 1187/1188 van Isledieu (Normannia Australis) (Hugo I, 885, 913-914; Backmund III, 42, 44).

³¹ Godfried van Fontaines, bisschop van Kamerijk van 1220 tot 1236 (Strubbe, 265).

³² Pa idem, Pr 13 nov. Henricus, aartsbisschop van Reims van 1162 tot 1175 (Strubbe, 296).

³³ Margareta van de Elzas, gehuwd in 1169 met graaf Boudewijn V van Henegouwen (vanaf 1191 Boudewijn VIII van Vlaanderen). Zij overleed in 1194 (Strubbe, 393).

³⁴ Laval Dieu (Floreffia). Johannes I is geattesteerd in 1315 (Backmund II, 385).

³⁵ Trad in 1430 op als gemachtigde van de abdij bij een verkoop te Strijtem (AAM, AN, nr. 3, fol. 12).

³⁶ Pa idem. Radulfus, abt van de benedictijnenabdij van Hautmont in 1202-1212 (GC III, 117); zie ook 7 januari.

³⁷ Resson (Ponthivum). Johannes komt niet voor op de abtenlijst in de 13de en 14de eeuw (Hugo II, 651-652; Backmund II, 561).

et Cornelii Lobs et Gertrudis sBroeders uxoris eius et parentum eorumdem / et fratris Henrici Velthove pastoris de Lombeke Castelli sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) 1565.

f

17 **xv kalendas decembris.**

Com. Segenzonis, et Gevardi conversi huius ecclesie // et Ave / et Alexandri et Arnoldi abbatum de Insula³⁸ / et Henrici conversi huius ecclesie, itemque Henrici diaconi et canonici huius ecclesie / et Arnulphi sacerdotis et canonici de Vermans / et Nicholai de Stromberghen / et Johannis sacerdotis et canonici in Parcho, et Walteri conversi ibidem / et Theoderici sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et fratris Guilielmi Froimont sacerdotis et canonici huius ecclesie^a.

a) obiit 1656, ætatis 28.

fol. 130vo

XVII g

18 **xiii kalendas decembris.** Octava Sancti Martini, ix l.

Com. Ave, et Iohannis // et Galteri Haweli³⁹ / et Gerardi prepositi de Bedebur⁴⁰ / et Henrici abbatis Calvi Montis⁴¹ / et domni Johannis abbatis Bone Spei⁴² / et pie memorie Laurentii quondam abbatis Sancti Foillani⁴³ / et reverende memorie domni Petri quondam abbatis in Cornelio Monte⁴⁴ / et fratris Stephani de Greve^a sacerdotis et canonici huius ecclesie et pastoris in Pamella.

a) a° 1643.

³⁸ Pa en Pr 18 nov. Mariënweerd (Brabantia). Abt Alexander overleed in 1189 en abt Arnoldus regeerde van 1193 tot 1219 (Backmund II, 305).

³⁹ Walter Hawel, heer van Pamel, overleed in 1188 en werd begraven in de abdij (DS, nr. 60).

⁴⁰ Pa 15 nov. Bedburg (Westfalia). Gerardus is niet vermeld in de lijst van de proosten, maar is te situeren in het begin van de 13de eeuw (Backmund Ib, 176-177).

⁴¹ Fl en Pr 20 nov. Chaumont (Floreffia). Henricus overleed in 1231 (Hugo I, 439; Backmund II, 369).

⁴² Pa idem. Johannes de Gentinnes, abt van Bonne-Espérance (Floreffia) van 1238 tot 1253 (Backmund II, 364; MB I, 398).

⁴³ Fl 17 nov. Laurentius II, abt van Saint-Feuillien (Floreffia) van 1238 tot 1260 (MB I, 413).

⁴⁴ Petrus, abt van Mont Cornillon, dat later verhuisde naar Beaurepart (Floreffia), geat-testeerd in 1245/1252 (MB II, 224).

VI a

- 19 **xiii kalendas decembris.** Elizabeth, electe / *viduæ*, ix l.

Com. Roberti, et Albrici⁴⁵ // et Johannis abbatis⁴⁶ / et domini Walteri de Tenremonde⁴⁷ / et Litttoldi^a 48 / et domni Gwillelmi abbatis Sancti Justi⁴⁹ / et Ludulphi canonici in Capella⁵⁰.

a) Ruoldi in B.

b

- 20 **xii kalendas decembris.**

Com. Onulfi conversi huius ecclesie, et Petri abbatis⁵¹ // et pie memorie domni Senoldi abbatis Sancti Andree in Nemore⁵² / et Balduini Caligatoris de Gandavo et Elisabeth uxoris eius, et Henrici dicti Leyschoef et Jute uxoris eius de Gandavo, et Gertrudis filie Johannis dicti Blonde / et Johannis Psalladini presbyteri / et Margarete dicte de Pavone de Gandavo et Johannis mariti eius / et Gente Lombarde^a, cui debemus officium / et fratris Godefridi vander Biest sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) qui dedit conventui xv lib.

fol. 131 **XIII c**

- 21 **xi kalendas decembris.** *Præsentatio Beatæ Mariæ Virginis, triplex.*

Com. Walteri Pueri // et Imme, et Volcardi conversi huius ecclesie / et Salomonis abbatis Sancti Foillani⁵³ / et Philippi^a presbyteri de Wighilines / et Godescalci conversi huius ecclesie / et Wiberti sacerdotis et

⁴⁵ Fl en Pr idem. Albricus, abt van Thenailles (Floreffia), in 1158-1162 (Hugo II 951, Backmund II, 401).

⁴⁶ Fl 20 nov., Pa en Pr idem. Johannes, abt van Lund (Dania et Norvegia) in 1164-1189 (Backmund Ib, 442).

⁴⁷ Walter II, heer van Dendermonde, overleden circa 1188/1189. Hij was gehuwd met Adelize van Buischeure, die gecommemoreerd wordt op 26 februari (Warlop 757; VdP3, 54). Te Braine wordt hij gecommemoreerd op 18 februari. In de benedictinessenabdij van Vorst op 20 november (KBB, Hs, nr. 394-98).

⁴⁸ Grimbergen idem. Luttoldus, graaf van Regensburg-Grüningen, stichter van de abdij van Rütli (Suevia) in 1208 (Hugo II, 715; Backmund Ib, 72-74).

⁴⁹ Pr 18 nov. Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum). Abt Willem regeerde circa 1290 (Hugo I, 944; Backmund II, 565).

⁵⁰ Chapelle-aux-Planches (Francia).

⁵¹ Fl en Pr idem. Petrus van Retuerta (Hispania), geattesteerd in 1174/1178 (Backmund III, 281).

⁵² Berne 17 nov. Saint-André-au-Bois (Ponthivum). Senoldus regeerde van 1214 tot 1217 (Hugo I, 164-165; Backmund II, 563).

⁵³ Fl en Pr idem. Salomon, abt van Saint-Feuillien (Floreffia), geattesteerd van 1211 tot 1217 (Backmund II, 396; MB I, 413).

canonici huius ecclesie⁵⁴ / et Heinrici de Monte⁵⁵ et Margarete uxoris sue^b, quibus debemus officium.

a) qui dedit [...] epistolas Pa[uli] glosatas [...] uno volumine.

b) qui dederunt c coronas aureas ad emendum [...] redditus.

III d

22 x kalendas decembris. Cecilie, virginis et martyris, ix l.

Com. // pie memorie domni Sigeri abbatis in Antwerpia⁵⁶ / et Willelmi Bart / et Sigeri conversi huius ecclesie / et pie memorie Egidii sacerdotis et canonici huius ecclesie quondam abbatis in Helencinis⁵⁷ / et Simonis abbatis Belle Vallis⁵⁸ / et Alicie domine de Liedekerke⁵⁹ et domini Rassonis domini de Liedekerke mariti eius⁶⁰, quibus debemus officium / et Heyle Roelants, cui debemus officium / et recolendæ memoriæ domni Johannis ab Avena⁶¹ quondam abbatis huius ecclesiæ^a.

a) obiit 1571.

e

23 ix kalendas decembris. Clementis, pape et martyris, ix l.; Felicitatis, martyris^a.

Com. Gerardi, et Iohannis, et Hugonis, et Waremundi // et Reimari et Gherbodonis conversorum huius ecclesie / et fratris Cristiani vanden Caute re sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) Felicitatis niet in B.

fol. 131vo

XI f

24 viii kalendas decembris. Grisogoni, martyris.

Com. monachorum de archiepiscopatu Remensi⁶², quibus plenum officium debemus, et Balduini canonici huius ecclesie // et Werenzonis /

⁵⁴ Vermeld in 1267 (DS, nr. 233).

⁵⁵ Vermeld in 1372 (AAM, AN, nr. 3, fol. 11vo).

⁵⁶ Fl idem, Pa en Pr 23 nov. Siger van Balen, abt van Antwerpen Sint-Michiels (Brabantia), overleden in 1230 (MB VIII/1, 211).

⁵⁷ Egidius, van 1231 tot 1238 abt van Heylisse (Floreffia), was voordien in 1223-1230 proost te Gempe (Brabantia) (MB IV/3, 753 en 835).

⁵⁸ Fl en Pa idem. Simon, abt van Belval (Lotharingia), geattesteerd in 1260 (Hugo I, 259; Backmund III, 60).

⁵⁹ Aleidis van Boelare maakte haar testament op 21 november 1294 (DS, nr. 284; Warlop, 693).

⁶⁰ Raas (VIII) van Liedekerke en Breda overleed in 1306 (Warlop, 817-818).

⁶¹ Johannes van den Evene, afkomstig uit Ninove, abt van 1543 tot 1567, overleed in 1571 (MB VII/3, 522-523).

⁶² Fl en Grimbergen idem. Ninove (bisdom Kamerijk) lag tijdens de middeleeuwen in de kerkprovincie Reims.

et Roberti conversi huius ecclesie, et magne memorie domni Alberti Leodiensis episcopi⁶³ / et com. Rogeri episcopi⁶⁴ et parentum eius, qui dedit nobis altare de Pamela in elemosinam⁶⁵ / et Anselmi conversi de Vermans / et Thome abbatis Vallis Dei⁶⁶ / et Gossuini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Nicholai dicti Hamme oppidani in Gandavo et domicelle Elisabeth uxoris eius, quibus debemus officium / et fratris Johannis de Arbore sacerdotis et canonici huius ecclesie.

XIX g

25 vii kalendas decembris. Katerine, virginis.

Com. Druioti // et Nicholai diaconi et canonici huius ecclesie / et Jacobi abbatis Montis Sancti Martini⁶⁷ / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et fratris Nicholai Boschaert sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Egidii de Dumo oppidani de Angia, qui monasterio Ninivensi multa beneficia sepius fecit.

Et domini Bernardi du Pre sacerdotis et canonici huius ecclesiæ et eiusdem circatoris et sacristæ^a.

a) obiit 1667, ætatis suæ 55.

a

26 vi kalendas decembris. Lini, pape et martyris^a; S. Petri Alexandrini, episcopi et martyris.

Com. Berneri canonici huius ecclesie // et Adele familiaris / et Willelmi abbatis in Grimbergis⁶⁸ / et Walteri conversi huius ecclesie / et Marie domine de Ninive⁶⁹, cui debemus plenum officium / et Eggherici de Lembecca et Beatricis uxoris eius, quibus quolibet mense debemus memoriam⁷⁰ / et Willelmi conversi nostri^b.

⁶³ Pa idem. Albertus I van Leuven, bisschop van Luik, is in 1192 vermoord (Strubbe, 264).

⁶⁴ Roger van Wavrin, bisschop van Kamerijk van 1179 tot 1191 (Strubbe, 264).

⁶⁵ De schenking van het altaar gebeurde in 1179 (DS, nr. 39).

⁶⁶ Lavalldieu (Floreffia). In de gebruikelijke abtenlijst komt geen Thomas voor, die gesitueerd moet worden circa 1300 (Hugo II, 1018-1019; Backmund II, 385).

⁶⁷ Fl en Pa 26 nov., Pr idem. Jacobus van Atrecht, abt van Mont-Saint-Martin (Flan-dria), geattesteerd in 1220/1225 (Backmund II, 419).

⁶⁸ Pa 25 nov. Willem, abt van Grimbergen, regeerde van 1223 tot 1228 (Spillemaeckers, 47-60).

⁶⁹ Maria van Oudenaarde maakte haar testament in september 1273. Zij was vrouwe van Ninove door haar huwelijk met Godfried II van Perwez, die haar verstootte. Zij trouwde met Jan van Nesle, heer van Felluy. Zij stichtte een kapelanij in de Ninoofse abdij (DS, nr. 248; RAB, AN, nr. 68, fol. 39-46; VdP3, 59-60).

⁷⁰ Sterfdag op 30 augustus.

a) Lini niet in B.

b) Onderaan de folio staan onder elkaar de getallen (data?) 1522 en 1610, in een geschrift dat nauw aansluit bij dat van Willelmi conversi.

fol. 132 **VIII b**

27 **v kalendas decembris.**

Com. Werrici abbatis⁷¹ // et Jocelini abbatis Regie Vallis⁷² / et domini Ostonis de Trasegniez^a avunculi⁷³ conversi ad succurrendum, cui debemus officium / et domni Johannis quondam abbatis huius ecclesie, cui quolibet mense debemus memoriam⁷⁴.

Et Christiani vanden Cautere sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) a° domini m° cc° xxx°; qui dedit conventui bonarium terre allodii apud G [...].

c

28 **iiii kalendas decembris.**

Com. Alberti et Radulfi conversorum huius ecclesie // et Walteri de Tenremunde et Gertrudis uxoris eius conversorum ad succurrendum, quibus debemus officium^a / et domni Petri abbatis Calvi Montis⁷⁵, et Symonis quondam abbatis in Ressonio⁷⁶ / et pie memorie reverendi patris et domini domni Petri quondam abbatis Premonstratensis⁷⁷ / et fratris Georgii Vynaige sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) hic conventui debet pietantiam.

XVI d

29 **iii kalendas decembris. Saturnini, martyris, et aliorum; vigilia^a.**

Com. Ascelini, et Arnoldi, et Algoti conversi huius ecclesie // et domini Arnoldi de Grimbergen⁷⁸, cui debemus plenum officium / et Arnoldi

⁷¹ Pa en Pr idem. Werricus, abt van Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum), overleden in 1172 (Hugo I, 943; Backmund II, 565).

⁷² Pr idem. Riéval (Lotharingia). Jocelinus regeerde circa 1200 (Backmund III, 100).

⁷³ Otto van Trazegnies, bijgenaamd de Oom, stichter van het huis 'van Wedergrate', maakte zijn testament op in zijn burcht Wedergrate (Denderwindeke) op 23 november 1230. Hij werd begraven in de Ninoofse abdijkerk (DS, nr. 163). Hij was de tweede zoon van Mathilde van Neigem (zie 17 juli) en en Otto II van Trazegnies-Silly (VdP19, 17-23).

⁷⁴ Maandelijkse commemoratie van abt Johannes van Hartbeke (1274-1305); sterfdag op 20 december.

⁷⁵ Pa en Pr 27 nov. Petrus de Baucigny, abt van Chaumont (Floreffia), overleden op 26 november 1256 (Hugo I, 440; Backmund II, 369).

⁷⁶ Ressons (Ponthivum). Een abt S., vermoedelijk gelijk te stellen met Simon, is geattesteerd in 1248 (Backmund II, 561).

⁷⁷ Fl 16 nov., Pr 15 nov. Petrus Hermi, abt van Prémontré, overleden op 16 november 1423 (Hugo I, 31; Backmund II, 528).

⁷⁸ Arnold III van Grimbergen (1180-1211) oefende het co-dominium uit over Grimbergen en Ninove en was gehuwd met Sofie van Altena (VdP3, 53).

sacerdotis et canonici in Parcho / et fratris Nycholai Cleyman curati ecclesiae Ninivensis sacerdotis et canonici huius ecclesiae / et pia memoriae domni Johannis Clerici^b quondam abbatis huius ecclesiae⁷⁹, cui debemus officium.

Et famuli nostri Johannis dHaré, cui quotannis debemus missam anniversariam^c.

a) Vigilia niet in B.

b) a° m° v° xxvii.

c) simplicem legendam a cursario tertie septimane libero; obiit 1659; dedit nobis lampadem argenteam.

fol. 132vo

V e

30 **ii kalendas decembris. Andree, apostoli, duplex.**

Com. // Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Alardi sacerdotis et canonici in Parco / et Johannis abbatis⁸⁰ / et Willelmi clerici de Buvenghem / et fratris Theoderici Boots^a, quondam pastoris in Liekerke, sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) 1543; B leest Voots.

⁷⁹ Johannes de Clerc, afkomstig van Aalst, abt van Ninove van 1510 tot 1525, overleden in 1527. Hij was voordien pastoor te Liedekerke (MB VII/3, 521).

⁸⁰ Pa en Heylisseem idem. Johannes van Lieu-Dieu-en-Jard (Normannia Borrealis). Deze abt is te situeren in de 13de eeuw (Hugo II, 72; Backmund III, 25).

DECEMBER

December habet dies xxxi^a, luna xxix^a.^a

XIII f1 **KAL[ENDAS]. Eligii, episcopi et confessoris.**

Com. // Haymonis abbatis Montis Sancti Martini¹ / et Henrici dicti Coninc opidani in Bruxella, cui plenum debemus officium^b / et com. fratris Francisci Pretoris² sacerdotis et canonici huius ecclesie pastoris in Liedekerke.

a) *Niet in B.*

b) qui dedit nobis iii lib. grossorum pro redditibus [...].

II g2 **iiii nonas decembris.**

Com. Hildekinis // et Heile sororis / et Walteri de Harbeca sacerdotis et canonici huius ecclesie et omnium fidelium defunctorum, quibus debemus officium³ / et Ghicele de Volensele / et Johannis Opilionis familiaris nostri et parentum eius et Johanne Condain uxoris eius, quibus debemus officium / et domine Elizabeth vander Oyen quondam abbatisse in Rosis⁴.

fol. 133 **a**

3 **iii nonas decembris.**

Com. // Roberti sacerdotis et canonici de Vermans / et Willelmi subdiaconi et canonici huius ecclesie, et Balduini conversi / et Walteri conversi huius ecclesie / et Stephani sacerdotis et canonici in Parco / et Walteri

¹ Fl 11 dec. Haymo, abt van Mont-Saint-Martin, vernoemd in 1240/1250 (Backmund II, 420).

² Was in 1542 en 1546 circator en overleed in 1554 (RAB, AN, nr. 92, fol. 2vo, 3).

³ In 1230 bevestigde de abt van Prémontré dat een schenking van Walter van Hartbeke ter beschikking bleef van de pitantie voor een jaargetijde voor alle weldoers, familiares en hun ouders op de derde dag van de eerste week van de advent (DS, nr. 158).

⁴ Cisterciënzerinnenabdij Ten Rozen te Aalst. Elisabeth van der Oyen was er abdis van circa 1454 tot 1501. In Ten Rozen wordt zij gecommemoreerd op 3 december (MB VII/3, 453; Reyntens, *De Abdij*, 140).

dicti Vonke et Elisabeth uxoris eius dicte de Tornaco, quibus debemus officium et Agnetis et Katherine filiarum eorum / et fratris Johannis Oliveris^a sacerdotis et canonici huius ecclesie⁵.

a) *B leest* Driveri.

X b

4 ii nonas decembris. Barbare, virginis et martyris, ix l. / duplex.

Com. // Anselmi abbatis⁶, et Walteri conversi huius ecclesie / et domine Johanne uxoris domini Hostonis de Allodio⁷, et domine Magtildis de Barbenson⁸, quibus plenum debemus officium / et Remondi abbatis⁹ / et Walteri conversi nostri ad succurrendum et uxoris eius, quibus debemus officium, et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Laurentii conversi in Parco / et Willelmi de Poertere piscatoris nostri et familiaris ad succurrendum.

Et domini Cornelii Scadé¹⁰ vicarii Ninhoviensis sacerdotis et canonici huius ecclesie in Utroque Iure licentiat^a.

a) obiit 1667, ætatis suæ 40.

c

5 nonas decembris.

Com. Ascele sororis nostre, et Hugonis // et pie memorie domine Johanne comitisse Flandrie¹¹, cui debemus officium / et Henrici conversi in Parcho.

⁵ Vermoedelijk Jan Oliviers. Over zijn erfenis liep in 1462 een proces (AAM, AN, nr. 3, fol. 8vo-9vo).

⁶ Pr 5 dec. Anselmus van Saint-Just-en-Chaussée (Ponthivum). Niet vermeld in de abtenlijsten (Hugo I, 944; Backmund II, 565).

⁷ Gelet op de chronologie (VdP19, 29-30; VdP18, 78-80) Johanna van Neigem, vrouw van Otto II van Wedergrate. Zij stierf op 12 september 1247 en is die dag gecommemooreerd samen met haar man en zoon. Dat ze tweemaal gecommemooreerd wordt, kan zijn omdat ze hier samen met Mathilde van Barbençon herdacht wordt.

⁸ Mathilde van Barbençon, de eerste vrouw van Walter van Edingen. Zij overleed in de tweede helft van de 13de eeuw (Warlop, 1229).

⁹ Berne 3 dec. Remundus, abt van Grobe (Slavia) is geattesteerd in 1237/1242. In Berne is hij vermeld als *abbatis de Usnam*. Het klooster werd gesticht te Usnam en verhuisde eerst naar Grobe en vervolgens naar Pudagla (Backmund Ib, 327-329).

¹⁰ Afkomstig uit een aanzienlijke familie van Utrecht en neef van Bruno van Haften, die gecommemooreerd wordt op 28 oktober (Verleyen, Relaties, 51).

¹¹ Gravin Johanna van Constantinopel, die regeerde van 1205 tot 1244 (Strubbe, 393).

fol. 133vo **XVIII d**

- 6 **viii idus decembris. Nicolai, episcopi et confessoris; duplex.**

Com. Roberti conversi huius ecclesie // et Emengardis / et Henrici de Wyldebroch sacerdotis et canonici huius ecclesie, et magistri Egidii sacerdotis et prepositi de Sparmalge¹², quibus debemus officium / et domni Gherrici abbatis Premonstratensis¹³.

VII e

- 7 **vii idus decembris. Octava Andree^a.**

Com. Gualteri, et Gerardi de Rosenis¹⁴ // et Thome conversi ad succurrendum / et Alexandri monachi Altimontis¹⁵ / et Samuelis canonici in Parco / et Heilewidis sororis huius ecclesie / et Willelmi subdiaconi et canonici de Vermans, et Huberti conversi ibidem / et magistri Thome de Avennes canonici Cameracensis ac parentum eius, quibus debemus officium^b ¹⁶ / et Arnoldi Scoudeharinc^c quondam decani de Geraldimonte¹⁷, cui debemus officium ac parentum eiusdem / et Johannis Coevoet, cui debemus officium¹⁸.

Et domini Petri De Moor ac dominæ Johannæ Boel Bruxellensium coniugum parentum reverendi domini Ferdinandi abbatis nostri¹⁹, eiusdemque fratrum Joannis Baptistæ Gasparis, canonici Grimberghensis et pastoris

¹² Grimbergen 5 dec. Cisterciënzerinnenklooster Spermalie te Sijsele nabij Brugge. Magister Egidius van Brugge, proost van het Sint-Pieterskapittel van Dowaa, kanunnik van het Sint-Donatianaankapittel te Brugge en van het Sint-Pieterskapittel van Rijsel, was grafelijk ambtenaar en raadsheer. Hij begiftigde in 1239 de jonge cisterciënzerinnenstichting van Slijpe met zijn domein Spermalie te Sijsele, waar het klooster definitief gebouwd werd. Hij verwierf te Ninove in 1256 de *fraternitas*. Hij overleed op 5 of 6 december 1270 (MB III/2, 447, 455-458; Strubbe, *Egidius van Breedene*, 144-145; VdP12, 141-143; VdP16, 303-307).

¹³ Fl en Pr idem. Gericus, abt van Prémontré van 1269 tot 1278, voordien abt in Auxerre (Francia) (Backmund II, 528).

¹⁴ Gerard van Rosseignies wordt vernoemd als getuige in 1172 (VE, fol. 58; *Mirakelboek*, 127).

¹⁵ Benedictijnenabdij van Hautmont (Noord-Frankrijk); zie 7 januari.

¹⁶ Grimbergen idem. Geattesteerd in 1256. Gecommemoreerd te Affligem op 6 december (Verleyen, 429).

¹⁷ Arnold, vermeld als landsdeken in 1303, pastoor van Sint-Martens-Lierde (RAB, AN, nr. 264). Hij wordt op 7 december eveneens gecommemoreerd te Beaupré (KBB, Hs, nr. 18200-201).

¹⁸ Jan Coevoets, die woonde in het Kardeloot te Ninove, maakte zijn testament in 1332 (RAB, AN, nr. 68, fol. 107-108; VdP13, 4).

¹⁹ Ferdinand De Moor, abt van 1685 tot 1698 (MB VII/3, 532).

*in Strombeka*²⁰, *Caroli canonici Cantimprensis*²¹, *Philippi Ludovici sacerdotis secularis, ac demum Justi Alberti De Moor, Iuris Utriusque licentiatii, consulis oppidi Ninhoviensis*²², *qui donando conventui nostro annualem redditum octodecim florenorum cum 15 stuferis, sibi, dictis fratribus suis, atque parentibus perpetuum fundavit anniversarium solemne (et missam unam requiem simplicem per quemque domesticum sacerdotem hoc vel alio die pro antenominatis legendam) cum pridiano ac postridiano pulsu maiorum campanarum funeralium et accensione sex candelarum in altari tempore maioris sacri*^d. *Acta acceptata et ratificata hæc sunt in nostro capitulo die 22 nov. 1693 et debet fieri hodie vel proximo die exoccupato.*

a) *Niet in B.*

b) qui dedit conventui decem solidos turonenses annuatim.

c) qui dedit nobis centum sol. gr. tur.

d) *Toegevoegd door latere hand:* Hisce fundatio ad nihilum pleacta est, quia translata ad ecclesiam parochialem.

f

8 **vi idus decembris.** *Conceptio Beatæ Mariæ Virginis, triplex.*

Com. Imme, et Gerardi abbatis²³ // et Walteri abbatis²⁴ / et Roberti sacerdotis et canonici in Vermans / et domni Walteri abbatis Sancti Martini Laudunensis²⁵ / et Henrici sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis conversi de Vermans / et Arnoldi conversi huius ecclesie / et Arnulfi conversi in Parcho / et Walteri de Herlinchove^{a 26} ac Beatricis uxoris eius²⁷, quibus debemus officium / et Henrici sacerdotis et canonici nostri.

a) qui conventui nostro assignavit vii sol. annuatim supra tria iornalia terre arabilis ac decimalis iacentia ultra pratum quod dicitur Rostwic in parochia de Herlinchove.

²⁰ Te Grimbergen gecommemoreerd op 5 november. Overleed in 1693 op 50-jarige leeftijd.

²¹ De abdij van Cantimpré van reguliere kanunniken was in de 16de en de eerste helft van de 17de eeuw gevestigd te Bellingen nabij Halle, omdat het klooster te Kamerijk verwoest was. Bellingen was voordien een priorij van Cantimpré (MB IV/4, 987-1003; DHGE 11, 781-783).

²² Burgemeester van Ninove in de periode 1682-1700 (VG II, 619).

²³ Fl 9 dec., Pr idem. Gerardus, abt van Heylissem (Floreffia) in 1144/1175 (Backmund II, 382; MB IV/3, 751).

²⁴ Pr 5 dec. Walterus van Saint-Feuillien (Floreffia), die regeerde van 1205 tot 1210 (Backmund II, 396; MB I, 412).

²⁵ Pa en Pr 9 dec. Walter II (1214-1228) of III (1243/1245) van Laon (Hugo I, 63-64; Backmund II, 512).

²⁶ Een Walter van Herlinkhove was schepen van Ninove in 1282 (DS, nr. 255) en 1320 (VG II, 614).

²⁷ Zij wordt gecommemoreerd op 17 mei.

fol. 134 **XV g****9 v idus decembris.**

Com. Imme, et Huberti abbatis²⁸ // et Garneri abbatis Dei Loci²⁹ / et Amilii de Rideve^{a 30}, cui debemus officium / et Walteri conversi huius ecclesie / et Radulphi sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Walteri Steman sacerdotis et canonici huius ecclesie³¹ / et Paschine vanden Bogaerde quondam uxoris Johannis van Horne et ipsius Johannis^b, quibus debemus officium.

a) conventui debetur pietantia, pro qua valeantur xx sol. annuatim de capellania de Riedeve.

b) a quibus habemus annuatim quattuor sol. grossorum flandr. apud Merbeccam.

a**10 iiii idus decembris.**

Com. Tidwigis // et Eustachii, et Ingelberti de Adenghem^{a 32}, cui debemus officium / et domni Walteri quondam abbatis Trunchiniensis³³ / et fratris Heinrici de Fordis sacerdotis et canonici huius ecclesie ac parentum eius, quibus debemus officium / et fratris Simonis Praet^b canonici et sacerdotis huius ecclesie et pastoris in Okegem³⁴.

a) qui dedit nobis iiii bonaria terre apud Hartbeke.

b) obiit a° 1629.

b**11 iiii idus decembris. Damasi, pape et confessoris.**

Com. // pie memorie domni Iwani abbatis in Parco³⁵ / et domine Magtildis de Alost^a, cui debemus officium / et Jacobi de Liniaco et Flandrine uxoris eius / et Cornelii de Lebeke^b, quibus debemus officium / et Nicholai

²⁸ Fl en Pa idem, Pr 7 dec. Hubertus, abt van Tongerlo (Brabantia), vernoemd in 1156/1167 (Backmund II, 334; MB VIII/1, 282-283).

²⁹ Pa en Pr idem. Garnerus, abt van Dilo (Francia), geattesteerd in 1212/1213 (GC XII, 251; Backmund II, 500).

³⁰ Amilius van Rideve, overleden vóór 1233 (DS, nr. 175).

³¹ Getuige in 1264 (AAM, AN, nr. 1, 62vo).

³² Ingelbert van Edingen, overleden in de abdij in 1193, deed acht dagen voordien een schenking van 4 bunder (VE, fol. 153).

³³ Vermoedelijk Walter I, abt van Drogen, geattesteerd in 1180/1190 (MB VII/3, 545; Backmund II, 411).

³⁴ Pastoor te Okegem van 1619 tot 1625 (DB V, 110).

³⁵ Fl, Pa en Pr 12 dec. Iwanus of Jan van Bierbeek was abt van 1212 tot 1226 (Jansen, 221-222).

sacerdotis et canonici huius ecclesie / et pie memorie domni Gerardi de Pardeke abbatis huius ecclesie^{c36}.

a) in cuius anniversario dominus abbas assignavit conventui xv sol. alborum.

b) qui dedit nobis ix sol. annuatim.

c) a° x° (1510).

fol. 134vo

c

12 **ii idus decembris. S. Autberti, episcopi et confessoris.**

Com. Anscheri abbatis³⁷, et Fredesuendis // et Godardi conversi / et Andree canonici in Parcho, et Jordanis^a episcopi fundatoris Sancti Martini³⁸ / et Lamberti subdyaconi et canonici de Vermans / et Franchonis conversi huius ecclesie, et Egidii de Waterscape et Beile uxoris eius, quibus debemus officium, dederunt c solidos / et pie memorie domni Johannis abbatis Premonstratensis, cui debemus officium³⁹.

Et piæ memoriæ domini Jacobi Provoost pastoris in Liedekerckke⁴⁰ et quondam prioris huius ecclesiæ^b.

a) B leest Joannis.

b) obiit 1692, ætatis 67.

I d

13 **idus decembris. Autberti, episcopi^a; Lucie, virginis et martyris.**

Com. Theri, et Gerbergis, et Bornehildis // et Reineri fundatoris Insule Ducis⁴¹ / et Oliveri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Walteri filii domini Leonii de A^b ⁴² / et Gerelini sacerdotis et canonici huius

³⁶ Gerardus van den Pardeke, afkomstig van Herdersem, regeerde van 1499 tot 1510. Voordien was hij pastoor te Ninove (MB VII/3, 521).

³⁷ Fl idem, Pr 11 dec. Anscherus, eerste abt van Bassefontaine (Francia) (Hugo I, 237; Backmund II, 480).

³⁸ Fl en Pa 7 dec. Abdij van Mondaye (Normannia Australis), gesticht in 1212 door bisschop Jordanus van Lisieux (1202-1218) (Hugo II, 317; Gams, 566).

³⁹ Vermoedelijk Johannes de Marle I, die regeerde van 1381 tot 1391 of zijn opvolger Johannes, die vermeld wordt van 1396 tot 1409 (Hugo I, 30; Backmund II, 528).

⁴⁰ Pastoor van 1675 tot 1692 (DB V, 52).

⁴¹ Reinerus d'Udekem, stichter in 1219 van het norbertinessenklooster van Gempe (Brabantia) (Hugo I, 887-889; MB IV/3, 833-834). Zie ook 9 november.

⁴² Gelet op de chronologie Walter V van Aa (1215-1236), zoon van Leonius III (1207-1231) en heer van Pollare en Grimbergen (Cock en Van de Perre, Over molens, 89). Zie eveneens 21 juni.

ecclesie⁴³ / et piæ memoriæ domni Petri Aloys⁴⁴ abbatis huius ecclesie^c.

a) *B vermeldt Autbertus op 12 december.*

b) qui dedit conventui c sol. [...].

c) obiit 1587.

e

14 **xix kalendas ianuarii. Nichasii sociorumque eius, duplex.**

Com. // Soykini, et Margarete, et Lysmondis / et Paridani et Alisie uxoris eius^a, et Walteri de Moertgate et Margarete uxoris eius et Walteri et Soykini et Johannis filii eorumdem, quibus debemus officium.

a) qui dederunt nobis c solidos.

fol. 135 **IX f**

15 **xviii kalendas ianuarii.**

Com. // Henrici Werregaren⁴⁵ et Henrici filii eius⁴⁶, quibus debemus plenum officium / et Thome et Balduini conversorum in Parco / et domni Guidonis abbatis Premonstratensis⁴⁷ / et Nicholai monachi et sacerdotis Haffligensis⁴⁸.

g

16 **xvii kalendas ianuarii.**

Com. Reineri, et Walteri // et Everardi Radulfi⁴⁹, et Oliveri de Schendelbeca^{a 50}, quibus debemus plenum officium / et Alberti de Hotem / et Egidii conversi de Vermans / et domni Willelmi quondam abbatis huius

⁴³ Gerelinus de Jonge, zoon van Elisabeth uit de Vollerswijk te Gent en van Nicholas de Jonge. Hij was de broer van Hugo en wordt vermeld in 1296 en 1309. In 1330 was hij al overleden (RAB, AN, nr. 68, fol. 60-64).

⁴⁴ Petrus Aloys, afkomstig van Brussel, abt van 1578 tot 1587. Was voordien subprior en pastoor te Voorde (MB VII/3, 524).

⁴⁵ De vader is vernoemd als getuige in 1179 (DS, nr. 37). Een straatnaam nabij het Gravensteen te Gent is naar deze familie genoemd, wat laat vermoeden dat het om een familie van grafelijke ambtenaren gaat, die een huis nabij het Gravensteen bewoonde.

⁴⁶ De zoon Henricus is gestorven vóór 1219 en genoemd als burger van Gent bij een verkoop van grond in 1231, die voordien aan hem had toebehoord (DS, nr. 122; Walters, *Geschiedenis* II, 272).

⁴⁷ Guido regeerde van 1282 tot 1287 en overleed volgens Hugo (Hugo I, 26) op 15 januari 1287. Hij was voordien abt van Corneux (Backmund II, 528).

⁴⁸ Verleyen, 441. Door hem niet gedateerd.

⁴⁹ Evrard Radolf III van Doornik (1157-1189). Hij deed in 1187 een gift te Boechoute voor zijn zielenheil (Warlop, 1159-1160; DS, nrs. 58 en 59).

⁵⁰ Oliverus I of II van Schendelbeke, leefde begin 13de eeuw (Warlop, 1127-1128).

ecclesie⁵¹ / et illustris memorie domni Nicholai Boesereet abbatis Parcensis⁵², cui debemus officium.

a) pro quo Olivero debentur conventui annuatim apud Scendelbecam viiii sol.

XVII a

17 xvi kalendas ianuarii.

Com. Lauretis // et Willelmi conversi huius ecclesie / et Conradi abbatis de Belle⁵³, et Andree sacerdotis et canonici de Vermans / et Iwani conversi huius ecclesie / et Margarete / et Godescalci de Bakerhem^a / et Henrici filii eorum conversi nostri, quibus debemus officium / et Heilwide dicte sDijns et Gerardini filii sui et Walteri de Pollar ultimi viri dicte Heilwidis / et Balduini sacerdotis et canonici huius ecclesie.

a) qui dederunt nobis annuatim x sol.

fol. 135vo

VI b

18 xv kalendas ianuarii.

Com. Stephani // et Balduini comitis⁵⁴ / et domini Sygeri de Adenghen⁵⁵ qui dedit nobis xxii sol. annuatim, cui debemus officium / et Eggherici de Lembecca et Beatricis uxoris eius, quibus quolibet mense debemus memoriam⁵⁶ / et Arnoldi de Lombecka^a militis et Machtildis uxoris eius⁵⁷ / et Elisabeth filie eorumdem, quibus debemus officium / et Petri conversi de Vermans.

a) qui dedit conventui xl sol.

c

19 xiv kalendas ianuarii.

Com. Erardi conversi huius ecclesie, et Fresuendis sororis nostre // et Philippi acoliti et canonici huius ecclesie / et Mychaelis sacerdotis et canonici huius ecclesie.

⁵¹ Willelmus van Haalttert, abt Ninove van 1255 tot 1258, was nog in leven in 1267 (MB VII/3, 511).

⁵² Nicolaus Boseret, abt van Park van 1347 tot 1361, overleed op 26 maart (Jansen, 224-225).

⁵³ Pa idem. Conradus, abt van Bellelay (Burgundia), regeerde van 1258 tot 1270 (Hugo I, 171; Backmund Ib, 456).

⁵⁴ Boudewijn VIII van Vlaanderen (1191-1194), voordien Boudewijn V van Henegouwen (1171-1195). Hij werd door zijn huwelijk met Margareta van de Elzas de opvolger van Filips van de Elzas (Strubbe, 366 en 393).

⁵⁵ Zoon van Ingelbert II van Edingen. Hij huwde met Aleidis van Zottegem (1219-1238) en was heer van Zottegem (Warlop, 1228).

⁵⁶ Sterfdag op 30 augustus.

⁵⁷ Arnold, kastelein van Borchtlombeek, huwde met Mathilde en had een dochter Elisabeth. Zij deden in 1276 een gift voor hun zielenheil (DS, nrs. 247 en 269).

XIII d20 **xiii kalendas ianuarii. Vigilia.**

Com. Balduini canonici huius ecclesie // et Henrici subdiaconi et canonici in Parco / et domni Haykonis abbatis Sancti Johannis Ewangeliste in Merna⁵⁸ / et Iohannis sacerdotis et canonici in Parco / et Gossuini sacerdotis et canonici de Vermans, et domni Johannis de Hartbeke⁵⁹ quondam abbatis huius ecclesie, cui debemus officium^a.

a) Een uitgebreide nota bij zijn naam is uitgewist.

fol. 136

III e21 **xii kalendas ianuarii. Thome, apostoli; duplex.**

Com. // Ingelberti conversi huius ecclesie / et Hostonis de Trasennis⁶⁰ / et Gisle / et Henrici / et Walteri sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Gossuini sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Petri conversi de Vermans / et fratris Iudoci Persoons⁶¹ acolyti et canonici huius ecclesie^a.

a) obiit 1615.

f22 **xi kalendas ianuarii.**

Com. Wascelini conversi huius ecclesie // et Ingelberti conversi^a / et Vedasti sacerdotis et canonici de Vermans / et pie memorie Marie sVlamincs^b / et com. reverendi patris domni Caroli vander Linden abbatis Parcensis^c, Sacrae Theologiae baccalaurii⁶³.

a) a° m° cc° xvi°.

b) anno domini m°ccc° lxxxi° dominica die ante natalem domini obiit eadem Maria sVlamincs, et quae officium plenum cum parentibus suis quarto nonas iunii [...].

c) obiit anno 1576.

XI g23 **x kalendas ianuarii.**

Com. Marcilii // et Johannis conversorum huius ecclesie / et Laurentii quondam abbatis Jandorie⁶⁴ / et Balduini canonici huius ecclesie / et

⁵⁸ Marne-Nyeklooster (Frisia). Daar is Heyko geattesteerd in 1252 (Backmund II, 216).

⁵⁹ Sterfdag van Jan van Hartbeke, abt van 1274 tot 1305 (MB VII/3, 513-514). Hij wordt maandelijks gecommemoreerd. Die verplichting is vastgelegd in een oorkonde van 5 augustus 1300 over de inkomsten van de pitantie (RAB, AN, nr. 68, fol. 25).

⁶⁰ Vermoedelijk Otto III van Wedergrate (1268-1269) (VdP2, 26).

⁶¹ Naam van een Ninoofs schepengeslacht in de eerste helft van de 17de eeuw (VG II, 617).

⁶² Zie 2 juni waar haar ouders, broers en zusters herdacht worden.

⁶³ Karel van der Linden, abt van Park van 1558 tot 1576 (Jansen, 228-229).

⁶⁴ Jandeures (Lotharingia). Laurentius is er geattesteerd in 1239/1245 (Hugo I, 854; Backmund III, 77).

Henrici conversi ad succurrendum, cui debemus officium / et Lamberti conversi huius ecclesie / et Balduini de Gandavo, cui debemus officium / et fratris Johannis de Eedechem sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Willelmi conversi huius ecclesie.

fol. 136vo

XIX a**24 ix kalendas ianuarii. Vigilia.**

Com. Leonii // et Walteri, et Alicis converse / et pie memorie Helye quondam abbatis in Antwerpia⁶⁵ / et Walteri sacerdotis et canonici in Parcho / et Iohannis dyaconi et canonici huius ecclesie / et Arnoldi de Huffleghem⁶⁶ et Gertrudis uxoris eius, quibus debemus officium / et Willelmi de Vura sacerdotis et canonici huius ecclesie / et Johannis dicti Aman de Sotteghem, cui debemus officium / et Petri Annoens sacerdotis et canonici huius ecclesie in Theologia baccalarii formati Colonia, qui obiit anno m° cccc lvi° in vigilia nativitatís Christi et sepultus est in ecclesia Sancte Columbe ante altare beate Virginis.

a) qui dedit nobis x lib.

b**25 viii kalendas ianuarii. Nativitas domini nostri; triplex.**

Com. Walteri // et Willelmi et Theoderici et Arnoldi conversorum huius ecclesie / et pie memorie domni Sygeri abbatis huius ecclesie^{a 67} / et Gelewigis de Hancroys, cui debemus officium / et Lamberti abbatis Regis Vallis⁶⁸ / et domine Beatricis^b uxoris domini Hugonis de Borst militis et ipsius domini Hugonis⁶⁹.

a) prefuit ecclesie nostre [...] annis et mensibus viii.

b) debentur conventui xl sol. de capellania de Rideve.

⁶⁵ Pa idem. Elias, abt van Antwerpen Sint-Michiels van 1192 tot 1199 (Backmund II, 268; MB VIII/1, 210).

⁶⁶ Vernoemd in een oorkonde van 1311 als broer van Henricus (AAM, AN, nr. 2, fol. 171vo); zie ook 20 september.

⁶⁷ Sigerus was eerst prior, nadien abt van Ninove van 1246 tot 1251 (MB VII/3, 510).

⁶⁸ Rengéval (Lotharingia). Abt Lambertus is geattesteerd in 1280-1290 (Hugo II, 639-640; Backmund III, 98).

⁶⁹ Hugo van Burst en zijn vrouw Beatrix leefden tijdens de eerste helft van de 14de eeuw en waren de bezitters van het Hof van Idevoorde te Okegem. Hugo vermoordde in 1327 de meier van Okegem (Van Isterdael, De heren, 24-25); zie ook 3 juni.

VIII c

26 vii kalendas ianuarii. Stephani, protomartyris; *maius duplex*.

Com. Gisle uxoris constabuli⁷⁰, et Huneconis conversi huius ecclesie // et Dancardi conversi huius ecclesie / et Reineri sacerdotis et canonici in Parco / et Rubini sacerdotis et canonici huius ecclesie, et Thome sacerdotis et canonici de Vermans / et domni Petri abbatis de Castello Mauritanie⁷¹ / et fratris Oliveri de Katere sacerdotis et canonici huius ecclesie.

fol. 137 d

27 vi kalendas ianuarii. Johannis, apostoli et evangeliste; *maius duplex*.

Com. Reimbaldi conversi, et Franconis // et Balduini diaconi et canonici huius ecclesie⁷² / et domini Franchonis presbyteri quondam de Lewes, cui debemus plenum officium / et domni Martini abbatis in Brana⁷³ / et domni Iohannis abbatis apud Sanctum Judocum in Nemore⁷⁴, et Hugonis quondam abbatis ibidem⁷⁵ / et Johannis sacerdotis et canonici huius ecclesie / et memorie fratris Egidii de Comere⁷⁶ quondam cellarii nostri^a.

a) obiit 1564.

XVI e

28 v kalendas ianuarii. Sanctorum Innocentium, *maius duplex*.

Com. // Henrici et Willelmi conversorum in Parco / et Hugonis conversi huius ecclesie / et Anselmi de Capella / et Petri quondam abbatis apud Sanctum Johannem Ambianensem⁷⁷, et Johannis quondam abbatis

⁷⁰ Gisla van Petegem, vrouw van Gerard I van Ninove, stichter van de abdij. Zij overleed in 1136 (VdP6, 283). Zie ook 23 mei.

⁷¹ Châteaudieu (Flandria). Petrus is geattesteerd in 1298/1299 (Backmund II, 407).

⁷² Mogelijk Boudewijn van Ninove, de auteur van het bekende *Chronicon*. Boudewijn noemt zich diaken en kanunnik. Hij stopte met de redactie van zijn kroniek tussen 1242 en 1246 (VdP6, 287-292).

⁷³ Braine (Francia). Martinus overleed op 8 december 1293 (Hugo I, 399; Backmund II, 486).

⁷⁴ Dommartin (Ponthivum). Johannes d'Oisemont regeerde van 1286 tot 1293 (Hugo I, 624-626; Backmund II, 551).

⁷⁵ Abt Hugo, vermeld in 1176, komt om chronologische redenen niet in aanmerking. Een andere Hugo komt niet voor in de bestaande abtenlijst van Dommartin (Backmund II, 551).

⁷⁶ Hij wordt in 1546 vernoemd als prior (RAB, AN, nr. 92, fol. 3).

⁷⁷ Petrus de Varcheville, abt van Amiens Saint-Jean (Ponthivum), overleed in 1284 (Hugo I, 905; Backmund II, 546).

apud Sanctum Martinum Laudunensem⁷⁸ / et domni Johannis quondam abbatis in Floreffia⁷⁹, et domni Petri quondam abbatis in Bella Valle⁸⁰, et domni Gabrielis abbatis de Monte Dei⁸¹, et Roberti abbatis Belle Stelle⁸², et domni Herberti abbatis Sancti Pauli Virdunensis⁸³ / et domicelle Margarete dicte Scoghen et domini Iohannis filii eius militis et domicelle Bele de Arenboudeghem uxoris ipsius domini Iohannis, quibus debemus officium / et Iohannis de Hamme⁸⁴, cui debemus officium / et fratris Iohannis Montonier curati Ninivensis et canonici huius ecclesie^a.

a) qui obiit a° xxx° (1530).

V f

- 29 **iiii kalendas ianuarii. S. Thomæ Cantuariensis, episcopi et martyris.** Com. Gisleberti, et Iohannis conversi huius ecclesie // et Alberni / et Martini / et Roberti comitis de Braina⁸⁵ / et Henrici conversi huius ecclesie / et Balduini conversi huius ecclesie / et Walteri subdyaconi et canonici huius ecclesie / et Venantii abbatis / et domni Jacobi abbatis in Insula Beate Marie⁸⁶ / et Iohannis sacerdotis et canonici et Iohannis conversi de Vermans ibidem / et Petri de Herzele sacerdotis et canonici huius ecclesie.

Et domini Hieronymi Cambier canonici huius ecclesie et pastoris in Pamella^a.

a) 1676.

⁷⁸ Laon (Francia). Johannes d'Estruz, regeerde van 1279 tot 1286 (Backmund II, 512).

⁷⁹ Twee abten van Floreffie komen in aanmerking: Johannes de la Chapelle, overleden op 31 oktober 1242, en Johannes van Leuven, overleden op 27 augustus 1293 (MB I, 117).

⁸⁰ Belval (Lotharingia), waar echter geen Petrus in de abtenlijst voorkomt (Backmund III, 59-66).

⁸¹ Mondaye (Normannia Australis). Gabriel du Fay, overleden in 1276 (Hugo II, 317; Backmund III, 47).

⁸² Belle Étoile (Normannia Australis). Robertus Augier, geattesteerd einde 13de eeuw (Hugo I, 252; Backmund III, 38).

⁸³ Verdun (Lotharingia). Herbertus de Brioules overleed in 1292 (Hugo II, 514-515; Backmund III, 114).

⁸⁴ Mogelijk dezelfde als Johannes de Hamme, gecommemoreerd op 16 januari.

⁸⁵ Pa idem. Robert II de Dreux, graaf van Braine, overleed in 1218 en werd er in de abdijkerk begraven (Hugo I, 404).

⁸⁶ Mariënweerd (Brabant). Abt Jacobus regeerde in de periode 1286-1293 (Hugo I, 878; Backmund II, 325).

fol. 137vo

30

g

iii kalendas ianuarii.

Com. // domni Johannis quondam abbatis in Tongerlo⁸⁷, et domni Johannis quondam abbatis in Theloneum⁸⁸, et domni Philippi abbatis in Wadeghoz⁸⁹, et domni Johannis abbatis Grandis Campi⁹⁰, et domni Willelmi abbatis in Hermeries⁹¹ / et Hermanni quondam abbatis in Tongherlo⁹², et domni Gerardi quondam abbatis in Romstorp⁹³, et domni Willelmi quondam abbatis Vallis Gaudii⁹⁴, et domni Drogonis abbatis Vallis Serene⁹⁵, et domni Godescalci quondam abbatis in Geth⁹⁶, et Balduini quondam abbatis de Vermans⁹⁷, et Sifridi abbatis Vallis Beate Marie⁹⁸, et Petri abbatis in Ressonio⁹⁹, et Petri abbatis, et Oudgeri abbatis in Florido Orto¹⁰⁰, et Simonis abbatis Belle Vallis¹⁰¹,

⁸⁷ Tongerlo (Brabantia). Daar drie abten in de tweede helft van de 13de eeuw de naam Johannes dragen, is het moeilijk uit te maken over wie het hier gaat (Backmund II, 334; MB VIII/1, 288-292).

⁸⁸ Thenailles (Floreffia). Vermoedelijk Johannes de Givron, geattesteerd in 1269 (Backmund II, 334).

⁸⁹ Wadgassen (Vadegotia). Vermoedelijk een abt Philippus uit de 13de eeuw die niet in de abtenlijst is opgenomen. Te Prémontré gecommemoreerd op 28 juli. Abt Philippus die geattesteerd is in 1381/1395 lijkt ons, gelet op de chronologie van de reeks, niet in aanmerking te komen (Backmund Ib, 121-122).

⁹⁰ Grandchamp (Ponthivum). Johannes was abt in 1271 (Backmund II, 553).

⁹¹ Hermières (Francia). Willelmus I overleed in 1263 (Hugo I, 823-824; Backmund II, 507). Hij werd te Amiens herdacht op 22 augustus.

⁹² Herman II van Tongerlo (Brabantia), die regeerde van 1178 tot 1206 (Backmund II, 334; MB VIII/1, 283-285).

⁹³ Rommersdorf (Westfalia). Gerardus is geattesteerd in 1250-1256 (Hugo II, 691; Backmund Ib, 243). Te Heylissem gecommemoreerd op 8 juli, te Rommersdorf op 7 juli.

⁹⁴ Joyenval (Ponthivum). Willem de Picardie overleed in 1268 (Hugo I, 708; Backmund II, 555).

⁹⁵ Valsery (Francia). Drogo overleed in 1274 (Hugo II 1043; Backmund II, 539).

⁹⁶ Dielegem-Jette (Brabantia). Godescalcus regeerde van 1257 tot 1273 (Backmund II, 282; MB IV/3, 701).

⁹⁷ Vermand (Flandria). Vermoedelijk Boudewijn II, vermeld in 1229 (Coquelle, 278).

⁹⁸ Lidlum (Frisia). Abt Sufridus overleed in 1283 (Hugo II, 47; Backmund II, 209).

⁹⁹ Ressonns (Ponthivum). Vermoedelijk abt Petrus die overleed in 1248 (Hugo II, 651; Backmund II, 561). Te Berne is deze abt Petrus gecommemoreerd op 31 mei.

¹⁰⁰ Wittewierum (Frisia). Oudgerus wordt vermeld in 1276-1285 (Hugo I, 673; Backmund II, 233).

¹⁰¹ Belval (Lotharingia) (Hugo I, 259; Backmund III, 60). Gaat het hier om dezelfde abt Simon als gecommemoreerd op 22 november of om een andere niet in de abtenlijst opgenomen Simon? Te Berne wordt een abt Simon gecommemoreerd op 24 mei.

et domni Andree abbatis Jovillaris¹⁰², et Johannis sacerdotis et canonici in Parcho / et Symonis abbatis in Salina Valle¹⁰³, et Ottonis quondam abbatis ibidem¹⁰⁴, et domni Johannis quondam abbatis in Grinbergis¹⁰⁵.

Et domini Augustini De Clercq Bruxellensis Sacrae Theologiae baccalarii, primum Aultrensis exinde Ockegemiensis parochi¹⁰⁶, canonici huius ecclesiae^a.

a) obiit 1653.

XIII a

31 ii kalendas ianuarii. Silvestri, pape^a.

Com. // domni Hellini abbatis Sancti Johannis Ambianensis¹⁰⁷, et domni Radulfi abbatis Sancti Crucis¹⁰⁸, et domni Ricardi abbatis in Falesia¹⁰⁹ / et domni Roberti abbatis ecclesie Gradicensis¹¹⁰, et domni Johannis abbatis Montis Corneli¹¹¹, et domni Bernardi abbatis Sancti Bonifacii in Dochem¹¹², et Reineldi abbatis, et Walteri abbatis, et Johannis quondam abbatis Lefflensis¹¹³, et Godefridi quondam abbatis in Averbodio¹¹⁴, et

¹⁰² Jovilliers (Lotharingia). Andreas regeerde van 1286 tot 1307 (Hugo I, 942; Backmund III, 80).

¹⁰³ Salival (Lotharingia). Simon is geattesteerd in 1314/1317 (Hugo II, 721; Backmund III, 106).

¹⁰⁴ Salival. Otto is geattesteerd in 1295 (Backmund III, 106).

¹⁰⁵ Grimbergen (Brabantia). Johannes van Poddegem, abt van 1314 tot 1325 (Spillemaeckers, 81-82).

¹⁰⁶ Pastoor te Outer van 1638 tot 1641 en te Okegem van 1641 tot 1653 (DB V, 116 en 110).

¹⁰⁷ Amiens (Ponthivum). Er komt geen Hellinus in de bestaande abtenlijst voor (Hugo I, 902-908; Backmund II, 546). Mogelijk een verschrijving van Alelmus, vernoemd te Prémontreé op 6 januari, te Bonne-Espérance op 2 januari en te Amiens op 1 januari. Alelmus was abt van 1256 tot 1266.

¹⁰⁸ Metz Sainte-Croix (Lotharingia). Abt Radulfus is geattesteerd in de tweede helft van de 13de eeuw (Hugo I, 574; Backmund III, 86).

¹⁰⁹ Falaise (Normannia Australis). Ricardus is geattesteerd in 1263/1268 (Backmund III, 42-43).

¹¹⁰ Hradisko (Bohemia et Moravia). Robertus overleed in 1269 (Hugo I, 751; Backmund Ib, 357).

¹¹¹ Beaurepart (Floreffia). Mogelijk abt Johnnes d'Évregnée, geattesteerd in 1290 (MB II, 226).

¹¹² Dokkum (Frisia). Bernardus is geattesteerd in de tweede helft van de 13de eeuw (Hugo I, 379; Backmund II, 293).

¹¹³ Leffe (Floreffia). In de 13de eeuw heeft Leffe meerdere abten met die naam; mogelijk Johannes de Farciennes (1263-1269) (Backmund II, 388).

¹¹⁴ Averbode (Brabantia). Godfried van Testelt, abt in 1269/1273 (Backmund II, 273; MB IV/3, 639); zie ook 11 september.

Nicolai quondam abbatis Sancti Foyllani¹¹⁵, et Godefridi quondam abbat-
tis in Insula Beate Marie¹¹⁶, et Reineri quondam abbatis in Tongrelo¹¹⁷,
et Petri quondam abbatis Vallis Christiane¹¹⁸, et Willelmi quondam abba-
tis Lischensis¹¹⁹, et Pauli quondam abbatis in Furnis¹²⁰.

a) Niet in B.

¹¹⁵ Saint-Feuillien (Floreffia). De abtenlijst biedt meerdere mogelijkheden, waaronder Nicolas II (1215-1220) of Nicolaus Poidevins, gestorven in 1327 (MB I, 415).

¹¹⁶ Mariënweerd (Brabantia). Godefridus is geattesteerd in 1224/1234 (Backmund II, 305).

¹¹⁷ Tongerlo (Brabantia). Reinerus was abt in 1288/1293 (Backmund II, 334; MB VIII/1, 293).

¹¹⁸ Valchrétien (Francia). Vermoedelijk Petrus de Soissons, die regeerde in de eerste helft van de 13de eeuw (Hugo II, 1011-1012; Backmund II, 534).

¹¹⁹ Licques (Flandria). Abt Willelmus is geattesteerd in 1226/1227 (Backmund II, 416).

¹²⁰ Veurne (Flandria). Paulus van Nieuwpoort, vermeld in 1243/1244 (Backmund II, 432; MB III/3, 605).

Bibliografie

Gebruikte afkortingen en verkorte referenties

AAM	= Mechelen, Aartsbischoffelijk Archief
AN	= Abdij Ninove
ARA	= Algemeen Rijksarchief
Backmund I, II, III	= Backmund, <i>Monasticon Praemonstratense</i> , deel I, II en III (uitgave 1949-1956)
Backmund Ib	= bijgewerkte uitgave <i>Monasticon Praemonstratense</i> , deel I, 1983
BM	= Bibliothèque municipale
Coenobia	= KBB, Hs, nr. 22471
Com(m).	= commemoratie
Coquelle	= Coquelle, <i>La mémoire de Vermand</i>
DB V	= De Brouwer, <i>Bijdrage tot de geschiedenis van de kerkelijke instellingen V</i>
DHGE	= <i>Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastiques</i>
DS	= De Smet, <i>Recueil des chroniques de Flandre II. Codex diplomaticus abbatiae Ninoviensis</i>
Du Cange	= Du Cange, <i>Glossarium mediae et infimae latinitatis</i>
Fl	= Necrologium Floreffe
Gams	= Gams, <i>Series episcoporum</i>
GC	= <i>Gallia Christiana</i>
Hs	= afdeling Handschriften
Hugo	= Hugo, <i>Sacri et canonici Ordinis Praemonstratensis Annales I en II</i>
Jansen	= Jansen, <i>L'abbaye norbertine du Parc</i>
KBB	= Koninklijke Bibliotheek Brussel
LM	= <i>Lexicon des Mittelalters</i>
LP	= Le Paige, <i>Bibliotheca Praemonstratensis Ordinis</i>
LRD	= <i>Liber Reverendorum Dominorum</i> (RAB, AN, nr. 75)
MB	= <i>Monasticon belge</i>
MGH, SS	= <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores</i>
Middelburg	= Dekker, <i>De abdij van Middelburg</i>
Mirakelboek	= Bijsterveld en Van de Perre, <i>Het Mirakelboek en de Stichtingsgeschiedenis</i>
Pa	= Necrologium Park
Pr	= Necrologium Prémontré
RAB	= Beveren, Rijksarchief
RAK	= Kortrijk, Rijksarchief
SAM	= Mechelen, Stadsarchief
Spillemaeckers	= Spillemaeckers, <i>De abten van Grimbergen</i>
Strubbe	= Strubbe en Voet, <i>Chronologie van de Middeleeuwen</i>
Van Gestel	= Van Gestel, <i>Historia archiepiscopus Mechliniensis I en II</i>

- VdP1, VdP2, etc. = Van de Perre (1), Van de Perre (2), etc.
 VE = Van Elshout, *Liber chronotaxis* (RAB, AN, nr. 70)
 Verleyen = Verleyen, *Necrologium van Affligem 1083-1992*
 VG II = Vangassen, *De Geschiedenis van Ninove II*
 Warlop = Warlop, *The Flemish Nobility*

Necrologia premonstratenzer orde

Ninove

- Necrologium A: RAB, AN, nr. 92
 Necrologium B: RAB, AN, nr. 93
 Necrologium C: RAB, AN, nr. 94

A. Referentie-necrologia

Floreffe

- BARBIER, J., ed., *Nécrologe de l'abbaye de Floreffe, de l'ordre de Prémontré, in Analectes pour servir à l'histoire ecclésiastique de la Belgique*, 13 (1876) 5-70 en 190-286.

Park (Leuven)

- VAN WAEFELGHEM, R., ed., *Le nécrologe de l'abbaye du Parc, in Analectes de l'Ordre de Prémontré*, 1-4 (1905-1908) in afz. pag.
 = VAN WAEFELGHEM, R., ed., *Le nécrologe de l'abbaye du Parc*, Leuven, 1908.

Prémontré

- VAN WAEFELGHEM, R., ed., *L'Obituaire de l'Abbaye de Prémontré, in Analectes de l'Ordre de Prémontré*, 5-8 (1909-1912) in afz. pag.
 = VAN WAEFELGHEM, R., ed., *Le nécrologe de Prémontré*, Leuven, 1913.

Amiens Saint-Jean

- BROUETTE, E., ed., *L'obituaire de Saint-Jean d'Amiens, in Bulletin de la Société des Antiquaires de Picardie*, 53 (1970) 312-349.

Arnstein

- BECKERS, Dr., ed., *Das necrologium der vormaligen Prämonstratenser-Abtei Arnstein an der Lahn* (Annalen des Vereins für Nasauische Alterthumkunde und Geschichtsforschung, 16) Wiesbaden, 1881.

Averbode

- SLECHTEN, G., ed., *Necrologium monasterii S. Mariae Sanctique Joannis Baptistae in Averbode, ordinis Praemonstratensis, in Analecta Praemonstratensia*, 54-60 (1978-1984) in afz. pag.

Berne

- AAM, *Praemonstratensia*, Abdij Berne, nr. 1; VAN DER VELDEN, G., ed., *Het necrologium Bernense van Arnold van Vessem uit 1574, aangevuld met de namen van de abdijleden tot 1986*, Berne, 1986 (gestencilde uitgave).

Bonne-Espérance

- BROUETTE, E., ed., *Obituaire de l'abbaye de Bonne-Espérance de l'ordre de Prémontré, in Analecta Praemonstratensia*, 36 (1960) 287-316; 37 (1961)

85-127, 282-307; 38 (1962) 111-131, 283-322; 39 (1963) 132-152, 277-303; 40 (1964) 90-137, 287-323; 41 (1965) 93-150.

Braine

BROUETTE, E., ed., Obituaire de l'abbaye de Saint-Yved de Braine, in *Analecta Praemonstratensia*, 34 (1958) 274-337; 35 (1959) 85-104.

Grimbergen

Grimbergen, Norbertijnenabdij, Abdijarchief, Klasse II, nrs. 26 en 27.

Heylisse

Louvain-la-Neuve, Rijksarchief, Archives ecclésiastiques de Brabant, nr. 9090.

Marcheroux

BROUETTE, E., ed., Extrait de l'obituaire de Marcheroux, in *Analecta Praemonstratensia*, 55 (1979) 32-46.

Tongerlo

VAN SPILBEECK, W., ed., *Necrologium Ecclesiae B.M.V. de Tongerlo, Ordinis Praemonstratensis*, Tongerlo, 1902.

B. Andere

Cuissy

BROUETTE, E., ed., Fragments de l'obituaire de Cuissy, in *Analecta Praemonstratensia*, 49 (1973) 41-68, 223-252.

Sainte-Marie-au-Bois

BROUETTE, E., ed., Les abbés et prévôts commémorés à Sainte-Marie-au-Bois, in *Analecta Praemonstratensia*, 53 (1977) 130-151.

Silly

BROUETTE, E., ed., Notes extraites de l'obituaire de Silly, in *Analecta Praemonstratensia*, 56 (1980) 229-238.

Verdun, Saint-Paul

BROUETTE, E., ed., L'obituaire primitif de l'abbaye de Saint-Paul de Verdun, in *Analecta Praemonstratensia*, 43 (1967) 72-134.

Uitgegeven in *Monumenta Germaniae Historica, Necrologia Germaniae*:

Marchtal: *Fragmenta necrologii Marchtalensis*, I, 201-202.

Rot: *Fragmenta necrologii Rothensis*, I, 202-205.

Schäftlarn: *Necrologium Scheftlariense*, III, 116-132.

Schussenried: *Necrologium Schussenriedense*, I, 205-208.

Steingaden: *Necrologium Steingadense*, I, 35-37.

Ursberg: *Necrologium Ursbergense*, I, 128-138.

Windberg: *Necrologium Windbergense*, III, 383-405.

Andere bronnen en literatuur

A. Archivalische bronnen

Beveren, Rijksarchief, Kloosters, Abdij Ninove
nrs. 68 en 69 (cartularia)

- nr. 70 (Van Elshout, *Liber chronotaxis*)
 nr. 74
 nr. 75 (*Liber Reverendorum Dominorum*)
 nrs. 103, 104, 137, 178, 245, 246, 250, 251, 279, 280, 288, 290, 294, 318, 342, 344, 345, 347, 348, 361, 397, 398, 406, 459, 509, 514, 573, 574, 673, 729, 730, 745, 746, 751, 801-804, 820, 821 (onuitgegeven oorkonden)¹
 nr. 835.
 Brussel, Koninklijke Bibliotheek, Handschriften
 nr. 394-398 (kapittelboek abdij van Vorst)
 nr. 18200-18201 (kapittelboek abdij van Beaupré)
 nr. 22471 (*Coenobia*).
 Kortrijk, Rijksarchief, familiefonds Descartons de Montblanc en Ploutho
 nr. 3481.
 Mechelen, Aartsbischoffelijk Archief, Praemonstratensia, Abdij Ninove
 nrs. 1, 2 en 3 (cartularia).
 Mechelen, Stadsarchief, Leliëndaal
 nrs. 62, 77, 85 en 217 (oorkonden).
 Soissons, Bibliothèque municipale, Manuscrits
 nr. 9 (kapittelboek Prémontré).

B. Uitgegeven bronnen en literatuur

- BACKMUND, N., *Monasticon Praemonstratense*, 3 dln., Straubing, 1949-1956.
 BACKMUND, N., *Monasticon Praemonstratense*, deel 1, Berlijn, 1983 (2de, bewerkte uitgave).
 BERTEAUX, E., *Étude historique sur l'ancien cathédrale... de la ville de Cambrai de l'an 300 à l'an 1798*, 2 dln., Kamerijk, 1908.
 BÉTHUNE (baron), ed., *Épitaphes et monuments des églises de la Flandre au XVIème siècle d'après les manuscrits de Corneille Gaillard et d'après d'autres auteurs*, Brugge, 1900.
 BIJSTERVERELD, A.-J. en VAN DE PERRE, D., ed., *Het Mirakelboek en de Stichtingsgeschiedenis van de Ninoofse abdij. Liber miraculorum Sancti Cornelii Ninivensis. Historia Foundationis Ninivensis Abbatiae. De Boete. Inleiding, tekst-uitgave en vertaling*, Leuven, 2001.
 BONENFANT, P., ed., *Cartulaire de l'hôpital Saint-Jean de Bruxelles*, Brussel, 1953.
 BROECKAERT, J., ed., *Inscriptions funéraires et monumentales de la ville de Tervuerne*, Dendermonde, 1896.
 COCK, M., *Het Susterhuys. 150 jaar Kongregatie van de zusters der Heilige Harten te Ninove, 1836-1986*, Ninove, 1987.

¹ Voor de door De Smet uitgegeven oorkonden wordt met het sigel DS en het daaropvolgende nummer naar diens tekstuitgave verwezen. De nieuwe abdij-inventaris bevat een omnummeringstabel van de nrs. De Smet naar de nieuwe inventarisnummers (Put en Peersman, *Inventaris*, 157-162).

- COCK, M. en VAN DE PERRE, D., ed., Over molens in Pollare en laten in Outer. Zes onuitgegeven oorkonden van de Sint-Cornelius en Sint-Cyprianusabdij te Ninove (1215-1265), in *Het Land van Aalst*, 54 (2002) 81-112.
- COPPENS, C., ed., *Liber anniversariorum (1426-1427)* (Fontes Affligemenses, 1), Affligem, 1966 (gestencilde uitgave).
- COQUELLE, J., *La mémoire de Vermand. I. La communauté antique, La communauté canoniale*, Amiens, 1985.
- COTTINEAU, L.H., *Répertoire topo-bibliographique des abbayes et prieurés*, 2 dln., Mâcon, 1939.
- DE BROUWER, J., *Bijdragen tot de geschiedenis van de kerkelijke instellingen en het godsdienstig leven in het Land van Aalst tussen 1621 en 1796*, 5 dln., s.l., s.d. (gestencilde uitgave).
- DE BROUWER, J., *Het kollegiaal kapittel van Haaltert*, Hofstade, 1952.
- DECAMPS, G., ed., Castres. Notes historiques et chartes relatives aux possessions du chapitre de Sainte-Waudru de Mons dans ce village, in *Annales du cercle archéologique d'Enghien*, 2 (1883) 205-238.
- DECLERCQ, G., De oorsprong van het Sint-Veerlekapittel te Gent, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, Nieuwe Reeks, 43 (1989) 49-102.
- DE HEMPTINNE, Th. en VERHULST, A., ed., *De oorkonden der graven van Vlaanderen (juli 1128 – sept. 1191)*, 2 dln., Brussel, 1988.
- DEKKER, J., e.a., *De abdij van Middelburg*, Utrecht, 2006.
- DE LIEDEKERKE, G., *Histoire de la maison de Gavre et de Liedekerke*, 2dln., Brussel, 1957-1971.
- DE MARNEFFE, E., ed., *Cartulaire d'Affligem* (Analectes pour servir à l'histoire ecclésiastique de la Belgique, 2de sectie, afl. 1-5), Brussel, 1894-1901 (Brussel, ARA, 1997, Reprints, 87).
- DE POTTER, F., *Gent van de oudste tijd tot heden. Geschiedkundige beschrijving der Stad Gent*, 8 dln., Gent, 1882-1901.
- DE SAINT-GENOIS, J., Notice sur les manuscrits historiques qui appartiennent au dépôt d'archives de la Flandre orientale à Gand, in *Messenger des sciences et des arts de la Belgique*, 5 (1837) 329-350.
- DE SMET, J.J., ed., *Recueil des chroniques de Flandre*, II, Brussel, 1841; met editie van:
Chronicon Balduini Ninoviensis, 581-735
Recapitulatio omnium abbatum ecclesie Ninivensis, 735-746
Codex diplomaticus abbatiae Ninoviensis, 751-983.
- DE VLAMINCK, A., ed., *L'église collegiale Notre Dame à Termonde et son ancien obituaire*, 2 dln., Dendermonde, 1896.
- DE VOS, G., *Onser Liever Vrouwen Hospitaal van Geeraardsbergen van zijne stichting af tot na de Fransche omwenteling*, Geeraardsbergen, 1903.
- Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastiques*, Parijs, 1912-.
- DU CANGE, Carolus du Fresne, *Glossarium mediae et infimae latinitatis*, 7 dln., Parijs, 1840-1848.
- DUFOUR-MALBEZIN, Annie, ed., *Actes des évêques de Laon, des origines à 1151*, Parijs, 2001.

- DUVIVIER, Ch., L'archidiaconat de Brabant dans le diocèse de Cambrai, jusqu'à la division de l'archidiaconé de ce nom en 1272, in *Bulletin de la Commission Royale d'Histoire*, 74 (1905) 485-520.
- EVERS, J., ed., *L'obituaire de l'abbaye de Prémontré (XII s. Ms. 9 de Soissons, 2ème partie)*, in *Analecta Praemonstratensia*, 1 (1925) in afz. pag.
- Gallia Christiana, in provincias ecclesiasticas distributa* ..., 16 dln., Parijs, 1715-1865.
- GAMS, P.B., *Series episcoporum ecclesiae catholicae*, Graz, 1957 (anastatische herdruk).
- GROTEFEND, H., *Taschenbuch der Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit*, Hannover, 1971.
- HEINS, M., *Gand, sa vie et ses institutions*, 3 dln., Gent, 1912-1915.
- HUGO, C.L., *Sacri et Canonici Ordinis Praemonstratensis Annales*, 2 dln., Nancy, 1734-1736.
- INSTALLÉ, H., *Inventaris van het Fonds Leliëndaal op het stadsarchief te Mechelen*, Mechelen, 1984.
- JANSEN, J.E., *L'abbaye norbertine du Parc-le-Duc. Huit siècles d'existence, 1129-1929*, Mechelen, 1929.
- JUTEN, G.C.A., De heeren van Breda, in *Taxandria. Tijdschrift voor Noordbrabantsche Geschiedenis en Volkskunde*, 28 (1921) 177-184; 32 (1932) 108-125, 310-320.
- JUTEN, G.C.A., De verdeeling van Breda in 1287, in *Taxandria. Tijdschrift voor Noordbrabantsche Geschiedenis en Volkskunde*, 28 (1921) 102-115.
- LAMBOOIJ, H.Th.M. en J.A. MOL, ed., *Vitae Abbatum Orti Sancte Marie. Vijf abtenlevens van het klooster Mariëngaarde in Friesland*, Hilversum/Leeuwarden, 2001.
- KRINGS, B., *Das Prämonstratenserstift Arnstein a. d. Lahn im Mittelalter (1139-1527)*, Wiesbaden, 1990.
- LEFÈVRE, Pl., *Les statuts de Prémontré, réformés sur les ordres de Grégoire IX et d'Innocent IV au XIIIe siècle*, Leuven, 1946.
- LEFÈVRE, Pl., *L'ordinaire de Prémontré d'après des manuscrits du XIIIe et du XIIIe siècle*, Leuven, 1941.
- LEFÈVRE, Pl., Quatre services annuels pour tous les défunts dans l'ordre de Prémontré, in *Analecta Praemonstratensia*, 53 (1977) 124-129.
- LE PAIGE, Ioannes, *Bibliotheca Praemonstratensis Ordinis*, 2 dln., Parijs, 1633. *Lexicon des Mittelalters*, 9 dln., München, 1980-1991.
- LOTTIN, A. (red.), *Histoire de Boulogne-sur-Mer*, Rijsel, 1983.
- MATTHIEU, E., ed., Charte de liberté de Gammerages, in *Annales du cercle archéologique d'Enghien*, 2 (1883) 166-175.
- MEIJNS, B., *Aken of Jezuzalem? Het ontstaan en de hervorming van de kanonikale instellingen in Vlaanderen tot circa 1155*, Leuven, 2000.
- Monasticon belge*, red. BERLIERE, U., e.a., Maredsous-Luik, 1890-1993
- I. *Province de Namur et de Hainaut*
- Abbaye de Floreffe, 111-123
- Abbaye de Leffe, 124-130
- Abbaye de Bonne-Espérance, 392-409

- Abbaye de St. Foilan du Roeulx, 410-419
 Prévôté de Renissart, 420-422.
- II. *Province de Liège*
 Beaupart des Saints Apôtres à Cornillon, puis à Beaupart, 2, 218-236.
- III. *Province de Flandre occidentale*
 Abbaye Notre-Dame à Messines, 1, 211-238
 Abbaye des Dunes à Koksijde et à Bruges, 2, 353-446
 Abbaye de Spermalie, à Slijpe, puis à Sijsele, ensuite à Bruges, 2, 447-478
 Abbaye de Saint-Nicolas, à Furnes, 3, 585-630
 Prieuré du Vrouwenhof, à 's Heerwillemskapelle, près de Furnes, 3, 653-654.
- IV. *Province de Brabant*
 Abbaye de Nivelles, 1, 269-304
 Abbaye d'Averbode, 3, 621-676
 Abbaye de Dielegem, à Jette-Saint-Pierre, 3, 687-720
 Abbaye de Grimbergen, 3, 721-746
 Abbaye de Heylissem, à Opheyliissem, 3, 747-772
 Prieuré de l'Ile-Duc, à Pellenberg, puis à Winge-Saint-Georges, 3, 829-850
 Abbaye Notre-Dame, à Bellingen, 4, 987-1003.
- VII. *Province de Flandre orientale*
 Abbaye de Saint-Sauveur, à Eename, 2, 1-52
 Abbaye de Saint-Adrien, à Grammont, 2, 53-128
 Abbaye de Ninove, 3, 485-536
 Abbaye de Tronchiennes, 3, 537-568
 Prévôté de Boechoute, à Dikkelvenne, 3, 569-576
 Monastère de Serskamp-Tussenbeek, 3, 579-600.
- VIII. *Province d'Anvers*
 Abbaye de Saint-Michel, à Anvers, 1, 195-262
 Abbaye de Tongerlo, 1, 263-376
 Prieuré de Leliëndaal, à Hombeek, puis à Malines, 1, 397-418.
- Monumenta Germaniae Historica, Scriptores*, 25; met editie van:
Balduini Ninovens Chronicon, 521-546 (gedeeltelijk)
Recapitulatio omnium abbatum ecclesie Ninivensis, 549-552 (gedeeltelijk).
- OVERGAAUW, E.A., *Martyrologes manuscrits des anciens diocèses d'Utrecht et de Liège. Étude sur le développement de la diffusion du martyrologe d'Usuard*, Hilversum, 1993.
- PIETERAERENS, M., e.a., *Van Beaupré tot Zwijveke. Cisterciënzers in Oost-Vlaanderen (1200-1999)*, Gent, 1999.
- PREVENIER, W., ed., *De oorkonden der graven van Vlaanderen (1191 – aanvang 1206)*, 2 dln., Brussel, 1964.
- PUT, E. en PEERSMAN, C., *Inventaris van het archief van de Sint-Cornelius- en Sint-Cyprianusabdij te Ninove, 1092-1796 (1812)* (Inventarissen van het Rijksarchief te Beveren, 161), Brussel, 2008.

- REYNTENS, Oscar, ed., *De Abdij van Ten Roosen* (Annalen van den Oudheidkundigen Kring van de Stad en het voormalige Land van Aalst, 4), Aalst, 1908 (met obituarium).
- ROCKWELL, W.W., ed., *Liber miraculorum Ninivensium Sancti Cornelii Papae. Ein Beitrag zur Flandrischen Kirchengeschichte*, Göttingen-New York, 1925.
- SCHOENGEN, M., *Monasticon Batavum. II. De Augustijnsche orden*, Amsterdam, 1941.
- SOENS, E., De 'Herberg' der abdij van Ninove te Gent, in *Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent*, 18 (1910) 150-170.
- SOENS, E., Het hof van Pamel. Uithof der Norbertijner abdij te Ninove, in *Eigen Schoon en De Brabander*, 16 (1933) 210-230.
- SOMERS, A., Voornaamgeving in het graafschap Vlaanderen in de twaalfde eeuw. Bevindingen van een ontmoeting tussen onomastiek en sociale geschiedenis, in *Jaarboek voor middeleeuwse Geschiedenis*, 10 (2007) 47-83.
- SPILLEMAECKERS, C.L., *De abten van Grimbergen tot het einde van de 18de eeuw, 1128-1794*, Grimbergen, 1978.
- SPONSELEE-DE MEESTER, M.T.A.R., *Het norbertinessenklooster Sint-Catharinadal in de Staatse periode 1625-1795*, Hilversum, 2003.
- STRUBBE, E.I., *Egidius van Breedene, grafelijk ambtenaar en stichter van de abdij van Spermalie*, Gent, 1942.
- STRUBBE, E.I. en VOET, L., *Chronologie van de Middeleeuwen en de Moderne Tijd in de Nederlanden*, Antwerpen-Amsterdam, 1960.
- VALVEKENS, E., *De Zuid-Nederlandsche Norbertijner abdijen en de opstand tegen Spanje, maart 1576-1585*, Den Haag, 1929.
- VAN DE PERRE, D., De 'Vita Berlendis' en de 'Miracula Berlendis'. Teksttraditie, datering, auteurschap en historische kritiek, in *Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis*, 8 (2005) 7-46.
- VAN DE PERRE, D., Het Aalsterse geslacht 'van Popperode', de graven van Vlaanderen en de Ninoofse abdij, in *Het Land van Aalst*, 60 (2008) 210-216.
- VAN DE PERRE, D.
- (1) De abdijen van Ninove en Jette (Dielegem) en hun geschil over de kerk en het kapittel van Liedekerke (1092-1180), in *Analecta Praemonstratensia*, 71 (1995) 264-299.
 - (2) De culturele horizon van het christelijke kerkgebouw (12de-16de eeuw), in *het bijzonder bij de premonstratenzers. Vergelijkende cultuurhistorische studie van zijn intellectuele en functionele context* (doctoraatsverhandeling Geschiedenis KUL), Leuven, 1998.
 - (3) De heren van Ninove vanaf Gerard III van Grimbergen tot Jan van Namen (1180-1296), in *Het Land van Aalst*, 59 (2007) 47-67.
 - (4) De Ninoofse abt Jan van den Nockerstock (1391-1426) en de plaatsing van de relieken van Sint-Berlendis in een nieuw schrijn te Meerbeke (1412), in *Het Land van Aalst*, 55 (2003) 300-300S.
 - (5) De oudste bisschoppelijke en grafelijke oorkonden van de abdij van Ninove (1138-1167), in *Analecta Praemonstratensia*, 77 (2001) 54-93.
 - (6) De relatie tussen parochie en abdij te Ninove, inzonderheid in de periode 1585-1638, in *Het Land van Aalst*, 37 (1985) 121-184.

- (7) De relatie tussen vier dertiende-eeuwse kroniektteksten uit de Ninoofse abdij, in *Het Land van Aalst*, 53 (2001) 287-296.
 - (8) De schenkingsoorkonde van het altaar van Denderwindeke aan de abdij van Vermand, in *Analecta Praemonstratensia*, 66 (1990) 54-59.
 - (9) Enkele nieuwe elementen uit de geschiedenis van Lieferringe en de bouwgeschiedenis van de parochiekerk, in *Het Land van Aalst*, 53 (2001) 43-72.
 - (10) Enkele nieuwe gegevens over de oudste heren van Ninove, Steenhuiuze en Erpe, in *Het Land van Aalst*, 54 (2002) 277-291.
 - (11) Het altaar van Huizingen en de abdijen van Vermand, Terkameren, Ninove en Vicoigne, in *Analecta Praemonstratensia*, 68 (1992) 241-263.
 - (12) Het kapittelboek van de Ninoofse abdij, in *Analecta Praemonstratensia*, 83 (2007) 128-155.
 - (13) Het Kardeloet-Caerlout-Carelhoofd te Ninove en gelijkaardige toponiemen te Gent, Geraardsbergen en Viane, in *Het Land van Aalst*, 35 (1983) 1-54.
 - (14) Is Damiaan de auteur van het Ninoofse Mirakelboek?, in *Het Land van Aalst*, 55 (2003) 254-256.
 - (15) Is 'De Maallaard' (Nederwijk) de oudste bewoningskern van Ninove?, in *Het Land van Aalst*, 57 (2005) 5-24.
 - (16) Magister Egidius van Brugge en de Ninoofse abdij, in *Het Land van Aalst*, 59 (2007) 303-307.
 - (17) Margareta van Ledeberg: de vermeende zuster van Jan van Wedergrate en de kwestie van de erfopvolging van Wedergrate in 1445, in *Het Land van Aalst*, 44 (1992) 63-70.
 - (18) Twee attestaties van Otto IV van Wedergrate (ca. 1312), in *Het Land van Aalst*, 58 (2006) 78-80.
 - (19) De geschiedenis van Denderwindeke. II. De middeleeuwse heren (ca. 1100-1487), in *Het Land van Aalst*, 44 (1992) 1-62 (in samenwerking met VAN HAUWE, R.).
 - (20) De geschiedenis van Denderwindeke. III. Parochie en kerkelijk grondbezit tijdens de Middeleeuwen, inzonderheid de aanwezigheid van de abdijen van Vermand (Fr.), Vicoigne (Fr.) en Ninove (1138-1490), in *Het Land van Aalst*, 46 (1994) 73-130 (in samenwerking met VAN HAUWE, R.).
 - (21) Enkele aanvullingen betreffende de heren van Wedergrate, in *Het Land van Aalst*, 46 (1994) 131-133 (in samenwerking met VAN HAUWE, R.).
- VAN DYCK, L.C. en JANSSENS, Herman, *Woordenlijst betreffende de Orde van Prémontré* (Instrumenta Praemonstratensia, 5), Averbode, 2000.
- VANGASSEN, H., *De geschiedenis van Ninove*, dl. II, Ninove, 1959.
- VAN GESTEL, C., *Historia sacra et profana archiepiscopatus Mechliniensis*, 2 dln., Den Haag, 1725.
- VAN ISTERDAEL, H., De heren van (en in) de heerlijkheid Okegem, in *Mededelingen Heemkring Okegem*, 22 (1997) 1-35.
- VAN ISTERDAEL, H., De Heren en Vrouwen van de heerlijkheid Idevoorde, in *Mededelingen Heemkring Okegem*, 23 (1998) 1-38.
- VANNERUS, J., Les changements d'armoiries et de nom dans le groupe familial Gavre-Liedekerke au treizième et au quatorzième siècle, in *La Noblesse Belge. Annuaire de 1946-1950*, dl. I, 7-65.

- VAN TRIMPONT, M., *Het Land en de baronie Boelare*, Geraardsbergen, 1998.
- VAN TWEMBEKE, J., *Lijst der heerlijkheden van het Land van Aalst*, Gent, 1962.
- VAN WAEFELGHEM, M., ed., Le "Liber Ordinarius" d'après un manuscrit du XIII-XIVe s., in *Analectes de l'Ordre de Prémontré*, 2-9 (1906-1913) in afz. pag. = VAN WAEFELGHEM, M., ed., *Le Liber Ordinarius d'après un manuscrit du XIII-XIVe s.*, Leuven, 1913.
- VAN WAEFELGHEM, R., Liste chronologique des abbés des monastères belges de l'ordre de Prémontré, in *Analecta Praemonstratensia*, 12 (1936) 5-29 en 13 (1937) 5-34.
- VERLEYEN, W., *Necrologium van Affligem 1083-1992*, Brussel, 1993.
- VERLEYEN, W., Relaties tussen de benedictijnen van Affligem en de premonstratenzers van Ninove, in VANDE WINKEL, G. (red.), *De abdij van Sint-Cornelius en Sint-Cyprianus. 700 jaar premonstratenserleven te Ninove*, Ninove, 1989, 49-55.
- VLEESCHOUWERS, C., ed., *De oorkonden van de Sint-Baafsabdij te Gent (819-1321)*, 2 dln., Brussel, 1990-1991.
- VREDIUS, O., *Genealogiae comitatum Flandriae*, 2 dln., Brugge, 1643.
- WALTERS, J., ed., *Geschiedenis der Zusters der Bijloke te Gent*, 2 dln., Gent, 1930.
- WARLOP, E., *The Flemish Nobility before 1300*, Kortrijk, 1975.
- WILLEMS, J.F., ed., *Chronique de Jean van Heelu ou relation de la bataille de Woeringen*, Brussel, 1836.

Registers

Register 1. Verwijzingen naar bisdommen, kloosters, kapittels en andere religieuze instellingen

A. Premonstratenzer kloosters

De namen van de kloosters zijn alfabetisch gerangschikt en vet gedrukt. De benaming die door Backmund in zijn *Monasticon Praemonstratense*¹ is gebruikt, is overgenomen. Daarna volgt tussen haakjes de circarie, eveneens volgens de indeling van Backmund. Daarop volgt in cursief de benaming zoals die eventueel in het Ninoofse necrologium A voorkomt en tenslotte in gewone druk de benaming die door Hugo in zijn *Annales*² gebruikt is. De persoonsnamen betreffen steeds de abten en proosten van de kloosters, tenzij anders vermeld.

Alnwick (Anglia Borealis) – Alnewike

Balduinus, 7 nov.

Amiens Saint-Jean (Ponthivum) – *S. Johannes Ambianensis* – S. Joannes Ambianensis

Eustacius, 11 jan.; Jacobus, 15 juli; Egidius Blasere (kanunnik van Ninove), 9 aug.; Radulphus, 20 sept.; Johannes, 17 okt.; Petrus, 28 dec.; Hellinus, 31 dec.
Antwerpen St. Michael (Brabantia) – *Antwerpia* – S. Michael Antverpiensis
 Arnoldus, 9 jan.; Godefridus, 11 jan.; Egidius (prior), 11 jan.; Egericus, 30 jan.; Tibaldus, 15 mei; Gerardus, 10 juni; Hermannus, 1 juli; Egidius, 16 juli; Eme-linus, 29 sept.; Henricus, 6 okt.; Walterus, 9 nov.; Johannes, 11 nov.; Sigerus, 22 nov.; Heyla, 24 dec.

Ardenne (Normannia Australis) – *Ardenna* – Ardena

Gervasius, 23 febr.; Willelmus, 17 mei

Arenillas de San Pelayo (Hispania) – S. Pelagius de Arenillis

Paschasius, 22 aug.

Arnstein (Westfalia) – Arnstein

Godefridus, 12 okt.; Ludevicus (graaf en stichter), 28 okt.

Auxerre (Francia) – S. Marianus Altissiodorensis

Bernodalus, 13 febr.; Reinerus, 28 febr.; Bertaldus, 18 maart; Stephanus, 10 sept.; Gherricus, 6 dec.

Averbode (Brabantia) – *A/Everbodium* – Averbodium

Walterus, 5 april; Godefridus, 10 april; Johannes, 6 aug.; Godefridus, 11 sept.; Robertus, 22 sept.; Aegidius Heijns, 25 sept.; Steppo, 8 okt.; Balduinus, 15 okt.; Godefridus, 31 dec.

Barlings (Anglia Mediana) – *Berlingis* – Belingia

Robertus Bardolfus (begunstiger), 15 juni; Robertus, 6 juli

¹ Backmund Ib, XXVIII-XXXIX.

² Hugo I en II.

Bassefontaine (Francia) – *Bassus Fons* – Bassus Fons

Johannes, 5 jan.; Andreas, 17 mei; Anscerus, 12 dec.

Bayham (Anglia Australis) – *Bogeham* – Bayum

Reginaldus, 18 okt.

Beaulieu (Francia) – *Bellus Locus* – Bellus Locus

Petrus, 26 maart; Odo, 1 april

Beauport (Normannia Borealis) – *Bellus Portus* – Bellus Portus

Herveus, 25 jan.; Rogerus, 17 mei

Beaurepart (Floreffia) – *Mons Cornelii* – Bellus Reditus

Martinus, 28 febr.; Johannes, 4 sept.; Nicholaus, 14 sept.; Johannes, 23 sept.;

Jacobus, 28 sept.; Petrus, 18 nov.; Johannes, 31 dec.

Bedburg (Westfalia) – *Bedebur* – Bedebur

Iwannus, 27 mei; Willelmus, 24 juli; Gerardus, 18 nov.

Belchamps (Burgundia) – *Bellus Campus* – Bellus Campus

Framondus, 20 jan.; Firminus, 21 maart

Belle Étoile (Normannia Australis) – *Bella Stella* – Bella Stella

Johannes, 26 jan.; Edicia (stichter), 30 juli; Radulphus, 17 sept.; Henricus

(stichter), 19 sept.; Robertus, 28 dec.

Bellelay (Burgundia) – *Bella* – Bellelagia

Conradus, 17 dec.

Bellpuig (Gasconia) – *Bellipodium*

Ermengaldus (graaf, begunstiger), 10 aug.

Belval (Lotharingia) – *Bella Vallis* – Bella Vallis

Jacobus, 6 april; Simon, 22 nov.; Petrus, 28 dec.; Simon, 30 dec.

Berne (Brabantia) – *Berna* – Berna

Godescalcus, 12 jan.; Walterus, 15 mei; Henricus, 8 juli; Hugo, 15 aug.; Everardus, 14 sept.

Blancheland (Anglia Borealis) – *Blanchelanda* – Blanca Landa

Nicholaus, 4 maart; Walterus (stichter) 13 juli

Bonne-Espérance (Floreffia) – *Bona Spes* – Bona Spes

Philippus, 11 april; Johannes, 14 juni; Gerardus, 15 juni; Elgerus, 7 okt.; Johannes, 18 nov.

Bradsole (Anglia Australis) – *S. Radegundis* – S. Radegundis

Henricus, 2 aug.; Hugo, 20 okt.

Braine (Francia) – *Brana* – Brana

Stephanus, 28 febr.; Johannes, 17 juli; Willelmus, 4 okt.; Agnes (gravin, begunstiger), 22 okt.; Martinus, 27 dec.

Bucilly (Floreffia) – *Bucillis* – Bucilium

Johannes, 19 jan.; Reinerus, 27 april; Pontius, 17 juni; Johannes, 30 juni; Robertus, 11 aug.; Bliadis, 5 nov.

Cappenberg (Westfalia) – Cappenberg

Otto, 30 maart; Hermannus, 8 aug.; Andreas, 6 sept.

(La) Casedieu (Gasconia) – *Casa Dei* – Casa Dei

Bernardus, 16 jan.; Sancius, 21 mei

(La) Castelle (Gasconia) – *Gratia Dei* – Castella

Willelmus, 24 mei

- Chambrefontaine** (Francia) – *Camera fontis* – Camera Fontis
Beticus (kanunnik), 9 sept.; Laurentius, 5 okt.
- Chapelle-aux-Planches** (Francia) – *Capella* – Capella ad Plancas
Walterus, 30 maart; Ludolphus, 19 nov.
- Chartreuve** (Francia) – *Carthovororum* – Charthovororum
Girelmus, 18 maart; Manasserus, 12 okt.
- Châteaudieu** (Flandria) – *Castellum* – Castellum Dei
Thomas (kanunnik), 7 jan.; Robertus, 7 maart; Garinus, 3 april; Balduinus, 28 juli; Odo, 14 sept.; Petrus, 26 dec.
- Chaumont** (Floreffia) – *Calvus Mons* – Calvimontum
Johannes, 2 jan.; Henricus, 18 nov.; Petrus, 28 nov.
- Chotěšov** (Bohemia et Moravia) – *Cotischovium*
Hroznata (stichter), 14 juli
- Clairefontaine** (Floreffia) – *Clarus Fons* – Clari-Fontis Abbatia
Matheus, 28 mei; Gerardus, 23 juni; Bartholomeus, 18 juli; Egidius, 2 sept.; Johannes, 16 sept.
- Combelongue** (Gasconia) – *Comba Longa*
Arnoldus, 26 jan.
- Corneux** (Burgundia) – *Corneolum*
Guido, 15 dec.
- Cuissy** (Francia) – *Cussiencensis [ecclesia]* – Cussiacum
Gosuinus, 8 jan.; Walterus, 9 febr.; Petrus, 7 maart; Conradus, 4 april; Petrus, 16 juli; Hugo, 21 aug.; Petrus, 10 okt.
- Dale** (Anglia Mediana) – *Stanley*
Walterus, 3 jan.
- Dielegem** (Brabantia) – *Jeth* – Dilegemium sive Jetta
Daniel, 19 jan.; Henricus, 12 maart; Gerardus, 12 maart; Hildebrandus, 23 juni; Theodericus 10 juli; Sygerus, 20 juli; Henricus, 14 aug.; Onulphus, 20 okt.
- Dilo** (Francia) – *Dei Locus* – Dei Locus
Petrus, 20 maart; Adam, 23 maart; Robertus, 17 april; Balduinus, 7 aug.; Garnerus, 9 dec.
- Dommartin** (Ponthivum) – *S. Judocus in Nemore* – Domnus Martinus
Anscherus, 5 maart; Ada, 30 mei; Milo, 21 juli; Nicholaus, 22 juli; Cuardus, 5 sept.; Johannes, 9 sept.; Symon, 1 okt.; Johannes, 27 dec.; Hugo, 27 dec.
- Dokkum** (Frisia) – *Dockem* – Dockinga
Otto, 24 juni; Bernardus, 31 dec.
- Drongen** (Flandria) – *Truncinium* – Trunchinium
Clemens, 8 febr.; Johannes, 13 febr.; Gerardus, 8 april; Gerardus, 4 mei; Sygerus, 8 mei; Philippus (kanunnik), 18 mei; Gerardus, 21 juli; Ramondus, 24 juli; Simon (kanunnik), 6 aug.; Arnoldus, 6 sept.; Matheus, 19 okt.; Sigerus, 20 okt.; Henricus, 22 okt.; Goswinus (kanunnik), 28 okt.; Walterus, 10 dec.
- Dryburgh** (Anglia Borealis) – *Drieburg*
Gerardus, 3 mei; Valentinus, 25 juni
- Engelport** (Westfalia) – *Porta Angelica* – Angelica Porta
Philippus de Wildeburch (stichter), 31 okt.
- Enkenbach** (Vadegotia) – *Eckenbach*
Ludevicus (graaf en stichter), 28 okt.

- (L') Étoile** (Normannia Borealis) – *Stella* – Stella
Willelmus, 11 maart; Guido, 4 okt.; Johannes, 24 okt.; Theodericus, 14 nov.
- Falaise** (Normannia Australis) – *Falesia* – S. Johannes de Falesia
Walterus, 10 okt.; Robertus, 14 nov.; Ricardus, 31 dec.
- Floreffe** (Floreffia) – *Floreffia* – Floreffia
Walterus, 10 maart; Nicholaus, 25 aug.; Hillinus, 18 sept.; Hugo, 21 sept.; Theodericus, 27 okt.; Johannes, 28 dec.
- Gempe** (Brabantia) – *Insula Ducis* – Insula Ducis
Salomon, 5 jan.; Willelmus, 7 juli; Laureta (stichter), 9 nov.; Egidius, 22 nov.; Reinerus (stichter), 13 dec.
- Gommersheim** (Vadegotia) – Hummersheim
Ludevicus (graaf en stichter), 28 okt.
- Grandchamp** (Ponthivum) – *Grandis Campus* – Grandis Campus
Willelmus, 22 aug.; Radulphus, 27 aug.; Amicia (gravin, stichters), 2 sept.; Johannes, 30 dec.
- Grimbergen** (Brabantia) – *Grimbergis* – Grimberga
Egbertus, 4 jan.; Gerardus, 11 jan.; Johannes, 11 jan.; Daniel, 19 jan.; Anselmus, 31 jan.; Walterus, 6 febr.; Johannes, 27 febr.; Franco, 2 mei; Hescelinus, 7 mei; Franco (abt Tongerlo), 7 sept.; Simon, 3 okt.; Walterus, 6 okt.; Rescelinus (kanunnik), 22 okt.; Willelmus, 26 nov.; Johannes Baptista Gaspar De Moor (kanunnik), 7 dec.; Johannes, 30 dec.
- Grobe-Pudagla** (Slavia) – *Usnam* – Grobe
Remondus, 4 dec.
- Halesowen** (Anglia Mediana) – *Halys* – Hales Owein
Petrus (bisschop en stichter), 9 juni
- Hamborn** (Westfalia) – *Hamborgh* – Hamborna
Hermannus, 24 aug.
- Havelberg** (Saxonia) – Havelberga
Walo (bisschop), 7 aug.
- Hermières** (Francia) – *Hermires* – Hermeria
Robertus, 1 april; Willelmus, 30 dec.
- Heylissem** (Floreffia) – *Helencinis* – Helissemia
Reinerus, 12 mei; Johannes, 13 juli; Walterus, 21 sept.; Albertus, 11 okt.; Franco, 15 okt.; Egidius, 22 nov.; Gerardus, 8 dec.
- Hof ten Vrouwen** (Flandria) – *Curtis dominarum*
Gertrudis (gravin, begunstiger), 3 maart
- Hradisko** (Bohemia et Moravia) – *Ecclesia Gradicensis* – Gradicium
Robertus, 31 dec.
- Isledieu** (Normannia Australis) – *Insula Dei* – Insula Dei
Robertus, 5 maart; Johannes, 21 sept.; Johannes, 25 sept.; Robertus, 14 nov.
- Jandeures** (Lotharingia) – *Jandoria* – Janduriae
Laurentius, 23 dec.
- Jette**, zie **Dielegem**
- Jovilliers** (Lotharingia) – *Jovillare* – Jovillare
Andreas, 30 dec.
- Joyenval** (Ponthivum) – *Vallis Gaudii* – Gaudii Vallis
Bartholomeus de Roya (stichter), 7 jan.; Petronilla (stichters), 28 april; Auscufus, 15 juni; Willelmus, 19 juni; Bartholomeus, 21 sept.; Willelmus, 30 dec.

- Justemont** (Lotharingia) – Justus Mons
Zacharias, 31 maart; Teherus, 9 sept.
- Kalavryta** (Graecia et Hierosolymitana) – Colabrica
Bertramms, 26 maart
- Keizersbosch** (Brabantia) – *Keyserbosch* – Keiserbosch
Willermus, 18 sept.
- Klosterrode** (Saxonia) – Hildeburgrode
Balduinus, 2 maart
- Knechtsteden** (Westfalia) – *Knetsteden* – Knechtstedenium
Hermannus, 9 april; Herbertus, 12 mei; Indordus, 14 juli; Henricus, 6 sept.
- Koningsveld** (Brabantia) – *Campus Regis* – Campus Regis
Johannes, 4 okt.; Bodinus, 16 okt.
- Laon St. Martin** (Francia) – *S. Martinus Laudunensis/Laudunum* – S. Martinus Laudunensis
Reinaldus, 7 mei; Tiscelinus, 13 mei; Walterus, 16 mei; Gerardus, 22 juni; Johannes, 4 juli; Johannes, 7 aug.; Willelmus, 9 aug.; Garinus, 10 sept.; Gerardus (abt Ninove), 28 sept.; Willelmus, 3 okt.; Walterus, 8 dec.; Johannes, 28 dec.
- Lavaldieu** (Floreffia) – *Vallis Dei* – Vallis Dei
Gerardus, 20 sept.; Elgerus, 10 okt.; Johannes, 15 nov.; Thomas, 24 nov.
- Lavendon** (Anglia Mediana) – Lavidane
Johannes (stichter), 11 jan.
- Leffe** (Floreffia) – *Leffia* – Leffia
Johannes, 8 april; Balduinus, 13 okt.; Johannes, 31 dec.
- Leitzkau** (Saxonia) – Litzeka
Lambertus, 10 jan.
- Leliëndaal**, zie **Mechelen**
- Leuven** (Brabantia) – *Collegium Praemonstratensis Lovanii* – Collegium Lovaniense
Jacobus Petit (president), 20 sept.
- Leyston** (Anglia Australis) – Leystona
Philippus, 8 febr.; Robertus, 29 aug.; Hugo, 29 okt.
- Licques** (Flandria) – *Ecclesia Licquensis* – Liska
Willelmus, 17 mei; Gilbertus, 9 juni; Robertus, 11 juli; Haymo, 22 sept.; Willelmus, 31 dec.
- Lidlum** (Frisia) – *Vallis S. Marie* – Lidlum
Boymundus, 31 mei; Sifridus, 30 dec.
- Lieu Dieu-en-Jard** (Normannia Borealis) – *Locus Dei in Jardo* – Locus Dei in Jardo
Rikardus (koning en stichter), 6 april; Stephanus, 19 mei; Johannes, 30 nov.
- Lieu-Restauré** (Francia) – *Locus Restauratus* – Locus Restauratus
Ellebaudus, 21 mei
- Lund** (Dania et Norvegia) – Lunden
Johannes, 19 nov.
- (La) Luzerne** (Normannia Borealis) – *Lucerna* – Lucerna
Tiscelinus, 19 jan.; Ricardus, 15 maart; Petrus, 30 juni; Daniël, 7 sept.; Willelmus (stichter), 24 sept.

- Magdeburg St. Marien** (Saxonia) – *S. Maria Magdeburgensis*
Evermodus, 17 febr.
- Marcheroux** (Ponthivum) – *Marchisium Radulphi*
Werricus, 26 april; Willelmus, 22 juli
- Mariengarde** (Frisia) – *Hortus S. Marie* – *Hortus B. Virginis*
Sibrandus, 22 aug.; Sigardus, 13 nov.
- Marienthal** (Vadegotia) – *Vallis S. Mariae*
Ludevicus (graaf en stichter), 28 okt.
- Marienweerd** (Brabantia) – *Insula S. Marie* – *Insula S. Mariae*
Johannes, 22 jan.; Johannes (convers), 22 mei; Balduinus, 4 sept.; Alexander, 17 nov.; Jacobus, 29 dec.; Godefridus, 31 dec.
- Marne Nyeklooster** (Frisia) – *S. Johannes Ewangelista in Merna* – *Merna*
Hayko, 20 dec.
- Metz Ste Croix** (Lotharingia) – *Sancta Crux* – *S. Crux Metensis*
Rogerus, 15 febr.; Stephanus, 17 mei; Radulfus, 31 dec.
- Mechelen-Leliendaal** (Brabantia) – *Vallis Liliorum* – *Vallis Liliorum*
Voor de Ninoofse proosten, zie register 3 A b.
- Middelburg** (Brabantia) – *Walacria/Middelborch* – *S. Maria Middelburgensis*
Egidius, 9 maart; Theobaldus, 17 maart; Johannes de Goes, 17 april; Wolfardus, 28 april; Nicholaus de Couster, 19 juli; Petrus Malcot (kanunnik), 6 aug.; Petrus Bijl (kanunnik), 13 aug.; Wago (kanunnik), 15 aug.; Petrus, 3 sept.; Gillebertus, 5 sept.; Willelmus (kanunnik), 11 sept.; Johannes (kanunnik), 17 sept.; Bartholomeus, 24 sept.; Hugo, 24 sept.; Nicholaus, 12 okt.; Petrus Wint (kanunnik), 23 okt.
- Moncetz** (Francia) – *Moncellum*
Beniaminus, 22 febr.; Petrus, 30 juli
- Mondaye** (Normannia Australis) – *Mons Dei* – *Mons Dei*
Jordanus (bisschop en stichter), 12 dec.; Gabriel, 28 dec.
- Mont-Saint-Martin** (Flandria) – *Mons S. Martini* – *Mons Sancti Martini*
Ponchardus, 2 sept.; Ottramms, 10 sept.; Petrus, 1 okt.; Henricus (abt Ninove), 2 okt.; Gobertus, 9 okt.; Hubertus, 19 okt.; Nycholaus, 31 okt.; Radulfus (begunstiger), 2 nov.; Gillebertus, 4 nov.; Matheus (abt Ninove), 4 nov.; Adam, 13 nov.; Jacobus, 25 nov.; Haymo, 1 dec.
- Münsterdreisen** (Vadegotia)
Marguardus, 6 mei; Rembedo, 2 okt.; Ludevicus (graaf en stichter), 28 okt.
- Mureau** (Lotharingia) – *Mira Vallis* – *Mira Vallis*
Jacobus, 5 sept.
- Neuffontaines** (Arvernia) – *Novem Fontes* – *Sanctus Gilbertus*
Bartholomeus, 1 mei; Galfridus, 19 mei; Petrus, 10 juni
- Neustift** (Bavaria) – *Neocella*
Otto (bisschop, stichter), 22 sept.
- Ninove** (Brabantia) – *Ninovia*
Voor de Ninoofse abten en kloosterlingen zie registers 3 en 4
- Oberzell** (Ilfeldia) – *Cella Dei Superior*
Conradus, 15 april; Bertulfus, 1 mei
- Oosterhout Sint-Catharinadal** (Brabantia) – *Vallis S. Catharinae*
Arnoldus van Leuven (begunstiger), 11 nov.

- Osterhoven** (Bavaria) – Osterhovium
Truhmarus, 9 juni
- Park** (Brabantia) – *Parc(h)um* – Parcum
Voor de Parkse abten en kloosterlingen, zie register 2 A
- Pleinselve** (Gasconia) – *Plana Silva* – Plana Sylva
Mainardus, 27 jan.; Gaufridus (bisschop en stichter), 8 juli
- Praha** (Bohemia et Moravia) – Collegium Norbertinum Pragense
Adrianus de Clercq (professor), 25 maart
- Prémontré** (Francia) – *Premonstratum* – Præmonstratum
Walterus (kanunnik), 6 febr.; Robertus, 17 febr.; Gervasius, 19 febr.; Petrus, 7 maart; Conradus, 4 april; Hugo, 17 april; Egidius, 16 juli; Nicholaus, 22 juli; Hugo, 21 aug.; Stephanus, 10 sept.; Judocus de Clercq (professor), 17 sept.; Johannes, 29 sept.; Thomas de Marla (begunstiger), 8 nov.; Johannes, 11 nov.; Petrus, 28 nov.; Ghericus, 6 dec.; Johannes, 12 dec.; Guido, 15 dec.
- Ratzeburg** (Saxonia) – Razeburgum
Evermodus (bisschop), 17 febr.
- Rengéval** (Lotharingia) – *Regni Vallis/Regis Vallis* – Rengis Vallis
Petrus, 20 aug.; Lambertus, 25 dec.
- Ressons** (Ponthivum) – *Ressonium* – Ressonium
Petrus, 10 jan.; Gaufridus, 5 sept.; Johannes, 16 nov.; Symon, 28 nov.; Petrus, 30 dec.
- Retuerta** (Hispania) – Retorta
Sancius, 24 april; Petrus, 20 nov.
- Riéval** (Lotharingia) – *Regia Vallis* – Regia Vallis
Dominicus, 7 jan.; Mannasserus, 7 jan.; Jocelinus, 22 nov.
- Rommerstorf** (Westfalia) – *Romerstorp* – Romersdorfium
Macharius, 10 mei; Henricus, 30 juli; Reinerus, 11 sept.; Henricus, 14 okt.; Gerardus, 30 dec.
- Rotenkirchen** (Vadegotia) – *Rubrensis ecclesia* – Domus Rubra
Henricus, 2 april
- Rüti** (Suevia) – Ruthinum
Littoldus (stichter), 19 nov.
- Saint-André-au-Bois** (Ponthivum) – *S. Andreas in Nemore* – Sanctus Andreas in Nemore
Robertus, 5 mei; Guido, 9 mei; Johannes, 4 juli; Thesso, 25 aug.; Eustachius, 1 okt.; Johannes, 8 okt.; Senoldus, 20 nov.
- Sainte-Marie-au-Bois** (Lotharingia) – S. Maria Mussipontana
Warnerus, 1 sept.; Hubertus, 16 sept.
- Saint-Feuillien** (Floreffia) – *S. Foillanus* – Sanctus Foillanus
Egidius, 1 jan.; Nicholaus, 20 jan.; Renaldus, 22 febr.; Gamaliel, 10 maart; Walterus, 11 mei; Elgerus, 9 okt.; Fulco, 6 nov.; Laurentius, 18 nov.; Salomon, 21 nov.; Walterus, 8 dec.; Nicholaus, 31 dec.
- Saint-Just-au-Chaussée** (Ponthivum) – *S. Justus* – S. Justus
Andreas, 14 jan.; Gervasius, 19 febr.; Zenotus, 10 maart; Gerardus, 11 maart; Reinerus, 8 juni; Odo (bisschop en stichter), 27 juni; Willelmus, 19 nov.; Wer-ricus, 27 nov.; Anselmus, 4 dec.

- Salival** (Lotharingia) – *Salina Vallis* – Salina Vallis
 Marsilius, 13 juli; Simon, 30 dec.; Otto, 30 dec.
- San Pelayo** (Hispania) – S. Pelagius de Cerrato
 Egidius, 4 sept.
- Schäftlarn** (Bavaria) – Schefflar
 Otto (bisschop en stichter), 22 sept.
- Scheda** (Westfalia) – *Scheda* – Scheida
 Hermannus, 6 aug.; Theodericus, 30 okt.
- Schussenried** (Suevia) – *Sorech* – Sorethum
 Menfridus, 13 april
- Séry** (Ponthivum) – *Seri* – Seriacum
 Renoldus, 19 febr.; Johannes, 9 okt.
- Sélincourt** (Ponthivum) – *S. Petrus de Seculi Curte* – S. Petrus Selincurtensis
 Balduinus, 20 jan.; Oylardus, 23 april
- Septfontaines-en-Bassigny** (Lotharingia) – *Septem Fontes* – Septem Fontes in Bassiniaco
 Dominicus, 3 aug.; Hamardus, 1 okt.; Nycholaus, 1 okt.
- Septfontaines-en-Thiérange** (Floreffia) – *Septem Fontes* – Septem Fontes in Terascia
 Balduinus, 17 jan.
- Silly** (Normannia Australis) – *Sylleium* – Silleium
 Gaufridus, 10 febr.; Michael, 21 okt.; Radulfus, 10 sept.
- Spieskappel** (Ilfeldia) – Cappel
 Nothus, 11 jan.
- Steinfeld** (Westfalia) – *Steenvelt* – Steinfeldia
 Ulricus, 13 jan.; Wernerus, 22 maart; Wimarus, 27 maart; Hermannus, 7 sept.;
 Macharius, 19 sept.; Everwinus, 9 okt.
- Steingaden** (Bavaria) – *Stingadium*
 Carolus Moenins (kanunnik Ninove), 28 jan.
- St. Habacuc** (Graecia et Hierosolymitana) – S. Abacuc
 Hillinus, 18 sept.
- St. Samuel** (Graecia et Hierosolymitana) – Sanctus Samuel
 Hillinus, 18 sept.
- Strahov** (Bohemia et Moravia) – Strahovia
 Amandus Fabius (subprior, kan. Ninove), 19 jan.; Gasparus de Questenberch,
 28 juni
- Sulby** (Anglia Mediana) – Wilfort alias Sulby
 Willelmus (stichter), 28 sept.
- Teplá** (Bohemia et Moravia) – Tepla
 Grosnata (graaf en stichter), 14 juli
- Thenailles** (Floreffia) – *Thenolium/Thelonium* – Thenolium
 Walfridus, 2 febr.; Gervasius, 19 febr.; Hatto, 15 maart; Sygerus, 23 mei; Wil-
 lelmus, 19 mei; Johannes, 8 juni; Lambertus, 7 okt.; Albricus, 19 nov.; Johan-
 nes, 31 dec.
- Thérouanne** (Flandria) – *S. Augustinus* – S. Augustinus Tarvanensis
 Absalon, 7 mei; Johannes, 7 aug.; Richart (convers), 16 aug.

Tichfield (Anglia Australis) – Tychefeldis

Petrus (bisschop en stichter), 9 juni

Tongerlo (Brabantia) – *Tongerlo* – Tongerloa

Salomon, 5 jan.; Godefridus, 23 jan.; Egericus (kanunnik), 30 jan.; Arnoldus, 7 febr.; Johannes, 23 febr.; Hermannus, 21 maart; Johannes, 4 mei; Hubertus, 14 aug.; Franco 7 sept.; Willelmus, 16 okt.; Hubertus, 9 dec.; Johannes, 30 dec.; Hermannus, 30 dec.; Reinerus, 31 dec.

Tussenbeek (Flandria) – *Cherscamp/Tusschenbeken* – Tusschembeck

Elisabeth (moniale), 6 juli; voor de Ninoofse proosten, zie register 3 A b

Ursberg (Suevia) – Ursperga

Grimo, 2 maart

Valchrétien (Francia) – *Vallis Christiana* – Vallis Christiana

Michael, 19 febr.; Walterus, 21 juni; Eustachius, 5 okt.; Petrus, 31 dec.

Valsecret (Francia) – *Vallis Secreta* – Vallis Secreta

Conradus, 4 april; Godefridus, 25 mei; Nicholaus, 26 juni; Dodo, 24 juli; Constantinus, 10 okt.; Ingelrammus, 13 okt.

Valsery (Francia) – *Vallis Serena* – Vallis Serena

Johannes (kanunnik), 12 sept.; Johannes, 29 sept.; Drogo, 30 dec.

Verdun St. Paul (Lotharingia) – *Virdunum/S. Pauli Virdunensis* – S. Paulus Virdunensis

Theodericus, 12 febr.; Robertus, 1 aug.; Bartholomeus, 24 aug.; Herbertus, 28 dec.

Vermard (Flandria) – *Vermans/z* – Viromandia

Voor de abten en kloosterlingen, zie register 2 B

Veurne (Flandria) – *Furnis* – S. Nicholaus Furnensis

Symon, 28 maart; Henricus, 4 mei; Hugo, 8 juli; Gosuinus (kan.), 13 sept.; Arnulfus, 28 sept.; Paulus, 11 okt.; Paulus, 31 dec.

Vicogne (Flandria) – *Viconia* – Viconia

Egidius (prior, abt Ninove), 5 febr.; Gregorius, 27 febr.; Johannes, 7 maart; magister Egidius, 9 maart; Walterus, 16 maart; Gerardus, 11 mei; Willelmus, 15 aug.; Theodericus, 27 sept.; Johannes, 13 nov.

(La) Vid (Hispania) – Vitis

Dominicus (stichter), 17 maart

Wadgassen (Vadegotia) – *Wadeghoz* – Vadegotia

Philippus, 30 dec.

Weissenau (Suevia) – Minor Augia

Conradus, 4 april; Hermannus, 7 juni

Wellebeck (Anglia Mediana) – Wellebec

Berengerus, 13 febr.

Wenau (Westfalia) – *Wynaugia/Wenaugia* – Wenau

Beatrix (priorin), 9 febr.; Hugo, 20 okt.

West-Dereham (Anglia Australis) – *Derham* – Derham

Everardus, 20 sept.

Whithorn (Anglia Borealis/Scotia) – Candida Casa

Michael, 23 sept.

Windberg (Bavaria) – *Windibroc* – Windberga

Volmarus, 22 april

Wittewierum (Frisia) – *Floridus (H)ortus* – Floridus Hortus

Paulus, 8 aug.; Oudgerus, 30 dec.

Zabrdovice (Bohemia et Moravia) – *Sancta Marie in Bronia* – Zabrdovicum

Hugo (graaf en stichter), 11 maart

Želiv (Bohemia et Moravia) – Siloe

Godescalcus, 1 maart

Zoetendaal (Brabantia) – *Vallis Sancte Marie* – Vallis Dulcis

Willelmus, 11 sept.; Nicholaus (stichter), 12 okt.

Varia

Algemene commemoratie van de doden van de orde: 13 maart

Mis en gebed voor de H. Geest ter gelegenheid van Generaal Kapittel: 9 okt.

Dubia

Ardenne: Willelmus (stichter), 16 sept.

Arnsberg (Westfalia) – *Arnoutsberg* – Arnsberga: Egidius, 14 sept.

Belle Étoile: Willelmus (stichter), 17 sept.

Justemont – *Sanctus Mons*: Henricus, 28 juni

Septfontaines-en-Bassigny: Wiardus, 26 okt.

Septfontaines-en-Thiérache: Wiardus, 26 okt.

Abten/proosten/stichters waarvan het klooster niet geïdentificeerd is

Hugo, 11 jan.; Galandus, 6 febr.; Balduinus, 25 febr.; Gozelinus, 3 maart; Adelbertus, 18 maart; Otto, 31 maart; Folboldus, 31 maart; Geroldus, 29 april; Fergus, 12 mei; Radulfus, 12 mei; Lambinus, 14 mei; Johannes, 20 juni; Milo, 11 juli; Rabodo, 5 aug. Otto, 11 aug.; Hugo, 22 aug.; Alardus, 22 aug.; Arnaldus, 24 aug.; Rodulphus, 24 aug.; Robertus, 29 aug.; Robertus, 20 sept.; Betto, 3 nov.; Walterus, 8 nov.; Venantius, 29 dec.; Reineldus, 31 dec.; Walterus, 31 dec.

B. Religieuze instellingen buiten de premonstratenzer orde, exclusief parochies

Aalst, Abdij Ten Rozen (cisterciënzerinnen)

Elizabeth vander Oyen (abdis), 2 dec.

Affligem, Abdij (benedictijnen)

Gebodsovereenkomst, 3 april.

Johannes van Woluwe (abt), 3 jan.; Aemilianus van Hoyvorts (proost), 11 jan.; Norbertus van Eygen (monnik), 11 jan.; Petrus Dijn (monnik), 8 febr.; Godescalcus, 6 mei; Amandus Chambley (monnik), 24 juni; Godefridus Busse (monnik), 22 juli; Franciscus (monnik), 31 aug.; Hieronymus de Caesteker (monnik), 9 sept.; Martinus Banners (supprior), 22 sept.; Benedictus De Pape (subprior), 2 okt.; Van Hamme (monnik), 7 okt.; Basilius Brugman (monnik), 26 okt.; Ildefonsus Sturm (monnik), 28 okt.; Hubertus de Cloppele (monnik), 5 nov.; Nicholaus (monnik), 15 dec.

Anderlecht, Sint-Guidokapittel (seculier kapittel)

Jacobus van Traghem (kanunnik), 9 april; Willermus 'tSwinnen (deken), 23 sept.

Atrecht/Arras (F), Bisdom

Radulphus (bisschop), 24 maart; Godescalcus (bisschop), 7 aug.

Beaupré: zie Grimminge.

Beauvais (F), Bisdom

Odo (bisschop), 27 juni.

Bellingen, Abdij van Cantimpré (reguliere kanunniken)

Carolus De Moor (kanunnik), 7 dec.

Bingen (D), Abdij (benedictinessen)

Hildegardis (abdis), 17 sept.

Bonn (D), Abdij van Dietkirchen (benedictinessen)

Ermentrudis (abdis), 6 sept.

Bordeaux (F), Aartsbisdom

Gaufridus (aartsbisschop), 18 juli.

Broekburg/Bourbourg (F), Abdij (benedictinessen)

Mathilde (abdis), 15 april.

Brussel, Kapellekerk, Proosdij van H. Grafabdij van Kamerijk/Cambrai (benedictijnen)

Amelricus (proost), 18 sept.

Cantimpré (F): zie Bellingen.

Cisterciënzers, Orde

Gebedsovereenkomst, 15 jan.

Cluniacenzers, Orde

Gebedsovereenkomst, 23 jan.

Dendermonde, Abdij van Zwijveke (cisterciënzervrouwen)

Mathilde van Bethune (stichteres), 1 maart; Katerina (moniale), 31 maart.

Dietkirchen: zie Bonn.**Doornik/Tournai, Kathedraalkapittel**

Arnoldus van Liedekerke (kanunnik), 11 nov.

Dowaai/Douai (F), Sint-Pieterskapittel

Magister Egidius (proost), 6 dec.

Ename, Abdij (benedictijnen)

Sygerus (abt), 28 jan.; Lambertus (abt), 15 sept.

Fontevraud (F), Orde

Gebedsovereenkomst, 23 jan.

Freising (D), Bisdom

Otto (bisschop), 22 sept.

Gent, Sint-Baafsabdij (benedictijnen)

Johannes (monnik), 15 febr.; Gilbertus (prior), 30 maart.

Gent, Sint-Pharaildiskapittel (seculier kapittel)

Johannes van Cuelsbrouc (proost), 22 april; Simon (deken), 9 aug.

Geraardsbergen, Abdij van Sint-Adriaan (benedictijnen)

Balduinus Puttin (prior), 9 maart; Livinus (abt), 4 mei; Walterus de Scilbeke (monnik), 20 juni; Adrianus (abt), 17 juli.

Geraardsbergen, Hospitaal

Sigerus, priester van Idegem (begunstiger), 22 febr.; Katherina van Cuelsbrouc (overste), 22 april.

Grimminge, Abdij van Beaupré (cisterciënzerinnen)

Katerina van Eichen (begijn) 3 febr.; Elizabeth (converse), 31 maart.

Haaltert, Sint-Gorikskapittel (seculier kapittel)

Balduinus (kanunnik), 26 maart; Willelmus (deken), 21 juli.

Hautmont (F), Abdij (benedictijnen)

Arnoldus (abt), 7 jan.; Frumoldus (monnik) 8 maart; Radulfus (monnik) 29 maart; Nicholaus (monnik) en Clemencia (converse), 23 okt.; Radulphus (abt), 16 nov.

Kamerijk/Cambrai (F), Bisdom en kathedraalkapittel

Nicholaus (bisschop), 2 maart; Gerardus de Brania (magister, subdiaken), 30 april; Nicholaus (bisschop), 1 juli; Heynricus de Harchies (magister, kanunnik), 22 juli; Johannes (bisschop), 23 aug.; Petrus (bisschop), 10 sept; Guiardus (bisschop), 16 sept.; Gerardus (aartsdiaken), 28 sept.; Nicholaus (bisschop), 18 okt.; Johannes (tresorier) 31 okt.; Godefridus (bisschop), 14 nov.; Rogerus (bisschop), 24 nov.; Thomas de Avennes (kanunnik), 7 dec.

Keulen/Köln (D), Sankt Columba

Petrus Annoens (kan. Ninove), 24 dec.

Koksijde, Abdij van Ter Duinen (cisterciënzers)

Heyla (abt), 17 aug.

Kornelimünster (D), Abdij van de Inde (Enden) (benedictijnen)

Gebedsovereenkomst, 23 jan.; Chrispianus (monnik), 2 febr.; Hildegheus (monnik), 13 febr.; Otto (monnik), 23 febr.

Laon (F), Bisdom

Walterus (bisschop), 16 mei; Bartholomeus (bisschop), 13 juli; Walterus (bisschop), 6 okt.

Lisieux (F), Bisdom

Jordanus (bisschop), 12 dec.

Luik/Liège, Bisdom

Albertus (bisschop), 24 nov.

Lund (S), Aartsbisdom

Eskillus (aartsbisschop), 8 sept.

Marchiennes (F), Abdij (benedictijnen)

Johannes (prior), 26 maart.

Meerbeke, Berlendiskapittel (seculier kapittel)

Sygerus (magister), 21 april; Sygerus (kanunnik), 21 mei.

Mesen, Abdij (benedictinessen)

Gertrudis (gravin), 3 maart.

Nijvel/Nivelles, Abdij (kanunnikessen)

Milecendis (prepositissa) 23 mei; Aleidis (kanunnikes), 18 aug.

Ninove, Godshuis van Nazareth

Aelbrecht van Velzeke (regent), 13 april.

Ninove, Hospitaal

Oda (zuster), 11 okt.

Noyon (F), Bisdom

Gerardus (bisschop), 24 april.

Parijs/Paris (F), Bisdom

Mauritius (bisschop), 11 sept.

Praag/Praha (CZ), Bisdom

Nicholaus (bisschop), 17 jan.

Provins (F), Kapittel Notre Dame du Val

Maria (gravin), 3 maart.

Reims (F), Aartsbisdom

Gebedsovereenkomst met de abdijen van benedictijnen, 24 nov.

Wido (aartsbisschop), 31 juli; Samson (aartsbisschop), 21 sept.; Henricus (aartsbisschop), 15 nov.

Reims (F), Abdij van S. Remigius (benedictijnen)

Guido (abt), 7 sept.

Ronse, Sint-Hermeskapittel

Guido van Brakel (kanunnik), 28 jan.

Saint-Victor-l'Abbaye (F), Abdij van Saint-Victor-en-Caux (benedictijnen)

Bernardus (abt), 1 mei.

Sées (F), Bisdom

Gervasius (bisschop), 19 febr.; Frogerus (bisschop), 12 sept.

Sijsele, Abdij van Spermalie (cisterciënzerinnen)

Magister Egidius (begunstiger): 6 dec.

Soissons (F), Bisdom

Hugo (bisschop), 2 sept.; Goslenus (bisschop), 25 okt.

Soissons (F), Abdij van de H. Maria (benedictinessen)

Odeliva (moniale), 26 febr.

Soissons (F), Abdij van Saint-Médard (benedictijnen)

Milo (abt): 26 okt.

Spermalie: zie Sijsele.

Terwaan/Thérouanne (F), Bisdom

Milo (bisschop), 16 juli.

Victorijnen, Orde

Gebedsovereenkomst, 23 jan.

Winchester (GB), Bisdom

Petrus (bisschop), 9 juni.

Zwijveke: zie Dendermonde.

C. Niet-geïdentificeerde kloosters (al dan niet premonstratenzers)

S. Johannes de Valle: Thomas (stichter), 7 febr.

S. Hilarius: Escelinus (abt), 26 febr.

Novum Predium: Harelius (abt), 23 mei.

Register 2. Verwijzingen naar religieuzen van de abdijen van Park en van Vermand

A. Park

Abten

Sebastianus, 8 maart; Alardus, 21 maart; Willelmus, 26 maart; Godefridus, 18 april; Gerardus de Gothssenhove, 2 mei; Franciscus Vlierden, 3 mei; Sigerus, 18 juni; Willelmus, 7 juli; Walterus de Beeringhen, 10 juli; Henricus, 14 aug.; Stephanus, 10 sept.; Arnoldus de Hilverenbeka, 12 sept.; Philippus, 3 okt.; Theodericus de Thuldel, 8 okt.; Iwanus, 11 dec.; Nichoaus Boesereet, 16 dec.; Carolus vander Linden, 22 dec.

Priors

Philippus, 2 febr.; Johannes, 17 febr.; Egidius (ook proost te Arnsberg), 14 sept.

Kanunniken

Arnoldus, 1 jan.; Johannes, 4 jan.; Henricus, 5 jan.; Franco, 7 jan; Henricus, 10 jan.; Philippus, 25 jan.; Godefridus; 1 febr.; Everardus, 5 febr.; Loduwicus, 19 febr.; Alardus, 20 febr.; Egidius, 22 febr.; Johannes, 25 febr.; Henricus, 26 febr.; Sigerus, 27 febr.; Yvainus, 1 maart; Johannes, 3 maart; Gerardus (abt Jette), 12 maart; Arnoldus, 15 maart; Ingelbertus, 18 maart; Cristianus, 22 maart; Henricus, 24 maart; Walterus, 25 maart; Johannes, 30 maart; Johannes, 5 april; Willelmus, 6 april; Godefridus, 11 april; Henricus, 13 april; Wedericus, 20 april; Walterus, 20 april; Balduinus, 21 april; Raynaldus, 27 april; Balduinus, 1 mei; Johannes, 5 mei; Petrus, 8 mei; Henricus, 17 mei; Lambertus en Johannes, 22 mei; Godefridus, 30 mei; Walterus, Godefridus en Lambertus, 11 juni; Henricus, 21 juni; Sylon, 25 juni; Willelmus de Honssem, 7 juli; Walterus, 15 juli; Vitalis, 16 juli; Balduinus, 1 aug.; Walterus, 5 aug.; Francho, 9 aug.; Henricus, 11 aug.; Willelmus, 17 aug.; Henricus, 20 aug.; Willelmus, 23 aug.; Symon en Reinerus, 31 aug.; Sigerus, 8 sept.; Franco, 12 sept.; Egidius, 14 sept.; Balduinus, 15 sept.; Henricus, 21 sept.; Willelmus, 30 sept.; Alardus, 4 okt.; Symon, 6 okt.; Francho, 7 okt.; Godescalcus, 9 okt.; Walterus, Godefridus en Johannes, 11 okt.; Arnoldus, 15 okt.; Arnoldus, 29 okt.; Gerardus, 31 okt.; Theodericus, 2 nov.; Johannes, 4 nov.; Albertus, 5 nov.; Henricus, 14 nov.; Willelmus, 15 nov.; Johannes, 17 nov.; Alardus, 30 nov.; Stephanus, 3 dec.; Samuel, 7 dec.; Andreas, 12 dec.; Henricus en Johannes, 20 dec.; Walterus, 24 dec.; Reinerus, 26 dec.

Conversen

Johannes, 6 jan.; Manno, 9 jan.; Henricus, 10 jan.; Henricus, 16 jan.; Johannes, 27 jan.; Renardus, 1 maart; Arnoldus, 2 maart; Walterus, 12 maart; Johannes, 21 maart; Willelmus, 30 maart; Johannes, 3 april; Arnoldus, 20 april; Arnulphus, 25 april; Wedericus, 26 april; Johannes, 1 mei; Johannes, 14 mei; Johannes, 16 mei; Arnoldus, 6 juni; Carius, 27 juni; Godennardus, 15 aug.; Henricus, 17 aug.; Henricus, Genardus, Reinerus, Godefridus en Gerardus, 31 aug.; Onulfus, 19 sept.; Petrus, 23 sept.; Yvanus, 29 sept.; Arnoldus en Johannes, 4 okt.; Sygerus en Reinerus, 5 okt.; Walterus, 9 okt.; Nicolaus, 10 okt.; Lambertus en

Godefridus, 11 okt.; Antonius, 18 okt.; Godefridus, 26 okt.; Henricus, 27 okt.; Theodericus, 10 nov.; Henricus, 14 nov.; Walterus, 17 nov.; Laurentius, 4 dec.; Henricus, 5 dec.; Arnulfus, 8 dec.; Thomas en Balduinus, 15 dec.; Henricus en Willelmus, 28 dec.

Zusters en conversae

Ida, 21 jan.; Margareta, 30 jan.; Agatha, 25 maart; Oda, 13 april; Ascela, 22 april; Ava, 30 mei; Lauretta, 24 juni; Imma, 29 juli; Gisla, 24 sept.; Helwigis en Mabilia, 27 okt.

Varia

Elyzabeth (familiaris), 9 mei; Johannes (novice), 23 aug.; Giselbertus (ad succurrendum), 30 okt.

B. Vermand

Abten

Helias, 8 jan.; Robertus, 13 jan.; Paris, 23 maart; Johannes, 13 april; Henricus, 17 april; Johannes, 5 mei; Oilardus, 16 mei; Johannes, 24 juli; Petrus, 27 aug.; Gillebertus, 14 sept.; Johannes, 10 okt.; Martinus, 14 okt.; Petrus, 1 nov.; Balduinus, 30 dec.

Prior

Johannes, 29 mei.

Kanunniken

Thomas, 4 jan.; Bartholomeus, 7 jan.; Robertus, 17 jan.; Gillebertus, 18 jan.; Odo, 21 jan.; Simon en Reinaldus, 1 febr.; Petrus, 5 febr.; Johannes, 6 febr.; Jacobus, 10 febr.; Renaldus, 12 febr.; Radulphus, 16 febr.; Petrus, 17 febr.; Helias, 24 febr.; Matheus, 27 febr.; Nycholaus en Stephanus, 28 febr.; Petrus, 4 maart; Amelricus, 5 maart; Ritcherus, 8 maart; Jacobus, 11 maart; Robertus, 20 maart; Johannes, 22 maart; Anscherus, 25 maart; Johannes en Symon, 3 april; Nicholaus, 7 april; Reinerus, 8 april; Guido, 9 april; Manasserus, 12 april; Johannes, 15 april; Johannes, 22 april; Theobaldus, 27 april; Franciscus, 28 april; Johannes de Saintes, 29 april; Anselmus, Radulphus, Willelmus en Reinerus, 3 mei; Laurentius en Johannes de Sancto Quintino, 4 mei; Johannes, 5 mei; Bernardus, 6 mei; Radulphus en Willelmus, 7 mei; Arnulfus en Radulfus, 8 mei; Rogerus, 14 mei; Jacobus, 16 mei; Arnoldus, 20 mei; Geroldus, 25 mei; Albriacus, 26 mei; Adam, 3 juni; Werricus en Gerardus, 4 juni; Johannes, 7 juni; Petrus, 11 juni; Martinus, 17 juni; Jacobus, 25 juni; Symon, 28 juni; Johannes, 30 juni; Petrus, 1 juli; Nycholaus, 2 juli; Bartholomeus, 17 juli; Stephanus (ad succurrendum), 26 juli; Lambertus, 30 juli; Walterus, 31 juli; Alardus, 5 aug.; Philippus en Philippus, 11 aug.; Rogerus, 13 aug.; Eustachius, 21 aug.; Franciscus, Nicolaus en Johannes, 27 aug.; Gillebertus, 29 aug.; Hugo, 4 sept.; Johannes, 5 sept.; Johannes, 13 sept.; Hugo, 14 sept.; Nicholaus, 20 sept.; Johannes, 26 sept.; Richerus en Petrus, 1 okt.; Johannes, 2 okt.; Gilbertus, 7 okt.; Odo, 8 okt.; Johannes, 13 okt.; Radulphus, 14 okt.; Balduinus en Anselmus, 18 okt.; Nycholaus,

20 okt.; Arnulphus, 24 okt.; Edidius en Stephanus, 30 okt.; Odo, Johannes, Petrus, Jacobus, Johannes en Michael, 1 nov.; Nicholaus, 2 nov.; Nicholaus, 6 nov.; Gobertus, 8 nov.; Oda, Johannes en Quintinus, 11 nov.; Johannes, 12 nov.; Arnulphus 17 nov.; Robertus, 3 dec.; Willelmus, 7 dec.; Robertus, 8 dec.; Lambertus, 12 dec.; Andreas, 17 dec.; Gossuinus, 20 dec.; Thomas, 26 dec.; Johannes, 29 dec.

Conversen

Guido, 1 jan.; Jacobus, 5 jan.; Stephanus, 12 jan.; Guido, 13 jan.; Johannes, 27 jan.; Rogerus en Robertus, 28 jan.; Johannes, 31 jan.; Gilbertus, 1 febr.; Johannes, 5 febr.; Balduinus, 10 febr.; Robertus, 16 febr.; Drogo, 25 febr.; Balduinus, 8 maart; Petrus, 14 maart; Rernerus en Rernerus, 28 maart; Petrus, 3 april; Symon, 7 april; Robertus, 14 april; Hugo, Hugo en Egidius, 22 april; Thomas, 26 april; Johannes, 6 mei; Laurentius, 9 mei; Johannes en Johannes, 10 mei; Egidius, 11 mei; Johannes, 16 mei; Petrus, 12 juni; Adam, 2 juli; Odo, 6 juli; Odo, 18 juli; Johannes en Robertus, 7 aug.; Galterus en Drogo, 12 aug.; Petrus, 14 aug.; Sygerus, 23 aug.; Adam, 27 aug.; Johannes, 29 aug.; Walterus, 1 sept.; Gerardus, 12 sept.; Drogo, 19 sept.; Herbertus, 2 okt.; Godefridus en Johannes, 4 okt.; Hugo, 10 okt.; Bernardus, 18 okt.; Galterus en Aubertus, 2 nov.; Rogerus, 6 nov.; Egidius en Rogerus, 12 nov.; Anselmus, 24 nov.; Hubertus, 7 dec.; Johannes, 8 dec.; Egidius, 16 dec.; Petrus, 18 dec.; Petrus, 20 dec.; Johannes, 29 dec.

Varia

Johannes (novice), 31 juli; Johannes (novice) 14 okt.; Symon (clericus) 27 okt.

C. Ninoofse kloosterlingen die vermeld zijn in het necrologium van Park¹

Wanneer twee getallen zijn aangegeven verwijst het eerste naar de dag in het necrologium van Ninove, het tweede naar de dag in het necrologium van Park. Als de Ninoofse datum niet met zekerheid is vast te stellen, is een vraagteken geplaatst, is de naam in het Ninoofse necrologium niet aanwezig, dan is dit aangeduid door een liggend streepje.

Abten

Steppe, 2 jan.; Johannes de Spinis, 7 jan.; Daniel, 19/20 jan.; Egidius, 5 febr.; Radulfus, 18/19 april; Gillebertus II, 9 aug.; Peregrinus, 30 aug.; Gerardus, 28 sept.; Arnoldus, 8 okt.; Johannes Millys, 28/27 okt.; Matheus, 4 nov./31 okt.; Willelmus van Haaltert, 16/17 dec.; Sigerus, 25 dec.

Kanunniken

Januari: Henricus, 1; Sigerus, ?/1; Johannes, 1; Damianus, 3; Lucas, 6; Sado-nius, 10; Sigerus, 13; Thomas, 14; Sigerus, 15; Simon, 18; Hugo, 24; Jacobus, 23.

¹ Necrologium van de abdij van Park uit eerste helft van de 16de eeuw (KBB, Hs, nr. 11563-64; tekstuitgave: Van Waefelghem).

Februari: Johannes, 2; Julianus, 9/10; Daniel, 17/18; Johannes, 20; Sigerus, 21/19; Johannes, 27.

Maart: Daniel en Henricus, 1; Ambrosius, 8; Herbrandus, 15; Arnoldus, 16/27; Henricus, 24/22; Landricus en Alardus, 27.

April: Remaclus, 11; Giselbertus, 12; Johannes, 13; Henricus, 19; Willelmus, 22.

Mei: Balduinus, 8/2; Sigerus, 8; Sigerus, 9; Goswinus, 14; Arnoldus, 20; Gerardus (stichter), 23; Henricus, 24; Johannes, 26; Simon, 29.

Juni: Willelmus, 11/10; Alardus, 15; Gerardus, 21; Hosto, 26.

Juli: Lambertus, 5; Egidius, 9/8; Walterus, 22; Henricus, 26.

Augustus: Erardus, 10; Egidius, 15/20; Nicholaus, -/26; Walterus, 22.

September: Walterus, 1; Johannes, 4; Johannes, 9; Andreas, 10/31 okt.; Sigerus en Hosdeus, 20; Rasso, 25; Simon, 29.

Oktober: Johannes, 3; Oiotus, 5; Johannes, 8/7; Arnoldus, 14; Bartholomeus, 19; Onulphus, 20; Hugo, 25.

November: Johannes, 1/31 okt.; Geldulfus, 6; Godescalcus, 8; Reinerus, 12/11; Philippus, 16; Henricus, 17; Walterus, ?/21; Goswinus, 24/25; Walterus, 30.

December: Johannes, 4; Walterus, 9; Michael, 19; Walterus, 21; Balduinus, 27; Johannes, 27.

Conversen

Willelmus, 8 jan.; Henricus, 9/27 jan.; Daniel, 20 jan.; Balduinus, 27 maart; Thomas, 20/16 april; Godefridus, 25 april; Rogerus, 5 mei; Walterus, 16 mei; Johannes, 12 juni/20 juli; Egidius (ad succ.), 8 juli; Gerardus, 14 juli; Thomas, 19 juli; Lambertus, 22 juli/22 okt.; Johannes 13 aug./11 sept.; Hugo, 6/13 sept.; Egidius, ?/11 sept.; Johannes (ad succ.), ?/23 sept.; Eustachius, 5 nov.; Franco, 12 dec.; Erardus, 19 dec.; Willelmus, 25 dec.; Hugo, 28 dec.; Johannes, 29 dec./1 jan.

Sorores

Verghina, 3 jan.; Odilia, 27/28 aug.; Heilewidis, 7 dec.

Varia

Fratres de Ninive, -/2 maart; Mathilde (dochter Gerardus I van Ninove), 4 febr.

Register 3. Ninoofse kloosterlingen en familia, gerangschikt naar functie

A. Kloosterlingen

a) abten van Ninove

Steppo, 2 jan.; Willelmus ex Castro, 4 jan.; Johannes (de Spinis), 7 jan.; Daniel, 19 jan.; Egidius, 5 febr.; Johannes de Teneremunda, 19 febr.; Johannes Nevius, 4 maart; Adrianus Wasteels, 5 maart; Egidius Cellarius, 5 maart en 17 maart; Michael Mordack, 21 maart; Simon (de Costere), 26 maart; Antonius de Langhe, 11 april; Radulfus, 18 april; Christianus Roelofs, 4 mei; Cornelius Hey, 8 mei; Johannes Scamp, 15 mei; Cornelius de Hamme, 1 juni en 12 sept.; Johannes Beverlinc, 30 juni; Johannes Nokerstock, 10 juli; Christianus van den Abbeele, 13 juli; Johannes de Impe, 18 juli; Johannes David, 25 juli; Giselbertus (II), 9 aug.; Peregrinus, 30 aug.; Willelmus Busere 12 sept.; Michael van Male, 18 sept.; Gerardus, 28 sept. en 8 okt.; Bartholomeus de Hoem, 1 okt.; Henricus, 2 okt.; Arnoldus, 8 okt.; Algotus, 15 okt.; Johannes Millijs 28 okt.; Matheus (van Schorisse), 4 nov.; Johannes de Avena, 22 nov.; Johannes Clericus, 29 nov.; Ferdinandus de Moor, 7 dec.; Gerardus de Pardeke, 11 dec.; Petrus Aloys, 13 dec.; Willelmus (van Haaltert), 16 dec.; Johannes de Hartbeke, 20 dec. en maandelijks op 26 jan., 17 febr., 26 maart, 27 april, 24 mei, 23 juni, 22 juli, 30 aug., 28 sept., 23 okt. en 27 nov.; Sigerus, 25 dec.

Jodocus Zegers (coadiutor), 9 mei.

b) abten en oversten elders

Dielegem

Daniel, 19 jan.; Onulphus, 20 okt.

Drongen

Sygerus, 8 mei.

Gempe (proost)

Egidius, 22 nov.

Grimbergen

Daniel, 19 jan.; Anselmus, 31 jan.

Heylissem

Egidius, 22 nov.

Mechelen-Leliëndaal (proosten)

Symon (van Gent), 18 jan.; Henricus, 14 juni; Nicholaus, 18 aug.; Johannes, 4 sept.

Leuven, College van Premonstreit

Jacobus Petit, 20 sept.

Tussenbeek (proosten)

Guillelmus Groeninckx, 16 jan.; Michael Lupus, 15 febr.; Petrus Claes, 1 maart; Johannes de Saedeleer, 28 mei; Henricus Boers, 27 juni; Johannes Scoreel, 19 aug.; Lambertus, 25 aug.; Robertus, 30 aug.; Jacobus Roegiers, 13 sept.; Ingelbertus, 10 nov.

c) priors en subpriors te Ninove

Petrus de Dackenem, 3 jan.; Damianus, 3 jan.; Lucas (subprior), 6 jan.; Henricus van Hoorenbeke, 11 jan.; Egidius Moortgat (subprior), 14 jan.; Sygerus (van Gent), 15 jan.; Simon (van Gent), 18 jan.; Cyprianus van der Elst, 26 jan.; Ludovicus de Lau (subprior), 28 jan.; Anselmus, 31 jan.; Antonius de Waesberge, 1 febr.; Matheus van Ypersele, 1 febr.; Henricus van Inxem (subprior), 3 febr.; Hieronymus van der Noot, 5 febr.; Johannes Truyen, 18 febr.; Egidius Mannins, 27 febr.; Petrus Claes, 1 maart; Adrianus Wasteels (subprior), 5 maart; Franco van Halen, 7 maart; Jacobus van der Borchtracht, 8 maart; Johannes Carper (subprior), 12 maart; Lucas Jacobus, 24 maart; Simon (de Costere), 26 maart; Reynerus Drossaert, 27 maart; Egidius van Eksaarde, 30 maart; Remaclus (subprior), 11 april; Antonius de Langhe, 11 april; Gregorius van Snick, 11 april; Godefridus van Elshout, 14 april; Christianus Roelofs (subprior), 4 mei; Gregorius van Binnen, 8 mei; Johannes Scamp, 15 mei; Hescelinus (subprior), 23 mei; Robertus Villicus (subprior), 2 juni; Nicholaus Vlamiyncs (subprior), 2 juni; Hilinus van Steelandt (subprior), 10 juni; Johannes Loquose, 14 juni; Egidius sBonen, 6 juli; Petrus Bijl, 13 aug.; Robertus, 30 aug.; Philippus Gerimaulx (subprior), 31 aug.; Arnoldus, 8 sept.; Siardus de Brauwere, 14 sept.; Petrus de Castro, 19 sept.; Jacobus Petit (subprior), 20 sept.; Arnoldus Landtmeter, 21 sept.; Paulus Lemmens (subprior), 26 sept.; Marcus Annaert (subprior), 3 okt.; Benedictus de Vorstere (subprior), Johannes Cortvriendt (subprior) en Petrus Isaac (subprior), 6 okt.; Arnoldus, 8 okt.; Onulphus, 20 okt.; Gerardus Hey (subprior), 21 okt.; Jacobus Provoost, 12 dec.; Petrus Aloys (subprior), 13 dec.; Siger, 25 dec.; Egidius de Commere, 27 dec.
Lismoudis (priorin), 31 jan.

d) proosten/magisters te Boechoute (Dikkele)

Matheus van Ypersele, 1 febr.; Karolus van Kerckoven, 16 april; Hermannus de Ceulener, 15 mei; Hellinus Steelandt, 10 juni; Christoforus van der Hoeven, 23 juni; Henricus de Hoese, 9 maart en 27 juli; Egidius Moens, 28 juli; Walterus Vremde, 14 sept.

e) proosten te Renissart (Arquennes)

Anthonius de Waesberge, 1 febr.; Christianus Stercq, 23 febr.; Antonius vanden Plancken, 22 maart; Gisbertus Byl, 21 mei; Adrianus Robaert, 21 mei; Johannes Loquose, 14 juni; Judocus de Smedt, 7 juli; Johannes de la Hay, 23 juli; Gabriel Collins, 24 sept.; Cornelius de Rantere, 11 okt.

f) varia

Damianus (componist), 3 jan.; Henricus van Hoorenbeke (pietentiaris), 11 jan.; Amandus Fabius (subprior Praag), 19 jan.; Jacobus Moenins (prosindicus Rome), 28 jan.; Johannes (cantor), 17 febr.; Adrianus de Clercq, (professor te Praag), 25 maart; Johannes (prior te Marchiennes), 26 mei; Cornelius van Praet (pietentiaris) 13 juli; Michael van der Bruggen (cantor en bibliothecaris), 13 juli; Judocus de Clerck (professor te Prémontre), 17 sept.; Augustus Brennet (organist), 10 okt.

g) pastoors en parochiale functies**Borchtlombeek**

Egidius Moortgat, 14 jan.; Adrianus Vloots, 4 febr.; Augustinus de la Bourse (kapelaan), 28 febr.; Willemus van Hechtelt, 9 maart; Simon (de Costere), 26 maart; Johannes Wanzele, 31 maart; Antonius de Langhe, 11 april; Johannes Molitor, 23 april; Michael Meyvaert (kapelaan), 23 april; Cornelius Praet, 13 juli; Judocus de Facuwes, 20 juli; Rasso, 25 sept.; Petrus Bogaert, 5 okt.; Benedictus de Vorstere, 6 okt.; Johannes Cortvriendt 6 okt.; Henricus Velthove, 16 nov.

Denderwindeke

Egidius Aelbrecht, 13 april; Michael Berwouts, 22 april; Adrianus Robaert, 21 mei; Christianus van den Abeele, 13 juli

Dikkele

Paulus Hasselere, 14 nov.

Liedekerke

Petrus Impens (kapelaan), 27 jan.; Jacobus de Mets (vicarius), 28 jan.; Thomas de Bergis (kapelaan), 2 febr.; Guilelmus Cobbaert, 5 febr.; Paulus de Caverson (kapelaan), 14 febr.; Sigerus Stevins, 6 maart; Johannes Molitor, 23 april; Philippus Schoonjans, 27 april; Jacobus Goethals (vicarius), 23 juni; Hubertus de Quesnoy (kapelaan burchtkapel), 28 juni; Godefridus, 24 juli; Petrus Cobbaert, 24 juli; Jacobus de Valenchines (burchtkapelaan), 23 aug.; Guilielmus Ghyse-lins (kapelaan), 8 sept; Ambrosius vande Vyvere (kapelaan), 11 sept.; Egidius Varenberch, 13 sept.; Jacobus de Quercu (kapelaan), 22 sept.; Philippus Mathias, 15 okt.; Livinus de Croock (vicarius), 21 okt.; Johannes Clercx, 29 nov.; Theodericus Boots, 30 nov.; Franciscus Pretor, 1 dec.; Jacobus Provoost, 12 dec.; Johannes Montonier, 28 dec.

Ninove

Henricus van Hoorenbeke, 11 jan.; Franciscus Carité, 14 jan.; Costinuleghem, 26 jan.; Radulphus, 1 febr.; Johannes de Teneremunda, 19 febr; Johannes, 3 maart; Adrianus Wasteels, 5 maart; Johannes Splitere, 9 maart; Gregorius de Smet (vicarius beneficiatus), 21 maart; Johannes Carlarius, 22 maart; Reynerus Drossaert, 27 maart; Antonius de Langhe, 11 april; Egidius Aelbrecht, 13 april; Godefridus van Elshout, 14 april; Egidius van Raessseghem, 3 mei; Livinus Bularius, 14 mei; Hermannus de Ceulener, 15 mei; Gerardus Dijn, 6 juni; Johannes Kouskin, 28 juni; Petrus Cobbaert, 24 juli; Jacobus Mathias, 8 augustus; Johannes Scoreel, 19 aug.; Peregrinus, 30 aug.; Andreas, 10 sept.; Judocus de Clerck, 17 sept.; Arnoldus Landtmeter, 21 sept.; Rasso, 25 sept.; Judocus vanden Broucke (vicarius), 26 sept.; Nycholaus Cleymaen, 29 nov.; Oiotus, 5 okt.; Cornelius Scadé (vicarius), 4 dec.; Gerardus de Pardeke, 11 dec.; Johannes Montonier, 28 dec.

Oetingen

Martinus de Clerc, 9 febr.; Lucas Maes, 8 nov.

Okegem

Guillelmus Groeninckx, 16 jan.; Amandus Fabius, 19 jan.; Ludovicus de Lau, 28 jan.; Michael Mordack, 21 maart; Godefridus van Elshout, 14 april; Gabriel de Rieck, 17 sept.; Jacobus Petit, 20 sept.; Johannes Cortvriendt, 6 okt.; Simon Praet, 10 dec.; Augustinus de Clercq, 30 dec.

Outer

Cyprianus van der Elst, 26 jan.; Christianus van den Abeele, 17 febr.; Michael Mordack, 21 maart; Johannes David, 25 juli; Augustinus de Clercq, 30 dec.

Pamel

Henricus Mule, 8 jan.; Hieronymus van der Noot, 5 febr.; Godefridus van Elshout, 14 april; Johannes vanden Damme (kapelaan), 18 april; Judocus de Smedt, 7 juli; Christoforus van Wanzele, 8 juli; Petrus Cobbaert, 24 juli; Petrus Casens (kapelaan), 12 sept.; Petrus de Castro, 19 sept.; Rasso, 25 sept.; Raso Robijns, 5 okt.; Johannes Spanoghe, 25 okt.; Petrus van Geraardsbergen, 31 okt.; Stephanus de Greve, 18 nov.; Hieronymus Cambier, 29 dec.

Strijtem

Egidius Moortgat, 14 jan.; Augustinus de la Bourse (kapelaan), 28 febr.; Johannes Molitor, 23 april; Nicolaus Ghyselinck, 12 aug.; Benedictus de Vorstere, 6 okt.; Johannes Cortvriendt, 6 okt.; Sygerus Berchem, 15 nov.

Voorde

Petrus Roolof, 19 jan.; Johannes Carper (kapelaan), 12 maart; Lucas Jacobs, 24 maart; Adrianus Lestuer (kapelaan), 28 mei; Judocus Steelandt, 2 juni; Fredericus Struelens, 6 juni; Martinus Reynbouts, 12 juni; Philippus Robaert, 11 juli; Petrus Bijl (kapelaan), 13 aug.; Petrus de Mol, 22 sept.; Petrus Aloys, 13 dec.

Woubrechtgem

Maximiliaan van Damme, 29 okt.

B. Ad succurrendum, familiares en varia**a) ad succurrendum**

Henricus Mighe (landsdeken), 17 jan.; Sygerus, 25 jan.; Stephanus, 26 jan.; Henricus van Vollezele, 28 jan.; Balduinus, 2 febr.; Henricus Craveth, 16 febr.; Theodericus, 17 febr.; Arnoldus, 11 maart; Balduinus, 27 maart; Johannes, 29 maart; Balduinus (pastoor van Outer), 11 april; Balduinus, 21 april; Reingotus, 29 april; Gerardus de Brania, 30 april; Beatrix Stemans, 3 mei; Egidius de Vrechem, 15 mei; Thomas (pastoor van Aspelare), 17 mei; Johannes de Landerghem, 24 mei; Walterus, 10 juni; Egidius Clericus, 8 juli; Walterus, 16 juli; Nycholaus, 1 aug.; Johannes, 12 aug.; Johannes de Fura, 13 aug.; Johannes Rolin, 24 aug.; Gerardus, 30 aug.; Egheericus de Lembeka, 30 aug.; Johannes (priester van Eichem), 5 sept.; Amelricus (proost Kapellenkerk Brussel), 18 sept.; Berta, 25 sept.; Genricus, 28 sept.; Alicia, 12 okt.; Daniel, 14 okt.; Willelmus, 19 okt.; Willelmus, 22 okt.; Walterus de Reinirsaert, 26 okt.; Gerardus de Grimbergis, 7 nov.; Gerardus de Viane, 7 nov.; Arnoldus de Liedekerke (kanunnik van Doornik), 11 nov.; Ascelinus de Felseca, 16 nov.; Osto de Trasegniez, 27 nov.; Walterus de Tenremunde en vrouw Gertrudis, 28 nov.; Walterus, 4 dec.; Thomas, 7 dec.; Henricus, 23 dec.

b) familiares en famuli

Petrus de Belle, 2 jan.; Henricus de Hasche, 26 jan.; Henricus Vonaerts (famulus), 28 jan.; Amilius, 31 jan.; Heiluwigis de Vuren, 2 febr.; Antonius van der Haghen, 21 febr.; Karolus vanden Steene, 23 febr.; Symon vander Vlassenroote, 1 maart; Philippus Winant, 4 maart; Egidius de Monte (famulus), 19 maart;

Johannes, 9 april; Willelmus, 23 april; Petrus de Okeghem (famulus), 27 april; Thomas, 5 mei; Egidius vanden Brouke, 5 mei; Johannes Lippins, 5 mei; Henricus de Gamba (famulus), 13 mei; Johannes Biscop, 17 mei; Alidis de Nivella, 27 mei; Stephanus de Scetmont, 19 juni; Henricus de Haep, 1 juli; Oda, 2 juli; Rasso (famulus), 23 juli; Johannes de Raseghem (famulus), 4 aug.; Stephanus Clericus, 11 aug.; Henricus Vetsupens, 27 aug.; Petrus Clapois, 27 aug.; Godefridus de Montenake, 5 sept.; Ida de Pamela, 6 sept.; Willelmus Costere en Judocus Costere, 1 okt.; Willelmus de Coudenbergh, 13 okt.; Johannes Been, 21 okt.; Adela, 26 nov.; Johannes d'Haré (famulus), 29 nov.; Johannes Opilio, 2 dec.; Willelmus de Poertere, 4 dec.

c) externen met functie in de abdij

Henricus Danneels (portier), 1 jan.; Johannes (multor), 15 jan.; Margareta Robijns (potrix), 23 jan.; Johannes (molenaar te Renissart), 26 jan.; Michael Robijns (kok), 4 mei; Egidius de Costere (bakker), 15 mei; Ottijn vanden Gruene (kok en portier), 18 mei; Johannes de Lierde (bewaker), 26 juni; Egidius sBoenen (baljuw), 5 juli; Cornelius vanden Steene (kok), 13 juli; mag. Judocus Aricon (secretaris), 19 juli; Henricus Amands (kok), 29 juli; Willelmus Sutor (kok), 29 juli; Petrus de Papeghem (baljuw), 10 aug.; Godefridus vander Biestrade (portier), 25 aug.; Johannes van Assche (barbier), 20 sept.; Johannes de Hardebeke (cijnsmeester), 22 sept.; Stephanus van Daelem (portier), 7 okt.; mag. Petrus Casens (secretaris-ontvanger), 21 okt.

d) beginnen

Katerina van Eichem, 3 febr.; Clara van Lembeke, 9 febr.; Katerina van Hufelgem, 8 april; Agnes van Liedekerke en haar zuster Clementia en hun voorangsters, 1 juni; Margareta van Lokeren, 20 juli; Katerina Mercator, 1 aug.; Katerina (Nederwijk), 12 okt.; Agnes de Reyns, 25 okt.

e) varia

Kerkwijding, 7 juli en 8 sept.; algemene commemoratie van de vrienden van de abdij, 2 dec.

Register 4. Kloosterlingen van de abdij van Ninove**A. Gerangschikt naar plaats van herkomst en/of familienaam**

Alleen die kloosterlingen zijn opgenomen waarvan de plaats van herkomst, de familienaam of toenaam gekend is. Kloosterlingen waarvan alleen de voornaam gekend is, zijn opgenomen in lijst B. Plaatsnamen die expliciet als plaatsnaam vermeld zijn, zijn cursief gedrukt. In dat geval wordt de persoonsnaam onder de plaatsnaam vermeld. Plaatsnamen in familienamen zijn in hun hedendaagse vorm weergegeven.

a. Kanunniken

Aalst, Johannes van: 19 maart.

Aandijk (*Adendijk*)

Boers, Henricus (en ouders): 27 juni.

Ab(b)eele, Christianus vanden: 17 febr.; Christianus vanden (abt): 13 juli.

Aegidius (Gilles), Norbertus: 28 aug.

Aelbrecht, zie *Velzeke*.

Aloys, Petrus (abt): 13 dec.

Annaert, Marcus: 3 okt.

Annoens, Petrus: 24 dec.

Arbore (vanden Boom), Johannes de: 24 nov.

Avena (vanden Evene), Johannes ab (abt): 22 nov.

Barbitonsor, zie *Gent*.

Bast, Arnoldus de: 19 mei.

Been, zie *Gent*.

Berchem, Zygerus van (en ouders, broers en zusters): 15 nov.

Bergis, Thomas de: 2 febr.

Bernage, Gossuinus: 3 maart.

Bernem, Johannes: 17 sept.

Berwouts, Michael: 22 april.

Bever, Walterus: 12 mei.

Beveren, Egidius van (zoon van Heylewigis en Egidius): 26 aug.

Beverlinck, Johannes (abt): 30 juni en 19 sept.

Beyenberch, Inghelbertus: 22 sept.

Biest, Godefridus vander: 20 nov.

Bijgaarden, Johannes van: 24 aug.

Bijl, Petrus: 13 aug.

Binnen, Georgius van: 8 mei.

Blasere, Egidius: 9 aug.

Boele, Henricus (zoon van Henricus van Ronse): 7 febr. en 21 maart; Willelmus: 7 febr.

'sBo(e)nen, Egidius (en ouders): 6 juli en 6 okt.

Boers, zie *Aandijk*.

Bogaert, Egidius: 26 jan.; Petrus: 5 okt.

Boots, Theodericus: 30 nov.

Borchtracht, Jacobus van der: 8 maart.

Borluut, Henricus: 20 mei.

Boschaert, Nicholaus: 25 nov.

Boudijns, Johannes: 27 juni.

Boullin, Silvinus: 25 okt.; Cornelius: 2 nov.

Bourse, Augustinus de la: 28 febr.

Boyst, Johannes: 27 jan.

Brauwere, Siardus de: 14 sept.

Brennet, Augustinus: 10 okt.

Brixis, Willelmus: 1 sept.

Broucke, Judocus vanden: 26 sept.

Brouke, Egidius vanden: 5 mei; Johannes vanden: 19 sept.

Brouxkins, Matheus: 31 maart.

Brouwere, Johannes de: 3 juni.

Brucke, Arnoldus de: 21 juni.

Brugge

Everaert, Johannes: 8 febr.

Bruggen, Michael vander: 13 juli.

Brussel, Arnoldus van (en ouders): 28 okt.

Bueghem, Johannes van: 23 aug.

Bularius (Boelaer), Livinus: 14 mei.

- Busere**, Willelmus (abt): 12 sept.
Byl, Gisbertus: 21 mei.
Cambier, Hieronymus: 29 dec.
Campbrugge, Balthazar: 29 maart.
Caprarius (De Geytere), Johannes: 18 jan.
Carité, Franciscus: 14 jan.
Carlarius, Johannes: 22 maart.
Carper, Johannes: 12 maart.
Casens, Petrus: 12 sept.
Castro (vande Borcht), Willelmus ex (abt), 4 jan.; Petrus de (Borchman): 19 sept.
Cautere, Cristianus vanden: 23 nov.; Christianus vanden: 27 nov.
Caverson, Paulus de: 14 febr.
Cellarius (vanden Keldere), Egidius (abt): 5 maart en 17 maart.
Ceulener, Hermannus de: 15 mei.
Claes, Petrus: 1 maart.
Claus, zie *Ninove*.
Clerc, Martinus de: 9 febr.
Clerck, Judocus de: 17 sept.; Petrus de (zoon van Petrus de Clerck): 22 sept.
Clercq, Adrianus de: 25 maart; Augustinus de: 30 dec.
Clericus, zie *Ninove*.
Clericus (de Clerc), Petrus: 18 aug.; Johannes (en ouders): 3 nov.; Johannes (abt): 29 nov.
Cleyman, Nycholaus: 29 nov.
Cobbaert, Willelmus: 5 febr.; Johannes: 25 mei; Petrus: 24 juli.
Coelins, Bussardus: 12 nov.
Collins, Gabriel: 24 sept.
Comere, Egidius de: 27 dec.
Conscuer, Daniel: 9 sept.
Corthals, Johannes: 8 mei.
Cortvrient, Johannes: 6 okt.
Costere, Simon de (abt): 26 maart.
Costinuleghem: 26 jan.
Craynem, Nycholaus: 21 april.
Croock, Livinus de: 21 okt.
Cruce, Adam vanden: 19 sept.
Cuypere, Norbertus de: 29 april.
Daknam, Petrus van: 3 jan.
Damman, Hubertus: 7 juli.
Damme, Johannes vanden: 18 april; Maximilianus van: 29 okt.
David, Johannes (abt): 25 juli.
Decanus (de Deken), Petrus: 7 juli.
Dendermonde, Johannes van (abt): 19 febr.
Dijn, Gerardus: 6 juni.
Doens, Jodocus: 19 maart.
Driverre, Cornelius: 12 juni.
Drossaert, Reinerus: 27 maart.
Edegem, Johannes van: 23 dec.
Edingen, Franciscus van: 17 aug.
Eekeloe, Willelmus van: 19 sept.
Egidius (zoon van Katherina Sme-reels) (en vader): 11 febr.
Eksaarde, Radulphus van: 14 maart; Egidius van: 14 maart en 30 maart; Petrus van: 6 aug.
Elshout, Godefridus van: 14 april.
Elst, Cyprianus vander: 26 jan.
Evenepoule, Antonius: 5 mei.
Everaert, zie *Brugge*.
Everaert, Zygerus: 22 febr.
Faber, zie *Kortrijk*.
Fabius, Amandus: 19 jan.
Facuwes, Jodocus de: 20 juli.
Fine (vanden Einde), Johannes de: 31 juli.
Fordis (van Voorde), Henricus de (en ouders): 10 dec.
Froimont, Guilielmus: 17 nov.
Gelue, zie *Gent*.
Gent
Been, Johannes (zoon van Johannes): 21 okt.
Gelue, Symon van (en ouders en broer): 29 maart.
Jonge, Gerelinus de: 13 dec.
Livinus: 6 nov.
Sigerus (prior): 15 jan.
Simon (proost te Leliëndaal en zoon van Agatha van Gent): 18 jan.
Geraardsbergen, Petrus van: 31 okt.
Gerimaulx, Philippus: 31 aug.
Ghijselinck, Nicolaus: 12 aug.

- Ghijselins**, Guilielmus: 8 sept.
Goethals, Jacobus: 23 juni.
Govaert, zie **Mygero**.
Greve, Stephanus de: 18 nov.
Grimminge, zie **Veckene**.
Groeninckx, Guillelmus: 16 jan.
Groesem, Ignatius: 10 jan.
Haalttert, Willelmus van (abt): 16 dec.
Haeghen, Petrus vander: 19 juli.
Haften, zie *Utrecht*.
Halen, Franco van: 7 maart.
Hamme, Cornelius van (abt): 1 juni.
Hapaert, Johannes: 28 maart.
Hartbeke, zie **Herbeek**.
Haseldonck, Godefridus vander: 9 nov.
Hasselere, Paulus: 14 nov.
Hasselt, Johannes: 16 mei.
Hauwere, Johannes de: 12 febr.
Hay (van der Haegen), Johannes de la: 23 juli.
Hechtelt, Willelmus van: 9 maart.
Hecke, Petrus vanden: 31 okt.
Heede, Willelmus vanden: 2 aug.
Heikruis (**Hautcroes**), Laurentius van (zoon van Ghisellinus en Geluidis): 13 mei.
Herbeek (**Hardbeca**), Walterus van: 2 dec.; Johannes van (abt): 20 dec. en 26 jan., 17 febr., 26 maart, 27 april, 24 mei, 23 juni, 22 juli, 30 aug., 28 sept., 23 okt. en 27 nov.
Herbrandus (zoon van Gerardus Longus): 7 aug.
Herzele, Petrus van: 29 dec.
Hey, Cornelius (abt): 8 mei; Gerardus: 21 okt.
Hoegaarden, Franciscus van: 8 juli.
Hoemen, Bartholomeus van (abt): 1 okt.
Hoese, Henricus de (en ouders): 9 maart en 27 juli.
Hoeven, Christoforus vander: 23 juni.
Hoorenbeke, Henricus van: 11 jan.
Houwere, Egidius de: 26 juli.
Hoybaut, Johannes: 2 april.
Humbeke, Andreas: 21 juli.
Idegem, Adrianus van: 21 april.
Impe, Egidius van: 12 juni; Johannes van (abt): 18 juli.
Impens, Petrus: 27 jan.
Ingelboutsvelde, Johannes van: 7 maart.
Ingelrammmus, zie *Woubrechttegem*.
Inxem, Henricus van: 3 febr.
Isaac, Petrus: 6 okt.
Jacobus (Jacobs), Lucas: 24 maart.
Jaghère, Nicolaus: 2 mei; Hugho de: 5 okt.
Jansmersch, Cornelius de: 25 jan.
Jonge, zie *Gent*.
Katere, Oliverus: 26 dec.
Keghele, Zigerus de: 4 sept.
Kerckoven, Carolus van: 16 april.
Kortrijk
Faber, Petrus: 16 okt.
Kouskin (de Kousemakere?), Johannes: 28 juni.
Landtmeter, zie *Oudenaarde*.
Langhe, Antonius de (abt): 11 april.
Lau, Ludovicus de: 28 jan.
Lembeke, Petrus van (en ouders): 30 aug.
Lemmens, Paulus: 26 sept.
Lestuer, Adrianus: 28 mei.
Leuven, Egidius van: 24 aug.
Liedekerke, Gosuinus van: 24 febr.
Lieve, Gosuinus: 18 okt.
Livens, Johannes: 17 okt.
Longius, Johannes: 14 maart.
Loocman, Jacobus: 4 juli.
Loquose, Johannes: 14 juni.
Lupus (De Wolf), Johannes: 14 jan.; Michael: 15 febr.
Magnus (De Groot), Reinerus, 26 sept.
Malenus (van Male), Michael (abt): 18 sept.
Mannins, Egidius: 27 febr.
Marchinelle, Jacobus: 13 aug.
Marle, Johannes de: 8 okt.
Martins, Jacobus: 18 maart.
Martius (Martin), Josephus: 3 okt.
Masius (Maes), Lucas: 8 nov.
Massemen, Cornelius: 29 aug.

- Ma(t)thias** (Mathijs), Jacobus: 8 aug.;
Philippus: 15 okt.
- Merken**, Walterus vander: 16 sept.
- Messem**, Judocus van: 20 april.
- Mets**, Jacobus de: 28 jan.
- Meywaert**, Franciscus: 23 april.
- Michael** (Michiels), Petrus: 22 sept.
- Millys**, Johannes (abt): 28 okt.
- Moenins**, Carolus: 28 jan.
- Moens**, Egidius: 28 juli.
- Moer**, Henricus: 15 okt.
- Moere**, Iwanus: 8 okt.
- Mol** (Molinus), Petrus de: 22 sept.
- Molitor** (Mollaen), Johannes: 23 april.
- Montonier**, Johannes: 28 dec.
- Moor**, Ferdinandus de (abt): 7 dec.
- Moortgat**, Egidius: 14 jan.
- Mordack**, Michael (abt): 21 maart.
- Mottinghen**, Ghiselbertus van: 3 juli.
- Mulder**, Daniel de: 19 febr.
- Mule**, Henricus: 8 jan.
- Mygero**, Martinus de (alias Govaert):
22 mei.
- Necke**, Johannes: 26 okt.
- Nevius** (De Neve) (abt), Johannes: 4
maart.
- Ninove**
Claus, Judocus: 16 juni.
Clericus (de Clerck), Walterus (en
ouders): 22 sept.
Michael (zoon van Brantinus en
Sontina): 19 sept.
- Ninove**, Balduinus van (auteur Chron-
icon): 27 dec.
- Noedout**, Johannes: 15 april.
- Nokerstock**, Johannes vanden (abt):
10 juli.
- Noot**, Hieronymus vander: 5 febr.
- Nutius** (Nutin), Michael: 14 okt.
- Olivers** (Olivier), Johannes: 3 dec.
- Oudenaarde**
Landtmeter, Arnoldus: 21 sept.
Oudenaarde, Johannes van: 16 okt.
- Palert**, Johannes: 2 okt.
- Paludanus** (van de Poel), Egidius: 10
mei.
- Pardeke**, Johannes vanden, 6 juli;
Gerardus (abt): 11 dec.
- Parijs**, Milo: 26 okt.
- Perre**, Johannes vanden: 13 febr.
- Persoons**, Judocus: 21 dec.
- Petit**, Jacobus: 20 sept.
- Plancken**, Antonius vander: 22 maart.
- Platea** (vander Straten), Johannes: 14
okt.
- Poele**, Franco vande: 11 okt.
- Poplaert**, Egidius: 21 aug.
- Praet**, Cornelius van: 13 juli; Simon:
10 dec.
- Pre**, Bernardus du: 25 nov.
- Prepositus** (de Proost), Cornelius: 17
aug.
- Pretor**, Franciscus: 1 dec.
- Provoost**, Jacobus: 12 dec.
- Puteo** (Puttem), Livinus de: 10 en 11
jan.
- Puttere**, Johannes: 19 jan.
- Quercu** (vander Eyken), Johannes de:
22 sept.
- Quesnoy**, Hubertus de: 28 juni.
- Rampard**, Hugo: 7 sept.
- Rampelberch**, Christoforus: 28 april.
- Rantere**, Cornelius de, 11 okt.
- Rassegem**, Egidius van: 3 mei.
- Regnaucourt**, Martinus: 2 juni.
- Reynbouts**, Martinus: 12 juni.
- Rieck**, Gabriel de: 17 sept.
- Robaert**, Adrianus: 21 mei.
- Robardus** (Robaert), Philippus: 11 juli.
- Robbrechts**, Arnoldus: 4 mei.
- Robijns**, Raso: 5 okt.
- Roegiers**, Jacobus: 13 sept.
- Roelofs**, Christianus (abt): 4 mei.
- Roesberch**, Thomas van: 13 nov.
- Roeselaar** (*Sint-Antelinks*)
Gillebertus: 12 april.
- Roolof**, Petrus: 19 jan.
- Ruthenvels**, Gregorius: 28 maart.
- tSac**, Johannes: 9 mei.
- Saedelaere**, Johannes de: 28 mei.
- Scadé**, zie *Utrecht*.
- Scamp**, Johannes (abt): 15 mei.

Sceppere, Andreas de: 12 jan.
Sc(h)e(e)rnier, Johannes (zoon van Arnoldus): 17 maart en 19 april.
Scheppere, Judocus: 8 mei.
Schietere, Nycasius: 1 mei.
Schoonjans, Philippus: 27 april.
Schorisse, Matheus van (abt): 4 nov.
Scoreel, Johannes: 19 aug.
Simon(s), Johannes: 2 april.
Sloovere, Jacobus: 30 aug.
Smedt, Judocus de: 7 juli.
Smereels, zie Egidius.
Smet, Gregorius de: 21 maart.
Snick, Gregorius van: 11 april; Johannes van: 11 mei.
Sollevelt, Laurentius: 1 mei.
Spanoghe, Johannes: 25 okt.
Spiennes (Spinis), Johannes de (abt): 7 jan.
Splitere, Johannes: 9 maart.
Stavelijn, Jacobus: 25 april.
Stelandt, Judocus: 2 juni; Hellinus: 10 juni.
Steendamme, Simon van: 13 sept.
Steene, Cornelius vanden: 13 juli.
Stenkerke, Thomas van (en ouders): 14 jan.
Steman, Walterus: 9 dec.
Stercq, Christianus: 23 febr.
Stevens, Petrus: 6 jan.
Stevens, Sigerus: 6 maart.
Stortewijn, Ricardus (zoon van Egidius): 4 nov.
Stoovere, Jacobus: 30 aug.
Struelens, Fredericus: 6 juni.
Truyen, Johannes: 18 febr.
Utrecht
Haften, Bruno van: 28 okt.
Scadé, Cornelius: 4 dec.
Valenciennes, Jacobus van: 23 aug.
Valle (van Dale), Johannes de: 20 juni.
Varenberch, Egidius: 13 sept.

b. Conversen

Bakergem, Henricus van (en ouders): 17 dec.
David, Mattheus: 10 juni.

Veckene, Judocus vanden (alias van Grimminge): 7 april.
Velthove, Henricus: 16 nov.
Velzeke
Aelbrecht, Egidius: 13 april.
Vierendeels, Johannes: 9 jan.
Villicus (de Meier), Robertus: 2 juni.
Vlamijncs, Nycholaus: 2 juni.
Vleeschuwere, Martinus: 29 sept.
Vloots, Adrianus: 4 febr.
Voghelaere, Willelmus: 19 maart.
Vorstere, Benedictus de: 6 okt.
Vremde, Walterus: 14 sept.
Vynaige, Georgius: 28 nov.
Vura (van de Vuren), Willelmus: 24 dec.
Vyvere, Egidius vanden: 7 sept.; Ambrosius vanden: 11 sept.
Waelbrouck, zie **Zegers**.
Waesberge, Antonius van: 1 febr.
Waghemaker, Jacobus: 20 sept.
Walckiers, Guilielmus: 11 okt.
Wamback, Michael: 11 sept.
Wanzele, Johannes: 31 maart; Christoforus: 8 juli.
Warant, Johannes: 26 april; Henricus: 18 aug.
Wassenhove, Philippus van: 7 april.
Wasteels, Adrianus (abt): 5 maart; Adrianus: 14 mei.
Wegburch, Nicholaus: 28 aug.
Weyns, Norbertus: 13 jan.
Wilde, Egidius, 1 april.
Woestinen, Bartholomeus van den: 8 febr.
Woubrechtgem (*tienden*)
Ingelrammus: 14 april.
Wyldebroch, Henricus van: 6 dec.
Wymersch, Petrus: 30 juni.
Ypersele, Matheus van: 1 febr.
Zegers, Jodocus (alias Waelbrouck): 9 mei.
Zwaef, Johannes: 12 juli.
Nederwijk, Bernerus van: 4 mei.
Potttere, Petrus de: 10 april.
Velzeke, Arnoldus van: 9 juni.

B. Kloosterlingen waarvan alleen de voornaam gekend is**a. Kanunniken**

Alardus: 27 maart, 6 april, 15 juni.
Albertus: 30 juli.
Algotus (abt): 15 okt.
Ambrosius: 8 maart.
Amelricus: 2 maart.
Andreas: 10 sept.
Anselmus (abt Grimbergen): 31 jan.
Arnoldus: 16 febr., 20 mei, 8 okt. (abt), 14 okt.
Arnulphus, Arnulfus: 25 jan., 31 aug., 31 sept.
Balduinus: 15 jan., 8 maart, 8 mei, 10 mei, 5 juni, 12 juni, 15 juli, 24 nov., 17 dec., 20 dec., 23 dec.
Bartholomeus: 19 okt.
Bawanus: 26 maart.
Bernardus: 3 april.
Bernerus: 26 nov.
Damianus: 3 jan.
Daniel: 19 jan. (abt), 17 febr., 17 febr., 1 maart, 8 maart, 27 okt.
Egidius: 12 jan., 5 febr. (abt), 14 maart, 8 mei, 9 juli, 15 aug., 26 aug., 21 okt., 1 nov., 12 nov., 22 nov. (abt Heylisseem).
Eradus: 10 aug.
Eustachius: 10 mei.
Franco: 5 sept.
Geldulfus: 6 nov.
Gerardus: 13 april, 16 april, 2 mei, 13 juni, 21 juni, 28 juli, 25 aug., 28 sept. (abt), 12 okt., 25 okt., 31 okt.
Gillebertus: 18 juli.
Giselbertus: 9 aug. (abt).
Godefridus: 24 juli.
Godescalcus: 8 nov.
Godezon: 19 juni.
Gos(s)uinus: 8 jan., 8 febr., 14 mei, 24 nov., 21 dec.
He(i)nricus: 1 jan. 18 febr., 1 maart, 24 maart, 13 april, 19 april, 19 mei, 14 juni (proost Leliëndaal), 6 juli, 26 juli, 21 aug., 11 sept, 2 okt. (abt), 27 okt., 17 nov., 8 dec., 8 dec.

Hescelinus: 23 mei.

Hillinus: 29 okt.

Hugo: 24 jan., 28 jan., 17 maart, 19 aug., 25 okt.

Husdeus: 20 sept.

Ingelbertus: 10 nov. (proost Tussenbeek).

Julianus: 9 febr.

Jacobus: 28 jan., 22 aug.

Johannes, Iohannes: 1 jan., 13 jan., 1 febr., 17 febr., 20 febr., 27 febr., 3 maart, 31 maart, 13 april, 29 april, 5 mei, 9 mei, 26 mei, 7 juni, 22 juni, 24 juni, 23 juli, 24 juli, 11 aug., 18 aug., 4 sept., 4 sept. (proost Leliëndaal), 7 sept., 9 sept., 17 okt., 1 nov., 2 nov., 10 nov., 25 nov., 4 dec., 24 dec., 27 dec.

Lambertus: 19 maart, 13 mei, 5 juli, 25 aug. (proost Tussenbeek), 21 sept.

Landricus: 27 maart.

Leonius: 5 april.

Lucas: 6 jan.

Matheus: 16 jan., 23 jan.

Michael: 3 sept, 19 dec.

Nicholaus: 3 juli, 18 aug. (proost Leliëndaal), 14 okt., 15 nov., 25 nov., 11 dec.

Obertus: 10 juni.

Oiotus: 22 jan., 5 okt.

Oliverus: 13 dec.

Onulfus: 19 febr., 3 okt., 20 okt (abt Dielegem).

Osto, Otto: 26 juni, 12 nov.

Pennotus: 6 april.

Peregrinus: 30 aug. (abt).

Petrus: 2 juni, 31 okt.

Philippus: 19 dec.

Radulphus, Radulfus: 1 febr., 18 april (abt), 22 april, 9 dec.

Rasso: 25 sept.

Reinerus: 31 mei, 11 nov., 13 nov.

Remaclus: 11 april.

Ricolvus: 26 okt.
Robertus: 2 april., 30 aug. (proost Tussenbeek).
Rodulfus: 6 febr.
Rubinus: 26 dec.
Sadonius: 10 jan.
Sigerus, Sygerus: 13 jan., 21 febr., 21 febr., 8 mei (abt Drongen), 9 mei, 9 mei, 20 sept., 14 okt., 15 okt., 18 okt., 25 dec. (abt).
Simon, Symon: 14 febr., 29 mei, 12 juli, 29 sept.

b. Conversen

Abo: 27 okt.
Alardus: 26 jan., 3 april, 29 april.
Albertus: 4 mei, 6 mei.
Algotus: 29 nov.
Alselmus: 20 aug.
Amandus: 18 sept.
Amelricus: 13 april, 24 april, 24 aug.
Amilius: 4 jan.
Andreas: 16 maart.
Antonius: 6 febr.
Arnoldus: 5 jan., 6 jan., 22 juni, 15 sept., 19 sept., 24 okt., 2 nov., 8 dec.
Arnulfus: 10 maart, 10 mei, 13 sept.
Apnis: 10 juni.
Balduinus: 4 jan., 13 febr., 24 febr., 17 maart, 23 maart, 27 maart, 13 april, 22 mei, 1 juni, 16 juni, 27 okt., 3 dec., 29 dec.
Basilius: 8 juni.
Benzo: 12 nov.
Berinus: 3 jan.
Bernardinus: 23 juli.
Bernardus: 26 sept.
Blidulfus: 29 april.
Borchardus: 21 maart.
Cono: 21 febr.
Dancardus: 26 dec.
Daniel: 20 jan.
Eghericus: 3 aug.
Egidius: 19 okt.
Eppo: 26 april.
Erardus: 19 dec.

Steppo: 2 jan. (abt).
Theodericus: 17 nov.
Thomas: 12 maart, 10 april, 1 sept.
Volcardus: 28 maart, 26 april.
Walterus: 9 febr., 15 febr., 24 febr., 22 juli, 1 sept., 30 nov., 21 dec., 29 dec.
Werenzo: 30 juli.
Wibertus: 21 nov.
Willelmus: 22 febr., 22 april, 24 april, 4 mei, 11 juni, 20 sept., 3 dec.
Yderus: 7 sept.

Erlebaldus: 8 febr.
Eustachius: 5 nov.
Florus: 10 jan.
Folcricus: 22 maart.
Franco: 11 maart, 12 dec.
Fredericus: 8 mei.
Frowinus: 9 juni.
Geldulfus: 24 maart.
Gerardus: 2 jan., 15 febr., 8 april, 2 mei, 9 aug., 18 sept., 27 okt., 29 okt., 3 nov.
Gevardus: 17 nov.
Gherbodo: 23 nov.
Gillardus: 19 aug.
Gillebertus: 26 maart, 20 april, 18 juni.
Godardus: 12 dec.
Godefridus: 25 april, 9 mei, 20 sept., 20 nov.
Godescalcus: 2 jan., 3 jan., 14 okt., 3 nov., 15 nov., 21 nov.
Gos(s)uinus: 8 jan., 10 jan., 25 febr., 10 maart, 2 april, 15 april, 10 juni, 14 juli.
Gumbertus: 15 juli.
Haymericus: 20 maart.
Henricus: 27 jan., 9 febr., 18 febr., 3 maart, 5 maart, 24 maart, 16 april, 12 juni, 27 sept., 17 nov., 29 dec.
Herbrandus: 13 maart.
Hermannus: 21 aug., 30 aug.

Hescelinus: 3 sept.
Honkinus: 3 aug.
Hosto: 27 maart.
Hugo: 5 jan., 6 sept., 1 okt., 28 dec.
Huneco: 26 dec.
Ing(h)elbertus: 26 jan., 7 maart, 28 mei, 21 dec., 22 dec.
Iosephus: 25 sept.
Isaac: 11 maart.
Iwanus: 17 dec.
Johannes, Iohannes: 22 febr., 14 maart, 24 maart, 20 mei, 5 juni, 12 juni, 13 aug., 23 dec., 29 dec.
Lantbertus: 2 juni, 22 juli, 23 dec.
Marcilius: 12 mei, 23 dec.
Martinus: 31 maart.
Matheus: 28 april.
Michael: 22 sept.
Nicholaus: 16 febr., 9 sept.
Onulfus: 20 nov.
Paridanus: 15 sept.
Petrus: 2 maart, 13 juni.
Reimarus: 23 nov.
Reiboldus, Reinboldus, Reinboldus: 8 jan., 18 mei, 30 mei, 23 juni, 6 sept., 24 okt., 27 dec.
Reinerus: 8 aug.
Reingerus: 8 april.
Reinzo: 22 febr.
Remundus: 1 febr.
Richardus, Riquardus: 4 febr., 9 nov.
Robertus: 11 jan., 24 sept., 24 nov., 6 dec.

c. Sorores en conversae

Adela: 26 april.
Agatha: 29 okt.
Agneta: 22 okt.
Alberna: 11 febr.
Aleidis: 1 april.
Alix: 28 jan., 24 dec.
Ascela: 16 okt.
Ava: 17 maart, 3 april, 5 april, 10 juli, 11 sept.
Berta: 29 juni.

Rodulfus: 4 jan., 9 maart, 10 maart, 20 okt.
Rogerus: 5 mei.
Ruthcherus: 18 okt.
Sifridus: 14 nov.
Sigerus, Sygerus: 2 jan., 7 febr., 8 febr., 23 maart, 13 april, 25 april, 25 juli, 24 sept., 21 okt., 13 nov., 22 nov.
Simon: 9 aug.
Stephanus: 24 april, 1 juli.
Theodericus: 10 mei, 8 aug., 22 aug., 25 dec.
Thomas: 20 april, 19 juli, 13 aug., 27 okt.
Thruboldus: 27 aug.
Ulboldus: 23 sept.
Volcardus: 21 nov.
Walterus: 5 jan., 25 jan., 16 mei, 1 juni, 5 sept., 23 sept., 25 sept., 28 sept., 23 okt., 3 nov., 26 nov., 3 dec., 4 dec., 9 dec.
Wascelinus: 22 dec.
Wedericus: 6 mei.
Wernerus: 17 jan.
Willelmus: 4 jan., 7 jan., 8 jan., 25 jan., 31 jan., 16 febr., 18 febr., 18 febr., 25 maart, 11 mei, 12 mei, 16 juni, 14 juli, 14 juli, 24 juli, 3 aug., 8 aug., 15 okt., 26 nov., 17 dec., 23 dec., 25 dec.
Witgerus: 12 mei.
Wolbrandus: 16 aug.
Woltelmus: 20 febr.

Bescela: 14 maart.
Claricia: 23 mei.
Emza: 1 maart.
Ermengardis: 12 jan., 23 april, 18 mei.
Ermentrudis: 4 jan., 17 mei.
Fresuendis: 19 dec.
Gerbergis: 16 mei.
Gersuendis: 12 jan.
Gisla: 27 aug.

Hadeburgis: 6 nov.
Haduwigis: 3 febr., 30 juli.
Heila: 2 dec.
Heilewidis: 7 dec.
Heilewigis: 15 maart, 27 april, 27 sept., 9 okt.
Helsuendis: 12 febr.
Hildegardis: 4 maart, 3 april.
Hiliardis: 30 sept.
Hodierna: 10 febr.
Ida: 26 jan., 28 jan., 27 aug.
Idesgardis: 26 april.
Lismoudis (priorin): 31 jan.
Lutgardis: 1 mei, 20 mei.
Mabilia: 28 jan.

Magteldis: 9 jan., 13 mei.
Margareta: 4 april.
Odilia: 27 aug.
Oulendis: 17 april.
Petronilla: 15 nov.
Ricita: 28 aug.
Rieza: 20 mei.
Rolendis: 12 april.
Sigewidis: 26 april.
Thildela: 20 mei.
Tidwara: 5 sept.
Utbergis: 16 april.
Verghina: 3 jan.
Volquara: 28 april.
Willeberga: 7 febr.

Register 5. Externe personen, gerangschikt naar plaats van herkomst en/of persoonsnaam; plaatsnamen

Namen van religieuze instellingen en geestelijken vermeld in register 1a en 1b zijn niet opgenomen. Persoonsnamen (familiennaam of voornaam) zijn alfabetisch gerangschikt. Wanneer de plaats van herkomst gekend is, zijn de persoonsnamen daar ondergebracht. Plaatsnamen zijn cursief, het hoofdbestanddeel van de persoonsnamen zijn vet gedrukt. Voor de plaatsnamen is de hedendaagse vorm gebruikt.

A(a), zie *Pollare*.

Aalst (Oost-Vlaanderen): 18 febr., 29 maart, 23 april, 10 mei, 14 mei.

Diederik (heer): 20 april.

Iwein (heer): 8 aug.

Overnehuus, Elisabeth van (kasteleine): 26 juni.

Placcart, Willelmus: 30 april.

Aalst, Margareta van: 12 okt.; Mathilde van: 11 dec.

Aandijk (Nederland; gehucht van Zaamslag)

Boers, Johannes en vrouw Agatha: 27 juni.

Adam, priester: 8 okt.

Alexander, zie *Gent* en *Zonderdanc*.

Alfgart, zie *Gent*.

Allodium, zie *Meerbeke* en *Neigem*.

Alstenus, priester: 4 nov.

Aman, zie *Zottegem*.

Amands, Henricus en vrouw Agnes en haar zuster Clementia: 29 juli.

Anckersborre, zie *Cloet*.

Antonius (man van Richeldis): 16 juni.

Appelterre, Machteldis van: 6 mei.

Aricon, Jodocus (magister): 19 juni.

Arnoldus, diaken: 21 sept.

Arnstein (Duitsland; graafschap)

Ludovicus (graaf): 28 okt.

Aspelare (Oost-Vlaanderen)

Thomas, priester: 17 mei.

Aspelare (*Hasplar*), Alicia van: 2 juni; Balduinus van: 22 jan.

Asse (*Hasche*), zie ook *Ninove*; Henricus van: 26 jan.; Johannes van: 20 sept.

Atrio, zie *Ninove* en *Okegem*.

Aurifaber, zie *Geraardsbergen*.

Avelgem, Walterus van, en vrouw Alicia: 14 okt.

Avenella, Simon de, en zoon Gerardus: 28 aug.

Baiaert, Willelmus: 18 sept.

Bakergem (*Bacrem*) (gehucht van Ninove)

Gertrudis en zoon Egidius, Clericus: 8 juli.

Bakergem, Godescalcus van, en vrouw Margareta en zoon Henricus: 17 dec.

Balduinus, priester: 22 jan.; 14 aug.; 29 okt.

Barbençon, Machteld van: 4 dec.

Barbiers, zie *'tWeens*.

Barbitonsor, zie *Gaasbeek*, *Gent* en *Ninove*.

Bart, Willelmus: 22 nov.

Beaufou (Frankrijk; heerlijkheid)

Edicia (vrouw van Henricus): 30 juli.

Henricus (heer): 19 sept.

Beelen, zie *Daelem*.

Been, zie *Gent*.

Bella (Schellebelle, Oost-Vlaanderen)

Agnes, vrouw van Boudewijn (heer): 21 maart.

Belle, Petrus van: 2 jan.

Berchem (Antwerpen)

Clemencia, zie *Herzele*: 19 jan.

Walter (heer) en dochter Aleidis: 19 jan.

Berlegem, Radulphus van: 10 juli.

Betho, priester: 6 jan.

- Bethune**, zie *Dendermonde* en *Vlaanderen*.
- Beveren** (Oost-Vlaanderen, heren), zie ook *Ninove*.
Ada (non): 21 maart.
Agnes, zie *Ninove*.
Diederik III (heer): 26 okt.
Maria: 9 aug.
- Beveren**, zie ook **Liedekerke**; **Henricus**, ridder: 8 nov.
- Beverlinc** Johannes en vrouw **Elizabeth Paleyts**: 23 febr.
- Bidun** (Engeland; heerlijkheid)
Johannes: 11 jan.
- Bierbaix** (*Birbecca*) (Waals-Brabant; gehucht van *Déwillers*)
Michaël (ridder): 11 aug.
- Biest**, **Theodericus** de: 11 jan.
- Biestrate**, **Godefridus**, en vrouw **Beatrix Coels**: 25 aug.
- Biezenstraat** (straatnaam te *Ninove*): 6 okt.
- Biscop**, **Johannes**: 17 mei.
- Blic**, **Johannes** en vrouw **Elisabeth**: 20 maart; **Johannes**: 6 aug.
- Blonde**, **Johannes** en dochter **Gertrudis**: 20 nov.
- Boel**, zie *Brussel*.
- Boelare** (Oost-Vlaanderen; baronie)
Aleidis, zie *Gavere*.
Margriet van Halewijn, vrouwe: 13 juni.
Siger van Liedekerke, heer: 4 mei.
Henricus (burchtkapelaan): 23 juli.
- Boele**, zie *Buggenhout* en *Ronse*.
- 'sBoenen**, zie *Borchtlombeek*.
- Boers**, zie *Aandijk*.
- Bogaerde**, zie *Horme*.
- Bongart** (plaatsnaam te *Denderwindeke*): 25 jan.
- Borcht**, zie *Gent*.
- Borchtlombeek** (*Lombec(c)a*) (Vlaams-Brabant)
Arnold (kastelein) en vrouw **Machteldis** en dochter **Elisabeth**: 18 dec.
- 'sBoenen**, **Michael** (ridder) en vrouw **Katerina 'sBoenen** en kinderen **Egidius**, **Johannes**, **Katerina**, **Margareta**: 5 juli en 6 okt.
- Eghericus**, priester: 9 sept.
- Egidius** en **Walterus**: 15 aug.
- Jacobus**, priester: 15 jan.
- Wegman**, **Egidius**: 17 maart.
- Wegmans**, **Johannes** en vrouw **Lua** en ouders: 17 maart.
- Boudewijns**, **Gerardus** en vrouw **Elisabeth** en zoon **magister Johannes**: 15 aug.
- Boulogne** (Frankrijk; graafschap)
Elzas, **Matheus** van de (graaf): 14 aug.
- Bourgondië** (hertogdom)
Zadeleere, **Willelmus** de (raadsheer): 7 jan.
- Bouterbeke**, **Elyzabeth** van, en zuster **Margareta**: 2 jan.
- Brabant** (hertogdom)
Godfried III (hertog): 21 aug.
Jan I (hertog): 5 juni.
Magnus (de Groot), **Henricus** (ridder en raadsheer) en vrouw **Margareta** van **Ogy**: 29 april.
- Braine** (Frankrijk, graafschap)
Agnes (gravin): 22 okt.
Robert II de **Dreux** (graaf): 29 dec.
- Braine**, **Gerardus** van, **magister** en **subdiaken**: 30 april.
- Brakel** (Oost-Vlaanderen): 28 jan.
- Brakel**, **Guido** van: 28 jan.
- Breda** (Nederland), zie ook *Gavere*.
Leuven, **Arnold** van (heer): 11 nov.
- Bredene** (West-Vlaanderen)
Egidius van, **magister**: 6 dec.
- Brno** (Tsjechië; graafschap)
Leo (graaf): 11 maart.
- Broeders**, **Elisabeth**: 1 nov.
- 'sBroeders**, zie *Lobs*.
- Broeke**, **Johannes** vanden: 13 jan.
- Brouke**, **Egidius** vanden: 5 mei.
- Brugge** (West-Vlaanderen)

- Walterus**, kanunnik: 29 april.
- 'sBrunen**, Johannes en vrouw Margareta en zoon Egidius en vrouw Beatrix: 29 mei.
- Bruniel**, Walterus en vrouw Elisabeth en zuster Ida: 12 okt.
- Brusebeke**, Symon van, priester: 14 febr.
- Brussel**: 18 febr., 14 mei, 18 sept.
- Coninc**, Henricus: 1 dec.
- Franco II** (kastelein): 26 aug.
- Godeliva** (recluse): 17 juli.
- Moor**, Petrus de, en vrouw Johanna
- Boel** en kinderen: 7 dec.
- Steene**, Carolus vanden: 23 febr.
- Brussel**, Arnoldus van, en vrouw Cristina en zonen Arnoldus en Michael: 28 okt.; Sebastianus van: 10 april.
- Buc**, Arnoldus: 30 april.
- Buggenhout** (Oost-Vlaanderen)
- Boele** Nicholaus en vrouw Katerina en zoon Willem en dochter Elizabeth: 7 febr.
- Elizabeth** (vrouwe): 16 febr.
- Burst** (Oost-Vlaanderen)
- Hugo**, ridder: 3 juni.
- Hugo** (ridder) en vrouw Beatrijs: 25 dec.
- Burst**, Arnulfus van, en vrouw Elisabeth en zoon Cornelius met echtgenote Agnes, 18 maart.
- Buvegem** (gehucht van Pamel)
- Willelmus**, clericus: 30 nov.
- Buvegem**, Rodulfus van: 14 maart; Walterus van: 21 april.
- Caligator**, zie *Gent*.
- Camba**, Henricus: 13 mei.
- Capella** (van de Kapelle), Anselmus de: 28 dec.
- Carpentarius** (de Temmerman), Egidius: 9 nov.
- Casens**, Petrus: 21 okt.
- Cassina**, zie *Lennik*.
- Cellario**, zie *Ninove*.
- Champagne** (Frankrijk graafschap)
- Maria** (gravin): 3 maart.
- Theobaldus** (graaf): 10 jan.
- Choghe**, Henricus en vrouw Elisabeth: 12 sept.
- Clappois**, Petrus: 27 aug.
- Clericus**, zie *Ninove*.
- Clericus** (de Clerck), Johannes, 20 april; Johannes, en vrouw Margareta en kinderen Johannes, Egidius en Elisabeth: 3 nov.; Stephanus: 11 aug.
- Cloet**, Michael en vrouw Margareta van **Anckersborre**: 19 april.
- Cloppele**, zie *Waver*.
- Cloppre**, zie *Ninove*.
- Cobbaert**, zie *Gent*.
- Cocus** (De Cock), Arnoldus en vrouw Emma: 18 maart.
- Code**, Johannes en vrouw Alicia en dochter Elisabeth: 1 aug.
- Coels**, zie *Biestrate*.
- Coevoet**, Johannes: 7 dec.
- Coman**, zie *Vollezele*.
- Condain**, zie *Opilio*.
- Coninc**, zie *Brussel*.
- Conroet**, Henricus van: 21 mei.
- Contrecœur**, zie *Wedergrate*.
- Corthals**, **Korthals**, Cornelius en vrouw Katerina en zoon Johannes: 8 mei; Johannes: 4 aug.; Johannes en vrouw Beatrix: 4 april.
- Coster**, zie *Ledeberg*.
- Costere**, Egidius de, en vrouw Beatrix en kinderen: 15 mei.
- Coucy** (Frankrijk, heerlijkheid)
- Marle**, Hugo de (heer): 8 nov.
- Milesendis** (vrouw van Hugo): 24 juni.
- Coudenbergh**, Willelmus van, en ouders: 13 okt.
- Coudenborch**, zie *Steenbergen*.
- Coudendaele**, Margareta (jonkvrouw): 5 maart.
- Craveth**, Henricus: 16 febr.; Theodericus en vrouw Agnes: 23 maart.

Crudenare, Egidius (priester) en ouders en grootouders en Margareta en Johannes **Crudenare**: 7 mei.

Crux Amilii (plaatsnaam te Ninove): 30 aug.

Cuelsbrouc, Johannes van, en vrouw Margaretha van **Ogy**: 22 april; Gerard van, en vrouw Margareta **Vrancs**: 22 april.

Cuparius (de Cuyper), Johannes en vrouw Katerina: 18 sept.

Cupere, zie *Eksaarde*.

Curia (van den Hove), Berta de: 1 jan.; Gerardus de: 18 juni; Walterus de: 25 maart.

Daelem, Stephanus van, en vrouw Maria van der **Beelen**, 7 okt.

Dale, Johannes van (priester): 7 april.

Damme (West-Vlaanderen)

Vroede, Henricus: 25 febr.

Danneels, Henricus: 1 jan.

Dase, Colinus de: 15 maart.

Dashole, Godescalcus van, en vrouw Alicia en kinderen Stephanus en Elisabeth: 9 juli.

Decanus, zie *Loots*.

Denderhoutem (*Houthem*) (Oost-Vlaanderen)

Johannes van **Ninove**, priester: 11 febr.

Henricus (landsdeken): 12 april.

Denderleeuw (*Leeuwe*) (Oost-Vlaanderen)

Franco, priester: 27 dec.

Strubollin, Johannes, pastoor: 5 maart.

Dendermonde (Oost-Vlaanderen; heren), zie ook *Ninove*.

Adelize (vrouw, echtgenote Walter II): 26 febr.

Bethune, Mathilde van (vrouw): 1 maart.

Margareta (dochter Walter II): 6 juni.

Massemen, Filips van (grootbaljuw) en vrouw Katarina van

Halen en zoon Johannes **Galoys** en natuurlijke zoon Johannes **Galoys**: 30 jan.

Walter II (heer): 19 nov.

Dendermonde, Walterus van, en vrouw Gertrudis: 28 nov.

Denderwindeke (*Winthi*) (Oost-Vlaanderen)

Pesteels, Siger: 25 jan.

Stobel, Sigerus en vrouw Juta: 23 febr.

Denderwindeke, zie *Okegem*.

Dieroghe, Johannes en moeder en vrouw Alicia: 3 juni en 31 aug.

'sDijns, Heilwidis en man Walterus van **Pollare** en zoon Gerardinus: 17 dec.

Dilbeek, David van: 10 jan.

Dominicus, priester: 7 april.

Doorneken (gehucht te Ninove): 12 mei.

Doornik/Tournai (Henegouwen), zie ook *Oudenaarde*.

Evrard Radolf III (kastelein): 16 dec.

Doornik (*Tornaco*), zie ook *Ninove* en **Vonke**; Hugo van: 27 sept.

Drissche, Egidius van: 30 okt.

Drossate, Petrus: 17 juli

Edingen/Enghien (*Adeghem*) (Henegouwen): 30 aug.

Cuttellarius (De Mesmaker), Johannes: 12 okt.

Dumo, Egidius de: 25 nov.

Ingelbert (heer): 10 dec.

Leuwerke, Walterus: 31 mei.

Margareta, zie *Gavere*.

Siger (heer): 18 dec.

Edingen, Geluidis van, en man Egidius **Stortewijn**: 4 nov.

Egidius (Gilles), Stephanus: 23 april.

Egidius, priester en kanunnik: 8 mei.

Eichem (Oost-Vlaanderen; kerkdorp, gehucht van Appelterre)

Johannes, priester: 5 sept.

Nicolaus, priester: 3 nov.

Willelmus, priester: 30 okt.

Eichem, Ida van: 10 maart; Johannes van, en vrouw Elisabeth: 12 sept.; Katerina van: 3 febr.; Petrus van: 5 sept.

Eksaarde (Oost-Vlaanderen)

Cupere, Balduinus de, en vrouw Beatrix de **Quercu** en zoon Petrus: 20 maart.

Eksaarde, Michael van, en vrouwen Gertrudis en Beatrix, 14 maart.

Elzas, zie **Boulogne**, **Moriana** en **Vlaanderen**.

Engeland (koninkrijk)

Richard Leeuwenhart (koning): 6 april.

Erembodegem (Oost-Vlaanderen), zie ook **Scoghen**.

Stomme, Walterus en broer en ouders: 7 april.

Erpe (Oost-Vlaanderen)

Goswinus III (heer): 3 jan.

Otto (heer): 15 okt.

Essche, Walterus van, en vrouw Gertrudis en kinderen Egidius, Gertrudis, Margareta en Heylewidis: 17 juni.

Fiennes (Frankrijk)

Vaus, Stephanus de, kapelaan: 28 maart.

Flameng, Anna, jonkvrouw: 1 febr.

Frankrijk (koninkrijk)

Filips II August (koning): 15 juli.

Lodewijk VII (koning): 3 okt.

Frigidus Mons (Coudenberg), Hugo de: 20 aug.

Fura (van Vuren), Arnoldus de, en vrouw Alicia: 16 okt.; Johannes en ouders Johannes en Ada: 13 aug.; Heilewigis en man Balduinus: 2 febr.

Gaasbeek (Vlaams-Brabant)

Barbitonsor (Barbiers, Sceerbaert), Egidius en vrouw Katarina, 5 jan en 21 juli.

Gaben, zie **Houtem**.

Galmaarden (Vlaams-Brabant)

Nicholaus, priester: 22 juni.

Outer, Yolendis van (vrouw): 20 jan.

Galoys, zie **Dendermonde**.

Gans, Petrus: 6 mei.

Gaufridus, decanus: 28 febr.

Gavere (Oost-Vlaanderen; heren van Gavere-Liedekerke-Breda)

Arnoldus, kanunnik: 11 nov.

Filips, heer van **Velzeke**: 8 sept.

Hendrik, zie **Wedergrate**.

Jan, zie **Wedergrate**.

Johanna (vrouw van Raas VII): 16 aug.

Machteld (vrouw, gehuwd met Raas IV): 4 febr.

Raas V (heer): 19 maart.

Raas VIII (heer) en zoon Raas IX: 6 aug.

Raas (VII), heer van **Liedekerke** en **Breda**, en vrouw Margareta van **Edingen**: 27 febr.

Raas (VIII), heer van **Liedekerke** en **Breda**, en vrouw Aleidis van **Boelare**: 22 nov.

Gent (Oost-Vlaanderen): 3 okt.

Alexander, Johannes: 4 april.

Alfgart, Helena: 29 april.

Barbitonsor (Sceerbaert), Johannes en vrouw Alicia en dochter Margareta: 25 okt.

Been, Johannes en vrouw Margareta: 21 okt.

Caligator (De Doncker), Balduinus en vrouw Elisabeth: 20 nov.

Cobbaert, Jodocus en vrouw Petronilla vander **Borch**t: 14 sept.

Gerardus, pastoor Sint-Jacobs: 6 maart.

Ghelu(w)e, Simon van, en vrouw Margareta en zonen Simon en Johannes: 29 maart.

Hamme, Nicholaus van en vrouw Elisabeth: 24 nov.

Jordanus: 20 mei.

- Lantfers**, Elisabeth: 22 sept.
Leyschoef, Henricus en vrouw Juta: 20 nov.
Pavone (de Pauw), Margareta de, en man Johannes: 20 nov.
Pistor (de Bakker), Jacobus en vrouw Elisabeth: 24 aug.
Sprons, Elisabeth: 9 juni.
Veys, Willelmus en vrouw Margareta: 20 aug.
Voyke, Johannes en vrouw Avesota en zoon Egidius en ouders: 15 maart.
Wedeghe, Johannes en vrouw Avesota en ouders: 20 aug.
Werrengaren, Henricus, en zoon Henricus: 18 dec.
Gent, zie ook *Sint-Martens-Latem*; Balduinus van, 23 dec.; Eustacius van: 3 nov.; Jordanus van: 20 mei; Margareta van: 29 april.
Geraardsbergen (Oost-Vlaanderen)
Aurifaber (de Goudsmid), Henricus en vrouw Clementia en kinderen Nicholaus en Walterus en verwante Heila: 18 aug.
Ghaerlinck, Johannes en vrouw Alicia: 30 maart.
Henricus, priester, en ouders en broer Johannes: 17 sept.
Johannes, magister en priester: 20 jan.
Scoudeharinc, Arnoldus, landsdeken en pastoor van *Sint-Martens-Lierde*: 7 dec.
Vulpes (de Vos), Gerardus en vrouw Gertrudis: 21 aug.
Geraardsbergen, zie ook *Zwijveke*; Elizabeth van: 18 aug.; Ida van: 29 jan.
Gerardus, priester: 31 mei; 1 juni.
Gerardus, clericus: 3 april.
Gervasius, clericus: 13 maart.
Ghaerlinck, zie *Geraardsbergen*.
Ghelue, zie *Gent*.
Gibbon, Franco: 13 okt.
- Giselbertus**, kanunnik: 14 juni.
Godeida, Gerardus van, en vrouw Maria en dochter Stephanía: 6 maart; Henricus van, en vrouw Adela: 13 april.
Gooik (Vlaams-Brabant)
Scamp(s), Johannes en vrouw Gertrudis en dochter Alicia: 15 mei en 22 juni.
Grimbergen (Vlaams-Brabant), zie *Ninove* en *Pollare*.
Grimminge (Oost-Vlaanderen), zie ook *Zwijveke*.
Sutor (de Schoenmaker), Willelmus: 29 juli.
Grise, Henricus en vrouw Adela en dochter Margareta: 14 aug.
Grise, Walterus en vrouw Alicia: 14 aug.
Grisco, Bartholomeus de: 26 febr.
Gruene, Ottijn vander: 18 mei.
Guchthe, Nicholaus van de: 2 juni.
Haaltert (Oost-Vlaanderen)
Sarrator (de Saeger), Johannes en vrouw Beatrix en ouders: 2 mei.
Haaltert, Helewígis van: 20 okt.
Haept, Henricus de: 1 juli; Walterus en vrouw Gratina en kinderen: 13 nov.
Haestkat, zie *Ninove*.
Haghen, Antonius van der, magister: 21 febr.; Raas vander, en ouders Raas en Margareta: 13 mei.
Halen, zie *Dendermonde*.
Halewijn, zie *Boelare*.
Halle (Vlaams-Brabant)
Mighe, Henricus, landsdeken: 17 jan.
Ham (Waals-Brabant; gehucht Bierk/Bierghes)
Boudewijn (ridder): 23 juni.
Hamme, zie ook *Gent* en *Scetmont*; Elisabeth van, en man Borchardus: 21 juli; Johannes van: 28 dec.; Johannes van, en vrouw en familie: 16 jan.
Harchies, Henricus de, magister: 22 juli.
Hardebeke, Johannes van: 22 sept.

d'Haré, Johannes: 29 nov.

Hartkase, zie *Lennik*.

Haselbeke, Egidius van, en vrouw
Matta, 14 april.

Hasselt, Elisabeth van: 23 maart;
Margareta van: 29 jan.; Thomas
van: 13 juni; Willelmus: 21 juli.

Hautain, zie *Houtem*.

Hawel, zie *Pamel*.

Heikruis (*Haucrois*, *Haicruce*, *Haut-
croes*, *Haycruce*) (Vlaams-Brabant)
Arnoldus (heer): 5 april.

Eggricus (heer) en vrouw Ermen-
gardis: 13 juni.

Heikruis, Gelewigis van: 25 dec.;
Ghesellinus en vrouw Geluidis: 13
mei; Nicholaus van: 13 maart.

Heghels, Nicolaus en vrouw Barbara
Swilden en zoon Judocus en doch-
ter Maria: 11 april

Hemelveerdegem (Oost-Vlaanderen)
Johannes, priester: 24 april.

Henegouwen (graafschap), zie *Vlaan-
deren*.

Henricus, priester: 24 mei.

Herbeek (*Hardbecca*) (Waals-Brab-
ant; gehucht van Sint-Renelde/
Saintes): 24 sept., 10 dec.

Johannes, ridder: 4 febr.

Herlinkhove, Walterus van, en vrouw
Beatrix: 17 mei en 8 dec.

Herne (*Herines*) (Vlaams-Brabant)
Willelmus, magister en priester: 14
april.

's-Hertogenbosch (Nederland)

Willelmus en vrouw Hadewigis: 17
april.

Herzele (Oost-Vlaanderen), zie ook
Berchem.

Raas (heer) en vrouw Clementia
van **Berchem**: 19 jan.

Virgina (vrouw): 12 okt.

Herzele, Cornelius van: 4 aug.; Johan-
nes en vrouw Mabilia: 19 aug.

Heuvelghem, Alicia van: 6 maart.

Hoele, Stephanus: 26 juni.

Hoese, Henricus en vrouw Gertrudis
en zoon Heinricus: 9 maart en 27
juli.

Hoeven, zie *Keghel*.

Hoeze, zie *Ninove*.

Holland (Nederland; graafschap)

Willem II (graaf): 12 okt.

Hoolbeecs, Juliana: 6 aug.

Horme, Johannes van, en vrouw
Paschina vanden **Bogaerde**: 9 dec.

Hossce, zie *Leuven*.

Hotem, Albertus van: 16 dec

Houtain, Gheila de: 1 febr.

Houtem (mogelijk Houtain in Waals-
Brabant)

Gaben, Woitinus: 14 okt.

Hovekine, Livinus vanden, en vrouw
Katerina en zoon Gosuinus: 14 jan.

Hoven, Nicholaus van: 23 mei.

Huffelgem, Arnoldus van, en vrouw
Gertrudis: 24 dec.; Henricus van: 20
sept; Katerina, begijn, en haar zuster
Margareta, jonkvrouw: 8 april.

Huyshman, Willelmus: 5 nov.

Iddergem, Adela van: 13 april.

Idegem (Oost-Vlaanderen)

Adela (dochter van Rocela en zus-
ter van frater Willelmus): 4 mei.

Matheus, priester: 11 mei.

Rocela (moeder van frater Willel-
mus), 10 maart.

Sygerus, priester: 22 febr.

Idevoorde (heerlijkheid te Okegem)

Arnold (ridder): 24 okt.

Katerina: 27 april.

Margareta (zuster van Katarina):
27 april.

Impegem, Arnoldus van: 30 april.

Ingelbertus, kanunnik: 18 april.

Itcherus, priester: 15 jan.

Johannes, magister: 19 april

Joie, Gerardus en vrouw Heilewigis:
17 jan.

Jordanus, en vrouw Godialis en kin-
deren Henricus en Willelmus: 18
sept.

Kalken (Oost-Vlaanderen)

Wilde, Egidius en vrouw Heilsoete:
1 sept.

Kamuïs (plaatsnaam te Ninove): 20 mei.

Kattem (gehucht van Borchtlombeek)
Bescela: 21 maart.

Keghel, Egidius en vrouw Katerina (jonkvrouw) en zijn ouders Henricus en jonkvrouw Johanna, en zijn broers Henricus en Johannes; en Johannes van **Hoeven** en jonkvrouw Elisabeth, ouders van Katerina, en Beatrix, Elizabeth, Katerina en Margareta, tantes van Egidius: 12 juli.

Keldere, Margareta vanden, en ouders: 2 okt.

Kerkhove, Michael van: 23 juni.

Kerlegem, Johannes van, en broer Egidius: 1 aug.

Kersmakere, Johannes en vrouw Alicia: 21 mei.

Kerxine, Johannes de: 14 sept.

Keul, Petrus en vrouw Elisabeth en kinderen: 17 sept.

Keulen (Duitsland): 5 juni.

Kleef (Duitsland; graafschap)

Margareta, zie *Ninove*.

Korthals, zie *Corthals*.

Koudenberg (plaatsnaam te Ninove): 15 okt.; zie ook **Frigidus Mons**.

Krezeghem, Henricus van: 31 jan.

Landergem, Johannes van, ridder: 24 mei.

Lantfers, zie *Gent*.

Lantmetere, Wolbrecht de, en vrouw Elisabeth van **Schendelbeke**: 27 okt.

Lapidibus (van de Steen), Johannes de: 12 maart.

Larebeke, Heysa van: 17 maart.

Latem, Walter van en vrouwen Alicia en Helvigis, en zoon Walter: 26 sept.

Lebeke (gehucht op de grens van Denderhoutem, Outer en Ninove): 14 aug.

Lebeke, Cornelius van: 11 dec.

Ledeberg (gehucht te Pamel), zie ook *Pamel*.

Costere, Willelmus, zoon van Jacobus **Costere**, en broer Judocus: 2 okt.

Leicester (Engeland; graafschap)

Amicia (gravin): 2 sept.

Lembeke, Clara van: 9 febr.; Egericus van, en vrouw Beatrix: 30 aug. en 29 jan., 22 febr., 26 maart, 27 april, 24 mei, 23 juni, 22 juli, 28 sept., 23 okt., 26 nov., 18 dec.

Lennik (Vlaams-Brabant)

Cassinna, Margareta: 26 juni.

Hartkase, Petrus en vrouw Ida: 15 mei en 24 mei.

Woebel, Johannes en vrouw Gertrudis: 24 mei.

Lennik, Godefridus van, en vrouw Hodierna: 17 mei; Jacobus van, en vrouw Flandrina: 11 dec.

Leuven, zie *Breda*.

Leuven (Vlaams Brabant)

Hosse Willelmus: 5 jan.

Platvoets, Elisabeth en man Johannes: 10 okt.

Leyschoef, zie *Gent*.

Liedekerke (Vlaams-Brabant), zie ook *Boelare*, *Gavere* en *Wedergrate*; 5 april.

Liedekerke, Agnes van, en zuster Clementia, begijn: 1 juni; Egidius van, en vrouw: 5 maart; Heilewigis van, en man Egidius van **Beveren**: 26 aug.

Lieferinge (Oost-Vlaanderen)

Henricus, magister en priester: 21 juni.

Lieferinge, Beatrix van: 30 mei.

Lierde, Johannes van: 26 juni.

Liest, Arnoldus van: 24 okt.

Likem, Johannes van: 21 febr.; Gerardus van, en vrouw Magteldis en zoon Adrianus: 20 okt.

Lippins, Johannes: 5 mei.

Lobs, Cornelius, en vrouw Gertrudis
'sBroeders, en ouders: 16 nov.
Lodi (Italië; graafschap), zie *Ninove*.
Lokeren, Margareta van: 20 juli.
Lombarde, Genta: 20 nov.
Lombardus, Autbertus: 19 okt.
Lombeek, zie *Borchtlombeek*
Londerzeel, Gerardus van, en vrouw
Beatrix: 3 mei; Henricus van: 29
mei.
Longus (de Lange), Gerardus: 5 mei.
Loots (gehucht van Appelterre)
Decanus (de Deken), Petrus: 14
okt.
Loots (Looche, Loches), Alicia van:
6 juni; Matheus van: 6 april.
Lympia, Helwigis de: 26 jan.
Maalbroek, Johannes en vrouw Cle-
mentia en schoonmoeder: 10 april;
Walter (ridder): 25 maart.
Magherman, Johannes, priester: 30
aug.
Magnus, zie *Brabant*.
Maldegem, Iderus van: 29 aug.
Malen, Catherina vander: 20 maart.
Maproits, Elisabeth: 1 nov.
Marke, Henricus van: 23 april.
Marle, zie *Coucy*.
Martijns, Johannes: 22 april.
Massemen, zie *Dendermonde*.
Meerbeke (Oost-Vlaanderen)
Herbrandus (heer): 28 okt.
Mathilde van Neigem (*de Allodio*)
(vrouwe): 17 juli.
Meester, zie *Ninove*.
Meiers, Johannes, magister: 12 april.
Melle, Eutenta, jonkvrouw: 1 febr.
Mench, Arnoldus de: 23 sept.
Mercator (de Kramer), zie ook
Voorde; Katerina en vader Sygerus:
1 aug.; Sygerus en vrouw Katerina
en zoon Michael: 30 april.
Middelhoven, Margareta de, jonk-
vrouw: 1 april.
Mierliere, Hugo van, priester: 29
april.

Mighe, zie *Halle*.
Mijlbeke, Balduinus van, en vrouw
Margareta: 20 mei.
Moermede, Johannes, 20 sept.
Moertgate, Walterus van, en vrouw
Margareta en zonen Walterus, Soy-
kinus en Johannes: 14 dec.
Molcise, zie *Smerschmans*.
Mollem (Vlaams-Brabant)
Jan, alias van Grembergen (heer),
en vrouw Maria: 15 jan., 16
maart.
Monte (vanden Berg), Egidius de: 19
maart; Henricus de, en vrouw Mar-
gareta: 21 nov.
Montenaken, Godefridus van: 5 sept.
Moor, zie ook *Brussel*, *Ninove* en
Strombeek; Philippus Ludovicus de,
priester: 7 dec.
Moriana (graafschap met als hoofd-
plaats Terwaan/Thérouanne)
Elzas, Gertrudis van de (gravin): 3
maart.
Mortanio, Alix: 12 mei.
Mulem, Petrus van, en vrouw Mathil-
dis: 25 febr.; Gerardus van: 21 mei.
Mulhem, Ghisellinus van, en vrouw
Clemencia: 31 okt.; Henricus en
vrouw Heylewidis **Wrede**: 9 juni.
Multor, Johannes, en vrouw Katerina:
15 jan.
Namen/Namur (graafschap)
Filips de Edele (graaf): 8 okt.
Hendrik de Blinde (graaf): 14 aug.
Nederwijk (gehucht van Ninove): 15
mei, 6 juni, 29 juni.
Bernerus: 4 mei.
Faitinc, Walter: 1 juni.
Katerina, begijn: 12 okt.
Neigem (Allodium, Eigen) (Oost-
Vlaanderen)
Johanna, zie *Wedergrate*.
Mathilde, zie *Meerbeke*.
Otto II, zie *Wedergrate*.
Nepos (de Neve), zie *Ninove*.
Neptunus, Balduinus: 7 okt.

Nijvel (Waals-Brabant)

Blonde, Aelidis: 23 juli.

Nijvel, Alidis van: 25 mei.

Ninove (heren van Ninove)

Adelize (vrouwe) van *Dendermonde* en van *Ninove*: 26 febr.

Amelrik II (grafelijk stalmeester en vader van Gerard I): 18 mei.

Arnold III (heer van *Grimbergen* en *Ninove*): 27 nov.

Gerard I (bijgenaamd de stalmeester, stichter van de abdij), en vrouw Gisela van **Petegem**: 23 mei.

Gerard II (heer van *Ninove* en *Grimbergen*): 27 april.

Gerard III (heer van *Ninove* en *Grimbergen*): 25 febr.

Gerard IV (heer van *Ninove* en *Grimbergen*), en vrouw Agnes van **Beveren**: 7 nov.

Gisela van **Petegem** (vrouw van Gerard I): 23 mei en 26 dec.

Hendrik II van **Vlaanderen** (heer) en vrouw **Philippe** van **Valkenburg**: 3 okt.

Machteld (dochter Gerard I en vrouw van Gerard II): 4 febr.

Margareta van **Kleef** (vrouwe), gravin van *Lodi*: 2 juni.

Maria van **Oudenaarde** (vrouwe): 26 nov.

Meinsuendis (moeder Gerard I): 6 sept.

Oda (dochter van Gerard II): 14 april.

Theodericus (zoon Gerard I): 29 okt.

Ninove (Oost-Vlaanderen): 9 juni, 5 aug., 19 sept., 7 dec.

Alfgart, Helena: 29 april.

Asse, Adam van (magister en kapelaan van de burcht): 6 okt.

Atrio (van Kerkhove), Johannes de: 2 mei.

Barbitonsor (de Baerdemakere), Walterus en vrouw Katerina: 31 okt.

Bastinc, Johannes en vrouw Katerina: 23 okt.

Cellario (van den Keldere), Johannes de, en vrouw Mathilde en zoon Jordanus: 9 okt.

Clericus (de Clerck), Petrus en vrouw Beatrix en zoon Gossuinus: 22 sept.

Cloppre, Gossuinus: 6 juni.

Doornik, Balduinus van, en vrouw Heilewidis: 6 jan.

Haestkat, Egidius: 13 nov.

Hoeze, Margareta de: 6 okt.

Johannes, priester, zoon van Brantinus van *Ninove* en *Sontina*: 19 sept.

Johannes, priester, en oom van Simon en ouders en grootouders: 3 maart.

Meester, Johannes de: 4 febr.

Moor, Justus Albertus de (burgemeester): 7 dec.

Nepos (**De Neve**), Bartholomeus (kapelaan van de abt): 19 sept.

Oosterzele, Egidius van: 18 jan.

Paginna, Ermengardis: 17 juli.

Putken, Egidius: 3 sept.

Rennotus: 19 sept.

Segers, Daniel: 6 okt.

Stalpaert, Johannes: 29 juni.

Ninove, zie ook *Denderhoutem*; Alicia van: 26 jan.; Brantinus en vrouw Sontina en zonen Johannes en Michael: 19 sept.; Egidius van: 29 jan; Gerardinus en vrouw Alicia en zoon Gerardinus met vrouw Mabilia: 23 mei; Heila van: 20 april; Margareta van: 25 juli.

Oeghe, Egidius en ouders Arnoldus en Margareta: 13 aug.

Oeneghe, Heila de: 26 jan.

Ogy, zie *Brabant* en *Cuelsbrouc*.

Okegem (Oost-Vlaanderen), zie ook *Edingen*.

Atrio (van Kerkhove), Paridanus de (priester) en ouders Elisabeth en Paridanus; en broer Daniel met

- vrouw Katerina, broer Egidius met vrouw Margareta en Katerina en Elizabeth en echtgenoten Michael en Johannes, en hun zuster Margareta: 13 jan. en 7 aug.
- Mollem (Moelnem)**, Jan van: zie *Mollem*.
- Petrus**, kapelaan, en vader van Egidius: 21 juli.
- Petrus**, priester: 4 nov.
- Simon**, priester: 5 april.
- Sygerus** (priester) zoon van Ida van **Denderwindeke**: 13 okt.
- Voorde**, Willem van de: 14 aug.
- Okegem**, Willem van (ridder): 9 april; Petrus van, en vrouw Katerina: 27 april; Willem van (ridder): 13 nov.
- Olkemar**, Henricus: 3 juli
- Onulphus**, priester: 12 febr.
- Oombergen (Hoemberghen)** (Oost-Vlaanderen)
- Diederik** (heer) en vrouw Machteld en zoon Egidius: 26 jan. en 31 maart.
- Oosterzele**, zie ook *Ninove*; Oliverus van: 31 mei.
- Opbeke**, Alicia van: 1 mei.
- Opilio** (de Schaapdrijver), Johannes en ouders en vrouw Johanna **Condain**: 2 dec.
- Oppem**, Balduinus van: 8 febr.; Lambertus van, en vrouw Beatrix: 1 april; Margareta van: 11 nov.
- Orbais** (Waals-Brabant)
- Ingelram** (heer): 4 sept.
- Oudburg** (middeleeuws rechtsgebied te Gent)
- Ammannus**, Simon en vrouwen Margareta en Ogeva: 11 mei.
- Oudenaarde** (Oost-Vlaanderen): 8 sept.
- Egidius**, clericus: 8 nov.
- Maria**, zie *Ninove*
- Richildis** van *Doornik* (vrouwe): 5 juli.
- Oudenaarde**, Edela van: 14 okt.
- Oudenhove** (vermoedelijk Sint-Maria-Oudenhove, Oost-Vlaanderen)
- Ghiselbertus**, priester: 20 mei.
- Johannes** (heer): 6 maart.
- Outer** (Oost-Vlaanderen), zie ook *Pol-lare*.
- Balduinus**, priester: 11 april.
- Outer**, zie ook *Galmaarden*; Ghisela van: 15 juni.
- Overmere**, Johannes van, en vrouw Katerina: 27 april.
- Overnehuus**, zie *Aalst*.
- Paginna**, zie *Ninove*.
- Paleyts**, zie *Beverlinck*.
- Pamel** (Vlaams-Brabant; heren van Ledeberg-Pamel): 24 nov.
- Egidius** (heer) en zoon Willem II (heer) en diens zonen Willem en Egidius: 23 maart
- Godfried** (heer) en vrouw Margareta: 14 jan.
- Hawel**, Walter (heer): 18 nov.
- Jan** (heer): 21 febr.
- Margareta** (vrouwe) van *Pamel* en *Waver*: 24 jan.
- Papegem**, Johannes van (meier): 29 juli.
- Willem I** (heer): 4 febr.
- Pamel**, Ida van, en man Hugo: 6 sept.
- Pamelart**, Willelmus: 30 aug.
- Papegem**, zie ook *Pamel*; Petrus van: 10 aug.
- Paridanus** en vrouw Alisia: 14 dec.
- Parike (Parnech)** (Oost-Vlaanderen): 8 sept.
- Pau**, Johannes en vrouw Katerina en zoon Gosuinus met vrouw Beatrix en kinderen: 1 nov.
- Pauper**, Hugo: 2 april.
- Paus**, Gosuinus en ouders en broer Petrus en zoon Egidius (priester) en Margareta en kinderen: 31 aug.
- Pavone**, zie *Gent*.
- Perwez**, zie *d'Udekem*.
- Petegem** (Oost-Vlaanderen)
- Gisela**, zie *Ninove*.
- Petrus**, priester: 4 nov.

- Piermont**, Beatrix de (jonkvrouw): 7 jan.
- Pilleits**, Alicia: 31 maart.
- Pistor**, zie *Gent*.
- Placcaert**, zie *Aalst*.
- Platvoets**, zie *Leuven*.
- Plaschaertz**, Walterus: 1 aug.
- Poelk**, Ghila van: 12 aug.
- Poertere**, Willelmus: 4 dec.
- Pollare** (Oost-Vlaanderen; heren)
- Gerard V van Aa** (heer van *Grimbergen* en *Pollare*), en vrouw Beatrix: 5 sept.
- Leonius III van Aa** (heer): 11 juli en 13 dec.
- Walter IV van Aa** (heer): 21 juni.
- Walter V** (heer van *Grimbergen* en *Pollare*): 13 dec.
- Walter VI** (heer) van *Outer* en *Zandbergen*, en zoon *Walter*: 11 aug. en 21 aug.
- Pollare**, zie ook *'sDijns*; *Thomas* van, 20 mei; *Willem* van, en vrouw *Heila*: 10 febr.
- Popperode** (heerlijkheid te *Aalst*)
- Maria** en broer *Simon* en moeder *Lidildis*: 9 aug.
- Praag** (Tsjechië): 19 jan., 25 maart, 28 juni.
- Praet**, *Balduinus* van 23 mei.
- Pratere**, *Egidius* en vrouw: 25 febr.
- Prepositus** (de Proost), *Johannes*: 2 maart.
- Prumeel**, *Egidius*: 14 febr.
- Psalladinus**, *Johannes*, priester: 20 nov.
- Puer** (tKind): *Walterus*, 21 nov.
- Putken**, zie *Ninove*.
- Puttre**, *Egidius*: 1 april; *Symon* de: 2 jan.
- Quercu** (van der Eiken), *Johannes* de, en zuster *Beatrix*: 20 maart; *Theodericus* en vrouw *Hadewigis*: 23 juni.
- Ram**, *Bauduinus* en vrouw *Beela*: 2 nov.
- Ranchove**, *Gossuinus*: 14 febr.
- Rassegem**, *Johannes* van, en vrouw *Katerina*: 4 aug.
- Raven**, *Johannes*: 9 aug.
- Regensburg** (Duitsland; graafschap)
- Littoldus** (graaf): 19 nov.
- Reijns**, *Agnes* van: 25 okt.
- Reinerus**, priester: 22 april.
- Renissart** (proosdij abdij *Ninove* te *Arquennes*, *Waals-Brabant*): 9 april, 9 dec.
- Johannes**, molenaar: 26 jan.
- Renissart**, *Walterus* van: 26 okt.
- Ricolfus**, priester: 26 febr.
- Rideve** (heerlijkheid te *Ninove*): 23 febr., 25 dec.
- Amilius**: 9 dec.
- Beatrijs** (vrouwe): 16 aug.
- Egidius** (heer) en vrouwen *Alicia* en *Katerina* en zoon *Willem*, en *Aleidis*: 30 juni.
- Ermengardis**: 25 jan.
- Gossuinus** (heer): 21 febr.
- Jacobus** (heer) en vrouw *Heilewidis*: 5 juli.
- Walter** (heer), alias *Walter* van de *Voorde*: 7 sept.
- Robertus**, priester: 11 jan.
- Robijns**, *Margareta*: 23 jan.; *Michael*: 4 mei.
- Roelants**, *Heyla*: 22 nov.; *Johannes*: 28 sept.; *Johannes* en zusters *Elizabeth* en *Alicia*: 2 maart; *Katerina*: 6 mei.
- Rolin**, *Johannes* en vrouw *Oda*: 24 aug.
- Ronoyt**, *Cornelius*: 28 maart.
- Ronse**, *Henricus* van, en vrouw *Elizabeth Boele*: 7 febr.
- Roslar** (Roeselaar), *Daniel* van, en zuster *Beatrix*: 2 maart; *Theodericus* van, zoon van *Sygerus* en vrouw *Alicia*: 5 jan.
- Rosseignies** (Henegouwen; gehucht van *Obaix*)
- Gerard** (heer): 7 dec.

- Rostwijk** (gehucht te Ninove): 8 dec.
Roya (Frankrijk; heerlijkheid)
Bartholomeus de (heer): 7 jan.
Petronilla, vrouw van Bartholomeus: 28 april.
Ruibroek (gehucht te Ninove): 3 mei.
d'Sabts, Beatrix: 18 sept.
Sarrator, zie *Haaltert*
Scamps, zie *Gooik*.
Scetmont, Stephanus de, en vrouw Katerina van **Hamme**: 19 juni.
Schalkem, Johannes van, en vrouw en zoon Johannes: 17 sept.
Scheernier, Arnoldus en vrouw Alicia en dochters Margareta en Katerina: 19 april.
Schellebelle, zie *Bella*.
Schendelbeke (Oost-Vlaanderen): 16 dec.
Oliverus (heer): 16 dec.
Schendelbeke, zie ook **Landtmeter**; Machteldis van: 8 maart.
Schoonvorst, zie *Wedergrate*.
Scote, Johannes, ridder: 3 sept.
Scoghen, Margareta (jonkvrouw) en zoon Johannes (ridder) en vrouw Bela van **Erembodegem** (jonkvrouw): 28 dec.
Scolpart, Balduinus: 20 mei.
Scoudecocke, Walterus: 30 april.
Scufers, Elisabeth, en man Johannes en moeder Katerina **Smaechs**: 24 aug.
Scult, Matheus: 14 febr.
Segers, zie *Ninove*.
Seneffe (Henegouwen)
Mescelinus (meier): 2 juli.
'tSgruters, Margareta, jonkvrouw, en kinderen Betta, Margareta en Simon: 16 aug.
Siercem, Egidius: 16 aug.
Sigerus, priester: 25 juni
Sint-Kornelius-Horebeke (Oost-Vlaanderen): 11 mei.
Sint-Martens-Latem (Oost-Vlaanderen)
Gent, Agatha van, en dochter Lisana en zoon Simon: 18 jan.
Sint-Martens-Lierde (Oost-Vlaanderen), zie *Geraardsbergen*.
Sint-Renelde/Saintes (Waals-Brabant)
Johannes (heer): 24 sept.
Smaechs, zie *Scufers*.
Smedenrove, Johannes van: 30 okt.
Smeerels, Katerina en man Gosuinus en zoon Egidius: 11 febr.
Smerschmans, Agatha en man Johannes **Molcise**: 7 okt.
Spormaliers, Henricus: 5 juli.
Sproncs, zie *Gent*.
Stalpaert, zie *Ninove*.
Staple (Frankrijk)
Walterus, priester: 28 sept.
Staple, Arnoldus de, en ouders: 5 aug.
Steenbergen, Gerardus van, en vrouw Beatrix van **Coudenborch**: 2 aug.; Gerardus en vrouw Maria: 3 okt.
Steene, zie ook *Brussel*; Cornelius vanden: 13 juli.
Steenhuize (Oost-Vlaanderen; heerlijkheid)
Amalrik (heer): 25 maart.
Steenhuize, Adela van, en dochter Margareta: 3 sept.; Arnoldus van, en zoon Johannes: 16 maart; Boudewijn van: 15 juli.
Steeland, Riquardus van: 1 febr.
Steenkerke, Johannes van, en vrouw Godeldis: 14 jan.
Stemans, Beatrix: 3 mei.
Stephanus, priester: 26 april.
Stienen, Walterus de: 22 febr.
Stobel, zie *Denderwindeke*.
Stortewijn, zie *Edingen*.
Stoutin, Johannes en vrouw Margareta: 5 maart.
Straten, Elizabeth de (vrouwe): 7 febr.
Strijtem, Theodericus van: 7 juni.
Stritmeers (plaatsnaam te Ninove): 29 jan.
Strombeek (Vlaams Brabant)

- Moor**, Jan-Baptist Gaspar de, pastoor: 7 dec.
- Stromberghen**, Nicholaus van: 17 nov.
- Strubollin**, zie *Denderleeuw*.
- Stul**, Stephanus: 18 aug.
- Sutor**, zie *Grimminge*.
- Swilden**, zie *Heghels*.
- Teherus**, priester: 15 jan.
- Temmerman**, Walterus: 19 april.
- Tibaldus**, priester: 29 mei.
- Trazegnies**, zie *Wedergrate*.
- d'Udekem**, Reinier en vrouw Laureta van **Perwez**: 13 dec.
- Ulricus**, priester: 13 okt.
- Urgel** (Frankrijk; graafschap)
- Ermengaldus** (graaf): 10 aug.
- Valkenburg** (Nederland)
- Philippe**, zie *Ninove, heren*.
- Varent**, Cornelius van, en vrouw Katerina: 14 juli.
- Vastraets**, Johannes en vrouw Alicia, 23 juni.
- Vaus**, zie *Fiennes*.
- Velzeke**, Ascelinus van: 16 nov.
- Vetsupen**, Henricus: 27 aug.
- Veys**, zie *Gent*.
- Viane** (Oost-Vlaanderen)
- Gerard** (heer): 7 nov.
- Vilvoorde**, Johannes van: 6 jan.
- Vlaanderen en Henegouwen** (graafschappen), zie ook *Ninove*.
- Bethune**, Roberecht van (graaf): 17 sept.
- Boudewijn VIII** (graaf): 18 dec.
- Dampierre**, Gewijde van (graaf): 7 maart.
- Elisabeth** van Vermandois (gravin): 26 maart.
- Elzas**, Filips van de (graaf): 1 juni.
- Elzas**, Margareta van de (gravin): 15 nov.
- Ferdinand** van Portugal (graaf): 27 juli.
- Johanna** van Constantinopel (gravin): 5 dec.
- Rodulfus** (grafelijk notaris): 9 febr.
- Vlamijncs**, Henricus en vrouw Alicia en kinderen Johannes, Symon, Cristianus, Margareta, Alicia, Petronilla en Maria: 2 juni.
- 'sVlamincs** Maria: 22 dec. en 2 juni.
- Vlassenroote**, Symon van: 1 maart.
- Vloerzegem**, Heila van: 15 april; Coelinus van: 10 juli.
- Voghelare**, Johannes: 1 aug.
- Vollezele** (Vlaams Brabant)
- Coman**, Sygerus: 3 mei.
- Hendrik** (heer): 28 jan.
- Vollezele**, Ghicele van: 2 dec.; Michael van, en vrouw en zonen Johannes en Walterus: 22 maart; Petrus van: 13 maart.
- Vonaerts**, Henricus: 28 jan.
- Vonke**, Walterus en vrouw Elisabeth van **Doornik** en dochters Agnes en Katerina: 3 dec.
- Voorde** (Oost-Vlaanderen)
- Egidius** (meier): 10 aug.
- Gosuinus** (heer) en ouders: 23 maart.
- Mercator** (de Kremer), Petrus: 27 okt.
- Voorde**, zie ook *Okegem* en *Rideve*; Gertrudis van: 6 april.
- Voyke**, zie *Gent*.
- Vrancis**, zie *Cuelsbrouc*.
- Vreckem** Egidius van: 15 mei; Ida van: 8 febr.
- Vremden**, Walterus: 3 mei.
- Vulpes**, zie *Geraardsbergen*.
- Walterus**, priester: 3 maart.
- Walterus**, ridder: 15 april.
- Wambeke**, Henricus, en vrouw Lauretta: 1 mei.
- Warelles**, Walterus de: 14 april.
- Wassenhove**, Henricus de, priester: 15 mei.
- Waterscape**, Egidius van, en vrouw Beila: 12 dec.
- Waterschap** (toponiem te Ninove): 20 april.

- Waver/Wavre** (Waals-Brabant), zie ook *Pamel*.
- Cloppele**, Hubertus de, pastoor, 5 nov.
- Wedeghe**, zie *Gent*.
- Wedergrate/Contrecœur** (naam van burcht te Denderwindeke en van een heerlijk geslacht dat van de 13de tot de 15de eeuw regeerde over de dorpen Appelterre-Eichem, Denderwindeke, Meerbeke en Neigem)
- Hendrik van Liedekerke**: 15 febr.
- Jan van Liedekerke** (heer) en vrouw Aleidis de **Contrecœur**: 5 april.
- Jan van Wedergrate** (heer) en vrouw Maria: 4 aug.
- Otto I** (Otto van Trazegnies, de oom; heer): 27 nov.
- Otto II de Contrecœur** / van **Neigem**, en zoon Otto III, en vrouw Johanna van **Neigem**: 12 sept., 4 dec.
- Otto III** (heer): 21 dec.
- Otto V** (heer) en vrouw Elisabeth van **Schoonvorst**: 30 sept.
- 'tWeens**, Katerina en man Egidius **Barbiers**: 21 juli en 5 jan.
- Wegmans**, zie *Borchtlombeek*.
- Werrengaren**, zie *Gent*.
- Wichelen** (Oost-Vlaanderen)
- Philippus**, priester: 21 nov.
- Winant**, Philippus: 4 maart.
- Winricus**, priester en kanunnik: 16 mei.
- Witte**, Balduinus en vrouw Elisabeth: 10 mei.
- Wittebloums**, Johannes en vrouw Katerina: 9 jan.
- Woebel**, zie *Lennik*.
- Woeringen** (Duitsland, veldslag): 5 juni.
- Wolputte**, Walterus van, en vrouw Alicia en zoon Petrus: 20 febr.
- Woubrechtgem** (Oost-Vlaanderen): 3 mei.
- Woubrechtgem**, Margareta van, en kinderen: 25 maart.
- Wouwe**, Maria van den: 31 mei.
- Wrede**, zie *Mulhem*.
- Yoede**, Theodericus: 12 aug.
- Zaamslag** (Nederland)
- Aleidis** (vrouwe): 29 april.
- Zadeleere**, zie *Bourgondië*.
- Zandbergen** (Oost-Vlaanderen), zie *Pollare*.
- Zegers**, Johannes, magister: 22 febr.
- Zene**, Johannes en vrouw Margareta: 19 sept.
- Zoet**, Egidius en vrouw Kristina: 21 febr.
- Zomergem** (Oost-Vlaanderen)
- Sogirus** (heer): 20 sept.
- Walter** (heer): 11 aug.
- Zonderdanc**, Gilbertus en vrouw Maria en haar man **Alexander** Nicholaus: 3 okt.
- Zottegem** (Oost-Vlaanderen)
- Aman**, Johannes: 24 dec.
- Walter I** (heer): 10 mei.
- Zurenmeers** (toponiem te Ninove): 6 juni.
- Zwijveke** (gehucht te Dendermonde)
- Katerina** van **Geraardsbergen**, moniale, en ouders Daniel en Elisabeth en zusters Elizabeth, converse te *Grimminge*, en Margareta: 31 maart.

Register 6: Niet-geïdentificeerde voornamen

- Adela:** 26 nov.
Agatha: 24 mei.
Agnes: 5 jan., 21 maart.
Alapaysa: 3 mei.
Alardus: 18 maart.
Alaydis: 11 april, 20 april, 29 april.
Albernus: 6 febr., 14 april, 29 dec.
Alicia : 1 juni, 12 okt.
Alix: 15 maart, 7 mei, 13 sept.
Alricus: 18 maart.
Alstenus: 17 juni.
Alsuendis: 25 okt., 7 nov.
Alvericus: 3 jan.
Amelricus: 25 febr., 10 juli.
Amilius, 31 jan., 17 juni.
Antonius: 18 juli.
Arnoldus: 13 jan., 21 jan., 18 febr., 22 febr., 5 maart, 11 maart, 23 april, 24 sept., 29 nov.
Arnulfus: 29 febr.
Ascela: 22 april.
Ascelinus: 29 nov.
Aszo: 3 maart.
Aurelia: 30 april.
Ausilia: 30 sept.
Ava: 14 juni, 14 aug., 11 nov., 17 nov., 18 nov.
Balduinus: 31 jan., 2 febr., 14 febr., 27 maart, 21 april, 30 okt.
Bava: 17 jan.
Beatrix, 17 febr.
Bernardus: 21 juni, 25 juni.
Berta: 30 juni.
Berteldis: 25 mei.
Bornehildis: 13 dec.
Buvo: 17 jan.
Christiana: 24 juli.
Clara: 24 jan.
Clarebaldus: 12 febr.
Claricia: 17 juni.
Daniel: 27 febr., 9 okt., 14 okt., 11 nov.
Deiamicus: 25 jan.
Diberga: 30 okt.
Digardis: 8 juni, 30 sept.
Druiotus : 25 nov.
Egidius: 13 juni, 11 sept.
Elewidis: 12 aug.
Elizabeth: 3 jan., 1 juni, 13 juni.
Emengardis: 6 dec.
Emza: 21 maart, 4 aug., 15 aug..
Erburgis: 12 mei.
Ermengardis: 28 jan., 6 febr., 28 april, 24 mei, 29 mei, 25 aug., 1 sept., 5 okt.
Ermentrudis: 18 jan.
Eustachius: 30 okt., 10 dec.
Everardus: 6 nov.
Everboldus: 15 nov.
Folbertus: 5 maart.
Folcardus: 18 jan.
Franco: 27 dec.
Fredegardis: 2 juli.
Fredesuendis: 12 dec.
Galterus: 12 jan.
Genricus: 28 sept.
Gerardus: 14 jan., 24 jan., 25 febr., 7 maart, 21 maart, 28 maart, 31 maart, 1 juni, 10 juni, 14 juni, 9 juli, 29 juli, 1 aug., 19 aug., 27 aug., 30 aug., 24 okt., 23 nov.
Gerbergis: 9 febr., 13 dec.
Geroldus: 4 juni.
Gertrudis: 14 jan., 16 febr., 1 maart, 12 juli, 20 juli, 1 sept.
Gervasius: 11 okt.
Geva: 13 okt.
Ghelnotus: 20 mei.
Ghevardus: 7 okt.
Giselbertus, Gillebertus: 18 jan., 21 maart, 25 juni, 13 aug., 5 okt., 4 nov., 29 dec.
Gisla: 2 febr., 7 april, 26 juni, 19 sept., 11 okt., 21 dec.
Godardus: 22 sept.
Godescalcus: 28 juni, 6 juli.
Golduiga: 15 april.

- Goswinus, Gossuinus, Gozuinus:** 12 jan., 27 maart, 4 april, 28 april, 2 juli, 22 juli, 12 sept., 20 okt., 1 nov.
Guntherus: 5 aug.
Hadewigis: 10 aug.
Hardwinus: 12 febr.
Hecbertus: 1 mei.
Helewigis: 16 jan., 16 febr., 21 febr., 28 maart, 24 juni, 8 juli.
Helsuendis: 30 april, 30 okt.
Henricus: 24 jan., 14 febr., 20 april, 1 mei, 6 mei, 14 juni, 6 sept., 7 sept., 30 okt., 16 nov., 21 dec., 23 dec.
Hergardis: 29 juni.
Hermannus: 17 okt.
Hermengardis: 7 jan.
Hersewendis: 1 sept.
Hildebrandus: 9 febr.
Hildegardis: 3 maart.
Hildekin: 2 dec.
Hillinus: 10 juli, 25 juli.
Himma: 15 juli.
Hingelsuendis: 24 febr.
Hodierna: 11 febr.
Horborgis: 28 jan.
Hotgerus: 5 aug.
Hugo: 21 jan., 29 april, 25 juni, 29 sept., 23 nov., 5 dec.
Ida: 17 april, 23 april, 24, april, 1 mei, 6 okt., 30 okt., 14 nov.
Imma: 6 maart, 25 juni, 21 nov., 8 dec., 9 dec.
Ingelmarus: 17 okt.
Ingelramnus: 3 april.
Jacobus: 9 juli
Johannes, Iohannes: 3 febr., 29 maart, 9 april, 18 mei, 23 juni, 12 aug., 3 okt., 18 nov., 23 nov.
Jutha: 31 okt.
Lambertus: 13 jan., 5 aug.
Landrada: 30 aug.
Lauretis: 17 dec.
Leo(n): 27 mei, 24 dec.
Lidelmus: 11 juni.
Ligardis: 10 jan.
Lisana: 6 okt.
Lismo(n)dis: 13 mei, 14 dec.
Litgardis: 24 febr.
Lithardus: 15 juni.
Mabilia: 10 aug., 9 nov.
Maincendis: 1 jan.
Margareta: 11 jan., 31 mei, 25 sept., 14 dec., 17 dec.
Maria: 6 maart, 6 april, 2 juli.
Martinus: 12 maart, 29 dec.
Milesendis: 10 aug.
Nicholaus: 11 mei, 1 juni, 14 juni, 1 aug., 31 aug.
Obertus: 2 juli
Oda: 3 jan., 2 juli.
Odilia: 21 jan.
Orgardis: 17 jan.
Otbertus: 9 okt.
Otto, Hotto: 11 juli, 17 aug.
Paganus: 24 febr.
Philippus: 1 sept.
Rabodo: 17 april.
Raduardus: 12 aug.
Rainsuendis, Reinsuendis: 5 april, 9 juni, 23 juni.
Razo, Rasso: 16 juli, 23 juli.
Reinerus: 6 maart, 13 sept., 29 sept., 16 dec.
Reingotus: 29 april.
Reinoldus: 6 nov.
Remekinus: 29 sept.
Remzo: 15 nov.
Ricardus: 29 sept.
Rincerus: 9 juni.
Riquinus: 13 juni.
Robertus: 3 nov., 19 nov.
Rodulfus: 26 jan., 14 febr.
Rolinus: 25 juni.
Rutcherus: 23 jan.
Sancius: 18 okt.
Seboldus: 5 april.
Segenzo: 17 nov.
Selewardis: 4 sept.
Sielmus: 4 maart.
Sigeburgis: 9 sept.
Sigerus: 25 jan., 8 febr., 26 febr., 1 mei, 19 mei, 3 juni, 25 juli, 22 aug., 2 okt.

Snellardus: 10 juli.
Soykinus: 14 dec.
Stephanus: 9 jan., 26 jan., 18 dec.
Theodericus: 11 febr., 17 febr., 18 febr., 3 okt.
Therus: 13 dec.
Thomas: 5 mei, 29 aug., 27 okt., 7 nov., 7 dec.
Tibaldus: 8 mei.
Tiscelinus: 27 okt.
Titwīgis, Tidwīgis: 11 april, 10 dec.
Ulricus: 4 jan.
Uscelinus: 6 juli.
Veroucīn: 1 jan.
Volboldus: 10 jan.
Volquidis: 10 jan.
Walterus, Gualterus: 23 jan., 5 febr., 25 febr., 25 febr., 16 april, 29 april,

15 mei, 10 juni, 16 juli, 2 aug., 2 okt., 3 okt., 5 okt., 3 nov., 4 dec., 7 dec., 16 dec., 24 dec., 25 dec.
Wanbertus: 28 april.
Waremundus: 23 nov.
Wascelinus: 22 juni, 26 okt.
Wedericus: 12 mei.
Wen(n)emarus: 25 juni, 30 sept.
Werenzo: 24 nov.
Wibizo: 11 nov.
Wichmannus, Wigmannus: 22 jan., 9 april, 6 juli.
Willelmus: 2 jan., 11 jan., 21 jan., 26 febr., 23 april, 7 aug., 24 aug., 17 sept., 24 sept., 15 okt., 19 okt., 22 okt.
Yolendis: 24 okt.

Abtenlijst Ninove (tot 1685)¹

Op de eerste regel duiden de eerste twee data de regeerperiode aan, nadien volgt de duur van het abbatiaat, vervolgens de reden van het einde ervan, ten slotte, indien gekend, de datum van overlijden wanneer die verschilt van het einde van het abbatiaat. Op de tweede regel wordt de dag van de commemoratie (necrologium A en B) aangegeven en de formulering van de commemoratie. De teksten in cursief zijn door ons gereconstrueerde gegevens.

1. **Gillebertus I:** 25 jan. 1138 – okt. 1141; bijna 4 jaar; afgezet door het Generaal Kapittel.
geen commemoratie.
2. **Gillebertus II:** najaar 1141 – voorjaar 1142; 3 maand; ontslag genomen.
9 aug.; quondam abbatis.
3. **Gerardus:** 1142 – 28 sept. 1185; 44 jaar; overleden.
28 sept.; pie memorie; primi abbatis.
4. **Arnoldus:** 1185 – 8 okt. 1190; 5 jaar; overleden.
8 okt.; sancte memorie; abbatis, qui secundus ...
5. **Matheus van Schorisse:** 1190 – 1195; 5 jaar; ontslag genomen.
4 nov.; pie memorie; quondam abbatis.
6. **Algotus:** 1196 – 1201; 5 jaar; ontslag genomen.
15 okt.; quondam abbatis.
7. **Steppo:** 1201 – 1206; 5 jaar; ontslag genomen.
2 jan.; quondam abbatis.
8. **Henricus:** 1206 – 1208; 2 jaar; ontslag genomen.
2 okt.; quondam abbatis.
9. **Johannes van Spiennes:** najaar 1208 – voorjaar 1209; 4 maand; ontslag genomen.
7 jan.; quondam abbatis.
10. **Radulfus:** ca. Pasen 1209 – 18 april 1246; 37 jaar; overleden.
18 april.; pie memorie; abbatis.
11. **Sigerus:** 1246 – 25 dec. 1251; 5 jaar en 8 maand; overleden.
25 dec.; pie memorie; abbatis.
12. **Daniel:** 30 dec. 1251 – 19 jan. 1255; 3 jaar en 3 weken; overleden.
19 jan.; pie memorie; abbatis.
13. **Willelmus van Haaltert:** voorjaar 1255 – voorjaar 1258; 3 jaar; ontslag genomen.
16 dec.; quondam abbatis.
14. **Egidius:** voorjaar 1258 – 5 febr. 1271; 13 jaar; overleden.
5 febr.; pie memorie; abbatis.
15. **Peregrinus:** 1271; enkele maanden; ontslag genomen.
30 aug.; quondam abbatis.

¹ De verantwoording van de lijst zal later in een afzonderlijk artikel gebeuren. De jaartallen zijn volgens de moderne jaartijl.

16. **Henricus van Aalst**: 1271 – 12 okt. 1274; bijna 3 jaar; afgezet door het Generaal Kapittel.
geen commemoratie.
17. **Johannes van Hartbeke**: 1274 – 1305; 30 jaar en 10 maand; ontslag genomen.
20 dec.; quondam abbatis.
18. **Johannes Millys**: 1305 – 28 okt. 1314; *tijdens* 10de jaar; overleden.
28 okt.; pie memorie; abbatis.
19. **Johannes Scamp**: 1314 – okt. 1317; 3 jaar; afgezet door het Generaal Kapittel.
15 mei; quondam abbatis.
20. **Egidius van de Keldere (Cellarius)**: 1317 – 5 mei 1324; 7 jaar; gedwongen ontslag.
5 maart.; quondam abbatis.
21. **Johannes van Impe**: 1324 – okt. 1326; 2 jaar; gedwongen ontslag.
18 juli; quondam abbatis.
22. **Simon de Costere**: 1326 – 1328; 2 jaar; gedwongen ontslag.
26 maart; quondam abbatis.
23. **Willelmus de Busere**: 25 april 1328 – 12 sept. 1336; 8 jaar en 20 weken; overleden.
12 sept.; recolende memorie; abbatis.
24. **Johannes van Dendermonde**: 1336 – 1359; 22 jaar en 9 maand; ontslag genomen; † 1360.
19 febr.; bone memorie; quondam abbatis.
25. **Cornelius van Hamme**: aug. 1359 – 1 juni 1391; 31 jaar, 9 maand en 8 dagen; overleden.
1 juni; pie memorie; quondam abbatis.
26. **Johannes van de Nockerstock**: 1391 – okt. 1426; 35 jaar; gedwongen ontslag; † 1430.
10 juli; pie memorie; quondam abbatis.
27. **Bartholomeus van Hoemen**: najaar 1426 – 1 okt. 1447; bijna 21 jaar; overleden.
1 okt.; recolende memorie; abbatis.
28. **Johannes Beverlinck**: 4 okt. 1447 – 30 juni 1484; 36 jaar en 9 maand; overleden.
30 juni; pie memorie; abbatis.
29. **Willelmus van de Borch**: 1484 – 1499; 14 jaar 11 maand 15 dagen; ontslag genomen; † 1506.
4 jan.; pie memorie; quondam abbatis.
30. **Gerardus van den Pardeke**: 1499 – 11 dec. 1510; 11 jaar en enkele maanden; overleden.
11 dec.; pie memorie; abbatis.
31. **Johannes de Clerc**: dec. 1510 – najaar 1525; 15 jaar; ontslag genomen; † 1527.
29 nov.; pie memorie; quondam abbatis.
32. **Cornelius Hey**: 10 dec. 1525 – maart 1543; 18 jaar en 3 maand; ontslag genomen; † 1553.
8 mei; pie memorie; quondam abbatis.

33. **Johannes van den Evene:** 25 maart 1543 – aug. 1567; 24 jaar; ontslag genomen; † 1571.
22 nov.; recolende memorie; quondam abbatis.
34. **Michael van Male:** 24 aug. 1567 – 18 sept. 1578; 11 jaar; overleden.
18 sept.; pie memorie; abbatis.
35. **Petrus Aloys:** 26 dec. 1578 – 13 dec. 1587; overleden.
13 dec.; pie memorie; abbatis.
36. **Adrianus Wasteels:** 14 maart 1588 – 5 maart 1594; overleden.
5 maart; pie memorie; abbatis.
37. **Antonius de Langhe:** 24 mei 1594 – 11 april 1606; overleden.
11 april; felicis recordationis; abbatis.
38. **Christianus van den Abeele:** 26 mei 1606 – 13 juli 1613; overleden.
13 juli; pie memorie; abbatis.
39. **Johannes David:** 2 aug. 1615 – 25 juli 1636; overleden.
25 juli; pie memorie; abbatis.
40. **Michael Mordack:** 17 okt. 1636 – 21 maart 1637; overleden.
21 maart; abbatis.
41. **Christianus Roelofs:** 1 dec. 1637 – 4 mei 1657; overleden.
4 mei; pie memorie; abbatis.
42. **Johannes de Neve:** 7 sept. 1657 – 4 maart 1685; overleden.
4 maart; abbatis.